วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา

Academic Journal Institute of Physical Education

ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2557 Vol.6 No.3 September - December 2014

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
MINISTRY OF TOURISM AND SPORTS

ISSN 1905-291X

การพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา
The Development of Indicators for the Performance Excellence of Institute of Physical Education

พงศธร โฆสิตธรรม
สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา จากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง และ 2. เพื่อศึกษาระดับขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ อาจารย์ในสังกัดสถาบันการพลศึกษา รวมจำนวน 557 คน กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพลศึกษา รวมจำนวน 15 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ด้วยโปรแกรม LISREL และเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า 1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษามีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากดัชนีความกลมกลืนคือ Chi-Square = 981.68, df = 491, p-value = 0.00000; Chi-Square/df = 1.99; RMSEA = 0.048; RMR = 0.033; CFI=0.99; AGIF = 0.91; GFI = 0.93; CN = 242.02 โดยมี 7 ตัวชี้วัดหลัก ได้แก่ (1) การนำองค์การ (2) การวางแผนกลยุทธ์ (3) การมุ่งเน้นผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย (4) การคิด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (5) การมุ่งเน้นบุคลากร (6) การมุ่งเน้นกระบวนการ และ (7) ผลลัพธ์ และ 2. ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา อยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่าตัวชี้วัดผลลัพธ์ มีค่าสูงสุด และตัวชี้วัดการมุ่งเน้นกระบวนการ มีค่าต่ำสุด สำหรับการตรวจสอบการกระจายของข้อมูลความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา

คำสำคัญ: ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา

Abstract

The purposes of this research are to 1. develop factors and excellence indicator of Institute of Physical Education excellence indicator from directly related persons and 2. study the levels of factors and excellence indicator of Institute of Physical Education, occurring at the present time. The sample group in the research was the instructors attached to Institute of Physical Education, total: 557 persons. The targeting group for in-depth interview and group discussion was physical education experts, total: 15 persons. Data collection was performed by estimated scale questionnaire at 5 levels and in-depth interview, group discussion. Data analysis was performed with second order confirmatory factor analysis technique by LISREL program and content analysis technique.

The data analysis results found that 1. factors and excellence indicator of Institute of Physical Education were harmonious with empirical data, considering from goodness of fit index, namely Chi-Square = 981.68, df = 491, p-value = 0.00000; Chi-Square/df = 1.99; RMSEA = 0.048; RMR = 0.033; CFI = 0.99; AGIF = 0.91; GFI = 0.93; CN = 242.02, having 7 main indicators, namely (1) leadership, (2) strategic planning, (3) customer focus, (4) measurement, analysis and knowledge management, (5) workforce focus, (6) operation focus and (7) results, and 2. excellence of Institute of Physical Education was in high level, having average scores: 3.69. When considering each indicator, it was found that the indicator of result was the highest one, and the indicator of process focus was the lowest one for the review of data dispersion of Institute of Physical Education excellence.

Keywords: Excellence of Institute of Physical Education

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนนอกจากจะต้องมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจให้มีประสิทธิภาพแล้ว ยังมีอีกหลายมิติที่รัฐบาลต้องให้ความสำคัญ โดยเฉพาะมิติด้านสุขภาพ เนื่องจากประเทศไทยต้องสูญเสียงบประมาณเป็นจำนวนมากกับการรักษาโรคที่เกิดจากปัญหาพื้นฐานด้านสุขภาพ อันมีสาเหตุมาจากการขาดการออกกำลังกายที่เหมาะสม การรับประทานอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งปัญหาดังกล่าวสามารถป้องกันได้อย่างไม่ยากมากนัก แต่ก็ยังไม่พบว่ามีหน่วยงานใดที่จะสามารถส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมด้านสุขภาพดังกล่าวได้อย่างประสบความสำเร็จ ซึ่งมีหลายหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรง และมีประสบการณ์การทำงานด้านการขับเคลื่อนสุขภาพ และมีจำนวนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ หนึ่งในนั้นก็คือ สถาบันการ

พลศึกษา ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาเฉพาะด้านทางการกีฬา และผลิตบุคลากรทางด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ รวมถึงสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถ้าหากบุคลากรทางการกีฬาที่ถูกผลิตออกจากสถาบันการพลศึกษา มีคุณภาพสูงในการจัดการเรียนการสอนกีฬา มีจิตวิทยาการกีฬาที่ดี จะสามารถจูงใจให้ผู้เรียน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเยาวชน ให้หันมาเห็นความสำคัญของการออกกำลังกายและจะเป็นการพัฒนาด้านการส่งเสริมสุขภาพที่ยั่งยืน

นอกจากนี้ประเทศไทยจะต้องเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา ซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาก็ได้มีความชัดเจนในการกำหนดยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 แล้ว พันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงสถาบันการพลศึกษา จะมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ผลิตงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ บริการทางวิชาการกับชุมชน และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การที่จะพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐให้เป็นองค์การที่มีสมรรถนะสูงและมีความเป็นเลิศ จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ระดับสากล ซึ่ง THE-QS world university ranking ได้กำหนดเกณฑ์การวัดคุณภาพมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ จะต้องมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ (QS Stars, 2012) ด้านการสอน (teaching) มีตัวชี้วัดคือสัดส่วนของนักศึกษาต่ออาจารย์ ด้านการมีงานทำของบัณฑิต (employability) มีตัวชี้วัดคือความพึงพอใจของนายจ้าง ด้านงานวิจัย (research) โดยมีตัวชี้วัดคือจำนวนผลงานตีพิมพ์ระดับเอเชียและระดับโลก จำนวนผลงานตีพิมพ์ต่อจำนวนอาจารย์ และจำนวนผลงานถูกอ้างอิงต่อจำนวนอาจารย์ และ ด้านความเป็นนานาชาติ (internationalization) โดยมีตัวชี้วัดคือจำนวนนักศึกษาต่างชาติ จำนวนอาจารย์ต่างชาติ และจำนวนนักศึกษาแลกเปลี่ยนทั้งภายในและภายนอก นอกจากนี้ The National Institute of Standards and Technology (NIST) ได้พัฒนาเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อสมรรถนะที่เป็นเลิศ (Balding Education Criteria for Performance Excellence Framework) ที่แสดงความสัมพันธ์ของลักษณะที่สำคัญขององค์การ ที่ประกอบสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ และกลยุทธ์ โดยมองในเชิงระบบได้ 7 ประการ คือ (NIST, 2012) การนำองค์การ (leadership) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (strategic planning) การมุ่งเน้นลูกค้า (customer focus) การวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (measurement, analysis and knowledge management) การมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน (workforce focus) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ (operations focus) และ ผลลัพธ์ (result) ซึ่งคล้ายกับรูปแบบของความเป็นเลิศ (excellence model) ที่เป็นเกณฑ์การบริหารคุณภาพองค์กรในกลุ่มประเทศยุโรป (European Foundation for Quality Management : EFQM) โดยมีเกณฑ์ที่วัดปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศใน 5 ด้าน ได้แก่ (EFQM, 2012) ภาวะผู้นำ (leadership) นโยบายและกลยุทธ์ (policy and strategy) สมาชิกขององค์การ (people) พันธมิตรและทรัพยากร (partnership and resources) กระบวนการทำงานสินค้าและบริการ (process, product and service) โดยมีเกณฑ์วัดผลลัพธ์ (results)

ที่เป็นเลิศ 4 ด้าน ได้แก่ ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้รับบริการ (customer results) ผลที่เกิดขึ้นสมาชิกขององค์การ (people results) ผลที่เกิดขึ้นกับสังคม (social results) และผลการปฏิบัติงานหลัก (key results)

ในประเทศไทยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)ได้ร่วมกับสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติจัดทำเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) มาเป็นเกณฑ์ขององค์การสมรรถนะสูงที่ใช้ในภาครัฐซึ่งมีเกณฑ์ที่สำคัญเหมือนกับ NIST โดยแบ่งเป็น 7 หมวดคือ (พสุ เดชะรินทร์, 2549) หมวด 1 การนำองค์การ หมวด 2 การวางแผนเชิงยุทธ์ศาสตร์ หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมวด 4 การวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ หมวด 5 การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล หมวด 6 การจัดการกระบวนการ และหมวด 7 ผลลัพธ์การดำเนินการ นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้กำหนดกรอบการประเมินคุณภาพของมหาวิทยาลัยในประเทศ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ คุณภาพผลงานวิจัย (research quality) ที่มีการยอมรับ ถูกอ้างอิงและตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับประเทศ และนานาชาติ คุณภาพการสอน (teaching quality) ที่มีมาตรฐานระดับประเทศและเทียบเท่ากับต่างประเทศ ความเป็นนานาชาติ (international outlook) คือ ได้รับการยอมรับจากนานาชาติทางด้านวิชาการ และบัณฑิตมีงานทำ (graduate employability) ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ของ THE-QS world university ranking ที่กำหนดเกณฑ์การวัดคุณภาพมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

หลักเกณฑ์ดังกล่าวทั้งจากต่างประเทศ และในประเทศ แสดงให้เห็นว่าการวัดคุณภาพ และการจัดอันดับมหาวิทยาลัยข้างต้น ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ และเกิดการเปรียบเทียบคุณภาพในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศซึ่งในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเป็นเลิศจะวัดผลจากวิธีการดำเนินงานตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ในด้านกระบวนการจัดการหลักสูตร และการบริการทางการศึกษา โดยประเมินผลหรือเปรียบเทียบกับเป้าหมาย มาตรฐาน ผลลัพธ์ในอดีต และเปรียบเทียบกับองค์กรอื่นได้ ซึ่งเป็นเป้าหมายเชิงอุดมคติของสถาบันอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) สถาบันการพลศึกษา เป็นสถาบันการศึกษาที่สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นหน่วยงานทางการศึกษาและการกีฬา มีหน้าที่ทั้งการจัดการศึกษา และขณะเดียวกันก็ต้องทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการกีฬาควบคู่กันไปด้วย โดยเฉพาะกับกลุ่มบุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางกีฬา ที่จะต้องสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางการกีฬา ให้มีความสามารถสูงสุดในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในระดับชาติและนานาชาติ ตามภารกิจของสถาบันและนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาการกีฬาของชาติที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2555-2559) ดังนั้น ในฐานะที่เป็นหน่วยงานสังกัดของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่มีความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และด้านอื่นๆ ทางการกีฬา จึงได้รับมอบหมายภารกิจให้ดำเนินการส่งเสริมและ

พัฒนาการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ควบคู่ไปกับการผลิตบุคลากรทางด้าน พลศึกษา กีฬา นันทนาการ และวิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ ด้วยการบูรณาการทั้งสองภารกิจดำเนินการไปพร้อมๆ กัน

แต่จากการทบทวนโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของวิทยาเขตทั้ง 17 แห่งของสถาบันการพลศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์ของสถาบันการพลศึกษา ใน ปี พ.ศ. 2556-2560 (เอกสารประกอบการประชุมจัดทำยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา พ.ศ. 2556-2560, 2554) พบว่า ในด้านนักศึกษา ส่วนใหญ่ขาดทักษะด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การสรุปความคิดรวบยอด การคิดอย่างเป็นระบบและการคิดแบบองค์รวม นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสนใจทางด้านกีฬามากว่าวิชาการ รวมถึงขาดทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ในด้านบุคลากร พบว่า อาจารย์มีภาระงานอื่นๆ เช่น การทำงานสนับสนุน และการบริการชุมชนมากเกินไป ทำให้ไม่มีโอกาสพัฒนาคุณภาพการเรียนในด้านการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้จำนวนอาจารย์มีไม่เพียงพอทำให้อาจารย์มีภาระงานในการสอนหลายวิชา ในด้านการบริหารจัดการ โครงสร้างการบริหารองค์กรยังไม่ชัดเจนและไม่เป็นเอกภาพ แนวทางในปฏิบัติงานขาดความชัดเจน มีการจัดประชุมสัมมนามากเกินไปจนทำให้กระทบการเรียนการสอน รวมถึงขาดการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ในด้านการวิจัย มีผู้ทำงานวิจัยน้อย และขาดความเข้าใจในการนำเสนองานวิจัย ทำให้งานวิจัยที่เผยแพร่ยังมีน้อย และไม่มีการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมถึงงานวิจัยที่มีอยู่ยังไม่ได้นำเสนอในระดับชาติและนานาชาติ ซึ่งสถานภาพปัจจุบันของสถาบันพลศึกษาทั่วประเทศดังกล่าว ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการผลิตบุคลากรทางด้านการกีฬาที่มีคุณภาพเพื่อรับใช้สังคมโดยตรง โดยเฉพาะการรองรับสู่การเป็นประชาคมอาเซียนที่กำลังจะเกิดขึ้นในปัจจุบัน แต่ก็ยังไม่พบว่าได้มีการทำผลงานทางวิชาการที่ได้ศึกษาถึงการกำหนดกรอบของความเป็นเลิศของสถาบันพลศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในเชิงนโยบายที่เป็นรูปธรรม

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าสภาพปัญหาของสถาบันการพลศึกษา ซึ่งเกิดจากบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษา และกีฬา โดยต้องส่งเสริมและสนับสนุนการกีฬาควบคู่กับการจัดการศึกษา ประกอบกับการแข่งขันเสรีทางการศึกษาของประชาคมอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558 ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา โดยการสังเคราะห์รูปแบบในเชิงทฤษฎี และนำไปตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยมีความเชื่อว่าการพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาในครั้งนี้ จะสามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบ หรือเป็นแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพของสถาบันการพลศึกษาให้เป็นองค์การที่มีความเป็นเลิศ นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นกรอบแนวทางในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา จากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง

2. เพื่อนำองค์ประกอบและตัวชี้วัดของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาที่พัฒนาได้มาศึกษาระดับขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เริ่มดำเนินการวิจัยโดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา แล้วจึงดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เพื่อนำมายืนยันองค์ประกอบ (Confirm Factor) ว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ จากความคิดรวบยอดในการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารระดับนโยบายของสถาบันการพลศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดยุทธศาสตร์ กลุ่มที่ 2 กลุ่มนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการอุดมศึกษา และกลุ่มที่ 3 อาจารย์ประจำของสถาบันพลศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน และใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการสนทนากลุ่มเพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม ซึ่งจะรวมกันเป็นกลุ่มเดียว ร่วมกันให้ข้อเสนอแนะกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้ว่าสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญมากน้อยเพียงใด

ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากอาจารย์ในสังกัดสถาบันการพลศึกษาทั้ง 17 วิทยาเขตทั่วประเทศ ในปีการศึกษา 2554 รวมจำนวน 720 คน เพราะว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สอง (Secondary Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรม LISREL เพื่อทำการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองที่ได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีที่ได้จากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมและข้อมูลเชิงคุณภาพกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และตรวจสอบค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor Loading) ของตัวชี้วัดต่างๆ ได้มีข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับจำนวนขั้นต่ำของกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคดังกล่าวจะต้องทำการ ประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood) ขั้นต่ำควรอยู่ระหว่าง 100-200 หน่วยการวิจัย และไม่ควรต่ำกว่า 10 หน่วยต่อ 1 ตัวแปรสังเกต ทั้งนี้องค์ประกอบของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาทั้ง 7 องค์ประกอบที่ได้ทำการศึกษาจะมีตัวชี้วัดจำนวน 35 ตัวชี้วัด ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำควรจะมีไม่น้อยกว่า 350 คน ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลกับประชากรทั้งหมด ซึ่งการเก็บข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้จริงจำนวน 557 คน คิดเป็นร้อยละ 77.36 ของประชากร และมีจำนวน

มากกว่ากลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่กำหนดไว้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการนำเสนอถึงหลักการตามแนวทฤษฎีที่สำคัญของความเป็นเลิศของสถาบันการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักการดังกล่าวมากำหนดเป็นขอบเขตด้านเนื้อหาที่จะทำการศึกษา 7 องค์ประกอบสำคัญเบื้องต้น (Dummy) เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งในเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) และข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ต่อไป ได้แก่

1. การนำองค์การ
2. การวางแผนกลยุทธ์
3. การมุ่งเน้นผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
4. การคิด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้
5. การมุ่งเน้นบุคลากร
6. การมุ่งเน้นกระบวนการ
7. ผลลัพธ์

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดทฤษฎี โดยการสืบค้นจากเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ รายงานการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อทำความเข้าใจถึงรายละเอียดเชิงลักษณะของความเป็นเลิศ ซึ่งจะทำให้การพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา อยู่ในกรอบแนวคิดความเป็นเลิศ โดยจำแนกประเด็นในการศึกษา ซึ่งนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา
2. ปัจจัยความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา

แนวคิดความเป็นเลิศ

สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทที่สำคัญในฐานะเป็นสถาบันหลักของการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในมิติของการเป็นหน่วยผลิตผลงานวิจัย และทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ โดยได้ดำเนินภารกิจในการสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากตัวชี้วัดด้านการวิจัยในฐานข้อมูล Scopus บ่งชี้ว่าผลผลิตงานวิจัยกว่า 90% ของประเทศมาจากภาคอุดมศึกษา โดยเฉพาะจากกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553) การศึกษาในระดับอุดมศึกษา ถือว่าเป็นการศึกษาในระดับที่สูงกว่าการศึกษาในโรงเรียน (higher education) การศึกษาในระดับอุดมศึกษาไม่ใช่แค่การศึกษาเฉพาะทาง หรือให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพเท่านั้น แต่เป็นการศึกษาที่มีเป้าหมายอยู่ที่การยกระดับจิตใจ สติปัญญา และบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับการเป็นนักปราชญ์ที่ดี พร้อมทั้งสร้างเสริมมารยาท ความคิด และดุลยพินิจในการแก้ไขปัญหาของสังคม ซึ่งถือว่าเป็นความท้าทายและเป็นความรับผิดชอบของสถาบันอุดมศึกษา ที่ต้องกำหนดทิศทางและภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาในยุคปัจจุบัน (วิชัย ตันศิริ, 2550)

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) ได้กำหนดนโยบายและแผนพัฒนามหาวิทยาลัยไทยสู่การเป็นมหาวิทยาลัยคุณภาพ ความเป็นเลิศ เพื่อให้สามารถเทียบเคียงสมรรถนะและการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกได้ โดยกำหนดกรอบการพิจารณาจากผลการตีพิมพ์ในฐานข้อมูล Scopus และจัดกลุ่มสาขาวิชาเพื่อการจัดอันดับคุณภาพไว้ 5 กลุ่มสาขา ได้แก่ 1) กลุ่มสาขา Life Sciences & Biomedicine 2) กลุ่มสาขา Natural

Sciences 3) กลุ่มสาขา Technology 4) กลุ่มสาขา Social Sciences และ 5) กลุ่มสาขาวิชา Arts & Humanities โดยสำนักงานคุณกรรมการการอุดมศึกษา ได้เริ่มนำเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ พ.ศ. 2552-2553 มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพมหาวิทยาลัยไทย ซึ่งได้ปรับปรุงจากเกณฑ์คุณภาพการศึกษาที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence) ที่ใช้สำหรับองค์การทางการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งพัฒนามาจากเกณฑ์คุณภาพของ Malcom Baldrige National Quality Award (MBNQA) โดยมีเกณฑ์ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะองค์การ สภาพแวดล้อม และความท้าทายสำหรับองค์การทางการศึกษา ในเชิงระบบ มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) การนำองค์กร (Leadership) 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Customer Focus) 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis and Knowledge Management) 5) การมุ่งเน้นบุคลากร (Workforce Focus) 6) การมุ่งเน้นกระบวนการ (Operations focus) และ7) ผลลัพธ์ (Results) (NIST, 2012; สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2553; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

ปัจจัยความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา

The National Institute of Standards and Technology (NIST) ได้พัฒนาเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ และสามารถเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการการศึกษาที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา แต่เกณฑ์ของ NIST เป็นเกณฑ์การประเมินที่มีความครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร เชิงบูรณาการ ซึ่งจะทำให้เกิดการจัดการศึกษาที่มีการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอให้แก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการปรับปรุงประสิทธิผลและขีดความสามารถโดยรวมขององค์กร ตลอดจนการเรียนรู้ระดับสถาบันและระดับบุคคล อันจะนำมาสู่คุณภาพการศึกษาและความยั่งยืนขององค์การ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาปัจจัยตามเกณฑ์ของ NIST

ดังนั้นปัจจัยความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาที่นำมาเป็นตัวชี้วัดในกรอบแนวคิดสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 7 ตัวชี้วัด ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 1 การนำองค์การ (leadership)

ตัวชี้วัดที่ 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (strategic planning)

ตัวชี้วัดที่ 3 การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(customer focus)

ตัวชี้วัดที่ 4 การวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (measurement, analysis and knowledge management)

ตัวชี้วัดที่ 5 การมุ่งเน้นบุคลากร (workforce focus)

ตัวชี้วัดที่ 6 การมุ่งเน้นกระบวนการ (operations focus)

ตัวชี้วัดที่ 7 ผลลัพธ์ (results)

วิธีดำเนินการวิจัย

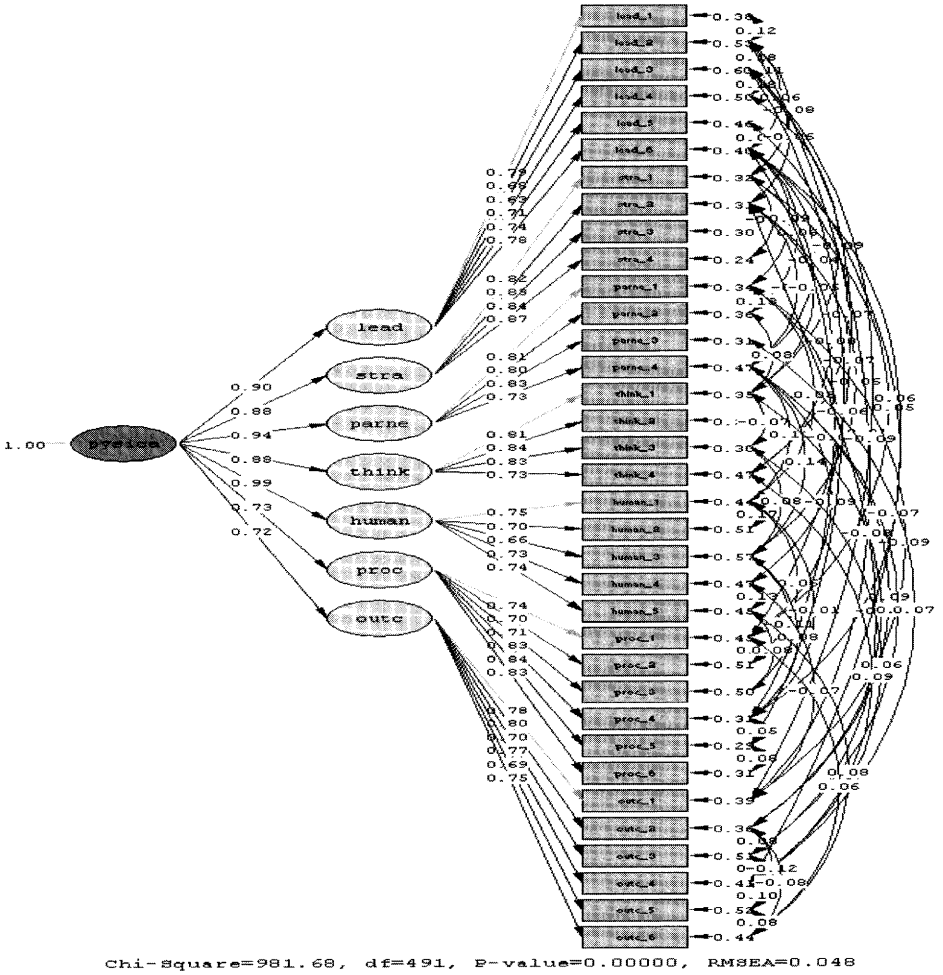
เพื่อเป็นการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์การวิจัยที่ได้กำหนดไว้ คือ พัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา

ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยทั้งในเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และระเบียบวิธีการวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยการเริ่มต้นจากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา และดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงลึกด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับปัญหาการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้บริหารระดับนโยบายของสถาบันพลศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดยุทธศาสตร์ 2) กลุ่มนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการอุดมศึกษา และ 3) อาจารย์ประจำของสถาบันพลศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน แล้วทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อสร้างนิยามปฏิบัติการและตัวชี้วัดเพื่อสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวทางของลิเคริท เพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ จากอาจารย์ในสังกัดสถาบันการพลศึกษาทั้ง 17 วิทยาเขตทั่วประเทศ ที่มีรายชื่อในการปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2554 รวมจำนวน 720 คน แล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์เชิงสถิติด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Secondary Confirm Factor Analysis) ด้วยโปรแกรม LISREL เพื่อตรวจสอบว่าตัวองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นมาความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ หลังจากนั้นจึงได้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยใช้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเดิมแต่รวมเป็นกลุ่มเดียว เพื่อให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ทางสถิติที่ได้รับ ซึ่งจะเป็นการตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้ายว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาที่ได้พัฒนามานั้น ได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญเพียงใด และควรที่จะปรับปรุงอะไรบ้างในตัวชี้วัดในอนาคต

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Secondary Confirmatory Factor Analysis) ของแบบจำลององค์ประกอบความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การคิด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์ ซึ่งในแต่ละตัวก็ชี้วัดก็มีตัวชี้วัดย่อยอีกประมาณ 4-6 ตัวชี้วัด เพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 1 พบว่า

ผลของการวิเคราะห์แบบจำลององค์ประกอบความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยพิจารณาจากค่าสถิติเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ **Chi-Square = 981.68, df = 491, p-value = 0.00000 ; Chi-Square/df = 1.99; RMSEA = 0.048; RMR = 0.033; CFI= 0.99; AGIF = 0.91; GFI = 0.93; CN = 242.02** ที่อธิบายถึงน้ำหนักของตัวแปรเชิงประจักษ์หรือตัวชี้วัดที่เป็นองค์ประกอบของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ตัวชี้วัดทั้ง 7 ขององค์ประกอบความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .72-.99 โดยพบว่าตัวชี้วัด การมุ่งเน้นบุคลากร (human) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุดเท่ากับ .99 และตัวชี้วัด ผลลัพธ์ (outc) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ

น้อยที่สุด เท่ากับ .72 ดังภาพประกอบ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาในภาพการณ์ปัจจุบันเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 พบว่า ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา อยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของตัวชี้วัดพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.49-3.85 โดยพบว่าตัวชี้วัดผลลัพธ์ มีค่าสูงสุด และตัวชี้วัดการมุ่งเน้นกระบวนการ มีค่าต่ำสุด

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา จากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง การพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์แนวคิดจากเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-

depth Interview) แล้วดำเนินการพัฒนาเป็นแบบสอบถามแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลจากอาจารย์ของสถาบันการพลศึกษาทั้งหมด แล้วนำนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL Version 8.72 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดของความเป็นเลิศของสถาบัน การพลศึกษา ที่ได้พัฒนาขึ้นมา มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ประกอบไปด้วย 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

(1) การนำองค์การ มี 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1.1) สถาบันการพลศึกษาควรมีทิศทางที่ชัดเจนในการนำองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลงในอนาคต (1.2) สถาบันการพลศึกษาควรสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมให้มีการประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย และจริยธรรม (1.3) สถาบันการพลศึกษาควรมีการทบทวนผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงผลการดำเนินงาน (1.4) สถาบันการพลศึกษาควรมีความรับผิดชอบในด้านการบริหาร การเงิน มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ (1.5) สถาบันการพลศึกษาควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย และจริยธรรม และ (1.6) สถาบันการพลศึกษาควรกำหนดความรับผิดชอบต่อสังคมและการสนับสนุนชุมชนที่สำคัญ

(2) การวางแผนกลยุทธ์ มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (2.1) สถาบันการพลศึกษาควรกำหนดกระบวนการจัดทำกลยุทธ์ให้มีความชัดเจนในทุกขั้นตอน (2.2) สถาบันการพลศึกษาควรดำเนินการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ให้มีความชัดเจน (2.3) สถาบันการพลศึกษาควรจัดทำแผนปฏิบัติการ และนำไปสู่การปฏิบัติ (2.4) สถาบันการพลศึกษาควรดำเนินการคาดการณ์ผลการดำเนินการที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อเป็นเป้าหมาย

(3) การมุ่งเน้นผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (3.1) สถาบันการพลศึกษาควรดำเนินการรวบรวมข้อมูลของผู้เรียนอย่างละเอียด รอบด้าน (3.2) สถาบันการพลศึกษาควรดำเนินการการรวบรวมข้อมูลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และตลาดอย่างละเอียดรอบด้าน (3.3) สถาบันการพลศึกษาควรดำเนินการสร้างความความสัมพันธ์กับผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นรูปธรรม มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน (3.4) สถาบันการพลศึกษาควรดำเนินการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นรูปธรรม มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน

(4) การคิด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (4.1) สถาบันการพลศึกษาควรดำเนินการวัดผลการดำเนินการในระยะเวลาที่ผ่านมาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการบริหารงาน (4.2) สถาบันการพลศึกษาควรดำเนินการวิเคราะห์ และทบทวนผลการดำเนินการที่ผ่านมา ทั้งจุดเด่น และจุดด้อย เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน (4.3) สถาบันการพลศึกษาควรจัดเตรียมความพร้อมในการใช้งานของข้อมูล และสารสนเทศ (4.4) สถาบันการพลศึกษาควรดำเนินการการความรู้ขององค์การอย่างเป็นระบบ

(5) การมุ่งเน้นบุคลากร มี 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (5.1) สถาบันการพลศึกษาควรดำเนินการสร้างคุณค่าของบุคลากรให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน (5.2) สถาบันการพลศึกษาควรดำเนินการพัฒนาบุคลากร และภาวะผู้นำของบุคลากรอย่างเป็นระบบ (5.3) สถาบันการพลศึกษา

ควรดำเนินการประเมินความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรเป็นระยะๆ (5.4) สถาบันการพลศึกษาควรทำการวิเคราะห์ถึงขีดความสามารถและอัตรากำลังอย่างสม่ำเสมอ (5.5) สถาบันการพลศึกษาควรสร้างบรรยากาศในการทำงานในเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น

(6) การมุ่งเน้นกระบวนการ มี 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (6.1) สถาบันการพลศึกษาควรดำเนินการออกแบบระบบงานให้มีความกระชับ (6.2) สถาบันการพลศึกษาควรดำเนินการกำหนดกระบวนการทำงานหลักของบุคลากรแต่ละตำแหน่ง (6.3) สถาบันการพลศึกษาควรจัดทำแผนการดำเนินงานเพื่อความพร้อมต่อภาวะฉุกเฉิน (6.4) สถาบันการพลศึกษาควรดำเนินการออกแบบกระบวนการทำงานให้ชัดเจนในทุกขั้นตอน (6.5) สถาบันการพลศึกษาควรดำเนินการจัดการกระบวนการทำงานให้มีความคล่องตัว (6.6) สถาบัน การพลศึกษาควรดำเนินการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความกระชับ ไม่ซ้ำซ้อน

(7) ผลลัพธ์ มี 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (7.1) สถาบันการพลศึกษาควรกำหนดเกณฑ์ของผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความชัดเจน (7.2) สถาบันการพลศึกษาควรกำหนดเกณฑ์ของผลลัพธ์การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีความชัดเจน (7.3) สถาบันการพลศึกษาควรกำหนดเกณฑ์ของผลลัพธ์ด้านงบประมาณ การเงิน และการตลาดให้มีความชัดเจน (7.4) สถาบันการพลศึกษาควรกำหนดเกณฑ์ของผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นบุคลากรให้มีความชัดเจน (7.5) สถาบันการพลศึกษาควรกำหนดเกณฑ์ของผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการให้มีความชัดเจน (7.6) สถาบันการพลศึกษาควรกำหนดเกณฑ์ของผลลัพธ์ด้านภาวะผู้นำของบุคคลากรให้มีความชัดเจน

และเมื่อนำองค์ประกอบหลักทั้ง 7 ด้าน และองค์ประกอบย่อยทั้ง 35 ด้าน ไปทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกับที่ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ ซึ่งรวมกันเป็นกลุ่มเดียว ก็พบว่า กลุ่มสนทนาก็มีมติเห็นด้วยกับองค์ประกอบดังกล่าว และได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับองค์ประกอบด้านการเน้นบุคลากร การมุ่งเน้นผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการนำองค์กร ว่าเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญ

2. สรุปข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน หลังจากที่ได้ข้อสรุปยืนยันอย่างชัดเจนเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลในเชิงปริมาณเดิม มาศึกษาด้วยสถิติพรรณนา ผลการศึกษาระดับพบว่าความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา อยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของตัวชี้วัดพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.49-3.85 โดยตัวชี้วัดผลลัพธ์ มีค่าสูงสุด และตัวชี้วัดการมุ่งเน้นกระบวนการมีค่าต่ำสุด ซึ่งข้อมูลมีการกระจายตัวอยู่ในระดับต่ำ คือ มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .53

อภิปรายผล

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่พบว่า องค์ประกอบของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา มีทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1. การนำองค์การ 2. การวางแผนกลยุทธ์ 3. การมุ่งเน้นผู้เรียน และผู้มีส่วน

ได้ส่วนเสีย 4. การคิด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5. การมุ่งเน้นบุคลากร 6. การมุ่งเน้นกระบวนการ และ 7. ผลลัพธ์ ในแต่ละองค์ประกอบหลักก็จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบย่อยอีกประมาณ 4-6 องค์ประกอบ ซึ่งลักษณะขององค์ประกอบดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการเป็นตัวชี้วัดของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา หากมองในเชิงทฤษฎี พบว่า สามารถที่จะผสมผสานกรอบทางความคิดของของ The National Institute of Standards and Technology (NIST) (NIST, 2012) ซึ่งได้เสนอเกี่ยวกับความเป็นเลิศตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ว่าเกณฑ์ควรจะมี 11 เกณฑ์ ได้แก่ การนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) การศึกษาที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ (Learning-centered Education) การเรียนรู้ระดับองค์กรและระดับบุคคล (Organizational and Personal Learning) การเห็นคุณค่าของคณาจารย์ บุคลากร และคู่ความร่วมมือ (Valuing Workforce Members and Partners) ความคล่องตัว (Agility) การมุ่งเน้นอนาคต (Focus on the Future) การจัดการเพื่อวัตกรรม (Managing for Innovation) การจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง (Management by Fact) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Societal Responsibility) การมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์และการสร้างคุณค่า (Focus on Results and Creating Value) และมุมมองเชิงระบบ (System Perspective) ซึ่งทั้ง 11 เกณฑ์นี้ สามารถที่จะนำในสังเคราะห์ผสมผสานกับข้อมูลเชิงคุณภาพได้เป็นเกณฑ์หลักทั้ง 7 องค์ประกอบของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาได้อย่างกลมกลืน แสดงให้เห็นว่า แนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นเลิศของสถาบันการศึกษา ที่นำเสนอจากสังคมตะวันตก ซึ่งเป็นต้นแบบทางสังคมวิชาการของสังคมโลก ยังคงสามารถที่จะอธิบายปรากฏการณ์โดยทั่วไปได้อย่างเหมาะสม รูปแบบความเป็นเลิศของสถาบันการศึกษาของประเทศไทย จึงไม่สามารถที่จะมีความเป็นเลิศโดยอยู่อย่างโดดเดี่ยวจากสังคมวิชาการจากตะวันตก (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) การมุ่งที่จะพัฒนาสถาบันการพลศึกษาเพื่อสู่ความเป็นเลิศนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมองกระแสของการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกควบคู่ตามไปด้วย ว่าสิ่งที่จะต้องพัฒนา ต้องคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง สอดคล้องกับแนวคิดของ จรัส สุวรรณเวลา (2551) นักวิชาการศึกษาไทย ที่อธิบายว่ามหาวิทยาลัยต้องไม่อยู่อย่างโดดเดี่ยว ต้องมีความสัมพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลก เป็นหุ้นส่วนที่มีความหมายทั้งบทบาทของผู้ให้และผู้รับ หากการดำเนินงานไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมของโลกแล้ว ย่อมที่จะส่งผลกระทบอย่างร้ายแรง ในประเด็นแรกสุด ก็คือการผลิตบัณฑิตออกมาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และในลำดับต่อมา คือ การบริหารจัดการไม่สามารถที่จะทำให้มหาวิทยาลัยสามารถจัดการกับผลกระทบภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ Hoy และ Miskel (2005) อธิบายว่าการผลิตบัณฑิตเป็นบทบาทสำคัญของสถาบันการศึกษา แต่หากการผลิตไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของตลาดแล้ว ก็ย่อมแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของสถาบันทางการศึกษาที่ไม่ได้มีความเชี่ยวชาญ หรือเป็นเลิศในบทบาทและหน้าที่หลักของตนเอง

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับของความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา ที่พบว่า อยู่ในระดับมาก หากพิจารณารายตัวชี้วัดก็เห็นได้ว่า

ทุกตัวชี้วัดหลัก ทั้ง 7 ล้วนแต่อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันสถาบันการพลศึกษา ก็ยังนับได้ว่ามีความเป็นเลิศอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเป็นสถาบันการศึกษาเฉพาะด้านส่งผลทำให้เกิดการรวบรวมเอาผู้เชี่ยวชาญ ที่มีลักษณะเดียวกันไปรวมอยู่ด้วยกัน ทำให้การบริหารจัดการมีความเป็นเอกภาพค่อนข้างสูง การบริหารจัดการงบประมาณ มีทิศทางที่ชัดเจนว่าจะต้องมุ่งเน้นการกีฬา ซึ่งแตกต่างจากมหาวิทยาลัยทั่วไป สอดคล้องกับแนวคิดของ สุพานี สฤษฎ์วานิช (2544) ที่อธิบายว่า การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลกในปัจจุบัน จะต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่ยืดโยงกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ความเป็นเลิศขององค์กรที่ควรจะเป็น ก็จะต้องเป็นไปตามกระแสของสังคมโลกด้วย หากองค์กรไม่ปรับตัวก็ย่อมที่จะส่งผลทำให้ ผลผลิตที่จะได้ออกมานั้นไม่เป็นไปตามกระแสความต้องการ และในท้ายที่สุดแล้ว ก็จะต้องถูกโดดเดี่ยวจากสังคมโลก สถาบันการพลศึกษาก็เช่นเดียวกัน ที่พบว่า การบริหารจัดการเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศนั้น มีค่าคะแนนของตัวชี้วัดหลักต่างๆ ที่อยู่ในระดับมาก หากพิจารณาผลการสำรวจในรายตัวชี้วัดย่อย จะพบว่าตัวชี้วัดหลักที่มีความสำคัญ คือ ตัวชี้วัด การมุ่งเน้นบุคลากร มีค่าอยู่ในระดับมาก ยิ่งแสดงให้เห็นว่าสถาบันการพลศึกษาได้ให้ความสำคัญกับบุคลากรในระดับมาก มีการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาศักยภาพ และความสามารถที่แท้จริงของตนเอง ซึ่งจะเป็นจักรกลสำคัญในการขับเคลื่อนสถาบันการพลศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้ต่อไป Nanus (1992) ได้อธิบายว่า การมุ่งเน้นบุคลากรนั้น เป็นเรื่องขององค์กรสมัยใหม่ที่มีวิสัยทัศน์ โดยวิสัยทัศน์นั้นจะต้องมองไปข้างหน้าว่าจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง แล้วดำเนินการบริหารจัดการเพื่อรองรับปัญหาที่จะเกิดขึ้น จึงต้องมุ่งเน้นบุคลากร

เอกสารอ้างอิง

จรัส สุวรรณเวลา. (2551). **ความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยไทย.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พสุ เดชะรินทร์. (2549). **รายงานผลการศึกษาพัฒนารูปแบบเบื้องต้นของหน่วยงานภาครัฐ : องค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง.** คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย ตันศิริ. (2550). **อุดมการณ์ทางการศึกษา : ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพานี สฤษฏ์วานิช. (2544). **การบริหารเชิงกลยุทธ์แนวคิดและทฤษฎี.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). **เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ 2552-2553.** กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). **ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558.** กรุงเทพมหานคร: บางกอกบล็อก.

สถาบันการพลศึกษา. (2554). **การทบทวนและกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา พ.ศ. 2556-2560.** เอกสารประกอบ 5.1.1. เอกสารประกอบการประชุมจัดทำยุทธศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา พ.ศ. 2556-2560.

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2553). **โครงการรางวัลคุณภาพแห่งชาติ.** กรุงเทพมหานคร.

EFQM. (2012). **The EFQM Excellence Model.** Retrieved July 30, 2012, from http://www.efqm.org/en/Home/TheEFQMExcellenceModel/tabid/132/Default.asp

Nanus, B. (1992). **Visionary Leadership.** SanFrancisco : Jossey-Bass.

QS Stars. (2012). **QS Stars methodology.** Retrieved July 30,2012, from http://www.topuniversities.com/qsstars, http://content.qs.com/qs/Methodologyv4.pdf

Wayne K. Hoy and Cecil G. Miskel. (2005). **Educational Administration: Theory, Research and Practice.** 7th ed. New York: McGraw-Hill.

Academic Journal Institute of Physical Education

รูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย
Model of the value added of Thailand sports school competition management

ละออทิพย์ อินดี
โรงเรียนกีฬาจังหวัดลำปาง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย สังกัดสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1. ศึกษาและวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมของการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย ด้วยการประชุมจัดทำ SWOT Analysis 2. สร้างรูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย โดยผู้วิจัย ตรวจสอบความตรง (validity) ของรูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) และ 3. ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ คือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องโดยตรงจำนวน 116 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ดำเนินการวิจัยโดยการเก็บข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณวิเคราะห์สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) และ ค่า IOC ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยสังกัดสถาบันการพลศึกษา ประกอบด้วยการดำเนินการ 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการจัดการแข่งขันกีฬา เพิ่มคุณภาพและมาตรฐานการจัดการแข่งขันจากระดับชาติไปสู่ระดับนานาชาติ และจัดการแข่งขันอย่างมีขั้นตอน

2. ด้านการเงินและสิทธิประโยชน์ เพิ่มมูลค่าโดยจัดหางบประมาณจากภาครัฐ เอกชนและประชาชน รวมทั้งการจัดหาสปอนเซอร์ด้วยการกำหนดลิขสิทธิ์แบบ Package ทั้งในสนามและนอกสนามแข่ง มีผู้ประสานงานหลักด้านการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิประโยชน์

3. ด้านการประชาสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์ โดยผ่านเครือข่ายต่างๆ อย่างทั่วถึงด้วยสื่อ

ที่หลากหลาย ทั้งในระดับจังหวัด ระดับประเทศ และต่างประเทศ ตลอดปีก่อนการแข่งขันและมีการถ่ายทอดสดในรายการแข่งขัน

4. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการเชิญนักเรียน นักศึกษา และประชาชนเข้าร่วมเชียร์กีฬาแต่ละประเภทมีการสร้างความร่วมมือกับภาครัฐบาล เอกชน และประชาชน ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกัน

5. ด้านบุคลากร เน้นเรื่องคุณภาพโดยการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ และต้องสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้

6. ด้านการบริหารจัดการ มีการยกระดับการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย จากการจัดการแข่งขันระดับชาติไปสู่ระดับอาเซียนและนานาชาติ สร้างเกมส์การแข่งขันให้มีมาตรฐานสากล เพิ่มคุณค่าของการจัดการแข่งขันด้วยการเชิญนักกีฬาที่เป็นตัวแทนทีมชาติและระดับอาเซียนเข้าร่วมการแข่งขัน เพื่อช่วยสร้างกระแสและแรงดึงดูดความสนใจจากสื่อมวลชนและผู้ให้การสนับสนุน ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัว

การตรวจสอบความตรงของรูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย ด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) พบว่า มีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 4.86 และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ เท่ากับ 0.76 และการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า รูปแบบฯ นี้ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ดำเนินการให้เกิดการเพิ่มมูลค่าทั้ง การเพิ่มประโยชน์และลดต้นทุน โดยมีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องของความคิดเห็น (IOC) เท่ากับ 0.70

สรุป รูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย สามารถนำไปใช้ได้จริง

ข้อเสนอแนะ สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ควรนำรูปแบบการเพิ่มมูลค่าของการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย ที่ผู้วิจัยได้ศึกษานี้ ไปใช้เพื่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยและเกิดประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ: การเพิ่มมูลค่า/การจัดการแข่งขันกีฬา/โรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย

Abstract

The purpose of this research was to investigate the model of the value added of Thailand sports school competition management of the Institute of physical education. The study was devided into 3 steps : 1. To study and analize surrounding conditions of sports school competition management, employing SWOT technique. 2. To formalize the model of value added of Thailand sports school competition management, utilizing Delphi Technique for validation and 3. To verify the suitability and feasibility of the

extablished model, using focus group discussion.

The purposive sampling employed to collect the targets samples. They were 115 experts who were directly related to the study. The research was a mixed methods consisted of the qualitative and quantitative.

The collected data were analyzed in terms of means, standard deviations, medians, interquartile ranges and index of congruence (IOC)

The research were as follows : The model of value added of Thailand sports school competition management consisted of 6 important aspects as to :

1. In management competition aspect, it should be value added and standardized from the nation to international level.

2. In financial aspect, the budget was provided from the government sectors, private sectors and individual support.

3. In public relations aspect, it concerned all over networks included the provincial level and the nation level. The public relations should be carried over the year, both before and during the competition.

4. In organizing students and people participation and cooperation, students and people in the local and nation levels were asked to volunteer in the competition, responsible job and cheering squad.

5. In personnel recruitment aspect, personnel staff responsible for competition organizing should be experts having high qualification in both working proficiency and language.

6. In raising competition management level, the sports school management competition should raise to ASEAN level with high international standard. National teams in ASEAN should be invited to participate in the competition. The event would attract interest of media, supporter and all people in ASEAN community.

The validating with Delphi Technique are model of the value added to of Thailand sports school competition management, it was found that the median is 4.86 and the quartile range was 0.76. For the verification of suitability and feasibility of the model, the discussion group of qualified opinion states that the model is appropriate and possible adoption process to adding value and reducing costs to increase benefits and reduce costs. The increasing benefits for 6 aspects, an average consensus of opinions (IOC) was equal to 0.70.

The model of the value added of Thailand sports school competition management can be applied to practical. Suggestions : The Institute of Physical Education, Ministry of Tourism and Sports should adopt the model of the value added of Thailand sports school competition management. The researchers of this study deployed 6 achieved values in the management of school athletic and sportsmanship with the maximum benefit.

KEYWORDS: Value Added / Competition Management Sport / Thailand sports school

บทนำ

ประเทศไทยได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของประชาชนในชาติว่าจะส่งผลให้เยาวชนมีคุณภาพ ทั้งทางด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา รวมถึงการพัฒนานักกีฬาเพื่อให้มีความเป็นเลิศตั้งแต่เด็ก คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบให้ตั้งโรงเรียนกีฬา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งผลิตนักกีฬาซึ่งมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางด้านกีฬา ให้สามารถพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านการกีฬาสู่ความเป็นเลิศทั้งในระดับชาติและนานาชาติได้สูงสุด และส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาโอลิมปิค เอเชี่ยนเกมส์ และซีเกมส์ เมื่อปี พ.ศ. 2534 ได้มอบหมายให้กรมพลศึกษา ซึ่งปัจจุบันแยกมาเป็นสถาบันการพลศึกษา สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีการจัดตั้งโรงเรียนกีฬาจำนวน 11 แห่ง กระจายอยู่ทุกภาคของประเทศไทย

การจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา เนื่องจากนักกีฬาที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพแล้วจำเป็นต้องมีการจัดประสบการณ์ในการแข่งขันเพื่อทดสอบฝีมือและทดสอบความสามารถของนักกีฬาเพื่อเตรียมการเป็นนักกีฬาที่มีความสามารถและมีสมรรถภาพทางกายพร้อมในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระดับชาติและระดับนานาชาติให้ทัดเทียมนานาอารยประเทศและใช้การแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาเป็นแหล่งในการศึกษาทดลอง ค้นคว้า วิเคราะห์ และวิจัย เพื่อพัฒนาการกีฬาและนักกีฬาของประเทศให้มีความเป็นเลิศตามนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งใช้ผลการแข่งขันเป็นเกณฑ์การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรทางด้านกีฬาของโรงเรียนกีฬา ด้วยเหตุนี้สถาบันการพลศึกษา จึงจัดให้มีการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยขึ้นเป็นครั้งแรก ในปีพุทธศักราช 2538 และได้ดำเนินการจัดการแข่งขันอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี จนถึงปัจจุบันปี พ.ศ. 2556 รวมมีการจัดการแข่งขันแล้วจำนวน 16 ครั้ง โรงเรียนกีฬาในสังกัดสถาบันการพลศึกษาทั้ง 11 แห่ง มีหน้าที่และรับผิดชอบในการนำนักเรียนที่มีความถนัดความสามารถพิเศษทางด้านการกีฬาเข้าร่วมการแข่งขัน และเชิญโรงเรียนกีฬานอกสังกัดภายในประเทศ ซึ่งได้แก่ โรงเรียนกีฬาในสังกัดกรุงเทพมหานคร เทศบาล รวมถึงโรงเรียน

กีฬาจากต่างประเทศ ได้แก่ โรงเรียนกีฬาประเทศสิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย และประเทศอื่นๆ จากกลุ่มอาเซียนให้เข้าร่วมการแข่งขันในรายการนี้ด้วย

การจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการในรูปแบบของโครงการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลสนับสนุนเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการแข่งขันประจำทุกปีๆ ละ 4,000,000 บาท (สี่ล้านบาทถ้วน) ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ซึ่งถือเป็นการลงทุนที่มีผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นในตัวของนักกีฬาตามโครงการที่คาดหวังได้แก่ จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขันในสังกัดสถาบันการพลศึกษา และสังกัดอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 5,600 คน ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะกีฬาชนิดต่างๆ และมีประสบการณ์จากการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาตามหลักสูตรของโรงเรียนกีฬาจากการจัดการแข่งขันที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ สามารถเตรียม และผลิตนักกีฬาให้มีความสามารถในการเข้าร่วม การแข่งขันกีฬาในระดับชาติและระดับนานาชาติได้เป็นอย่างดีและมีคุณภาพ

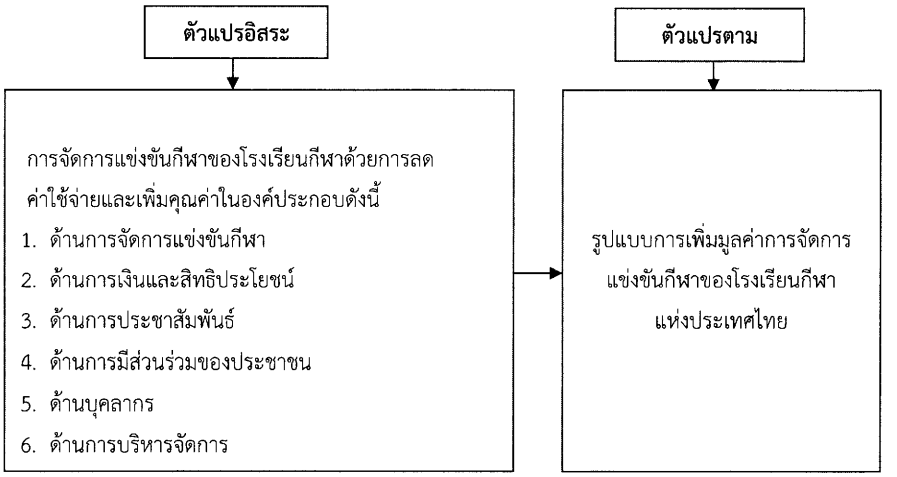
จากการศึกษาผลการดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยครั้งที่ 13 พบว่า มีประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะสำคัญต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดการแข่งขันกีฬา พบว่าส่วนมากเป็นปัญหาทางด้านเทคนิคกีฬา ด้านที่พักนักกีฬาและเจ้าหน้าที่ ควรมีการพัฒนารูปแบบการจัดการแข่งขัน แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว 2. ด้านการประชาสัมพันธ์ 3. ด้านงบประมาณและการเงิน 4. ด้านยานพาหนะและระบบขนส่ง 5. ด้านการบริหารจัดการ

ในการจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยให้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับได้นั้น ต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ดังนั้น เพื่อให้การจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยประสบความสำเร็จเป็นอย่างดียิ่งและเกิดเพิ่มมูลค่าด้วยการนำวิธีการจัดการกีฬาและวิธีการทางธุรกิจกีฬา เข้ามาใช้ในการจัดการแข่งขันกีฬาจึงเป็นวิธีการหนึ่งในยุคปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยสนใจศึกษารูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยขึ้น เพื่อพัฒนาการจัดการแข่งขันเทียบเท่าการแข่งขันในรายการอื่นที่มีในประเทศหรือต่างประเทศ รวมถึงการมีมาตรฐานของการจัดการแข่งขันให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ เกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้ให้การสนับสนุน ผู้ปกครอง และโดยเฉพาะผลที่จะเกิดต่อนักกีฬาได้รับการพัฒนาให้มีสถิติและมาตรฐานดีขึ้น สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และประเทศชาติโดยรวม ซึ่งหากกระทำได้สำเร็จ จะเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับการจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา อย่างมีมาตรฐานและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬา โดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมสำหรับการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย สังกัดสถาบันการพลศึกษา โดยดำเนินการใน 6 องค์ประกอบ คือ ด้านการจัดการแข่งขันกีฬา ด้านการเงินและสิทธิประโยชน์ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านบุคลากร และด้านการบริหารจัดการ ในการเพิ่มมูลค่าได้ศึกษาจากทฤษฎีของ Philip Kotler and Gary Armstrong. 2001 ซึ่งมีวิธีการเพิ่มมูลค่า ได้แก่ เพิ่มผลประโยชน์ให้มากขึ้น ลดต้นทุนลง เพิ่มผลประโยชน์ให้มากกว่าการเพิ่มขึ้นของต้นทุน และลดผลประโยชน์ลงแต่ลดต้นทุนลงให้ได้มากกว่า

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการกีฬา จำนวน 116 คน ได้มาโดยการใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ด้านเวลา

ข้อมูลที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลในช่วงระหว่างปีการศึกษา พ.ศ. 2551-พ.ศ. 2556 เท่านั้น

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการจัดการการกีฬา (Sport Management) การตลาดกีฬา (Sport Marketing) และการเพิ่มมูลค่า (Value Added)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สรุปรายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการแข่งขันกีฬาในรายการแข่งขันต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศและงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องของการเพิ่มมูลค่า

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการดำเนินการตามกระบวนการเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) โดยใช้สถิติการหาดำเนินการวิจัยโดยการเก็บข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณวิเคราะห์สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) ด้วยเกณฑ์การตัดสินระดับฉันทามติสำหรับการตอบที่เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีความสอดคล้องของค่ามัธยฐานไม่ต่ำกว่า 3.50 และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ไม่เกิน 1.50 (Mdn. > 3.50 และ I.R. < 1.50) และ ค่า IOC

2. ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดย

1. การศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

3. ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย โดย

3.1 การใช้แบบสอบถาม (ครั้งที่ 13 นครสวรรค์เกมส์)

3.2 การจัดทำ SWOT Analysis

ขั้นตอนที่ 2 (ร่าง) รูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยโดย ผู้วิจัย แล้วนำไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญกีฬา จำนวน 21 คน ด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) จำนวน 3 รอบ

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย โดยผู้วิจัยทำ Focus group Discussion กับผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มใหม่ จำนวน 9 คน พร้อมทั้งการใช้แบบสอบถามเพื่อเป็นการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติของ รูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย ด้วยการหาค่า IOC

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 5 การเขียนสรุปรูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งพิจารณาจากผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาในประเทศและระหว่างประเทศ จำนวน 21 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และใช้กระบวนการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน ที่มีต่อข้อความในแต่ละข้อจากการหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) ด้วยเกณฑ์การตัดสินระดับฉันทามติสำหรับการตอบที่เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีความสอดคล้องของค่ามัธยฐานไม่ต่ำกว่า 3.50 และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ไม่เกิน 1.50 (Mdn. > 3.50

และ I.R.<1.50)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการแข่งขันกีฬาที่มีต่อรูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย จำนวน 21 คน โดยการใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) สรุปผลดังนี้

สถานภาพทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 100 มีอายุ 55 ปีขึ้นไปร้อยละ 52.38 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 90.48 มีประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับการจัดการแข่งขันกีฬาระหว่าง 21-30 ปี และ 31-40 ปี ร้อยละ 28.57 และส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬา ร้อยละ 52.38

รูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยควรดำเนินการดังนี้

1. ด้านการจัดการแข่งขันกีฬา มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนคือเพื่อใช้การแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาเป็นการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาให้มีสถิติสูงขึ้นเทียบเท่าระดับชาติและนานาชาติและเพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยจากระดับชาติไปสู่ระดับนานาชาติมีกระบวนการของการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการวางแผนเตรียมการจัดการแข่งขัน ขั้นการดำเนินการจัดการแข่งขัน และขั้นสรุปและประเมินผล

2. ด้านการเงินและสิทธิประโยชน์ ในการจัดหางบประมาณมีการเสนอแผนงานเพื่อขออนุมัติงบประมาณจากภาครัฐ และการเชิญชวนให้หน่วยงานอื่นเข้าร่วมเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน รวมทั้งการจัดหาสปอนเซอร์ด้วยการกำหนดลิขสิทธิ์แบบ Package ทั้งในสนามและนอกสนามแข่งขัน กำหนดผลประโยชน์กับผู้ให้การสนับสนุนอย่างชัดเจน จัดหาคณะทำงานด้านการตลาดและมีการจัดทำแผนการตลาดที่ชัดเจน มีบริการการดูแลแก่ผู้ให้การสนับสนุนด้วยการจัดแถลงข่าวอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการให้การสนับสนุน จัดเลี้ยงอาหาร น้ำดื่มอย่างเต็มที่ มีการจัดทำบัญชีรายรับ-จ่าย รายงานฐานะการเงิน จัดทำบัญชีทรัพย์สิน จัดสรรทรัพย์สินหลังแข่งขันฯ และบริหารจัดการงบประมาณที่ดี มีรายละเอียดอย่างชัดเจน ทั้งการขอและการจ่าย แจ้งทุกทีมที่เข้าร่วมการแข่งขันและการมีผู้ประสานงานหลักด้านการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในส่วนของสถาบันการพลศึกษาที่ชัดเจน

3. ด้านการประชาสัมพันธ์ มีการแถลงข่าวการนำนักกีฬาที่มีชื่อเสียงมาเป็น Presenter การประชาสัมพันธ์การจัดการแข่งขันกีฬาโดยผ่านเครือข่ายต่างๆ ด้วยสื่อที่หลากหลาย ทั้งในระดับจังหวัด ระดับประเทศ และต่างประเทศ ตลอดปีก่อนการแข่งขัน

4. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการเชิญนักเรียน นักศึกษา และประชาชนเข้าร่วมเชียร์กีฬาแต่ละประเภทกับประเด็นมีการประสานสัมพันธ์งานในระดับกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนกีฬา เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันด้วยการใช้มืออาชีพจัดการแข่งขันเข้ามามีส่วนร่วมกับจังหวัดเจ้าภาพ เช่นการกีฬาแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสมาคมกีฬา โดยมีการประสานแต่ละหน่วยงานให้ตั้งงบประมาณบุคลากร

วัสดุ และครุภัณฑ์มาสนับสนุนในการแข่งขันมีความร่วมมือกับภาคการเมืองทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นให้เห็นความสำคัญและเข้ามาสนับสนุนปัจจัยต่างๆ ในการจัดการแข่งขัน ได้แก่ ร่วมมือกับรัฐบาล ด้านบุคลากรที่ยังขาดแคลน ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาด้านการบริหารจัดการกีฬา และด้านงบประมาณอย่างเหมาะสม

5. ด้านบุคลากร (1) มีคณะกรรมการควบคุมการแข่งขันประจำสนามแข่งขัน (ไม่ใช่หัวหน้าผู้ตัดสิน) (2) มีการพัฒนาผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา ได้แก่ นักกีฬา ผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสิน ผู้จัดการแข่งขัน ผู้สนับสนุน ผู้ชม (3) กำหนดให้มีคณะทำงานที่มีประสบการณ์สูงและสามารถสื่อสารกับทีมต่างประเทศได้เป็นผู้เตรียมการวางแผนจัดการแข่งขันประจำปีหรือปีถัดไปเป็นทีมงานเดียวกันในการจัดการแข่งขันทุกๆ ปี ควบคุมการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยทั้งหมด (4) มีเจ้าหน้าที่ของไทยที่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ ในการดูแลรับผิดชอบให้กับทีมจากต่างประเทศในทุกปีที่มาแข่งขันทั้งก่อนการแข่งขันและหลังจบการแข่งขัน (5) บุคลากรทางการกีฬามีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ และมีความเป็นมาตรฐานของผู้ตัดสินในทุกชนิดกีฬา (6) บุคลากรในแต่ละชนิดกีฬามีการทำงานเป็นทีมเช่น มีหัวหน้าผู้ฝึกสอน ผู้ช่วยผู้ฝึกสอนนักวิทยาศาสตร์การกีฬา (ที่รู้จริง) แพทย์นักกายภาพบำบัด นักโภชนาการ (7) ผู้ฝึกสอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถผ่านการอบรมหลักสูตรผู้ฝึกสอนในกีฬานั้นๆ (8) นักกีฬาทุกคนในโรงเรียนมีโอกาสเข้าแข่งขันอย่างเท่าเทียมกันเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และพัฒนาทักษะ

6. ด้านการบริหารจัดการ (1) มีการประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง (2) มีการจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปใช้ในการจัดการแข่งขันผ่านอินเทอร์เน็ต (3) มีการยกระดับมาตรฐานการจัดการแข่งขันสู่ระดับนานาชาติ (4) มีการวางแผนล่วงหน้าที่ชัดเจนในการสรรหาบุคคลมาทำหน้าที่ในฝ่ายต่างๆ ของแต่ละจังหวัดที่เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน (5) มีกระบวนการต้อนรับและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ที่ได้มาตรฐาน (6) มีการจัดการแข่งขันรอบคัดเลือกก่อนในระดับภาคหรือประเทศ เป็นตัวแทนโรงเรียนกีฬาเข้าร่วมการแข่งขัน ทีมโรงเรียนกีฬาสังกัดอื่น (7) มีการจัดการแข่งขันกีฬาในระบบลีก (League) ในชนิดกีฬาที่มีการจัดการแข่งขันในโอลิมปิคนอกรายการแข่งขันนี้ (8) มีการคัดเลือกการเสนอตัวเป็นเจ้าภาพล่วงหน้าอย่างน้อย 3 ปี โดยกำหนดเกณฑ์ต้องมีโรงแรมเพียงพอสำหรับนักกีฬาต่างชาติและผ่านคณะกรรมการตรวจความพร้อมก่อน (9) เชิญโรงเรียนกีฬาจากต่างประเทศแห่งใหม่ๆ มาเข้าร่วมการแข่งขันให้มากขึ้น (10) สร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนกีฬาเพื่อดึงดูดผู้ชม สื่อมวลชนและผู้ให้การสนับสนุน (11) สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดความตื่นตัวในการเล่นกีฬาเศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมในจังหวัดเจ้าภาพที่ดีขึ้น (12) จัดตั้งศูนย์สารสนเทศด้านการกีฬาการออกกำลังกายและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (13) สร้างความตระหนัก เจตคติ ทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจความมีน้ำใจนักกีฬา คุณธรรม และจริยธรรมในการเข้าร่วมการแข่งขัน ทั้งนักกีฬา ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการแข่งขันผู้ชมกีฬา (14) สร้างแรงจูงใจให้ผู้ฝึกสอนที่สามารถพัฒนานักกีฬาให้มีสถิติสูงหรือทำลายสถิติ (15) เพิ่มรูปแบบการจัดกิจกรรมระหว่างการจัดการแข่งขันกีฬาด้วยการจัดนิทรรศการ มีการนำดนตรี และความบันเทิงต่างๆ

อย่างหลากหลายมากขึ้น (16) มีการพัฒนาและรักษามาตรฐาน คุณภาพ และค่านิยมของการแข่งขันเพื่อขยายตลาด ดังนี้ 1) มีรูปแบบการแข่งขันที่ชัดเจน 2) การลดรุ่นแข่งขันลงเหลือ 2 รุ่น ได้แก่ รุ่น 16 ปี ขึ้นไป และ รุ่น 16 ปี ลงมา 3) สร้างมาตรฐานสู่สากลในการคัดเลือกเข้าแข่งขัน 4) สร้างให้เกมส์การแข่งขันมีความสนุก นักกีฬาเล่นอย่างเต็มที่และเร้าใจ เพื่อทำให้ผู้ให้การสนับสนุนสนใจมากขึ้น 5) เชิญนักกีฬาที่เป็นตัวแทนทีมชาติมาช่วยสร้างกระแสและดึงดูดความสนใจ (17) จัดให้เป็นรายการแข่งขันที่สำคัญมากขึ้นในเอเชียด้วยการประชุมร่วมกันในโซนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (18) มีการรายงานผลการแข่งขัน และการประกาศเกียรติคุณขอบคุณผู้ให้การสนับสนุน โดยเสนอทางโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์ให้ชัดเจนครบถ้วน (19) การขอเปลี่ยนแปลง กฎ กติกา ต้องนำเสนอโดยฝ่ายประเมินผลและเจ้าภาพครั้งต่อไปเป็นผู้ดำเนินการ

จากการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า รูปแบบฯ นี้ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ดำเนินการให้เกิดการเพิ่มมูลค่าทั้งการลดค่าใช้จ่าย (การลดต้นทุน) การเพิ่มประโยชน์และลดต้นทุน และการเพิ่มประโยชน์ ตามองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ 1. ด้านการจัดการแข่งขันกีฬา 2. ด้านการเงินและสิทธิประโยชน์ 3. ด้านการประชาสัมพันธ์ 4. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน 5. ด้านบุคลากร และ 6. ด้านการบริหารจัดการ โดยมีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องของความคิดเห็น (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.70

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลโดยสรุปได้ดังนี้ คือ รูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย สามารถนำไปใช้ได้เพราะจากการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ และการประเมินความเหมาะสมรายข้อตามแบบสอบถามด้วยการหาค่า IOC ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า รูปแบบฯ นี้ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ดำเนินการให้เกิดการเพิ่มมูลค่าทั้งการลดค่าใช้จ่าย (การลดต้นทุน) การเพิ่มประโยชน์และลดต้นทุน และการเพิ่มประโยชน์ โดยมีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องของความคิดเห็น (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.70 โดยรูปแบบการเพิ่มมูลค่าตามองค์ประกอบทั้ง 6 ด้านดังกล่าว สอดคล้องกับ ปรางทิพย์ ยุวานนท์ (2552 : 23) ซึ่งได้กล่าวว่า หน้าที่ของการจัดการกีฬา มีเป้าหมายคือ การคิดให้ถูก ทำให้เป็น ด้วยความรู้ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ตลอดจนความสามัคคีร่วมมือกันทำงานเป็นทีมตั้งแต่ระดับนานาชาติจนถึงระดับท้องถิ่น มีขอบข่าย 3 ระดับใหญ่ๆ ได้แก่ การจัดการองค์กร การจัดการแข่งขัน และกระบวนการการจัดการสอดคล้องกับความคิดเห็นของ น้อม สังข์ทอง (2543 : 79-80) ที่กล่าวถึง ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันคุ้มค่าต่อการลงทุน ได้แก่ ยกระดับมาตรฐานการกีฬาของนักกีฬาของจังหวัดหรือของประเทศให้ดีขึ้นพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่

ผู้ฝึกสอน ผู้ควบคุมทีม ผู้จัดการทีม และผู้บริหารงานกีฬาให้สามารถเข้าร่วมดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬาอย่างมีประสิทธิภาพสร้างสนามและอุปกรณ์กีฬาได้ทันสมัย ได้มาตรฐานและสามารถใช้เล่นในโอกาสต่อไปเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในประเทศสนใจการกีฬาและอยากเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ และเพื่อการแข่งขันมากขึ้นเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เป็นการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะต้องใช้ระบบโทรคมนาคม ระบบสื่อสาร และทรัพยากรต่างๆ ทำให้จังหวัดหรือประเทศเจ้าภาพตื่นตัวพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้กับการจัดการแข่งขันกีฬาเป็นการประชาสัมพันธ์ให้คนในประเทศและต่างประเทศรู้จักเจ้าภาพและยอมรับในการเป็นเจ้าภาพ ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดหรือประเทศที่สามารถเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันระดับชาติและระดับนานาชาติได้ต้องมีความพร้อมในการจัดการแข่งขันที่ดีหรือดีเยี่ยม และธเนศ ยุคันตวนิชชัย (2551 : 390-401) ได้กล่าวว่า การจัดการกีฬาทุกครั้งควรมีการวางแผนที่ดี (Planning) การจัดระบบองค์กร ที่เป็นแบบแผน (Organizing) มีผู้นำที่มีภาวะผู้นำทางการกีฬา การกีฬาแห่งประเทศไทย. (2544 : 10, 23) เสนอว่าการเพิ่มมูลค่างานสิทธิประโยชน์ สามารถดำเนินการได้โดยการเพิ่มมูลค่าสิทธิประโยชน์แบบครบวงจร การเพิ่มมูลค่าด้วยกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งได้แก่ การเพิ่มผู้ชมในสนามเพิ่มผู้ชมในสนามทางบ้าน สื่อ การประชาสัมพันธ์ท้องถิ่นและการเพิ่มผู้ชมต่างถิ่นด้วยการถ่ายทอดรายการโทรทัศน์ทั่วประเทศ และข้ามประเทศ การเพิ่มมูลค่าด้วยการใช้สื่อ เช่น โทรทัศน์ และการเพิ่มมูลค่าจากผู้ให้การสนับสนุนทั้งนี้ การเพิ่มคุณค่าแก่ผู้สนับสนุนการแข่งขัน ควรรู้จัก ความเป็นมาของผู้สนับสนุนและผู้ที่อาจมีศักยภาพเป็นผู้สนับสนุน ให้คุณค่าการตลาดสูงสุด (ความคุ้มค่า) ร่วมคิดร่วมทำ เข้าใจในธรรมชาติของธุรกิจประเภทต่างๆ สิริพันธ์ วงศ์อินทวัง. (2550 : 6-2-6-5) ได้กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์เพื่อการตลาดเป็นการประชาสัมพันธ์เพื่อการขายเน้นสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับสินค้าโดยตรงมักจะใช้จุดเด่นของสินค้าและบริการมาเผยแพร่ ให้ผู้บริโภคเห็นคุณค่าเพิ่ม (Value Added) ของสินค้าและบริการเห็นถึงความแตกต่าง (Product differentiated) การใช้การตลาดกับเกมส์กีฬาและนักกีฬา คือทำให้เกมส์กีฬานั้นๆ หรือตัวนักกีฬาคนนั้นน่าสนใจ น่าชื่นชม ยกย่อง ในความยิ่งใหญ่และความสนุกของเกมส์กีฬา ความเก่งของนักกีฬา รวมถึงบุคลิกประกอบอื่นๆ ที่โดดเด่นน่าสนใจในการรับรู้ของผู้ชมผู้รักการกีฬาในวงกว้าง เกมกีฬาหรือนักกีฬาคนนั้นๆ ที่ใช้การตลาดในการสร้างให้เป็นที่รู้จักและยอมรับจะต้องดีจริง ต้องเก่งจริงด้วย เพราะเกมส์กีฬาสามารถพิสูจน์กันได้ทันทีด้วยฝีมือในการแข่งขัน ให้เห็นกันชัดๆ ว่านักกีฬาคนนั้นเก่งจริง หรือเกมส์กีฬานั้นสนุกจริงยิ่งใหญ่จริง เกมส์กีฬาหรือตัวนักกีฬาที่นำการตลาดเข้ามาใช้ก็เพื่อแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารของเกมส์ที่สนุกหรือตัวนักกีฬาที่มีความสามารถเก่งอยู่แล้ว ให้เป็นที่รู้จัก ยกย่องในวงกว้างขึ้น เพื่อให้มีกลุ่มคนมากขึ้นติดตามชมมากขึ้น ทั้งนี้ เพราะตัวนักกีฬาที่เก่งมีความสามารถในความรู้สึกของผู้ที่นิยมกีฬาประเภทนั้นๆ ก็เป็นเช่นเดียวกับวีรบุรุษ ที่ได้รับการนิยมชมชอบ ยิ่งในยุคทองของสื่อในปัจจุบัน ทั้งหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต ยิ่งทำให้การใช้กลยุทธ์การตลาดกับวงการกีฬา ยิ่งประสบความสำเร็จสูง ได้ผลในระดับโลก และธเนศ ยุคันตวนิชชัย (2553 : 111, 116) ที่เห็นสอดคล้องในทำนอง

เดียวกันว่า การประชาสัมพันธ์ทำให้องค์กรกีฬาหรือบริษัทเป็นที่รู้จัก นิยม และมีชื่อเสียงโดยการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร การประชาสัมพันธ์เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถสร้างความรู้ เพิ่มมูลค่า สร้างความนิยม และสร้างภาพลักษณ์ในตัวสินค้าหรือบริการได้ดี รวมถึงกิจการส่งเสริมการขายของบริษัทประสบความสำเร็จได้พื้นฐานการสร้างคุณค่าต้องมาจากวัฒนธรรมองค์กร ปรางทิพย์ ยุวานนท์. (2552 : 84, 117) ได้เสนอว่า "การกีฬาช่วยขยายเครือข่ายทางสังคม ช่วยให้ย่านที่อยู่อาศัยมีความปลอดภัยมากขึ้นและชุมชนแข็งแรงขึ้น การกีฬาช่วยผนึกกลุ่มคนที่มีความแตกทางเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะทางเศรษฐกิจเข้าไว้ด้วยกัน การเป็นผู้ชม ผลประโยชน์ทางสังคมคือ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของทีมหรือสโมสร ความสมานฉันท์ในสังคม ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและความภูมิใจในชาติ การเป็นที่รู้จักและความมีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การดึงดูดนักท่องเที่ยว ด้านความร่วมมือของภาครัฐและท้องถิ่นมีส่วนในกิจกรรมการกีฬาเพื่อการค้าได้ด้วย" ผู้บริโภคที่เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการกีฬา ประกอบด้วยผู้บริโภค 3 กลุ่มคือ 1. ผู้มีส่วนร่วมในการกีฬาที่ไม่เป็นทางการ หมายถึง กิจกรรมทางการกีฬาที่นัดหมายกันเป็นกลุ่มโดยไม่ได้รับการรับรองหรือการควบคุมจากสังคมภายนอก 2. ผู้มีส่วนร่วมในการกีฬาที่เป็นทางการ หมายถึง กิจกรรมการแข่งขันที่ถูกอนุมัติหรือถูกควบคุมโดยผู้ที่มีอำนาจสั่งการ สามารถแบ่งผู้มีส่วนร่วมออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 2.1 กลุ่มสมัครเล่น (Amateur sporting events) หมายถึง การแข่งขันกีฬาเพื่อให้นักกีฬาได้เล่นโดยไม่ได้เงินเป็นค่าตอบแทนจากการแข่งขัน 2.2 กลุ่มระดับอาชีพ (Professional) หมายถึง การแข่งขันกีฬาโดยที่ได้รับค่าตอบแทนเป็นรางวัลจากการแข่งขันอาจได้รับเป็นเงินเดือน หรือ ค่าจ้าง 3. ผู้บริโภคที่เป็นผู้ให้การสนับสนุน (Sponsor as Consumer) ธเนศ ยุคันตวนิชชัย (2551 : 366-401) ได้กล่าวว่า คุณภาพของทีมงาน หรือคุณภาพของคนทั้งผู้จัด ผู้ชม นักกีฬาที่แสดงออกไปยังสายตาชาวโลกนั้นเป็นสิ่งสำคัญ การแสดงออกทางกาย ด้วยการแต่งตัวสะอาด สวยงาม การวางตัวที่ดี การแสดงมารยาททางกายต่อผู้อื่น และการแสดงออกทางใจด้วยการสร้างจิตใจให้มีความคิดที่ดี บริสุทธิ์ใจ การแสดงความมีน้ำใจนักกีฬาต่อผู้อื่น การแสดงออกต่างๆ ของทั้งนักกีฬา และผู้ชมนั้น แสดงออกถึงวัฒนธรรมชาติ คุณภาพขององค์ความรู้ ทักษะ และข้อมูล ต้องพร้อมและทันสมัยอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการรับข่าวสารข้อมูล การเคลื่อนไหวทั้งสิ่งแวดล้อมภายในและสิ่งแวดล้อมภายนอกทั้งเรื่องสังคมศาสนาการสื่อสาร ระบบธรรมาภิบาลที่เหมาะสม จะช่วยทำให้บุคลากรทั้งโดยอาสาสมัครและพนักงานมีการบริหารงานที่มีผลการปฏิบัติงานดีบรรลุเป้าประสงค์ขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารหรือผู้จัดการทีมกีฬานี้ ในการทำงานต้องรายงานผลการปฏิบัติงานตรงต่อคณะกรรมการดำเนินงาน ดังนั้น ผู้จัดการทีมกีฬาจึงต้องเข้าใจในหลักการของการธรรมาภิบาลและต้องเข้าใจที่ประยุกต์ใช้ในการกีฬาอย่างเหมาะสม การบริหารการกีฬา เป็นศาสตร์ที่มีความซับซ้อน ต้องอาศัยการบริหารจัดการอย่างธุรกิจมืออาชีพ ต้องใช้หลักการบริหารการเงิน การตลาด "ยิ่งกีฬาที่มีการถ่ายทอดสด ก็จะมีสปอนเซอร์หรือผู้อุปถัมภ์ที่แย่งชิงกันเข้าสนับสนุนมีการเสนอรายได้อย่างเป็นกอบเป็นกำ" การบริหารจัดการ จะต้องมีเป้าหมาย มียุทธศาสตร์ มีผู้บริหารที่เข้าใจหลักการบริหาร

จัดการ 4 ประการ คือ 1. มีการวางแผนดี ทั้งด้านโครงสร้าง ระบบ การเลือกนักกีฬา การส่งเสริม ฝึกซ้อมให้กำลังใจ 2. มีการเตรียมการและการสนับสนุนดี มีโค้ชดี ผู้จัดการทีมดี มีทุนสนับสนุน สถานที่ฝึกซ้อม การสร้างประสบการณ์ต่างประเทศ 3. มีการดำเนินการตามแผนดี มีการจัดการแข่งขันบ่อย การส่งเข้าแข่งขันระดับภูมิภาค ระดับโลก การให้กำลังใจอัดฉีด ให้รางวัลและ 4. มีการวัดผลติดตาม ปรับแก้ไข เปลี่ยนแปลงวิธีการ ตัวบุคคล ถ้าไม่ทำตามเป้าหมาย วิจัย วิเคราะห์ประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

ในการนำรูปแบบไปใช้นั้น ควรเน้นในด้านและประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องของความคิดเห็น (IOC) อยู่ในระดับสูง ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยและให้ข้อเสนอแนะไว้เป็นสำคัญซึ่งผู้วิจัยเห็นควรกำหนดเป็นตัวชี้วัดของการสร้างหรือการเกิดมูลค่าเพิ่มให้แก่โรงเรียนกีฬาในสังกัดสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาโดยการพิจารณาจากสัดส่วนของการลดค่าใช้จ่าย (การลดต้นทุน) การเพิ่มประโยชน์และลดต้นทุน และการเพิ่มประโยชน์ ของการนำทรัพย์สินที่ใช้ในการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับ การกีฬาแห่งประเทศไทย (2544 : 23) ที่ได้กล่าวว่า ทรัพย์สินขององค์กรกีฬา คือ นักกีฬา ผู้สนับสนุน ข้อตกลงการถ่ายทอด การแข่งขัน โครงการหรือกิจกรรมเพื่อการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ระหว่างการจัดการแข่งขัน ตราสัญลักษณ์ สถานที่ งบประมาณของรัฐ สาธารณูปโภค ฐานแฟนคลับ การแข่งขันระดับชาติ ผู้ฝึกสอน/ผู้ร่วมงานภายใน ประเภทกีฬาที่นิยม มาเปรียบเทียบกันกับการดำเนินการจัดการแข่งขันในครั้งที่ผ่านมา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

รูปแบบการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยควรนำไปดำเนินการในประเด็นหลักสำคัญในแต่ละด้านดังนี้

1.1 ด้านการจัดการแข่งขันกีฬา เพิ่มคุณภาพและมาตรฐานการจัดการแข่งขันจากระดับชาติไปสู่ระดับนานาชาติ และจัดการแข่งขันอย่างมีขั้นตอน

1.2 ด้านการเงินและสิทธิประโยชน์ เพิ่มมูลค่าโดยจัดหางบประมาณจากภาครัฐ เอกชนและประชาชน รวมทั้งการจัดหาสปอนเซอร์ด้วยการกำหนดลิขสิทธิ์แบบ Package ทั้งในสนามและนอกสนามแข่งขัน

1.3 ด้านการประชาสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์ โดยผ่านเครือข่ายต่างๆ อย่างทั่วถึงด้วยสื่อที่หลากหลาย ทั้งในระดับจังหวัด ระดับประเทศ และต่างประเทศ ตลอดปีก่อนการแข่งขันและมีการถ่ายทอดสดในรายการแข่งขัน

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีการเชิญนักเรียน นักศึกษา และประชาชนเข้าร่วมเชียร์กีฬาแต่ละประเภทมีการสร้างความร่วมมือกับภาครัฐบาล เอกชน และประชาชน ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกัน

1.5 ด้านบุคลากร เน้นเรื่องคุณภาพโดยการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ

1.6 ด้านการบริหารจัดการ มีการยกระดับการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย จากการจัดการแข่งขันระดับชาติไปสู่ระดับอาเซียนและนานาชาติ สร้างเกมส์การแข่งขันให้มีมาตรฐานสากล เพิ่มคุณค่าของการจัดการ

แข่งขันด้วยการเชิญนักกีฬาที่เป็นตัวแทนทีมชาติและระดับอาเซียนเข้าร่วมการแข่งขัน เพื่อช่วยสร้างกระแสและแรงดึงดูดความสนใจจากสื่อมวลชนและผู้ให้การสนับสนุน ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัว มีการจัดทำเอกสารทุกอย่างที่เกี่ยวข้องเป็นภาษาอังกฤษและใช้เทคโนโลยีในทุกกระบวนการจัดการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

ควรมีการนำรูปแบบการเพิ่มมูลค่าของการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์จริง และควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะทำงานของโรงเรียนกีฬาที่จะรับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน เพื่อให้เกิดการเตรียมความพร้อม และซักซ้อมรูปแบบก่อนนำไปปฏิบัติจริง และส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนพร้อมกับมอบหมายให้กองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ สถาบันการพลศึกษาได้จัดทำคู่มือการบริหารจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย เพื่อให้โรงเรียนกีฬาในสังกัดสถาบันการพลศึกษานำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจ และดำเนินการบริหารจัดการแข่งขันให้เกิดมูลค่าเพิ่มได้และควรมีการประเมินผลการใช้เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป พร้อมทั้งจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการจัดการแข่งขันแต่ละครั้ง เพื่อตรวจสอบด้านความคุ้มค่าของการลงทุน รวมทั้งข้อมูลด้านมูลค่าเพิ่มที่เป็นการสร้างคุณค่าให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องจะได้รับจากการจัดการแข่งขันในครั้งนั้นๆ ด้วย

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

3.1 นำรูปแบบการเพิ่มมูลค่าของการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทยที่ได้ ไปทดสอบในการใช้ในสถานการณ์จริง และประเมินผลด้วยสถิติขั้นสูงเพื่อความแม่นยำและความน่าเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น

3.2 การศึกษาครั้งต่อไป ควรดำเนินการศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ส่งผลให้เกิดการเพิ่มมูลค่าในการจัดการแข่งขันกีฬาของโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย โดยอาจศึกษาในลักษณะของการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างเพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง และทางอ้อม ของตัวแปรที่สำคัญ

เอกสารอ้างอิง

การกีฬาแห่งประเทศไทย. (2544). **คู่มือการบริหารงานสิทธิประโยชน์การกีฬา 2544.** กรุงเทพฯ: การกีฬาแห่งประเทศไทย

การบริหารแนวคิดและวิธีการทำงาน. http://school.obec.go.th/talesonghong/HTML_File

คม ไอเดีย. **มูลค่าคืออะไร.** http://www.vcharkarn.com/vblog/33288. (18 ธันวาคม 2553).

จารึก อารีราชการัณย์, พล.ตรี ดร., สุพิตร สมาหิโต, รศ.ดร., อุดร รัตนภักดิ์, รศ., เกษม นครเขตต์, ผศ.ดร., บรรจบ ภิรมย์คำ, รศ., วิชิต คนึงสุขเกษม, รศ.ดร., ณัฐยา แก้วมุกดา, ผศ.ดร., วาสนา มั่งคั่ง, ศิริชัย ศรีพรหม, ผศ., อาพรรณชนิตศิริแพทย์, ดร., พรเพ็ญ ลาโพธิ์ และจันทร์พร แช่มช้อย. (2551). **ปรากฏการณ์เหนือการแข่งขันกีฬาใน "โอลิมปิกปักกิ่ง 2008".** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กาญจนบุรี: สหายพัฒนาการพิมพ์.

ชนิตว์สรณ์ ตรีวิทยาภูมิ. (22 พฤษภาคม 2553). **โครงการจัดทำข้อมูลองค์ความรู้งวดที่ 1 : นิยามธุรกิจ: การตลาด.** จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. http://www.ismed.or.th/SME/src/upload

ธเนศ ยุคันตวนิชชัย, ดร.. (มีนาคม 2553). **ขับเคลื่อนการกีฬาด้วย Sports Marketing.** 1688 มีเดีย, กรุงเทพฯ.

ธเนศ ยุคันตวนิชชัย, ดร.. **เอกสารประกอบการบรรยาย วิชา Sport Management.** คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สาขาการจัดการการกีฬา. มปท.

ธีรยุส วัฒนาศุภโชค. (2549). **108 แบรนด์แห่งองค์กรนวัตกรรม.** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ. บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน).

น้อม สังข์ทอง. (2543). **การจัดการแข่งขันกีฬา (ฉบับปรับปรุงใหม่).** (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: ภารกิจการผลิตเอกสารและตำรา กลุ่มงานส่งเสริมและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

บริษัท อิมเมจ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด. (2549). **Profit Plus with Marketing : กลยุทธ์การตลาดเพื่อเพิ่มกำไร.** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัท เลคแอนด์ฟาวด์เท่นพริ้นติ้ง จำกัด.

ปรางทิพย์ ยุวานนท์. **การจัดการการกีฬา-Sport Management.** (2552). บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด, กรุงเทพฯ

ไพบูลย์ แก่นนาคำ. (ม.ป.ป.). คู่มือการวางแผนการตลาดกีฬาอาชีพ. กรุงเทพฯ: การกีฬาแห่งประเทศไทย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. **ศัพท์ทรัพยากรมนุษย์ "การสร้างมูลค่าเพิ่ม".** http://kc.hri.tu.ac.th/index.php?title. 14 ธันวาคม 2551)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (กันยายน 2551). **การทำงานที่เพิ่มมูลค่า (Value Added) และต้นทุนที่เพิ่ม (Adds Cost).** http://learners.in.th/blog/quality.

สามารถ หงส์วิไล. (23 พฤศจิกายน 2552). **มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจ (Economic Value Added).** http://www.idis.ru.ac.th/report/index.php?topic=409.0;wap2)

สุวัฒน์ศิรินิรันดร์ และภาวนา สายชู. **คู่มือสำหรับนักบริหารและนักศึกษาปริญญาโท MBA HANDBOOK.** (2554). พิมพ์ครั้งที่ 13, บริษัท ออฟเซ็ท จำกัด. กรุงเทพฯ

สิริพันธ์ วงศ์อินทวัง. (ตุลาคม 2550 : 6-2). **การส่งเสริมการตลาดและการสื่อสารการตลาด (Promotion and Marketing Communication).** ตุลาคม 2550. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร. (2551). **ถอดรหัสเศรษฐศาสตร์เพื่อเข้าใจเศรษฐกิจ.** โสภณการพิมพ์. กรุงเทพฯ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ศุภร เสรีรัตน์, ปณิศา มีจินดา และอรทัย เลิศวรรณวิทย์. (2550). **กลยุทธ์การตลาดและการบริหารเชิงกลยุทธ์โดยมุ่งที่ตลาด.** กรุงเทพฯ: บริษัท ธนธัชการพิมพ์ จำกัด.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, สุดา สุวรรณาภิรมย์, ชวลิต ประชาวานนท์ และสมศักดิ์ วานิชยาภรณ์. (2545). **องค์การและการจัดการ.** กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

ศัพท์หมวดทรัพยากรบุคคล. http://kc.hri.tu.ac.th/index.php?

แหล่งความรู้ของการบริหารการจัดการสมัยใหม่. http://www.drmanage.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=538640555. 2553)

อนุวัฒน์ ทรัพย์พืชผล. (2546). **โมเดลการจัดการแห่งศตวรรษที่ 21.** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัท พงษ์วรินการพิมพ์ จำกัด.

อัญญาขันธวิทย์, ศิลปะพร ศรีจั่นเพชร และเดือนเพ็ญ จันทร์ศิริศรี. (2552). **การกำกับดูแลเพื่อสร้างมูลค่ากิจการ.** (พิมพ์ครั้งที่ 1), กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

เอกชัย บุญยาทิษฐาน. (2553). **EVM Economic Value Management การบริหารมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์.** กรุงเทพฯ: บริษัท ส.เอเชียเพรส (1989) จำกัด.

Robert S. Kaplan & David P. Norton. (2550). **การใช้ Balanced Scorecard ประสานพลังทั้งองค์การ แปลและเรียบเรียงจาก Alignment.** โดย ดร.จักร ติงศภัทิย์. (พิมครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ธรรกมลการพิมพ์.

การศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา
A Study of Learning styles Students of Institute of Physical Education

จิราพร รัตนคำ และวินัย รัตนคำ
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา จำแนกตามตัวแปร เพศ คณะวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเพชรบูรณ์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตศรีสะเกษ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร และสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสมุทรสาคร ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2555 จำนวน 377 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งพัฒนามาจากแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ของ กราชา และไรซ์แมน (Grasha and Reichmann) จำนวน 6 แบบ ได้แก่ แบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยง แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน และแบบร่วมมือ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักศึกษาสถาบันการพลศึกษามีแบบการเรียนรู้ทุกแบบอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับ คือ แบบมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาแบบพึ่งพา แบบแข่งขัน แบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยง และแบบร่วมมือ ตามลำดับ

2. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ และนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มีแบบการเรียนรู้ไม่แตกกัน

4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

Abstract

The purpose of this research were 1) to study Learning styles Students of Institute of Physical Education. and 2) to compare Learning styes Students of Institute of Physical Education according to their different sexes, faculty of study, and learning achievement. The sample of the study consisted of 377 IPE Bachelor's Degree students who enrolled in the academic year 2012 in the Faculty of Education, Faculty of Sports and Health Science, and Faculty of Liberal Arts. which were Phetchabun Campus, Sisaket Campus, Chumphon Campus, and Samut Sakorn Campus. The research instrument was adapted from Grasha & Reichman's Students Learning styles Scales in 6 learning style: Independent, Avoidant, Participative, Dependent, Competitive, and Collaborative. The data was analyzed by percentage, Mean, standard deviation, t-test, One-Way Analysis of Variance (One-Way ANOVA), and Scheffe's method was employed for paired comparison.

The results of this research were as follows:

1. Learning styles Students of Institute of Physical Education Students was at high level. The average order such as Participative, Dependent, Competitive, Independent, Avoidant, and Collaborative.

2. There was no difference learning styles of Institute of Physical Education Students between male and female students.

3. There was no difference the IPE students who were studying in the Faculty of Education, Faculty of Sports and Health Science, Faculty of Liberal Arts.

4. There was no significantly different the IPE students who high, medium, and ow levels of learning achievement.

บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์ นับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัฒน์ที่ข่าวสารข้อมูลและความรู้ความสามารถกระจายผ่านสื่อเทคโนโลยีนำสมัยได้อย่างสะดวกรวดเร็ว กระแสการพัฒนาสังคมที่เรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นเป้าหมายที่รัฐบาลในสังคมทั่วโลกต่างยอมรับด้วยตระหนักถึงการยกระดับบุคลากรให้ก้าวทันโลกให้มีความสามารถในการแข่งขันทั้งในสังคมเมืองและสังคมชนบทที่เริ่มมีความเหลื่อมล้ำในโอกาสน้อยลง

การศึกษาเป็นกิจกรรมสำคัญในการผลิตกำลังคนที่จะรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ของประเทศ ประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้มีการลงทุนทางการศึกษาด้วยงบประมาณมหาศาลเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพทางวิชาการด้วยระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ในกรณีของประเทศไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 1-2) พ.ศ. 2542-2545 ปรับปรุง 2547-2549 กำหนดให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี รัฐบาลต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ ในมาตรา 22 กล่าวถึงแนวทางในการจัดการศึกษาว่า ต้องยึดหลักให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และมาตรา 24 ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยให้สถานศึกษาจัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมีการฝึกกระบวนการในการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็นเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งผู้สอนและผู้เรียน อาจเรียนรู้พร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการต่างๆ นอกจากนี้ครูต้องมีความสามารถในการแสวงหาความรู้คิดวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและแก้ไขสถานการณ์ได้ การที่จะพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะต้องจัดการศึกษามุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนในด้านต่างๆ คือ

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

2. ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศ

3. ด้านทักษะ ได้แก่

3.1 ทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

3.2 ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.3 ทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดี

4. ด้านสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

5. ด้านสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 1-2) พ.ศ. 2542-2545 ปรับปรุง 2547-2549: 13-15)

การจัดการศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทั้ง 5 ด้านที่กล่าวข้างต้น สถานศึกษาต้องที่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นความสำคัญ ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมให้มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตามธรรมชาติ

นอกจากนั้นการจัดการศึกษาที่ดีควรให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ด้านหลักสูตร

ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลด้านปัจจัยเกื้อหนุน (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2544: 9-10) อย่างไรก็ตาม ผู้สอนจะต้องเห็นความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างดีที่สุด ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พบกับช่องทางของการเรียนรู้ที่อาจแตกต่างกัน ผู้สอนจะไม่เน้นความสำคัญของสาระที่ปรากฏในหลักสูตรหรือเน้นความสำคัญของการบรรยายเนื้อหาสาระตามหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544 : 26) สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนาภรณ์ มีรักษา (2548 : 76) ที่กล่าวว่าการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนแต่ละคน เกิดการเรียนรู้และมีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นสิ่งสำคัญซึ่งกระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วยองค์ประกอบหลายอย่าง อาทิเช่น ผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตรวิธีการจัดการเรียนการสอน ถ้าองค์ประกอบทั้งหมดสัมพันธ์กันดีก็จะทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพเต็มที่โดยเฉพาะผู้เรียนซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งเพราะการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียนการจัดการเรียนการสอนจะดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อผู้สอนรู้จักและเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนเป็นอย่างดี แล้วนำไปวางแผนจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมแต่เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และความถนัด การเรียนรู้สิ่งต่างๆ ของแต่ละบุคคลจึงมีวิธีการหรือแบบการเรียนต่างกัน

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาทีมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ ในระดับสูง โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาระดับระดับอุดมศึกษาก็พบกับความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ และปัญหาต่างๆ มากมายจากการศึกษาของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544 : 11-12) ที่ได้ศึกษาแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาโดยรายงานว่าการจัดการศึกษาในประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและปัญหามากมาย อาทิเช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิชาการซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ความทันสมัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การเมืองและการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติทางการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลทำให้สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาโดยพัฒนาเนื้อหาสาระกระบวนการเรียนการสอนให้ทันต่อสภาพการณ์เพื่อสนองตอบความต้องการของบุคคลและสังคม ในส่วนของการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาในระดับปริญญาตรี มีกลยุทธ์การปฏิรูปการเรียนการสอน ในด้านผู้เรียน จัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พัฒนาทักษะทางเทคโนโลยี ภาษาและการสื่อสาร พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการปลูกฝังจริยธรรม ด้านผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากผู้ป้อนความรู้เป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะ อำนวยความสะดวก ด้านการเรียนการสอน จัดรูปแบบและวิธีการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติเนื้อหา เทคนิคและวิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นต้องคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียนและรูปแบบ การเรียนรู้หรือลีลาการเรียนรู้ (learning Styles) ของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งมีรูปแบบที่ไม่เหมือนกัน โคลบ (Kolb. 1981) กล่าวว่าผู้เรียน

แต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้และรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ผู้เรียนแต่ละคนจะเข้าสู่ประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยวิธีการที่สอดคล้องกับลักษณะของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของจันทนา พรหมศิริ (2534) ที่กล่าวว่าแนวโน้มการจัดการศึกษาในปัจจุบันทำให้อาจารย์ผู้สอนในทุกระดับชั้นและอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนของตนเองให้สนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน นอกจากจะแตกต่างในเรื่องเพศ เชาวน์ปัญญา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และบุคลิกภาพแล้ว ผู้เรียนยังมีความแตกต่างในเรื่องรูปแบบการเรียนรู้โดยรูปแบบการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ผู้เรียนสังเกตตัวเองได้และจะเป็นการเอื้อต่อการเรียนรู้มาก บางคนอาจเรียนรู้ ได้ดีด้วยการใช้สายตาหรือการสังเกต บางคนเรียนรู้ได้ด้วยการฟัง บางคนเรียนรู้ได้ดีด้วยด้วยการพูด บางคนเรียนรู้ได้ดีด้วย การใช้มือหรือการสัมผัส บางคนเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการกำหนดเวลาแน่นอน แต่บางคนถ้าถูกกำหนดเวลาจะมีความวิตกกังวลสูง บางคนต้องการให้มีคนกำกับดูแล บางคนชอบอิสระและผ่อนคลาย บางคนเรียนได้ดีถ้าเรียนเป็นกลุ่ม บางคนชอบทำงานคนเดียวสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นข้อมูลที่ครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญ เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีรูปแบบการเรียนรู้ที่ไม่เหมือนกัน นอกจากนี้ ยังเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนองต่อความสนใจและความชอบของผู้เรียนทำให้กิจกรรมการเรียนมีคุณค่าน่าสนใจ ดังนั้นการศึกษาเรื่องวิธีการเรียนรู้หรือรูปแบบการเรียนของผู้เรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะทำให้ทราบถึงวิธีการเรียนและรูปแบบการเรียนที่ผู้เรียนชอบแล้ว ยังจะทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียน (Learning Styles) เป็นลักษณะและวิธีการเรียนที่ผู้เรียนชอบใช้ในการเรียนรู้ การคิดหรือการแก้ปัญหาการเรียน เป็นแนวทางหนึ่งในการพิจารณากระบวนการเรียนการสอนและแนวคิดของผู้เรียนได้ลึกซึ้งและแบบการเรียนยังสามารถบอกได้ว่าผู้เรียนคนนั้นน่าจะเรียนได้ดีที่สุดด้วยวิธีการใด รวมทั้งสะท้อนให้เห็นการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนและการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม (Keefe. 1984) ในการเรียนผู้เรียนจะมีแบบการเรียนแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการที่ผู้เรียนใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ที่มีความสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้สอนและผู้เรียนคนอื่น ตลอดจนมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน Wolfe and Kolb (1984 : 133-134) กล่าวว่าบุคคลเรียนรู้จากประสบการณ์ต่างๆ เมื่อได้รับประสบการณ์เหล่านั้นบุคคลจะมีการปรับตัวและฝึกฝนจนมีแบบการเรียนที่แน่นอนเป็นของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ เรสเทค และทีส (Restak and Thes. 1979 อ้างอิงมาจาก Dunn and Dunn. 1993 : 25) ที่กล่าวว่า ร้อยละ 60 ของแบบการเรียนรู้เป็นไปตามลักษณะนิสัยที่สั่งสมมาจนเป็นแบบแผนของตนเอง ส่วนที่เหลือมาจากประสบการณ์ การตอบสนองส่วนบุคคลที่มีต่อเสียง อุณหภูมิ การจัดที่นั่ง การรับรู้ข้อดี ช่วงเวลาในแต่ละวัน ความถนัดทางสังคม การจูงใจทางสังคมและความรับผิดชอบ ดังนั้นในการจัด การเรียนการสอนครูผู้สอนจะต้องได้มีโอกาสได้ทราบหรือได้มีโอกาสศึกษาแบบการ

เรียนรู้ของผู้เรียนของตนแล้ว นอกจากจะทำให้ครูผู้สอนได้ทราบวิธี การเรียนหรือรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนชอบแล้ว ยังทำให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่สนองต่อความสนใจและความชอบในการเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนจัดขึ้นมีความน่าสนใจมากขึ้น ตลอดจนสามารถจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติที่ดีต่อการเรียน (กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ และโสภณ อรุณรัตน์. 2547)

สถาบันการพลศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬามีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรทางพลศึกษา การกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ นันทนาการและบุคคลในด้านที่เกี่ยวข้อง มีภารกิจทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการ การให้บริการชุมชนการใช้และพัฒนาเทคโนโลยี เสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้แก่ท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางกีฬา นันทนาการ และบุคลากรที่มีความบกพร่องทางร่างกาย รวมถึงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ประกอบด้วยวิทยาเขต 17 วิทยาเขต (สถาบันการพลศึกษา. 2548 : 30) การที่สถาบัน การพลศึกษาจะดำเนินการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนของนักศึกษาเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนและช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดมุ่งหมายของการเรียน ในปัจจุบันการจัดการศึกษาของสถาบัน การพลศึกษาประสบปัญหาในเรื่องรูปแบบการเรียนรู้ เพราะนักศึกษามีพื้นฐานการเรียนและประสบการณ์ต่างกัน ทำให้มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาจารย์ผู้สอนต้องวางแผนการจัดการเรียนการสอน หารูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับนักศึกษาทุกคน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา เพื่อนำผลของการวิจัยมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาและพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นบุคคลที่มีความพร้อม ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมและเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา จำแนกตามเพศ คณะที่ศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา
2. ช่วยให้นักศึกษาได้สำรวจรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง สามารถนำไปเป็นแนวทางในการเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้
3. เป็นแนวทางในการกำหนดและปรับปรุงวิธีการสอนของอาจารย์ให้สามารถตอบสนองความต้องการ ความสามารถ ความถนัดและความสนใจ

ของนักศึกษา

4. เป็นข้อมูลและแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ และคณะศิลปศาสตร์ ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2555 ของสถาบันการพลศึกษา 17 วิทยาเขต จำนวน 15,873 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ และคณะศิลปศาสตร์ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2555 ของสถาบันการพลศึกษา โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ สถาบันการพลศึกษากลุ่มภาคเหนือ ได้แก่ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเพชรบูรณ์ สถาบันการพลศึกษากลุ่มภาคกลาง ได้แก่ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสมุทรสาคร กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตศรีสะเกษ และกลุ่มภาคใต้ ได้แก่ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร จำนวน 377 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stiratified Random Sampling) ตามตารางสำเร็จรูปของ เครจิ และมอแกน (Krejeie and Morgan. 1970 : 608)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสำรวจรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ของ Grasha & Reichmann เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับแบบการเรียนของนักศึกษาที่มีลักษณะสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ทั้ง 6 แบบ โดยให้ผู้ตอบประเมินค่าตามความรู้สึกรูปแบบการเรียนทั้ง 6 แบบ แต่ละแบบมีข้อคำถาม 10 ข้อ รวมคำถามทั้งหมด 60 ข้อ ในแต่ละข้อจะสลับที่รูปแบบการเรียนรู้คละกัน โดยผู้ตอบไม่ทราบรูปแบบการเรียนรู้แต่ละแบบ

วิธีการสร้างเครื่องมือและวิธีการตรวจคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ ผู้วิจัยอาศัยหลักและแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้

2. ศึกษาแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ของ Grasha & Reichman (1975) โดยนำมาพัฒนาและปรับปรุงให้เหมาะสมกับการวิจัยครั้งนี้

3. นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม

4. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาของสถาบัน การพลศึกษา วิทยาเขตศรีสะเกษ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับตามวิธีการของ Cronbach.

ได้ค่าความเชื่อมั่น .91

7. นำแบบสอบถามไปใช้จริงในปีการศึกษา 2555

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิเคราะห์โดย การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ตามตัวแปรเพศ วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) สำหรับตัวแปรคณะวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เมื่อทราบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ่ (Seheffe Method)

ผลการวิจัย

1. นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา มีความคิดเห็นต่อแบบการเรียนรู้ทุกแบบอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับ คือ อันดับแรกแบบมีส่วนร่วม รองลงมาแบบพึ่งพา แบบแข่งขัน แบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยง และแบบร่วมมือตามลำดับ

2. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีแบบการเรียนรู้ในแต่ละด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพและนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มีแบบการเรียนรู้ไม่แตกกัน

4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา มีความคิดเห็นต่อแบบการเรียนรู้ทุกแบบอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับคือ อันดับแรก แบบมีส่วนร่วม รองลงมาแบบพึ่งพา แบบแข่งขัน แบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยง และแบบร่วมมือตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถาบันการพลศึกษาได้มีการวางแผนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบทั้งในด้านผู้สอนและการสอน ด้านผู้เรียน ด้านหลักสูตร ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการวัดและประเมินผล มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติแห่งชาติ (ฉบับที่ 1-2) พ.ศ. 2542-2545 ปรับปรุง 2547-2549 มาตรา 22 กล่าวถึงแนวทางในการจัดการศึกษาว่า ต้องยึดหลักให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ และมาตรา 24 กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยให้สถานศึกษาจัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดความสนใจของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกกระบวนการในการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (พระราชบัญญัติการ

ศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 1-2) พ.ศ. 2542-2545 ปรับปรุง 2547-2549 : 13-15) นอกจากนั้น สถาบันการพลศึกษามีการส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย จัดกิจกรรมให้นักศึกษามีส่วนร่วมและทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับกระบวนการเรียน การสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยลักษณะสำคัญคือมีการพึ่งพาอาศัยกัน มีการปรึกษาหารืออย่างใกล้ชิด สมาชิกแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ มีการใช้ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการทำงานกลุ่มมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (ทิศนา แขมมณี และคณะ. 2544 : 25-26)

ผลของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จึงส่งผลให้นักศึกษาสถาบันการพลศึกษามีความชอบและเลือกแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษาที่มีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษาอยู่ในวัยรุ่นตอนปลายเป็นวัยที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนสูง ต้องการความจริงใจ ความรัก ความเข้าใจ ความร่วมมือ การช่วยเหลือจากกลุ่มเพื่อนและต้องการเป็นที่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มเพื่อน ให้ความร่วมมือกับอาจารย์และชอบที่จะอภิปรายและทำงานร่วมกับผู้อื่น มองเห็นห้องเรียนเป็นสถานที่สำหรับสังคมที่มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเช่นเดียวกับสถานที่ เรียนรู้เนื้อหาวิชา จึงส่งผลให้นักศึกษาสถาบันการพลศึกษามีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก

2. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงของสถาบันการพลศึกษา มีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการพลศึกษา นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีโอกาสเท่าเทียมกันในการศึกษา เล่าเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนการสอนต่างๆ ในสภาพสังคมปัจจุบันเพศหญิงได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น เพศหญิงสามารถพัฒนาสติปัญญาและความรู้ความสามารถทัดเทียมเพศชาย ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในด้านต่างๆ ในการเรียนไม่ต่างจากเพศชายสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวพิชชา ประสิทธิ์ธัญกิจ (2553 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยใช้กรอบแนวคิดของกราชาและไรซ์แมน (Grasha and Reichmann) ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ ยอดหาญ (2546 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้กรอบแนวคิดของกราชาและไรซ์แมน (Grasha and Reichmann) ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพและนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ ของสถาบันการพลศึกษา มีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ ยอดหาญ (2546 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้

กรอบแนวคิดของ กราชา และไรซ์แมน (Grasha and Reichmann) ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่ศึกษาในคณะวิชาที่ต่างกัน มีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลางและต่ำมีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาสถาบันการพลศึกษามีสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เหมือนกันได้รับการส่งเสริมทางด้านต่างๆ อาทิเช่น ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ที่เป็นรูปแบบเดี่ยวกันซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อแบบการเรียนรู้ ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบเดียวกัน ศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันการพลศึกษา นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น โดยไม่ได้แยกนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน จึงส่งผลให้นักศึกษาสถาบันการพลศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตศรีสะเกษ ควรจะได้มีการวางแผนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นอย่างสม่ำเสมอและนำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนที่นักศึกษาชอบ เพื่อการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาต่อไป

2. ควรจัดให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา

3. ควรมีการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อแบบการเรียนของนักศึกษา

4. ควรจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่อาจารย์ผู้สอนเพิ่มขึ้น เพื่อสะดวกในการเตรียมการสอน การผลิตสื่อการสอนที่มีคุณภาพและทันสมัยและการจัดทำเอกสาร ตำราประกอบการสอน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนรู้ของนักศึกษากับแบบการสอนของอาจารย์

2. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแบบการเรียนระหว่างวิชาทฤษฎีกับวิชาปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์และโสภณ อรุณรัตน์. (2547). **รูปแบบการเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.** เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จันทนา พรหมศิริ. (2535). **แบบการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พลศึกษา, สถาบัน. (2548). **หลักสูตรสถาบันการพลศึกษา.** กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ทิศนา แขมมณี และคณะ. (2548). **ศาสตร์การสอน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทบวงมหาวิทยาลัย. (2544 ข). **นโยบายแนวทางและวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา.** ส่วนวิจัยและพัฒนาสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.

รัตนาภรณ์ มีรักษา. (2549, มีนาคม) **โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.** วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มีนาคม 2549

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544 ข). **การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา.** กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). **บทสรุปของผู้บริหารโครงการศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2547). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 1-2) พ.ศ. 2542-2545 ปรับปรุง 2547-2549.** กรุงเทพมหานคร: สูตรไพศาล.

สุรศักดิ์ ยอดหาญ. (2546). **รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีวศึกษา. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สุวพิชชา ประสิทธิธัญกิจ. (2553). **แบบการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อัจฉรา สังข์สุวรรณ. (2550, กรกฎาคม-ธันวาคม) แบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. **วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม** ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม

Dunn, R., & Dunn, K. (1993). **Teaching secondary student through their individual grades learning Style : Practical approaches for grade 7-12.** Massachusettss : A Division of Simon & Schuster,Inc.

Grasha, A., & Reichmann, S. (1975). **Workshop handout on learning styles.** Ohio: Faculty Research Center, University of Cincinnati.

Keefe, J.W. (1984, February). **Learning style. National Association of Secondary School Principals.** 68, 59-63.D.A. (1997).

Kolb, D.A. (1981). **Learning Styles inventory : Self-scoring test and interpretation booklet.** Boston : McBer and company.

Krejeie, Robert V. and Earyle W. Morgan. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities : education and phychological Measurement.** 30 : 608, Autumn.

Wolfe, D.M., & Kolb, D.A. (1984). Career development personal growth and experiential learning. **In Reading Organizational psychology.** Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

การพัฒนาแบบสอบถามสัมพันธภาพของผู้ฝึกสอน – นักกีฬา เป็นฉบับภาษาไทย
The Development of Coach – Athlete Relationship Questionnaire: CART-Q

วนิชา ศรีตะปัญญะ, นฤพนธ์ วงค์จตุรภัทร,
เสกสรรค์ ทองคำบรรจง และสืบสาย บุญวีรบุตร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา ที่นำมาจากแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา (The Coach-Athlete Relationship Questionnaire: CART-Q; Jowett, & Ntoumanie, 2004) หลังจากการแปลกลับแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาฉบับภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยแล้ว แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาฉบับภาษาไทยถูกนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 600 คน ที่ศึกษาในโรงเรียนกีฬา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาในโรงเรียนกีฬาจาก 3 องค์ประกอบ คือ ความใกล้ชิดสนิทสนม ความมุ่งมั่นตั้งใจ/ทุ่มเท และองค์ประกอบที่ทำให้สมบูรณ์ (χ^2/df = 1.47, GFI = 0.95, AGFI = 0.88, NNFI = 0.98, CFI = 0.99, RMSEA = 0.056) มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับได้

คำสำคัญ: สัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา

Abstract

The purpose of this study was to development of Coach-Athlete Relationship Questionnaire (CART-Q). Participants were 600 students in sport school (junior high school and senior high school) from 12-18 to years of age. The CART-Q was developed by Jowett, & Ntoumanie (2004) and translated into Thai language. This study on process of translation. Result indicated that the Coach-Athlete Relationship Questionnaire: Closeness, Commitment, Complementarity (χ^2/df = 1.47, GFI = 0.95, AGFI = 0.88, NNFI = 0.98, CFI = 0.99, RMSEA = 0.056), alpha reliability and composite reliability scale were 0.87. Conclude that the questionnaire is acceptable.

Keywords: Coach-Athlete Relationship

บทนำ

การพัฒนาความสามารถของนักกีฬาสู่ความเป็นเลิศทางกีฬา ผู้ฝึกสอนเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งในชีวิตของนักกีฬา ผู้ฝึกสอนมีความเชี่ยวชาญ ความรู้และประสบการณ์ สำหรับการพัฒนาทักษะ ความสามารถ และตอบสนองต่อความต้องการของนักกีฬา (Jowett, 2005; Jowett & Poczwardowski, 2007) โดยที่ผู้ฝึกสอนจะส่งเสริมสร้างแรงบันดาลใจให้นักกีฬาเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถ เรนเนอร์ มาร์เทน (Martens, 2004) กล่าวว่า พฤติกรรมการสอนของผู้ฝึกสอนโดยหลักๆ จะมีอยู่ 3 ด้าน ด้วยกัน คือ ด้านหลักการและปรัชญาการเป็นผู้ฝึกสอน ประกอบด้วย ผู้ฝึกสอนเน้นชัยชนะเป็นอันดับแรกและการพัฒนาตัวนักกีฬาเป็นอันดับรอง คือการที่ผู้ฝึกสอนสอนและฝึกนักกีฬาเพื่อนำไปสู่ชัยชนะ เป้าหมายในการฝึกประเภทนี้อยู่ที่ชัยชนะอย่างเดียว ในขณะที่ผู้ฝึกสอนแบบที่เน้นการพัฒนาตัวนักกีฬาเป็นอันดับแรกและชัยชนะเป็นอันดับรอง คือการที่ผู้ฝึกสอนสอนและฝึกนักกีฬาเพื่อพัฒนาตัวนักกีฬา เป้าหมายในการฝึกประเภทนี้อยู่ที่การพัฒนาตัวนักกีฬาทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมไปถึงพัฒนาบุคลิกภาพและความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ด้านวิธีการเป็นผู้ฝึกสอน ประกอบด้วย วิธีการสอนแบบดั้งเดิม คือการที่ผู้ฝึกสอนสอนและฝึกนักกีฬาตั้งแต่ระดับพื้นฐานโดยเน้นการฝึกเทคนิค จนทำให้นักกีฬาเกิดความชำนาญและมีความแม่นยำซึ่งจะไม่เน้นการฝึกแบบเกมการเล่นที่คล้ายเกมการแข่งขันจริง และวิธีการสอนแบบนำเข้าสู่เกมการเล่น คือการที่ผู้ฝึกสอนสอนและฝึกนักกีฬาโดยเน้นการฝึกที่สอดคล้องกับการเล่นเกมหรือคล้ายเกมการแข่งขัน ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ด้านรูปแบบการเป็นผู้ฝึกสอน ประกอบด้วย รูปแบบการสอนที่ผู้ฝึกสอนควบคุมและออกคำสั่ง คือการที่ผู้ฝึกสอนเป็นผู้ตัดสินใจทุกอย่างเกี่ยวกับการฝึกหรือออกคำสั่งแต่เพียงผู้เดียว โดยนักกีฬาจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ฝึกสอน รูปแบบการสอนที่ผู้ฝึกสอนมักคล้อยตามนักกีฬา คือการที่ผู้ฝึกสอนตัดสินใจในการฝึกหรือชี้แนะแนวทางในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกให้นักกีฬารับรู้เพียงเล็กน้อย ไม่มีการชี้แนะหรือให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักกีฬา ปล่อยให้นักกีฬาฝึกกันเอง และรูปแบบการสอนที่ผู้ฝึกสอนเปิดโอกาสให้นักกีฬามีส่วนร่วม คือการที่ผู้ฝึกสอนสอนและฝึกนักกีฬา โดยให้นักกีฬามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยผู้ฝึกสอนจะเป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้กับนักกีฬาก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน–นักกีฬาเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่สำคัญที่สุดในการเล่นกีฬา เป็นการร่วมมือกันทั้งสองคนและมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน สัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬามักจะไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมด (Mageau, Vallerand, 2003) การสื่อสารเป็นปัจจัยเสริมความสัมพันธ์ให้กับผู้ฝึกสอนกับนักกีฬาได้ สัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา เกิดขึ้นได้จาก 3 องค์ประกอบ คือ ความใกล้ชิดสนิทสนม ความมุ่งมั่นตั้งใจ และองค์ประกอบที่ทำให้สมบูรณ์ (Jowett, S., 2003) ความใกล้ชิดระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬา ผู้ฝึกสอนสามารถทำความใกล้ชิดสนิทสนมกับนักกีฬาได้ด้วยการให้ความรู้ สร้างความไว้วางใจ สัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาทางความมุ่งมั่นช่วยกระตุ้นให้นักกีฬาก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ (Jowett, Cockerill, 2003; Huguet, Philippe, 2011; Philippe, Sagar, Huguet, Paquet, Jowett, 2011)

Jowett, S. (2003) พิจารณาความสำคัญ

จากการรับรู้ความสัมพันธ์ของผู้ฝึกสอนกับนักกีฬา และได้พัฒนาเครื่องมือสำหรับการวัดสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาขึ้น กับนักกีฬาและผู้ฝึกสอนชาวอังกฤษ ในการหาความสอดคล้องและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเครื่องมือ ผลปรากฏว่าองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก (ความใกล้ชิด $r = .75$; $p < 0.0$, ความมุ่งมั่น $r = .62$; $p < 0.01$, และองค์ประกอบที่ทำให้สมบูรณ์ $r = .59$; $p < 0.01$) สัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาเกิดขึ้นโดยธรรมชาติซึ่งความใกล้ชิดและความมุ่งมั่นที่เพิ่มขึ้นของนักกีฬาผู้ฝึกสอนมีส่วนร่วมในการพัฒนาของนักกีฬาสิ่งสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา คือการส่งเสริมความก้าวหน้าและการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของนักกีฬา (Jowett, Ntoumanis, 2004; Huguet, Philippe, 2011; Jowett, Cockerill, 2002) ดังนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักกีฬาสามารถแก้ไขได้ด้วยผู้ฝึกสอน สัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนานักกีฬาสู่เป้าหมาย ชัยชนะ และความสำเร็จ

จากข้อมูลการศึกษาและพัฒนาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาตามกระบวนการข้างต้นเป็นเพียงการศึกษาและนำไปใช้ที่เหมาะสมกับนักกีฬาในต่างประเทศเท่านั้น ยังไม่มีการศึกษาหรือนำมาใช้กับนักกีฬาไทย หากมีแบบสอบถามที่สามารถระบุสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา ได้นั้น จะเป็นประโยชน์ในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักกีฬาเป็นอย่างดีในการมุ่งสู่ความสำเร็จ ดังนั้น การพัฒนาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา (The Coach-Athlete Relationship Questionnaire: CART-Q) ของ Jowett, & Ntoumanis (2004) ให้เป็นฉบับภาษาไทยจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อการพัฒนาที่ดีขึ้นของกีฬาไทย นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาในบริบทของนักกีฬาในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา (The Coach-Athlete Relationship Questionnaire: CART-Q) ของ Jowett, & Ntoumanis (2004) เป็นฉบับภาษาไทย

วิธีวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยครั้งนี้เป็นนักกีฬาที่ศึกษาในโรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน 600 คน ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย การสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น โดยจำแนกตามภูมิภาคของสถานที่ตั้งของโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มภูมิภาค และสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ในแต่ละกลุ่มภูมิภาค 4 กลุ่มภูมิภาค เพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 600 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาฉบับภาษาไทย พัฒนามาจากแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา Jowett, Ntoumanis (2004) ซึ่งมี 11 ข้อคำถาม เป็นแบบประมาณค่า 7 ระดับ คือ ตั้งแต่ระดับ 1 (ไม่เห็นด้วย

อย่างยิ่ง) ถึง ระดับ 7 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จากข้อคำถามแบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ คือ ความใกล้ชิดสนิทสนม (Closeness: CLOSS) มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 5, 8 และ ข้อ 9 ความมุ่งมั่นตั้งใจ/ทุ่มเท (Commitment: COMT) มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อ 1, 2 และ ข้อ 6 และองค์ประกอบที่ทำให้สมบูรณ์ (Complementarity: CPM) มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4, 7, 10 และ ข้อ 11

การพัฒนาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาเป็นฉบับภาษาไทย ใช้วิธีการแปลกลับ (Back translation) โดยเริ่มต้นจากการแปลต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และแปลกลับจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษอีกครั้ง โดยผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาการกีฬาและทางภาษา หลังจากนั้นนำต้นฉบับภาษาอังกฤษเทียบกับฉบับแปลกลับให้ชาวต่างประเทศเจ้าของภาษาตรวจสอบ เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการแปลกลับ นำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาฉบับภาษาไทยไปหาคุณภาพของเครื่องมือด้านความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกับนักกีฬาโรงเรียนกีฬา จำนวน 150 คน ที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬาทั้งฉบับ เท่ากับ 0.87

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬา เพื่อใช้ในการแนะนำตัว และนำแบบสอบถามที่ได้รับการพัฒนาแล้วไปใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย หลังจากที่กลุ่มตัวอย่างได้รับทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งลงลายมือชื่อเพื่อแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ทำการตอบแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาฉบับภาษาไทย ซึ่งใช้เวลาประมาน 5-10 นาที และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถามโดยผู้เก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาเป็นฉบับภาษาไทย ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬา Jowett, Ntoumanis (2004) ในบริบทของนักกีฬาโรงเรียนกีฬา จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรกของสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา (First' order confirmatory factor analysis of SSCQ) เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบย่อยของสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาที่มาจาก 3 องค์ประกอบ คือ ความใกล้ชิดสนิทสนม ความมุ่งมั่นตั้งใจ/ทุ่มเท และองค์ประกอบที่ทำให้สมบูรณ์ โดยการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัด และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา (Second-order confirmatory factor analysis of SSCQ) เพื่อการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดโดยหาค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีของโมเดล (Goodness of Fit

Indices) จากนั้นทำการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา-ครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการพัฒนาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาฉบับภาษาไทยครั้งนี้ มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ทำให้ได้แบบสอบถามมีคุณภาพและนำไปสู่ความเข้าใจในโครงสร้างของสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาในประเด็นสำคัญ โดยผู้วิจัยทำการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัด ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ในแต่ละองค์ประกอบของคุณลักษณะของผู้ฝึกสอน-นักกีฬา (The Coach-Athlete Relationship) ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความใกล้ชิดสนิทสนม (Closeness) ความมุ่งมั่นตั้งใจ (Commitment) และองค์ประกอบที่ทำให้สมบูรณ์ (Complementarity) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจะแสดงถึงว่าตัวแปรแฝง หรือองค์ประกอบแต่ละตัวสามารถอธิบายคุณลักษณะการวัด หรือความเชื่อมั่นของตัวแปรสังเกตได้หรือตัวชี้วัดได้หรือไม่

ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

Closs หมายถึง ความใกล้ชิดสนิทสนม (Closeness) ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่

A1 (คำถามข้อ 3) หมายถึง ฉันชื่นชอบผู้ฝึกสอนของฉัน

A2 (คำถามข้อ 5) หมายถึง ฉันเชื่อใจผู้ฝึกสอนของฉัน

A3 (คำถามข้อ 8) หมายถึง ฉันให้ความเคารพนับถือผู้ฝึกสอน

A4 (คำถามข้อ 9) หมายถึง ฉันรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในการเสียสละของผู้ฝึกสอนที่ปรับปรุงพัฒนาความสามารถของฉันให้ดีขึ้น

COMT หมายถึง ความมุ่งมั่น (Commitment) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

B1 (คำถามข้อ 1) หมายถึง ฉันใกล้ชิดกับผู้ฝึกสอนของฉัน

B2 (คำถามข้อ 2) หมายถึง ฉันมุ่งมั่นทุ่มเทให้กับผู้ฝึกสอนของฉัน

B3 (คำถามข้อ 6) หมายถึง ฉันรู้สึกว่าฉันจะประสบความสำเร็จกับอาชีพกีฬาด้วยผู้ฝึกสอนคนนี้

CPM หมายถึง องค์ประกอบที่ทำให้สมบูรณ์ (Complementarity) ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่

C1 (คำถามข้อ 4) หมายถึง เมื่อฉันฝึกซ้อมกับผู้ฝึกสอนของฉัน ฉันรู้สึกสบายใจ

C2 (คำถามข้อ 7) หมายถึง เมื่อฉันฝึกซ้อมกับผู้ฝึกสอน ฉันตอบสนองต่อความพยายามของเขา

C3 (คำถามข้อ 10) หมายถึง เมื่อฉันฝึกซ้อมกับผู้ฝึกสอน ฉันตั้งใจทุ่มเทที่จะทำให้ดีที่สุด

C4 (คำถามข้อ 11) หมายถึง เมื่อฉันฝึกซ้อมกับผู้ฝึกสอน ฉันพร้อมที่จะเป็นมิตรต่อเขา

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน คุณลักษณะของผู้ฝึกสอน-นักกีฬา ของแต่ละองค์ประกอบย่อย โดยการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัด (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (λ_i) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ($SE\ \chi i$) ค่าการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (t) และค่า Square Multiple Correlation (R^2) ของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบคุณลักษณะของผู้ฝึกสอน-นักกีฬา (n = 600)

คุณลักษณะของผู้ฝึกสอน-นักกีฬา	น้ำหนักองค์ประกอบ (λ_i)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ($SE\ \chi i$)	ค่าทดสอบนัยสำคัญ (t)	Square Multiple correlation (R^2)
ความใกล้ชิดสนิทสนม (Closeness)				
A1	0.769	-	-	0.591
A2	0.760	0.068	14.420	0.578
A3	0.627	0.073	11.203	0.393
A4	0.612	0.076	12.163	0.375
ความมุ่งมั่น (Commitment)				
B1	0.683			0.466
B2	0.523	0.071	15.757	0.274
B3	0.554	0.083	10.324	0.307
องค์ประกอบที่ทำให้สมบูรณ์ Complementarity)				
C1	0.713	-	-	0.508
C2	0.733	0.063	16.417	0.537
C3	0.593	0.067	12.450	0.352
C4	0.667	0.066	14.255	0.445

ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (Construct Reliability: ρ_c) = 0.898
ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ (Average variance Extracted: ρ_v) = 0.439

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน คุณลักษณะของผู้ฝึกสอน-นักกีฬา ของแต่ละองค์ประกอบย่อย ซึ่งผลการวิเคราะห์ทำให้ได้รับค่าต่างๆ ดังนี้

1. ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: λ_i) พบว่า ความใกล้ชิดสนิทสนม มีค่าอยู่ระหว่าง 0.612-0.719 ความมุ่งมั่น มีค่าอยู่ระหว่าง 0.523-0.683 และองค์ประกอบที่ทำให้สมบูรณ์ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.593-0.733

2. ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error: SE) ขององค์ประกอบย่อยทั้ง 3 องค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ .063-.083 ซึ่งมีขนาดเล็ก

3. ค่าการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (t-values) ของค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยของ

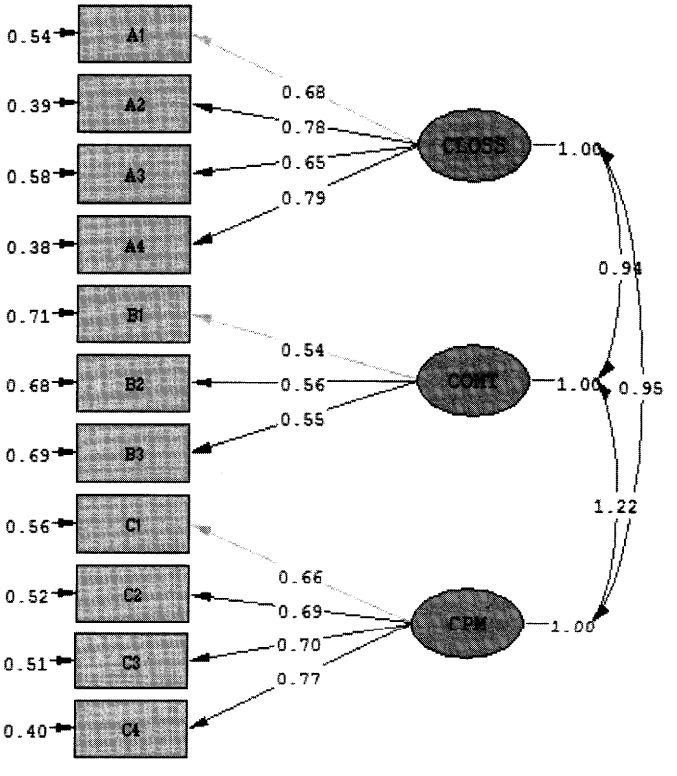
ทั้ง 3 องค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ 10.324-16.417 และมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ทุกๆ ตัวชี้วัด

4. ค่า Square Multiple correlation: R^2 ของค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อยของทั้ง 3 องค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ 0.274-0.591

5. ความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (Construct Reliability: ρ_c) แสดงถึงความตรงในการรวมตัว (Convergent Validity) ซึ่งหมายถึง สัดส่วนความแปรปรวนร่วมกันของตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดในตัวแปรแฝงเดียวกัน มีค่าเท่ากับ 0.898 ซึ่งมีค่ามากกว่า .60 (Diamantopoulos & Siguaw, 2000, p.91 อ้างถึงใน สุภมาส อังศุโชติ และคณะ, 2554, หน้า 31)

6. ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ (Average Variance Extracted: ρ_v) เป็นค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้ที่อธิบายได้ด้วยตัวแปรแฝงเมื่อเทียบกับความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนในการวัด มีค่าเท่ากับ 0.439 ซึ่งหมายความว่า ตัวแปรแฝงคุณลักษณะของผู้ฝึกสอน-นักกีฬา ทั้ง 3 องค์ประกอบย่อย สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้ 43.90% (ดังภาพที่ 1)

สามารถแสดงโมเดลการวัดองค์ประกอบคุณลักษณะของผู้ฝึกสอน-นักกีฬา ดังภาพที่ 1 โดยกำหนดสัญลักษณ์ ดังนี้

ภาพที่ 1 โมเดลการวัดองค์ประกอบคุณลักษณะของผู้ฝึกสอน-นักกีฬา

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ในการประมาณค่าความสอดคล้องของโมเดลใช้ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมไม่อิงเกณฑ์ (Non-normed fit indexmation: NNFI) ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) และดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (Root Mean Square f Error Approximation: RMSEA) นอกจากนั้นยังประเมินจากดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดี (Goodness of Fit Index: GFI) และดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) ซึ่งในการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดหาได้โดยการหาค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีของโมเดล (Goodness of Fit Indices) สามารถแสดงผลได้ดังนี้ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีทดสอบโมเดลการวัดองค์ประกอบคุณลักษณะของผู้ฝึกสอน-นักกีฬา

ดัชนีบ่งชี้ความเหมาะสมพอดี	ค่าดัชนี	เกณฑ์	ผลบ่งชี้
1. ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2)	39.904	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	เหมาะสมดี
2. ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p)	0.052	$p > .05$	เหมาะสมดี
3. ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df)	1.478	χ^2/df < 2.00	เหมาะสมดี
4. ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดี (GFI)	0.954	GFI > .90	เหมาะสมดี
5. ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้แล้ว (AGFI)	0.886	AGFI > .90	ไม่เหมาะสม
6. ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR)	0.042	RMR < .05	เหมาะสมดี
7. ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR)	0.042	SRMR < .05	เหมาะสมดี
8. ดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA)	0.056	RMSEA < .05	ไม่เหมาะสม
9. ค่าดัชนีวัดความประหยัดของระดับความเหมาะสมพอดี (PGFI)	0.390	PGFI > .49	ไม่เหมาะสม
10. ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเชิงเปรียบเทียบ (CFI)	0.993	CFI > .90	เหมาะสมดี
11. ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมอิงเกณฑ์ (NFI)	0.977	NFI >.90	เหมาะสมดี
12. ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมไม่อิงเกณฑ์ (NNFI)	0.985	NNFI > .90	เหมาะสมดี

วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination)

การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) แสดงค่าดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.653	7	0.479
2	0.650	8	0.679
3	0.536	9	0.714
4	0.594	10	0.632
5	0.578	11	0.650
6	0.636	พบว่า ผ่านเกณฑ์ (มากกว่า 0.20) ทุกข้อ	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า สัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาในนักกีฬาไทย มาจากสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา 3 องค์ประกอบ จำนวน 11 ข้อ คือ ความใกล้ชิดสนิทสนม ความมุ่งมั่นตั้งใจ/ทุ่มเท และองค์ประกอบที่ทำให้สมบูรณ์

การตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา (11 ข้อ) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ว่าต้องมีค่า .60 ขึ้นไป (สุวิมล ติรกานันท์, 2553) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.87

โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันหรือโมเดลการวัดของคุณลักษณะของผู้ฝึกสอน-นักกีฬา ที่มี 3 องค์ประกอบย่อย โดยที่องค์ประกอบที่ 1 ความใกล้ชิดสนิทสนม (Closeness) ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 ความมุ่งมั่นตั้งใจ (Commitment) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบ ที่ทำให้สมบูรณ์ (Complementarity) ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด สรุปว่า โมเดลการวัดขององค์ประกอบคุณลักษณะของผู้ฝึกสอน-นักกีฬาสามารถอธิบายคุณลักษณะการวัดหรือความเชื่อมั่นของตัวชี้วัดได้ทุกองค์ประกอบ และมีความเหมาะสมสอดคล้องดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์

อภิปรายผล

การพัฒนาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาในนักกีฬาไทย ตามโครงสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬา Jowett, Ntoumanis (2004) แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬา เป็นแบบสอบถามต้นฉบับภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยจึงมีการพัฒนาแบบสอบถามดังกล่าวโดยการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยวิธีการ Back translation (Brislin, 1986) เพื่อทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการออกกำลังกายและการกีฬาที่มีความเข้าใจภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี แปลแบบวัดต้นฉบับจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย จำนวน 1 ฉบับ (ผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่านๆ ละ 1 ฉบับ จากนั้นรวบรวม และปรับภาษา

ของแบบวัดที่แปลแล้วให้เป็น 1 ฉบับ) นำแบบสอบถามที่แปลเป็นภาษาไทยแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการออกกำลังกายและการกีฬา แปลแบบสอบถามดังกล่าวจากภาษาไทยกลับเป็นภาษาอังกฤษ (ผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่านๆ ละ 1 ฉบับ) จากนั้นส่งแบบสอบถามให้กับผู้เชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ (เจ้าของภาษา ผู้เชี่ยวชาญ 1 ท่าน) พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาระหว่างแบบวัดฉบับภาษาอังกฤษที่แปลกลับจากภาษาไทยกับแบบวัดฉบับภาษาอังกฤษต้นฉบับโดยกระบวนการทั้งหมดเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษาให้มีความสมบูรณ์และมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา ฉบับภาษาไทย ที่ได้วัดในนักกีฬาไทย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความใกล้ชิดสนิทสนม ความมุ่งมั่นตั้งใจ/ทุ่มเท และองค์ประกอบที่ทำให้สมบูรณ์ มีความเหมาะสมสอดคล้องดี และเป็นแบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับสามารถนำไปใช้ในนักกีฬาไทยได้ ซึ่งไม่มีความแตกต่างกันกับการศึกษาของ Farshad, Behzad, & Jasem, (2013) ที่ได้นำเครื่องมือการวัดสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา หาค่าความน่าเชื่อถือขององค์ประกอบทั้ง 3 ในแบบสอบถามกับชาวอิหร่าน พบว่าแบบสอบถามมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับได้ เช่นกันกับ Yang, Jowett (2012) ที่ได้วัดคุณภาพของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา โดยทดสอบกับนักกีฬาใน 7 ประเทศ คือ นักกีฬาจีน สวีเดน สหรัฐอเมริกา สเปน กรีก เบลเยี่ยม บริเตน (อังกฤษ) พบว่าแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬากับ 3 องค์ประกอบ เป็นที่ยอมรับและเป็นเครื่องมือที่สามารถนำไปใช้ข้ามวัฒนธรรมได้

จากงานวิจัยนี้สรุปได้ว่า วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และลักษณะเฉพาะของกลุ่มตัวอย่าง เช่น อายุ เพศ ชนิดกีฬา ระหว่างนักกีฬาไทยหรือนักกีฬาต่างประเทศ โดยสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬาในนักกีฬาไทย มาจาก 3 องค์ประกอบ คือ ความใกล้ชิดสนิทสนม ความมุ่งมั่นตั้งใจ/ทุ่มเท และองค์ประกอบที่ทำให้สมบูรณ์ นอกจากนี้ยังได้แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา ฉบับมาตรฐานที่ผ่านกระบวนการพัฒนา การประเมินความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และการตรวจสอบความเชื่อมั่นเป็นที่เรียบร้อย ซึ่งมีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้กับนักกีฬาไทย อย่างไรก็ตามหากมีการนำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาไปใช้ในกลุ่มอื่น ควรตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา ก่อนนำไปใช้ทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ควรนำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาฉบับภาษาไทย ที่ได้พัฒนามาจากแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาของ Jowett, Ntoumanis (2004) ไปศึกษาต่อกับนักกีฬาในระดับที่สูงขึ้น เพราะนอกจากจะได้ยืนยันความเที่ยงตรงของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬาฉบับภาษาไทยแล้ว ผลของการศึกษายังสามารถขยายองค์ความรู้เรื่องสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอน-นักกีฬา ในกลุ่มตัวอย่างอื่นในบริบทของนักกีฬาไทยต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤพนธ์ วงค์จตุรภัทร, ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สืบสาย บุญวีรบุตร ให้ความกรุณาเป็นที่ปรึกษาในงานวิจัย และขอกราบขอบพระคุณ ดร.ลัดดา เรืองมโนธรรม, ดร.ฉัตรกมล สิงห์น้อย, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐยา แก้วมุกดา, รองศาสตราจารย์ ดร.นำชัย เลวัลย์ และ Mr. Steven Bodley ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบภาษาของเครื่องมือในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬา และนักเรียนโรงเรียนกีฬาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความอนุเคราะห์และร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

เอกสารอ้างอิง

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลริสเรล สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล ติรกานันท์. (2553). การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Brislin, R.W. (1986). The wording of translation of research instruments. In: W.J. Lonner and J. W. Berry (eds.), Field methods in cross-cultural research, 137-164.

Huguet, S., & Philippe, R.A. (2011). A case study of the emotional aspects of the coach-athlete relationship in tennis. International Journal of Sport Psychology, 42: 24-39.

Jowett, S. (2003). When the honeymoon is over: A case study of a coach-athlete relationship in crisis. The Sport Psychologist., 17: 444-460.

Jowett, S., & Cockerill, I.M. (2002). Incompatibility in the coach-athlete relationship. In I.M. Cockerill (Ed.), Solutions in sport psychology (pp. 16-31). London: Thomson Learning.

Jowett, S., & Cockerill, I.M. (2003). Olympic medalists' perspective of the athlete-coach relationship. Psychology of Sport and Exercise, 4: 313-331.

Jowett, S., & Ntoumanis, N. (2004). The Coach-Athlete Relationship Questionnaire (CART-Q): Development and initial validation. Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports, 14: 245-257.

Mageau, G.A., & Vallerand, R.J. (2003). The coach-athlete relationship: A motivational model. Journal of Sports Sciences, 21: 883-904.

Philippe, R.A., Sagar, S.S., Huguet, S., Paquet, Y., & Jowett, S. (2011). From Teacher to Friend: The Evolving Nature of the Coach-Athlete Relationship. International Journal of Sport Psychology, 42: 1-23.

Tojari, F., Soheili, B., & Manouchehri, J. (2013). Validation of an Instrument for Measuring Coach-Athlete Relationship in Iranian Sport Leagues. Adv. Environ. Biol., 7(14): 4667-4670.

Yang, S.X., Jowett, S. (2012). Psychometric properties of the Coach-Athlete Relationship Questionnaire (CART-Q) in seven countries. Psychology of Sport and Exercise 01/2012; 13(1):36-43.

ภาคผนวก

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬาฉบับภาษาไทย

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬา (The Coach-Athlete Relationship Questionnaire: CART-Q) แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬา

	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		ปานกลาง			เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
1. ฉันใกล้ชิดกับผู้ฝึกสอนของฉัน	1	2	3	4	5	6	7
2. ฉันมุ่งมั่นทุ่มเทให้กับผู้ฝึกสอนของฉัน	1	2	3	4	5	6	7
3. ฉันชื่นชอบผู้ฝึกสอนของฉัน	1	2	3	4	5	6	7
4. เมื่อฉันฝึกซ้อมกับผู้ฝึกสอนของฉัน ฉันรู้สึกสบายใจ	1	2	3	4	5	6	7
5. ฉันเชื่อใจผู้ฝึกสอนของฉัน	1	2	3	4	5	6	7
6. ฉันรู้สึกว่าฉันจะประสบความสำเร็จกับอาชีพกีฬาด้วยผู้ฝึกสอนคนนี้	1	2	3	4	5	6	7
7. เมื่อฉันฝึกซ้อมกับผู้ฝึกสอน ฉันตอบสนองต่อความพยายามของเขา	1	2	3	4	5	6	7
8. ฉันให้ความเคารพนับถือผู้ฝึกสอน	1	2	3	4	5	6	7
9. ฉันรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในการเสียสละของผู้ฝึกสอนที่ปรับปรุงพัฒนาความสามารถของฉันให้ดีขึ้น	1	2	3	4	5	6	7
10. เมื่อฉันฝึกซ้อมกับผู้ฝึกสอน ฉันตั้งใจทุ่มเทที่จะทำให้ดีที่สุด	1	2	3	4	5	6	7
11. เมื่อฉันฝึกซ้อมกับผู้ฝึกสอน ฉันพร้อมที่จะเป็นมิตรต่อเขา	1	2	3	4	5	6	7

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬาฉบับภาษาไทย เป็นแบบสอบถามที่มุ่งเพื่อวัดสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬา แบบประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ระดับ 1 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) ถึง 7 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) โดยมีข้อคำตอบของสัมพันธภาพระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬาทั้งหมด 3 องค์ประกอบ รวมทั้งสิ้น 11 ข้อ ดังนี้

1. ความใกล้ชิดสนิทสนม (อารมณ์) มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 5, 8 และ ข้อ 9
2. ความมุ่งมั่นตั้งใจ (การรับรู้) มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อ 1, 2 และ ข้อ 6
3. องค์ประกอบที่ทำให้สมบูรณ์ (พฤติกรรม) มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4, 7, 10 และ ข้อ 11

Academic Journal Institute of Physical Education

ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยม ต่อการตั้งเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่

The Effect of Existential Theory Group Counseling on Life Goal Setting of First Year Students at Institue of Physical Education-Krabi Campus

กาญจนวัลย์ กิญโญศุภสิทธิ์, วัลลยา ธรรมอภิบาล และสุมน เกลาฉีด
สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตกระบี่

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมต่อการตั้งเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาที่มีคะแนนจากการตอบแบบวัดการตั้งเป้าหมายชีวิต อยู่ในตำแหน่งต่ำกว่าเปอร์เซนต์ไทล์ที่ 50 และเข้าร่วมทดลองด้วยความสมัครใจ จำนวน 10 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 5 คน และกลุ่มควบคุม 5 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายชีวิต สัปดาห์ละ 3 ครั้ง จำนวน 8 ครั้งๆ ละ 60 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายชีวิต แบบวัดการตั้งเป้าหมายชีวิต และแบบรายงานตนเอง ซึ่งผ่านการตรวจความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการตั้งเป้าหมายชีวิตโดยวิธีการหาความสอดคล้องภายใน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติ Wincoxon Signed Ranks test และวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติ Mann-Withney U test

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมมีคะแนนการตั้งเป้าหมายชีวิต หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ

2. นักศึกษาที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมมีคะแนนการตั้งเป้าหมายชีวิตหลังการทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01

Abstract

This research aimed to investigate the effects of existential theory group counseling

on life goal setting of undergraduate students at Institue of Physical Education-Krabi Campus. The sample consisted of 10 first year students whose scored below the 50th percentile on life goal setting score. The sample were assigned into two group : an experimental group and a control group. An experimental group received existential theory group counseling program for 8 sessions-3 sessions per week, each session lasted 60 minutes. The instruments in this research were : 1) the existential theory group counseling on life goal setting program, 2) the life goal setting test , and 3) the self-report on life goal setting. The content validity of research instruments was judged by 3 experts (IOC = 0.67–1.00). The reliability of life goal setting test was 0.89. The Wincoxon Signed Rank test was used to test the repeat measure analysis of variance within subjects variable in the before and after period. The Mann Whitney U test was used to perform the analysis of variance between variable of the experimental and control group.

The results of study were as follow.

1) The students who received existential theory group counseling on life goal setting program had the life goal setting scores higher than before experiment at .05 statistical significance level.

2) The students who received existential theory group counseling on life goal setting program had the life goal setting scores higher than control group at .01 statistical significance level.

คำสำคัญ: การตั้งเป้าหมายชีวิต, ทฤษฎีอัตถิภาวะนิยม, การให้คำปรึกษา

คำนำ

สถาบันการพลศึกษา เป็นสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประกอบด้วย 17 วิทยาเขต เปิดการเรียนการสอนใน 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ เป็นวิทยาเขตหนึ่งของสถาบันการพลศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งเดียวในจังหวัดกระบี่ ได้จัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี 3 คณะวิชา คือ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ เปิดทำการเรียนการสอนหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์ เปิดทำการเรียนการสอน หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาพลศึกษา คณะศิลปศาสตร์ เปิดทำการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขานันทนาการเชิงพานิชและการท่องเที่ยว และสาขาธุรกิจสุขภาพ มีการดำเนินงานของสถาบันภายใต้

ปรัชญา “สุขภาพดี มีความรู้ คู่คุณธรรม นำชีวิตก้าวไกล”

ข้อมูลจากงานทะเบียนพบว่าในปีการศึกษา 2555 มีจำนวนนักศึกษาที่พ้นสภาพนักศึกษา จำนวน 45 คน จากจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 874 คน คิดเป็นร้อยละ 5.15 โดยแยกเป็นคณะศิลปศาสตร์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ทั้งหมด คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 4.98 ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ทั้งหมด และคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.94 ของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพทั้งหมด (สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่, 2556 : 23 สิงหาคม) ในปีการศึกษา 2554 มีจำนวนนักศึกษาที่พ้นสภาพนักศึกษา จำนวน 86 คน จากจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 770 คน คิดเป็นร้อยละ 11.17 โดยแยกเป็นคณะศิลปศาสตร์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.78 ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ทั้งหมด คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 8.86 ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ทั้งหมด และคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64 ของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพทั้งหมด (สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่, 2556: 27 กรกฎาคม) นอกจากนี้ยังพบว่า จำนวนนักศึกษาแรกเข้ากับจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละปีมีจำนวนแตกต่างกันมาก ในปีการศึกษา 2555 มีผู้สำเร็จการศึกษาทั้งสิ้น 106 คน โดยแบ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ จำนวน 21 คน จากจำนวนนักศึกษาแรกเข้าทั้งหมด 59 คน คิดเป็นร้อยละ 35.59 ผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะศิลปศาสตร์ จำนวน 39 คน จากจำนวนนักศึกษาแรกเข้าทั้งหมด 62 คน คิดเป็นร้อยละ 62.90 และผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 46 คน จากจำนวนนักศึกษาแรกเข้าทั้งหมด 121 คนคิดเป็นร้อยละ 38.33 (สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่, 2556: 30-33) แสดงให้เห็นว่ามีนักศึกษาจำนวนมากที่สมัครเข้าเรียนในสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตกระบี่ แต่ไม่สามารถเรียนจนสำเร็จการศึกษาได้ จากการศึกษาของยานี สังข์ศรีอินทร์ และคณะ (2553: 65-69) ได้ทำการศึกษาการออกกลางคันและการพ้นสภาพนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2548-2551 พบว่ามีนักศึกษาที่ออกกลางคันและพ้นสภาพนักศึกษาโดยเฉลี่ยปีการศึกษาละ 25.15 เปอร์เซ็นต์ โดยในปีการศึกษา 2549 มีนักศึกษาออกกลางคันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.13 สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของนักศึกษาที่ออกกลางคัน คือ การสมัครเข้าเรียนไม่ตรงกับสาขาที่ต้องการมาเรียนเพราะความต้องการของผู้ปกครอง สอบเข้ามหาวิทยาลัยที่คาดหวังไว้ไม่ได้ ต้องการเรียนใกล้บ้าน ทำให้ขาดการให้ความสำคัญต่อสาขาวิชาที่เรียนและบางส่วนไม่ได้ศึกษาหลักสูตร คิดว่าการเข้าเรียนในสถาบันพลศึกษา เน้นทักษะกีฬาอย่างเดียว โดยไม่ให้ความสำคัญกับวิชาภาคทฤษฎี ทำให้มีผลการเรียนต่ำทำให้เกิดความรู้สึกท้อแท้ หยุดเรียนบ่อย และขาดการติดต่อกับสถาบัน จนกระทั่งพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา ซึ่งถือเป็นความสูญเปล่าทางการศึกษา สูญเสียทั้งทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และเวลา

จากการศึกษาของสุวิมล อังควานิช (ม.ป.ป.: 100-101) ที่ได้ศึกษาติดตามผลผู้ไม่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่าสาเหตุที่สำคัญ

ของการไม่สำเร็จการศึกษาในระดับมาก คือ ด้านวิธีการเรียนและด้านการขาดความมุ่งมั่นในชีวิต ซึ่งหมายถึง การขาดความมุ่งมั่นในการบรรลุเป้าหมายของชีวิต ทั้งนี้ เป็นเพราะตนยังไม่รู้จักตัวตนที่แท้จริงว่าชอบเรียนอะไร มีเป้าหมายในชีวิตอย่างไรทำให้สมัครเรียนในสาขาที่ตนไม่ถนัด มีพฤติกรรมการเข้าเรียนไม่ต่อเนื่อง อ่านตำราเรียนไม่เข้าใจ ทำให้รู้สึกท้อ ขาดความอดทนที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชีวิตและไม่สามารถปรับตัวเข้ากับเป้าหมายของสถาบัน จึงส่งผลให้ไม่สำเร็จการศึกษา จากการศึกษานี้ แสดงให้เห็นว่าการมีเป้าหมายชีวิตของตนเอง เป็นปัจจัยหนึ่งของการสำเร็จการศึกษา ล็อคและลาทัม (Locke and Latham) ได้กล่าวถึง อิทธิพลของเป้าหมายต่อความสำเร็จทางการศึกษาว่า ทำให้นักเรียนต้องใช้ความพยายามและเพิ่มความพยายามมากขึ้น กระตุ้นให้นักเรียนมีความอดทนในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการเรียนได้ดีขึ้น เป้าหมายทำให้นักเรียนมุ่งความสนใจไปที่กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมาย ให้นักเรียนนำความรู้หรือทักษะที่มีอยู่แล้วมาใช้เพื่อความสำเร็จ ทำหน้าที่จูงใจให้นักเรียนค้นหายุทธวิธีและวางแผนในการศึกษาที่เหมาะสม ทำให้เกิดความพึงพอใจในตนเองมากขึ้น (พาสนา นิยมบัตรเจริญ, 2551: 25; อ้างอิงจาก Locke and Latham: 1990) และการศึกษาของรวงรัชต์ บัณฑิตยารักษ์ (2547: 50) ก็พบว่าการตั้งเป้าหมายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้ สายทิพย์ ขันจันทร์ (2552: 49) ยังศึกษาพบว่าการตั้งเป้าหมายยังสามารถพยากรณ์สุขภาพจิตของนักเรียนซึ่งส่งผลต่อความสามารถในปรับตัวและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขภายใต้ข้อจำกัดและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังนั้น การรู้จักการตั้งเป้าหมาย จึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เป็นพลังจูงใจทำให้บุคคลได้มุ่งมั่นและพัฒนาตนเพื่อให้สำเร็จการศึกษาและประสบความสำเร็จในชีวิต

การตั้งเป้าหมายชีวิตที่มีอิทธิพลกับชีวิตได้อย่างแท้จริงจะต้องอาศัยกระบวนการที่จะทำให้บุคคลได้สำรวจตนเอง ตระหนักถึงการเป็นเจ้าของชีวิต ค้นหาทางเลือกและตัดสินใจเลือกอย่างเหมาะสม การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาและนำพาบุคคลไปสู่เป้าหมายชีวิตของตนได้ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดทฤษฎีอัตถิภาวะนิยม เป็นวิธีการหนึ่งที่มีศักยภาพเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาการตั้งเป้าหมายชีวิตของบุคคล เพราะการให้คำปรึกษาตามแนวคิดนี้ให้ความสำคัญต่อการรับรู้และเข้าใจตนเองตามสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยผู้ให้คำปรึกษาทำหน้าที่สนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาได้สะท้อนชีวิต ตระหนักถึงทางเลือก ตัดสินใจเลือก รับผิดชอบการเลือกและการกระทำของตน (ศุภวดี บุญญวงศ์, 2550: 201) จากผลการศึกษาของ มยุรา อุดมเลิศปรีชา (2552: 94) พบว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมสามารถพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังมีลักษณะมุ่งอนาคตในระยะติดตามผลในระดับสูง เป็นวิธีที่ช่วยให้นักเรียนตระหนักในตนเอง มองเห็นคุณค่า สามารถกำหนดเป้าหมายชีวิตให้กับตนเองอย่างเหมาะสมตามศักยภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของขวัญเรือน บุญปราณี (2550: 79) ที่ได้นำการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมไปใช้ในการปรับตัวของพนักงานใหม่ ผลปรากฏว่า พนักงานใหม่ที่เข้ารับการให้คำปรึกษา

แบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมมีระดับคะแนนการปรับตัวสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 นอกจากนี้ การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดนี้ได้ถูกนำไปใช้พัฒนาความสอดคล้องในการมองโลกของผู้ปกครองเด็กออทิสติก พบว่าผู้ปกครองที่เข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีคะแนนความสอดคล้องในการมองโลกสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงให้เห็นว่าวิธีการนี้สามารถช่วยให้บุคคลรู้จักเข้าใจตนเอง สามารถรับผิดชอบตนเองและมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต (สุภางค์ สำฤทธิ์, 2552: 87-91)

ผู้วิจัยในฐานะเป็นอาจารย์ผู้สอนของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการตั้งเป้าหมายชีวิตของนักศึกษา จึงสนใจที่จะพัฒนาการตั้งเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ ซึ่งเป็นคณะที่มีจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาต่ำสุด และมีจำนวนนักศึกษาที่ออกกลางคันมากที่สุดเมื่อเทียบเป็นร้อยละ โดยใช้วิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยม ซึ่งให้ความสำคัญต่อการค้นหาจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเองอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ผู้วิจัยคาดหวังว่าผลของการวิจัยจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคลเพื่อให้ประสบความสำเร็จทางด้านการศึกษาและความสำเร็จด้านอื่นๆ ในชีวิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการตั้งเป้าหมายชีวิตก่อนและหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยม

2. เพื่อเปรียบเทียบผลการตั้งเป้าหมายชีวิตระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 81 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ที่มีระดับคะแนนการตั้งเป้าหมายชีวิตอยู่ในระดับต่ำกว่าเปอร์เซนต์ไทล์ที่ 50 และเข้าร่วมวิจัยด้วยความสมัครใจ จำนวน 10 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบวัดการตั้งเป้าหมายชีวิต

2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยม

3. แบบรายงานตนเอง

3. วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมต่อการตั้งเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยในรูปของการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีนักศึกษาเข้าร่วมวิจัยด้วยความสมัครใจ จำนวน 10 คน จัด

เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 5 คน มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ถึงรองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ เพื่อขออนุมัติในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ เป็น ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และขออนุญาตในการใช้สถานที่ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มประชากร คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าและขอความร่วมมือในการทำการศึกษาวิจัย

3. นักศึกษาที่เข้าร่วมวิจัยทำแบบวัดการตั้งเป้าหมายชีวิต หลังจากนั้นตรวจให้คะแนนจากการทำแบบวัด คัดเลือกนักศึกษาที่มีคะแนนจากการทำแบบวัดต่ำกว่าเปอร์เซนไทล์ที่ 50 และขอความร่วมมือเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 5 คน นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์เข้าร่วมทดลอง รูปแบบโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายชีวิต เพื่อทำข้อตกลงเบื้องต้นของการเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยที่ผู้วิจัยพัฒนาตามหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณของนักจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

5. ผู้วิจัยนำแบบวัดการตั้งเป้าหมายชีวิตมาวัดกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ก่อนการทดลอง (Pre-test)

6. ผู้วิจัยดำเนินการนำโปรแกรมด้วยตนเองตามโปรแกรมให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายชีวิต โดยดำเนินการกับกลุ่มทดลอง จำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที โดยใช้ห้องประชุมเล็กอาคารคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ เป็นสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

7. เมื่อผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยนำแบบวัดการตั้งเป้าหมายชีวิต ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดก่อนการทดลองมาวัดกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มภายหลังการทดลอง (Post-test)

8. นำคะแนนที่ได้จากการวัดการตั้งเป้าหมายชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง มาวิเคราะห์เปรียบเทียบก่อนและหลังการการทดลอง และวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นดังนี้

4.1 สถิติพื้นฐาน

4.1.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต(Mean)

4.1.2 การหาร้อยละ เปอร์เซนไทล์

4.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

4.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.2.1 ความเที่ยงตรง (Validity) โดยวิธีการหาความตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

4.2.2 การหาอำนาจจำแนก โดยการทดสอบ t-test

4.2.3 ความเชื่อมั่น (Reliability) การหาความเที่ยงจากการหาค่าความสอดคล้องภายใน โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient , KR-20)

4.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

4.3.1 เปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการตั้งเป้าหมายชีวิต ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ Wincoxon Signed Ranks Test

4.3.2 เปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับกิจกรรมกลุ่มต่อการตั้งเป้าหมายชีวิต โดยใช้สถิติ Mann-Whitney Test

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผล

จากการวิจัยเรื่องผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมต่อการตั้งเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า

1. การตั้งเป้าหมายชีวิตของนักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. การตั้งเป้าหมายชีวิตของนักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมในระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมเพื่อการพัฒนาการตั้งเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตกระบี่ พบว่า การตั้งเป้าหมายชีวิตของนักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยม ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมมีระดับคะแนนการตั้งเป้าหมายชีวิตหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง ทั้งนี้เป็นเพราะการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมเป็นวิธีการที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันภายในกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาสร้างความคุ้นเคยและเกิดความไว้วางใจกัน ได้สำรวจตนเองในด้านความความรู้สึกและการกระทำ มีการเปิดเผยตนเองให้สมาชิกได้รับรู้และเข้าใจความรู้สึกนึกคิด แลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้วิธีแก้ปัญหาจากประสบการณ์ของคนอื่น ทำให้เกิดความกล้าในการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรา อุดมเลิศปรีชา (2552: 87-94) ที่ได้ทำการศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมเพื่อพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งทำการทดลองจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยม พบว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมสามารถพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังมีลักษณะมุ่งอนาคตในระยะติดตามผลในระดับสูง แสดงว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมเป็นวิธีที่ช่วยให้นักเรียนตระหนักในตนเอง มองเห็นคุณค่า สามารถกำหนดเป้าหมายชีวิตให้กับตนเองอย่างเหมาะสมตามศักยภาพ และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของขวัญเรือน บุญปราณี (2550: 77-88) ที่ได้นำการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมไปใช้ในการปรับของพนักงานใหม่บริษัทซังกิวแหลมฉบัง ผลปรากฏว่าพนักงานใหม่ที่เข้ารับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดอัตถิภาวะนิยมมีระดับคะแนนการปรับตัวสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สามารถสร้างความตระหนักรู้ในตนเองทั้งด้านความรู้สึกนึกคิด ความมีอิสระและความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้เลือกกระทำ รวมถึงสามารถช่วยให้พนักงานสร้างเอกลักษณ์และมีสัมพันธภาพกับคนอื่นๆ ได้ดี จนสามารถค้นหาความหมายในการดำเนินชีวิตและการทำงาน และสามารถสร้างความหมายใหม่ไปในทิศทางที่บวก ตระหนักถึงความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นเป็นเงื่อนไขของการมีชีวิตและนำไปแปรเปลี่ยนเป็นแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง จนสามารถกำหนดเป้าหมายในการทำงานของตนเองได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมไปพัฒนาเพื่อจัดทำคู่มือการให้คำปรึกษาในสถานศึกษา

1.2 ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมไปประยุกต์ใช้กับเยาวชน เพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านอื่นๆ เช่น การนับถือตนเอง

1.3 ควรสนับสนุนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและสนับสนุนนักศึกษาในสิ่งที่เหมาะสมกับศักยภาพและความถนัดของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายชีวิตไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายชีวิตในระยะติดตามผลภายหลังการทดลองทุกๆ 6 เดือน

เอกสารอ้างอิง

ขวัญเรือน บุญปราณี. (2550). **ผลการให้คำปรึกษาแบบอัตถิภาวะนิยมต่อการปรับตัวในการทำงานของพนักงานใหม่บริษัทซังกิวแหลมฉบัง.** วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

พาสนา นิยมบัตรเจริญ. (2551). **ผลของโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโพธิสารพิทยากร.** วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มยุรา อุดมเลิศปรีชา. (2552). **ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยมต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.** วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ยานี สังข์ศรีอินทร์. (2553). **สาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันและการพ้นสภาพนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา.** ตรัง: สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตตรัง.

ยุทธนา อารักษ์พุทธนันท์. (2548). **ความเป็นผู้มีความคิดก้าวหน้าและการตั้งเป้าหมายของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีเป้าหมายในการประกอบอาชีพแตกต่างกัน.** วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รวงรัชต์ บัณฑิตยารักษ์. (2547). **ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัวอัตมโนทัศน์และการตั้งเป้าหมายกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.** วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศุภวดี บุญญวงศ์. (2550). **ทฤษฎีการให้คำปรึกษา.** สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่. (2554, 3 กุมภาพันธ์). **ประกาศสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ เรื่อง ประกาศพ้นสภาพนักศึกษา ประจำปีการศึกษา 2553.**

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่. (2554, 27 กรกฎาคม). **ประกาศสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ เรื่อง ประกาศพ้นสภาพนักศึกษา ประจำปีการศึกษา 2554.**

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่. (2555, 23 สิงหาคม). **ประกาศสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ เรื่อง ประกาศพ้นสภาพนักศึกษา ประจำปีการศึกษา 2555.**

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่. (2556). **การประเมินผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถาบันการพลศึกษา ประจำรอบปี 2555.** วันที่ 20–22 มิถุนายน 2556

สายทิพย์ ขันจันทร์. (2552). **ความสามารถในการพยากรณ์ของการรับรู้ความสามารถของตนเอง การตั้งเป้าหมาย และความสัมพันธ์ในครอบครัวที่มีต่อสุขภาพจิตของนักเรียนอาชีวะศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุภางค์ สำฤทธิ์. (2552). **ผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบอัตถิภาวะนิยมต่อความสอดคล้องในการมองโลกของผู้ปกครองเด็กออทิสติก.** วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุวิมล อังควานิช. (ม.ป.ป.) **การติดตามผลผู้ไม่สำเร็จการศึกษา.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Academic Journal Institute Of Physical Education

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

เกสสุนี ทวีแก้ว
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยเป็นการวิจัยแบบผสานวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยแต่ละด้านกับผลสำเร็จของนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตประกอบการอุตสาหกรรมตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรมปี พ.ศ. 2535 ในเขต 9 จังหวัด จำนวน 120 แห่ง สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประมวลผลข้อมูลทางสถิติเพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณโดยวิธี Stepwise Multiple Regression ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้กรณีศึกษาในเขต 3 จังหวัด โดยเป็นการศึกษาแบบหลายกรณี (Multiple-case Design) โดยพิจารณาจากขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลและความสัมพันธ์กับโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยภายในด้านการบริหารจัดการองค์กรส่งผลต่อระดับความสำเร็จของการนำนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติมากกว่าปัจจัยภายนอก

2. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุด และรองลงมาได้แก่ 1) การจัดองค์กรด้านโครงสร้างและทรัพยากรในการบริหารงาน 2) การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร 3) ความต้องการของชุมชน 4) การติดตามประเมินผลโครงการ และ 5) ขนาดของ อบต. มีอิทธิพลทางบวกในการพยากรณ์ความสำเร็จของการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05.

3. ผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงกรณีศึกษา พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ ได้แก่ 1) การจัดองค์กร 2) การยอมรับของชุมชน 3) ความตระหนักสาธารณะ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชน และ 5) ความร่วมมือกับภาคเอกชน

คำสำคัญ: ความสำเร็จของนำนโยบายไปปฏิบัติ องค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก

Abstract

The objectives of this research are to 1) to quantify the level of the environmental policy implementation among TAOs, 2) to examine the major factors affecting the success on environmental policy implemented at the TAO level, and 3) to provide recommendations to permit more effective policy development on environmental issues and implementation processes by the TAOs. This study is a mixed-method research, in which the qualitative data that has been collected to corroborate and support the evidence with the quantitative data for the broad purposes of breadth and depth of understanding the rationale or theory underlying relationships of the variables. In data collecting, it consisted of the four-rating scale questionnaires, organizational records, and an in-depth interview, collected from the sampling groups representing TAOs, whose location situated within the districts of industrial zones from nine provinces in three regions; the central region, northeastern, and eastern parts of Thailand, with a returned rate of 69 per cent of 120 sets. In data processing, the quantitative analysis included descriptive statistics, analysis of variance, correlation analysis, factor analysis and multiple regression. Besides, a four-case study was used to investigate the potential factors contributing to the success of environmental policy implementation.

According to the results of this research, it identified that nine factors influenced on the success of environmental policy implementation of TAO, which comprised of 1) community acceptance, 2) public awareness, 3) participation, 4) organizational configuration, 5) partnership and networking with the private., 6) clients' needs, 7) feedback and evaluation, 8) communication, and 9) size of TAOs.

Finally, it is recommended that TAOs should be more dependent on other actors in the environment for obtaining resources, and more flexible to external actors (Acs, et al. 1994: 336-340), in term of inter-organizational co-operations and networks from the stakeholders' participation in codifying policies and using the collaboration of organized groups in the communities to benefit an environmental policy implementation. Besides, TAOs should grant more importance on the man-power management to recruit an expertise in environment for more efficiency in coping with the problems. Aside from that, TAOs should be sufficiently equipped with favorable scope of jurisdictive power for punishment for violations so that they can deliver and make the policy to be more of a success.

Keywords: Success in policy implementation, Tambon Administration Organization (TAO), Endogenous factors, Exogenous factors

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในหลากหลายรูปแบบเนื่องจากมีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติอย่างต่อเนื่องซึ่งกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในทุกระดับทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น เป็นที่ชัดเจนว่ารัฐบาลส่วนกลางมีภาระกิจที่รับผิดชอบมากมายจึงไม่สามารถจัดการกับปัญหาในระดับท้องถิ่นได้อย่างครบถ้วน อนึ่ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2540 บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น โดยมอบอำนาจให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติในการบริหารจัดการปัญหาของท้องถิ่นได้เอง อย่างไรก็ตาม บทบาทการทำงานของ อบต. ส่วนใหญ่ยังเกี่ยวข้องกับงานโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การก่อสร้างถนน คูคลอง ส่วนงานด้านการดูแลคุณภาพชีวิตของประชาชนอื่นๆ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมยังคงได้รับความสำคัญน้อยกว่าที่ควรจะเป็น (รุ่งทิพย์ ผูกเกษร, สัมภาษณ์ 17 มกราคม 2557) อนึ่ง อบต. เป็นองค์กรปกครองระดับท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดซึ่งได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่ และภารกิจ ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นโดยตรง สำหรับภารกิจในด้านสิ่งแวดล้อมเป็นภารกิจหลักที่สำคัญด้านหนึ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อบต. แต่เนื่องจาก อบต. ยังคงเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นใหม่ และยังขาดประสบการณ์ในการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ที่เป็นงานด้านเทคนิคซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ การศึกษา หรือความชำนาญเป็นการเฉพาะ ส่งผลให้การปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร สำหรับภารกิจด้านสิ่งแวดล้อมของ อบต. ได้แก่ (1) จัดให้มี และบำรุงรักษาทางน้ำ และทางบก (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล (3) คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ยังคงพบปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นอย่างบ่อยครั้ง เช่น ปัญหาบ่อขยะไหม้ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขอนามัยของประชาชนอย่างกว้างขวาง ดังนั้น การดำเนินงานภารกิจดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิผลนั้น อบต. จะต้องสามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจนสอดคล้องตรงตามความต้องการของชุมชน สังคมโดยรอบ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของ อบต.

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของ อบต.

3. เพื่อให้ข้อเสนอแนะการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติของ อบต. ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สมมุติฐานการวิจัย

H^1: อบต. มีระดับความแตกต่างกันในการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ

H^2: อบต.ที่มีขนาดใหญ่สามารถนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า อบต. ขนาดเล็ก (DSIZE)

H^3: การมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายจะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (PAR)

H^4: การติดต่อสื่อสารภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (COM)

H^5: อบต. ที่มีมีการจัดองค์ที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อต่อความสำเร็จต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ (CON)

H^6: ความมีอิสระในการทำงานจะส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (WORK)

H^7: การพึ่งพาทรัยากรภายนอกจะส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (ENV)

H^8: การติดตามประเมินผลจะส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (FED)

H^9: ความร่วมมือกับภาคเอกชนจะส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (NET)

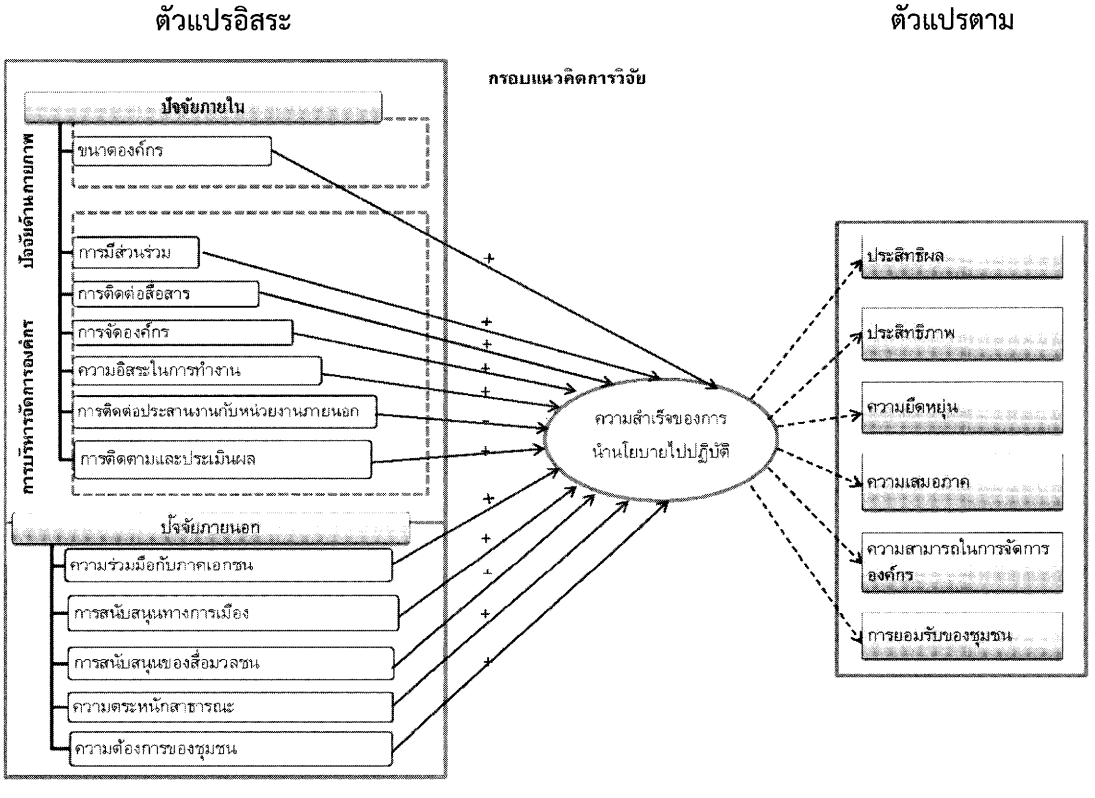
H^{10}: การสนับสนุนทางการเมืองจะส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

H^{11}: การสนับสนุนจากสื่อมวลชนจะส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (MED)

H^{12}: ความตระหนักสาธารณะจะส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (PUB)

H^{13}: การตอบสนองความต้องการของชุมชนจะส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (NED)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของนำนโยบายไปปฏิบัติ

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed-methods) ของการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงกรณีศึกษา (Case Study) โดยใช้รูปแบบเปรียบเทียบระหว่าง 4 กรณีศึกษาเพื่อศึกษาข้อมูลในเชิงกว้างและลึกในการยืนยันผลการวิจัยให้มีความถูกต้อง ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ตัวแปรในการศึกษา

1.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านกายภาพ-ขนาด องค์กร (2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์กร ได้แก่ (ก) การมีส่วนร่วม (ข) การติดต่อสื่อสาร (ค) การจัดองค์กร (ง) ความอิสระในการทำงาน (จ) การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอก (ฉ) การติดตามและประเมินผล และ 2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ (1) ความร่วมมือกับภาคเอกชน (2) การสนับสนุนทางการเมือง (3) การสนับสนุนของสื่อมวลชน (4) ความตระหนักสาธารณะ และ (5) ความต้องการของชุมชน

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) ประสิทธิผล 2) ประสิทธิภาพ 3) ความยืดหยุ่น 4) ความเสมอภาค 5) ความสามารถในการจัดการองค์กร และ 6) การยอมรับของชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ตามสภาพภูมิศาสตร์ (สมชาย วรกิจเกษมสกุล, 2554: 64-165) จากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีที่ตั้งในเขตโรงงานอุตสาหกรรมตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติโรงงานปี พ.ศ. 2535 จาก 9 จังหวัด ได้แก่ สมุทรปราการ ชลบุรี ระยอง สระบุรี ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา นครราชสีมา อยุธยา และปทุมธานี (ยกเว้นกรุงเทพมหานครเนื่องจากมีลักษณะการปกครองส่วนท้องถิ่นแบบพิเศษ) จำนวน 176 แห่ง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม และนโยบายสาธารณะ โดยนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ คือมากที่สุด ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน และการแปลความหมาย ดังนี้

มากที่สุด	ได้คะแนน	4
ปานกลาง	ได้คะแนน	3
น้อย	ได้คะแนน	2
น้อยที่สุด	ได้คะแนน	1

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำถาม แบ่งออกเป็น 4 ระดับ โดยเกณฑ์ประมาณค่าดังนี้ (วิชิต อู่อ้น, 2550: 126)

3.26-4.00 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยมากที่สุด

2.51-3.25 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยปานกลาง

1.76-2.50 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยน้อย

1.00-1.75 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความร่วมมือกับโรงงานอุตสาหกรรม/อบต. ในการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open-ended)

3.2 การวิจัยเชิงกรณีศึกษา ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในการรวบรวมข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลและโรงงานอุตสาหกรรม โดยแต่ละเขตพื้นที่รับผิดชอบของ อบต. ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากโรงงานอุตสากรรม จำนวน 1-3 แห่ง สำหรับหน่วยวิเคราะห์ โดยแสดงในรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างของการสัมภาษณ์

อบต.	เขตพื้นที่	ขนาด	โรงงาน
บ้านแลง	อ. เมือง จ. ระยอง	เล็ก	โรงงาน IRPC
ธนู	อ. อุทัย จ. พระนครศรีอยุธยา	ใหญ่	บริษัทฮอนด้าออโต้โมบิล (ประเทศไทย) จำกัด บริษัทเมโทรฟูดส์ (1999) จำกัด
หนองปรือ	อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ	เล็ก	บริษัท TCI จำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัดเสรีค้าไม้
คลองด่าน	อ.บางบ่อ จ.สมุทรปราการ	ใหญ่	ห้างหุ้นส่วนจำกัดแสงรุ่งสตีล บริษัท SCG คอนกรีต ห้างหุ้นส่วนจำกัดสุรีธรค้าไม้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.1 การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหารของโรงงานอุตสาหกรรม โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 176 ชุด ได้รับกลับคืนมาจำนวน 120 ชุด คิดเป็นร้อยละ 69

4.2 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขอสัมภาษณ์ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับโครงการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล และโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่โดยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม

5.1.1 ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล นำเสนอในรูปแบบตารางแสดงจำนวน และค่าร้อยละ

5.1.2 ข้อมูลตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำเร็จของการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ มาหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตราฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

5.1.3 การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณโดยวิธี Stepwise Multiple Regression เพื่อทดสอบสมมติฐาน

5.2 การวิจัยเชิงกรณีศึกษาใช้การวิเคราะห์สรุปอุปนัยและการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparative Method) เพื่อหาข้อสรุป (Creswel, 1998: 45-50)

สรุปผลการวิจัย

ผลของการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย อบต. ขนาดเล็ก จำนวน 76 แห่งคิดเป็นร้อยละ 63.30 ขนาดกลาง จำนวน 25 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.80 และขนาดใหญ่จำนวน 19 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 15.80 รวมทั้งสิ้น 120 แห่ง

ตารางที่ 2 ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล

ขนาด อบต.	จำนวน	ร้อยละ
เล็ก	76	63.3
กลาง	25	20.8
ใหญ่	19	15.8
รวม	120	100.0

2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำเร็จของการนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภายนอก มีค่าเฉลี่ยในระดับต่ำ ได้แก่ความร่วมมือกับภาคเอกชน ($\bar{X}$ = 2.50, S.D.= .53) และการติดต่อประสานกับหน่วยงานภายนอก ($\bar{X}$ = 2.48, S.D. = .60) ส่วนปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์กรมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมมากกว่าปัจจัยด้านอื่น โดยปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในองค์กรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.22, S.D = .48) รองลงมาได้แก่การจัดองค์กร ($\bar{X}$ = 3.10, S.D. = .51) และการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ($\bar{X}$ = 3.01, S.D. = .54) ซึ่งแสดงว่าสภาพแวดล้อมของการทำงานภายใน อบต. มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมมากกว่าปัจจัยภายนอก

ตารางที่ 3 ลักษณะของการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ	ผู้ตอบ
ตัวแปรตาม				
ระดับความสำเร็จ (TSUC)	2.98	.36	ปานกลาง	อบต./ โรงงาน
ตัวแปรอิสระ				
ปัจจัยภายใน				
การมีส่วนร่วม (PAR)	3.01	.54	ปานกลาง	อบต.
การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร (COM)	3.22	.48	ปานกลาง	อบต.
การจัดองค์กร (ORG)	3.10	.51	ปานกลาง	อบต.
ความอิสระในการทำงาน (WORK)	2.78	.52	ปานกลาง	อบต.
ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก(ENV)	2.48	.60	ต่ำ	อบต.
การติดตาม และประเมินผล (FED)	2.98	.59	ปานกลาง	อบต.
ปัจจัยภายนอก				
ความร่วมมือกับภาคเอกชน (NET)	2.50	.53	ต่ำ	โรงงาน
การสนับสนุนทางการเมือง (POL)	2.54	.52	ปานกลาง	อบต.
การสนับสนุนของสื่อมวลชน (MED)	2.60	.51	ปานกลาง	โรงงาน
ความตระหนักสาธารณะ (PUB)	2.71	.49	ปานกลาง	โรงงาน
ความต้องการของชุมชน (NED)	2.85	.62	ปานกลาง	โรงงาน

3. ผลการทดสอบสมมติฐานโดยการใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยวิธี Stepwise Multiple Regress

ตารางที่ 4 แสดงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ

Model	R	R Square	Adjusted R Square	SE	R Square Change	F	Sig.
1	.692[a]	.478	.474	.262	.478	108.223	.000
2	.720[b]	.518	.510	.253	.039	9.581	.002
3	.736[c]	.541	.529	.247	.023	5.893	.017
4	.749[d]	.561	.545	.243	.019	5.061	.026
5	.760[e]	.577	.558	.240	.016	4.409	.038

ตารางที่ 4 แสดงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ (ต่อ)

a. Predictors: (Constant), Oganisational configuration (ORG)
b. Predictors: (Constant), Oganisational configuration and Clients' needs (NED)
c. Predictors: (Constant), Oganisational configuration, Clients' needs, and Internal communication (COM)
d. Predictors: (Constant), Oganisational configuration, Clients' needs, and Internal communication, and Size of TAOs (Dsize)
e. Predictors: (Constant), Oganisational configuration, Clients' needs, and Internal communication, Size of TAOs, and Feedback and evaluation (FED)

จากตารางที่ 4 สามารถอธิบายได้ดังนี้

1) ปัจจัยการจัดองค์กร (ORG) มีอำนาจในการพยากรณ์หรืออธิบายระดับความสำเร็จในการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติได้มากที่สุด ร้อยละ 47.8

2) ปัจจัยการจัดองค์กร (ORG) ร่วมกับปัจจัยความต้องการของชุมชน (NED) มีอำนาจในการพยากรณ์หรืออธิบายระดับความสำเร็จในการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติเพิ่มขึ้น ร้อยละ 51.8

3) ปัจจัยการจัดองค์กร (ORG) ร่วมกับปัจจัยความต้องการของชุมชน (NED) และการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร (COM) มีอำนาจในการพยากรณ์หรืออธิบายระดับความสำเร็จในการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติเพิ่มขึ้น ร้อยละ 52.9

4) ปัจจัยการจัดองค์กร (ORG) ร่วมกับปัจจัยความต้องการของชุมชน (NED) การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร (COM) และขนาดของ อบต. (DSIZE) มีอำนาจในการพยากรณ์หรืออธิบายระดับความสำเร็จในการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติเพิ่มขึ้น ร้อยละ 54.5

5) ปัจจัยการจัดองค์กร (ORG) ร่วมกับปัจจัยความต้องการของชุมชน (NED) การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร (COM) ขนาดของ อบต. (DSIZE) และการติดตามและประเมินผล (FED) มีอำนาจในการพยากรณ์หรืออธิบายระดับความสำเร็จในการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติเพิ่มขึ้น ร้อยละ 57.7

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแทนค่าในสมการทำนาย ได้ดังนี้

$$TSUC = .959^{*} ORG + .358^{*} NED + .199^{*} COM + .203^{*} DSIZE + .138^{*} FED + .176 : R^2 = .577, P < .05.$$

จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างกลุ่มตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 5 ตัวแปรกับระดับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติมีค่าเท่ากับ .959 (r = .959) โดยตัวแปรทั้ง 5 ตัวมีความสัมพันธ์กันและสามารถร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ร้อยละ 57.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ของการวิจัยเชิงกรณีศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อ

ยืนยันข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณจึงทำการวิจัยเชิงกรณีศึกษา 4 กรณี ใน 3 จังหวัด ได้แก่

1) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง จังหวัดระยอง (อบต. ขนาดเล็กที่มีความร่วมมือกับโรงงานอุตสาหกรรม)

2) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ จังหวัดสมุทรปราการ (อบต.ขนาดเล็กที่ไม่มีความร่วมมือกับโรงงานอุตสาหกรรม)

3) องค์การบริหารส่วนตำบลธนู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (อบต. ขนาดใหญ่ที่มีความร่วมมือกับโรงงานอุตสาหกรรม)

4) องค์การบริหารส่วนตำบลคลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการ (อบต.ขนาดใหญ่ที่ไม่มีความร่วมมือกับโรงงานอุตสาหกรรม)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ ได้แก่ 1) การยอมรับของชุมชน 2) ความตระหนักสาธารณะ 3) การมีส่วนร่วมของชุมชน 4) การจัดองค์กร 5) การสนับสนุนทางการเมือง 6) ความร่วมมือกับภาคเอกชน และ 7) นโยบายของรัฐบาลส่วนกลางในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งมีผลการวิจัยที่น่าสนใจอยู่หลายประการคือ

1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำเร็จของการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภายนอก มีค่าเฉลี่ยในระดับต่ำได้แก่ความร่วมมือกับภาคเอกชน และการติดต่อประสานกับหน่วยงานภายนอก ซึ่งผลศึกษาแสดงให้เห็นว่าในกระบวนการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัตินั้นองค์การบริหารส่วนตำบลยังคงบริหารงานตามระบบระบบราชการในการใช้งบประมาณและทรัพยากรที่ได้รับจัดสรรในการบริหารโครงการสิ่งแวดล้อมมากกว่าการพึ่งพิงหน่วยงานภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Thompson, (1967: 11-13) ที่กล่าวว่าองค์กรมักพยายามที่จะป้องกันตนเองจากความไม่แน่นอนจากสภาพแวดล้อมภายนอกโดยการสร้างเขตแดนขององค์กร (Boundary Spanning) เพื่อไม่ให้ถูกแทรกแซงจากภายนอก ส่วนปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์กรมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติมากกว่าปัจจัยด้านอื่นโดยปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในองค์กรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่การจัดองค์กร และการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายซึ่งแสดงว่าสภาพแวดล้อมของการทำงานภายใน อบต.มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมมากกว่าปัจจัยภายนอก

2. จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ปัจจัยการจัดองค์กร ร่วมกับปัจจัยการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร ขนาดของ อบต. การติดตามและประเมินผล และความต้องการของชุมชนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือทั้ง 5 ตัวแปรสามารถนำมาอธิบายความผันแปรของระดับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ ร้อยละ 57.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงกรณีศึกษาที่แสดงว่าการจัดการบริหารองค์กรของ อบต. เองให้มีประสิทธิภาพจะช่วย

ให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับจากชุมชนได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม จากการวิจัยเชิงกรณีศึกษา พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับ การสนับสนุนทางการเมือง และนโยบายของรัฐบาลส่วนกลางในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมล้วนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จต่อการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัตินั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยการจัดองค์กรเนื่องจากการสนับสนุนทางการเมืองหมายถึงการได้รับการสนับสนุนจากกรรมการสภาและผู้บริหารของ อบต. ซึ่งถือเป็นเรื่องภายในของการบริหารองค์กร และรวมถึงการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมที่ อบต. ควรมีอำนาจการลงโทษผู้กระทำผิดด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงทีซึ่งจากผลวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ กล้า ทองขาว (2534: 68-75) ที่กล่าวว่าความสามารถขององค์การคือปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งองค์กรจำเป็นต้องสามารถปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พบว่า การนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติควรได้รับความร่วมมือกับภาคเอกชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนเพราะหากชุมชนโดยไม่เห็นด้วยกับโครงการอาจนำไปสู่การประท้วงและต้องยุติโครงการในที่สุด เช่น อบต. คลองด่าน จังหวัดสมุทรปราการต้องการสร้างเผาขยะในเขตพื้นที่ของ อบต. เองเนื่องจากปัจจุบันต้องใช้วิธีกำจัดขยะโดยการเช่าที่เอกชนในเขต อบต. แพรกสา แต่เนื่องจากชาวบ้านไม่เห็นด้วยและประท้วงการก่อสร้างเตาเผาขยะในพื้นที่จึงจำเป็นต้องยกเลิกโครงการไปในที่สุด (เยี่ยม ภูมิพักตร์) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

การนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการดำเนินการ ดังนี้

1. ปัจจัยภายใน

ผู้บริหาร และกรรมการสภาของ อบต. ควรให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการองค์กรด้านโครงการสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยควรสนับสนุนทั้งด้านกำลังคน และทรัพยากรให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน รวมทั้ง การติดตามประเมินผลโครงการที่ควรกระทำอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการปรับปรุงการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดด้านสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. ปัจจัยภายนอก

เนื่องจากผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การพยากรณ์พบว่า อบต.ขนาดใหญ่ประสบความสำเร็จในการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติมากกว่า อบต. ขนาดเล็กเนื่องจากมีความพร้อมด้านทรัพยากร ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาข้อจำกัดของความขาดแคลนทรัพยากรและปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ อบต. จึงควรร่วมมือกับภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนเพื่อความคล่องตัวในการบริหารโครงการและเป็นการสร้างความยอมรับจากชุมชนในการจัดทำโครงการสิ่งแวดล้อมเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน และสร้างตระหนักสาธารณะโดยการให้การศึกษาและความรู้แก่เยาวชนและกลุ่มต่างๆ ในชุมชนเพื่อประโยชน์ให้การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเฉพาะกรณีด้านโครงการสิ่งแวดล้อมเพื่อตรวจสอบว่ายังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมทั้งตรวจสอบว่าความร่วมมือกับภาคเอกชน หรือหน่วยงานภายนอกว่ามีส่วนช่วยให้โครงการสิ่งแวดล้อมประสบความสำเร็จหรือไม่

2. ควรเพิ่มจำนวนหน่วยวิเคราะห์ขององค์การบริหารส่วนตำบลและจำนวนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้นเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประกาศคุณูปการ

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ทุ่มเท และถ่ายทอดวิชาความรู้อย่างเต็มความสามารถตลอดหลักสูตรการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ยิ้มวิไล เป็นอย่างสูงที่ให้เกียรติเป็นประธานกรรมการสอบรวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง โพธิ์บุญกรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท.ดร. เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์ในการเป็นที่ปรึกษา และกรรมสอบวิทยานิพนธ์

สุดท้าย ขอกราบขอบพระคุณ สถาบันการพลศึกษาที่ให้โอกาสและสนับสนุนผู้วิจัยในการศึกษาต่อโดยทุนของสถาบันการพลศึกษาในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

กล้า ทองขาว. (2534). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำ นโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ: กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้ หนังสือแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์พัฒน บริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการพัฒนา). กรุงเทพ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 68-75.

รุ่งทิพย์ ผูกเกษร. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ จังหวัดสมุทรปราการ. สัมภาษณ์ 17 มกราคม 2557.

วิชิต อู่อ้น. 2550. การวิจัยและการสืบค้น ข้อมูลทางธุรกิจ.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 121.

สมชาย วรกิจเกษม. (2554). ระเบียบวิจัยทาง พฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 164-165.

Acs, Z.J., Audretsch, D.B., & Feldman, M.P. (1994). R & D Spillovers and Recipient Firm Size. Review of Economics and Statistics, 76(2), 336-340.

Creswel, J.W. (1998). Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Ttraditions. Thousand Oaks, California: SAGE, 45-50.

การบาดเจ็บจากการฝึกซ้อมของนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 39 จังหวัดชลบุรี

The Injuries from Artistic Gymnastics Training of Athletes Who Participated in the 39th National Sport Competition Chonburi Province, Thailand

จิตราภรณ์ รัตนแก้ว และสาธิน ประจันบาน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบาดเจ็บจากการฝึกซ้อมของนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 39 จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 39 จังหวัดชลบุรี จำนวน 43 คน เป็นชาย 13 คน และหญิง 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สาเหตุการบาดเจ็บของนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ชาย จากสิ่งแวดล้อมภายนอก ส่วนใหญ่เกิดจากการปะทะกับสิ่งกีดขวางและผู้ฝึกซ้อมด้วยกันเอง ร้อยละ 53.84 สาเหตุของการบาดเจ็บที่เกิดจากนักกีฬายิมนาสติกเอง ด้านร่างกาย ส่วนใหญ่เกิดจากการอบอุ่นร่างกายไม่เพียงพอและขาดเทคนิคในการฝึกท่า ร้อยละ 53.84 ทางด้านจิตใจส่วนใหญ่เกิดจากความวิตกกังวล ร้อยละ 69.23 ตำแหน่งของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บของอวัยวะภายนอก ส่วนบน ส่วนใหญ่ คือบริเวณช่วงไหล่ และข้อมือ ร้อยละ 61.53 ส่วนตำแหน่งของร่างการที่ได้รับการบาดเจ็บบริเวณอวัยวะส่วนล่าง ส่วนใหญ่บาดเจ็บบริเวณหัวเข่า ร้อยละ 69.23 ลักษณะของการบาดเจ็บผิวหนัง ส่วนใหญ่คือ ฝ่ามือฉีก คิดเป็นร้อยละ 76.92 ลักษณะการบาดเจ็บกล้ามเนื้อ ส่วนใหญ่คือ ปวดกล้ามเนื้อ ร้อยละ 92.30 อุปกรณ์ที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ ส่วนใหญ่คือ ราวเดี่ยว ร้อยละ 85.10 ระดับความรุนแรงของการบาดเจ็บ ส่วนใหญ่อาการไม่รุนแรงสามารถฝึกซ้อมต่อไปได้ ร้อยละ 61.53 การปฐมพยาบาลและการฟื้นฟู การปฐมพยาบาลหลังได้รับการบาดเจ็บ ในช่วง 24 ชั่วโมง ส่วนใหญ่ใช้น้ำแข็งประคบ ร้อยละ 100 ผู้ให้การรักษาฟื้นฟู ส่วนใหญ่คือนักกายภาพบำบัด ร้อยละ 61.54 ตามลำดับ

2. สาเหตุการบาดเจ็บของนักกีฬายิมนาสติกศิลป์หญิง จากสิ่งแวดล้อมภายนอก ส่วนใหญ่เกิดจากการปะทะกับสิ่งกีดขวางและผู้ฝึกซ้อมด้วยกันเอง ร้อยละ 56.67 ส่วนสาเหตุของการบาดเจ็บที่เกิดจากนักกีฬายิมนาสติกเอง ด้านร่างกาย ส่วนใหญ่เกิดจากความเมื่อยล้า เหนื่อย ร้อยละ 66.67 ทางด้านจิตใจ

ส่วนใหญ่เกิดจากความวิตกกังวล ร้อยละ 46.67 ตำแหน่งของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บของอวัยวะภายนอกส่วนบน ส่วนใหญ่คือบริเวณนิ้วมือ ร้อยละ 20.00 ส่วนตำแหน่งของร่างการที่ได้รับการบาดเจ็บบริเวณอวัยวะส่วนล่าง ส่วนใหญ่ บาดเจ็บบริเวณข้อเท้า ร้อยละ 63.33 ลักษณะของการบาดเจ็บผิวหนัง ส่วนใหญ่คือ ฝ่ามือฉีก คิดเป็นร้อยละ 66.67 ลักษณะการบาดเจ็บกล้ามเนื้อ ส่วนใหญ่คือ ปวดกล้ามเนื้อ ร้อยละ 70.00 อุปกรณ์ที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ ส่วนใหญ่ คือ ราวต่างระดับ ร้อยละ 80.12 ระดับความรุนแรงของการบาดเจ็บ ส่วนใหญ่อาการไม่รุนแรงสามารถฝึกซ้อมต่อไปได้ ร้อยละ 70.00 การปฐมพยาบาลและการฟื้นฟู การปฐมพยาบาลหลังได้รับการบาดเจ็บ ในช่วง 24 ชั่วโมง ส่วนใหญ่ใช้น้ำแข็งประคบ 90.00 ผู้ให้การรักษาฟื้นฟู พบว่า ส่วนใหญ่คือ ผู้ฝึกสอนเอง ร้อยละ 61.54 ระยะเวลาในการรักษาฟื้นฟู ส่วนใหญ่ คือ น้อยกว่า 1 สัปดาห์ ร้อยละ 56.67 ตามลำดับ

Abstract

The purpose of this study was to study the injuries of athletes training to compete in artistic gymnastics in The 39th National Sport Competition, Chonburi Province, Thailand, The sample consisted of 43 artistic gymnasts classified into 13 male athletes and 30 female athletes drawn by purposive sampling. The instrument used in this research was a questionnaire concerning with the injured athletes from training. Its reliability was .91. The data were analyzed by frequency and percentage.

The research results were as follows:

1. The state of respondents of injured athletes were found that 67.77% from most of the female athletes and 30.23% from most of the male athletes respectively. The aspect of playing artistic gymnastics experience was found that 84.62% from most of the male athletes who had the experience of playing artistic gymnastics over 5 years, followed by 4-5 years were at 84.62% and 15.38% respectively. In alternative most of the female athletes who had the experience of playing artistic gymnastics over 5 years, followed by 4-5 years were at 83.33% and 16.67% respectively. The aspect of artistic gymnastics competition experience was found that most of the male athletes who had the experience of artistic gymnastics competition 5 times up, followed by most of the female athletes were at 100% and 86.87%.

2. The cause of artistic gymnasts' injuries: From extrinsic environment was found that most of the male athletes who injured from clashing with barriers and the other trainees, followed by from old damaged equipments and not up to standard were at 53.84% and 38.46% respectively. Most of the female athletes who injured from clashing

with barriers and the other trainees, followed by from too high and too low temperature were at 56.67% and 40% respectively. From the athletes themselves was found that the aspect of body, most of the male athletes who injured from lacking of warming up enough and lacking of techniques in training, followed by from the fatigue were at 53.84% and 38.46% respectively. Most of the female athletes who injured from lacking of warming up enough and lacking of techniques in training, followed by from the fatigue were at 66.67% and 36.67% respectively. From the mental was found that most of the male athletes who injured from the anxiety, followed by from the stress were at 69.23% and 61.54% respectively. Most of the female athletes who injured from the anxiety and lacking of concentration were at 46.67% and 43.33% respectively.

3. The injured body parts: At upper external organs was found that most of the male athletes who injured at the shoulder, followed by at lower back were at 61.53% and 38.46% respectively. Most of the female athletes who injured at the shoulder and fingers, followed by at lower back were at 61.53% and 38.46% respectively. At lower external organs was found that most of the male athletes who injured at the knee, followed by the ankle were at 69.23% and 53.84% respectively. Most of the female athletes who injured at the ankle, followed by the knee were at 63.33% and 33.33% respectively.

4. The characteristic of injuries: At the skin was found that most of the maleathletes who injured at torn palms, followed by bruised skin were at 76.92% and 38.46% respectively. Most of the female athletes who injured at torn palms, followed by bruised skin were at 66.67% and 46.67% respectively. At the muscle was found that most of the male athletes who injured at the symptom of painful muscle, followed by cramps were 92.30% and 23% respectively. Most of the female athletes who injured at the symptom of painful muscle, followed by sprains were at 70% and 53.33% respectively.

5. Gymnastic equipments that can cause injuries was found that most of the male athletes who injured from the horizontal bar, followed by the floor exercise were at 81.10% and 75.10% respectively. Most of the female athletes who injured from the uneven bar, followed by the vaulting horse were at 80.12% and 73.33% respectively. The symptoms of injuries was found that the severe level of the symptoms of most of the male athletes were not serious, 61.53% of them were still able to do the practice on the next day, followed by 30.77% of them were so serious that they had to see formal

medical doctors to diagnose and cure respectively.

The severe level of the symptoms of most of the female athletes were not serious, 70% of them were still able to do the practice on the next day, followed by 16.67% of them were so serious that they had to stop the movement and were unable to do the practice on the next day but no need to receive treatments from formal medical doctors respectively.

6. First aid after being injured from training during in 24 hours was found that most of the male athletes, 100% used applying a compress with ice, followed by 46.15% used applying or taking medicine for releasing pain respectively. The aspect of the rehabilitation treatment was found that most of the male athletes, 61.54% received treatments from physiotherapist, followed by 53.82% received treatments from their coaches respectively. The duration of the treatment rehabilitation was found that most of the male athletes at 53.84% spent less than one week, followed by 23.07% spent 1-2 weeks for curing their injuries respectively. Most of the female athletes at 90% used applying a compress with ice, followed by 80% used applying or taking medicine for releasing pain respectively. The aspect of the rehabilitation treatment was found that most of the female athletes, 63.33% received treatments from their coaches, followed 56.67% received treatments from formal medical doctors respectively. The duration of the treatment rehabilitation was found that most of the female athletes at 56.67% spent less than one week, followed by 26.67% spent 1-2 weeks for curing their injuries respectively.

ภูมิหลัง

การพัฒนากีฬาของชาติเป็นมาตรการที่สำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของประชากรในชาติ ให้มีคุณภาพทั้งด้านสุขภาพของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง ตลอดทั้งการกีฬาโดยตรง และยังช่วยเสริมสร้างความรัก ความสามัคคีของคนในชาติสร้างชื่อเสียงและเกียรติคุณให้กับประเทศชาติให้ประจักษ์ต่อนานาอารยประเทศโดยส่วนรวม นอกจากนี้การกีฬายังนำมาใช้เป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศอีกด้วย ฉะนั้นการพัฒนาการกีฬาจึงถูกกำหนดไว้ในนโยบาย หรือแผนพัฒนาประเทศของทุกรัฐบาล

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกรัฐบาลให้ความสำคัญและส่งเสริมกีฬาของชาติ

มากขึ้น ส่งผลให้การกีฬาของชาติพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ ทั้งปริมาณและคุณภาพ พร้อมทั้งเร่งหาแนวทางความรู้ และกลวิธีในการดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มาตรฐานการกีฬาของประเทศไทยอยู่ในระดับเดียวกับนานาอารยประเทศรัฐบาลปัจจุบัน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการกีฬาต่อการพัฒนาคุณภาพของประชากรและประเทศ จึงได้กำหนดนโยบายการส่งเสริมกีฬาของชาติไว้อย่างชัดเจนในข้อ 8.17 ว่า "รัฐจะส่งเสริมและ สนับสนุนให้เด็ก เยาวชน และประชาชนได้พัฒนาสุขอนามัยโดยการออกกำลังกายในการเล่นกีฬาเพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเพื่อความเป็นเลิศในการแข่งขันทั้งในระดับชาติและนานาชาติ" เพื่อเป็นการสนองนโยบายดังกล่าว คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบให้เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาในระดับนานาชาติ เช่น ซีเกมส์ เอเชียนเกมส์ และรายการแข่งขันที่สำคัญๆ ระดับโลก โดยมอบหมายให้การกีฬาแห่งประเทศไทย และกรมพลศึกษาในขณะนั้นเป็นหน่วยงานหลักในการให้การสนับสนุน จากการส่งเสริมและสนับสนุนในทุกด้านทำให้การกีฬาของประเทศมีการพัฒนายิ่งขึ้น จะเห็นได้จากนักกีฬาได้รับรางวัลชนะเลิศในระดับโอลิมปิก และระดับโลกมากมาย

นอกจากกีฬาจะมีผลต่อความเป็นเลิศแล้ว กีฬาสามารถพัฒนาคนให้มีคุณภาพในด้านต่างๆ ชาญชัย เรืองขจร (2536) กล่าวถึงดังนี้

1. เป็นการพัฒนาด้านสติปัญญา การเล่นกีฬานั้นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ ความจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล การปรับปรุงแก้ไขจากองค์ประกอบดังกล่าวย่อมเป็นปัจจัยส่งเสริมพัฒนาการด้านปัญญาได้อย่างแน่นอน

2. พัฒนาด้านเจตคติ บุคคลที่เล่นกีฬาย่อมเห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย มีความรู้สึกรักการออกกำลังกาย ซึ่งก็คือ มีเจตคติที่ดีในการออกกำลังกาย

3. พัฒนาการด้านทักษะ การเล่นกีฬาต้องอาศัยทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ในการเล่นหลายประการเช่น การเดิน การวิ่ง การกระโดด เป็นต้น นอกจากนี้ยังพัฒนาทักษะเฉพาะของแต่ละชนิดกีฬาอีกด้วย

4. การพัฒนาทางด้านสังคม การเล่นกีฬานั้นเป็นแบบฝึกหัดเพื่อพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ ที่สังคมต้องการได้เป็นอย่างดี เช่น ความอดทน ความกล้าหาญ ความโอบอ้อมอารี ความสามัคคี ความเคารพต่อกฎและกติกาในการแข่งขัน การร่วมมือ ฯลฯ เพราะการเล่นกีฬาย่อมเกิดสถานการณ์ที่ต้องใช้คุณลักษณะดังกล่าวในขณะเล่นกีฬา

ถึงแม้ว่าการเล่นกีฬาจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร แต่ในการเล่นกีฬาก็อาจเกิดอุบัติเหตุได้ เนื่องจากในการเล่นกีฬาส่วนใหญ่ผู้เล่นย่อมต้องเคลื่อนไหวร่างกายและใช้กำลังกายมากกว่าการปฏิบัติภารกิจประจำวัน และต้องอยู่ในภาวะแวดล้อมที่ผิดแผกไปจากภาวะแวดล้อมในการดำรงชีวิตประจำวันตามปกติ จึงมีความเสี่ยงที่จะได้รับอุบัติภัยจากการพลัดตกหกล้ม หรือถูกกระทบกระแทกมากกว่าผู้ที่ไม่เล่นกีฬา ถ้าหากมีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง ขาดความระมัดระวังก็อาจเกิดการบาดเจ็บ และอาจถึงกับพิการได้เช่นกัน

กีฬายิมนาสติก เป็นกีฬาอีกชนิดหนึ่งที่สามารถพัฒนาในทุกด้านที่กล่าวมา โดยเฉพาะทักษะชีวิต นั้นหมายถึงการเล่นกีฬายิมนาสติก

เป็นพื้นฐานของกีฬาทุกชนิดแล้วกีฬายิมนาสติกยังพัฒนากลไกทางด้านร่างกายของมนุษย์ได้ โดยเฉพาะในวัยเด็กกีฬาชนิดนี้ถือเป็นกีฬาพื้นฐานที่สามารถนำไปสู่การฝึกกีฬาชนิดอื่นๆ ได้ดี เพราะกีฬายิมนาสติกเป็นกีฬาที่ผู้เล่นสามารถเล่นได้ทุกเพศทุกวัย อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เล่นพัฒนาร่างกายทางด้านความแข็งแรง ความอ่อนตัว ความคล่องแคล่ว ว่องไว ความอดทน ตลอดจนทำให้มีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความสุขุมรอบคอบ มีความคิดริเริ่ม กล้าตัดสินใจอย่างมีเหตุผลเป็นต้น อันจะทำให้ผู้เล่นมีสมรรถภาพทางกายและทางจิตที่ดี สามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กีฬายิมนาสติกที่มีการฝึกซ้อมเพื่อการแข่งขัน และเพื่อความเป็นเลิศ นั้น ปัจจุบันถือเป็นกีฬาในขั้นสูง เราจะเห็นได้จากการแข่งขันกีฬายิมนาสติกในระดับต่างๆ เช่น ระดับภาคพื้นเอเชีย ซึ่งเรียกว่า การแข่งขันเอเชียนเกมส์ (Asian Games) ระดับภาคพื้นยุโรป เรียกว่ายูโรปแชมป์เปี้ยนชิพ (Europe Championships) การแข่งขันโอลิมปิก การแข่งขันชิงแชมป์โลก เป็นต้น การจัดการแข่งขันทุกระดับที่กล่าวมานี้ มีการแข่งขันแต่ละอุปกรณ์แบบแสดงต่อเนื่องกัน โดยยึดกติกาสากลของสหพันธ์ยิมนาสติกสากล (Federation International Gymnastics: FIG) หรือเรียกสั้นๆ ว่า FIG

ยิมนาสติกศิลป์ เป็นกีฬาที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการฝึกค่อนข้างยาวนาน เนื่องจากธรรมชาติของกีฬายิมนาสติกศิลป์เป็นกีฬาที่มีรูปแบบและทักษะที่ค่อนข้างยุ่งยากซับซ้อนและต้องใช้สมาธิค่อนข้างมาก ดังจะเห็นความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นกับนักกีฬาในกรณีที่นักกีฬาขาดความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจหรือจะเป็นที่อุปกรณ์การฝึกซ้อม และอันตรายที่เกิดจากการฝึกซ้อมการเล่นกีฬายิมนาสติกศิลป์อาจเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. การทำหรือการเล่นที่ผิดรูปแบบ หรือข้ามขั้นตอน
2. สมรรถภาพทางกายไม่พร้อม
3. อุปกรณ์ชำรุด หรือบกพร่อง
4. ความไม่กล้าตัดสินใจ
5. การฝึกซ้อมมาก หรือนานเกินไป ทำให้กล้ามเนื้อเกิดการเมื่อยล้า
6. ความไม่เข้าใจกันระหว่างผู้ช่วยเหลือให้ความปลอดภัยและผู้เล่น
7. ความประมาท

จากสาเหตุของการเกิดอันตรายที่จะทำให้เกิดการบาดเจ็บ พอจะแยกออกเป็น 2 สาเหตุใหญ่ๆ ก็คือสาเหตุที่เกิดจากภายใน ได้แก่ สภาพร่างกาย จิตใจ ไม่พร้อมที่จะทำการฝึก เช่น การพักผ่อนไม่เพียงพอ หรือขาดการฝึกซ้อมมาเป็นระยะเวลานานๆ ทำให้สมรรถภาพลดน้อยถอยลงเป็นต้น สาเหตุภายนอก โดยมากก็เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นจากนอกตัวนักกีฬาเอง โดยเฉพาะอุปกรณ์การฝึกซ้อม หรือสภาพแวดล้อมภายในสถานที่ฝึกซ้อม ถึงแม้ในปัจจุบัน ทักษะ กติกาและอุปกรณ์ช่วยฝึก ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามลำดับ โดยเฉพาะการเน้นเรื่องความปลอดภัยมากขึ้นแต่อุบัติเหตุที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บในการฝึกซ้อมยิมนาสติกศิลป์ก็ยังเป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับผู้ฝึกสอนและนักกีฬายิมนาสติกที่มีการฝึกซ้อมเพื่อการแข่งขัน ยิ่งการแข่งขันในระดับที่สูงขึ้นจากปัญหาการบาดเจ็บจากการฝึกซ้อมยิมนาสติกศิลป์ข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ เป็นผู้ฝึกสอนยิมนาสติกศิลป์และเป็นผู้ตัดสินยิมนาสติกศิลป์หญิงของสมาคมยิมนาสติกแห่งประเทศไทยและคลุกคลีอยู่ในวงการยิมนาสติกศิลป์มานาน จึงมีความสนใจที่จะ

ศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการบาดเจ็บจากการฝึกซ้อม โดยเฉพาะการฝึกซ้อมก่อนการแข่งขัน ที่เป็นรายการแข่งขันสำคัญ การฝึกซ้อมที่หนักกว่าย่อมเกิดปัญหาการบาดเจ็บมากขึ้น ฉะนั้นการศึกษาค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้ย่อมเกิดประโยชน์แก่นักกีฬายิมนาสติก ผู้ฝึกสอนและผู้เกี่ยวข้องกับนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ เพื่อให้การฝึกซ้อมและพัฒนานักกีฬายิมนาสติกศิลป์ระดับประเทศทัดเทียมกับนานาอารยประเทศได้ในโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการบาดเจ็บจากการฝึกซ้อมของนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 39 จังหวัดชลบุรี ระหว่างวันที่ 9-19 ธันวาคม พ.ศ. 2553

ความสำคัญของการวิจัย

ทำให้ทราบสาเหตุของการบาดเจ็บ ตำแหน่งของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ ลักษณะของการบาดเจ็บ อุปกรณ์ที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บและอาการของการบาดเจ็บ รวมถึงวิธีการปฐมพยาบาลและการรักษาฟื้นฟูของนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 39 จังหวัดชลบุรี ผลงานวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการป้องกันการเกิดการบาดเจ็บจากการฝึกซ้อมกีฬายิมนาสติกศิลป์ รวมทั้งเป็นประโยชน์และแนวทางให้ผู้ฝึกสอน ครูพลศึกษาและผู้ที่สนใจในการศึกษาค้นคว้าวิจัยในเรื่องของการบาดเจ็บจากการเล่นกีฬายิมนาสติกศิลป์ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ คือ นักกีฬายิมนาสติกศิลป์ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 39 ณ จังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักกีฬายิมนาสติกศิลป์ ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 39 จังหวัดชลบุรี ได้มาโดยการสุ่มเลือกแบบเจาะจงจากนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ที่บาดเจ็บจากการฝึกซ้อมก่อนการแข่งขัน จำนวน 43 คน เป็นนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ชาย จำนวน 13 คน และนักกีฬายิมนาสติกศิลป์หญิง จำนวน 30 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ เพศ
   - เพศชาย
   - เพศหญิง
2. ตัวแปรตาม

การบาดเจ็บจากการฝึกซ้อมก่อนการแข่งขันของนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 39 จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม

- สาเหตุของการบาดเจ็บ
- ตำแหน่งของร่างกายที่ได้รับการบาดเจ็บ
- ลักษณะของการบาดเจ็บ
- อุปกรณ์ที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ
- ระดับของการบาดเจ็บ
- การปฐมพยาบาลและการรักษาฟื้นฟู

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้เก็บ

ข้อมูลจากนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ที่ได้รับการบาดเจ็บจากการฝึกซ้อมกีฬายิมนาสติกศิลป์ เป็นแบบปลายปิด แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสำรวจข้อมูลการบาดเจ็บจากการฝึกซ้อมก่อนการแข่งขันของกีฬายิมนาสติกศิลป์ จำแนกดังนี้

2.1 สาเหตุของการบาดเจ็บ
2.2 ตำแหน่งของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ
2.3 ลักษณะของการบาดเจ็บ
2.4 อุปกรณ์ที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ
2.5 ระดับของการบาดเจ็บ
2.6 การปฐมพยาบาลและการฟื้นฟู

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาขอบเขตและสาระสำคัญเกี่ยวกับการบาดเจ็บของการฝึกซ้อมกีฬายิมนาสติกศิลป์ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแบบสำรวจอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับเรื่องที่จะศึกษา

2. เก็บรวบรวมปัญหา ความรู้ ความคิดจากการศึกษาข้างต้น มาเป็นแนวทางการสร้างแบบสำรวจ ให้ครอบคลุมด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบาดเจ็บจากการฝึกซ้อมกีฬายิมนาสติกศิลป์ในการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 39 ณ จังหวัดชลบุรี

3. ปรึกษาประธานและคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำในการสร้างแบบสำรวจ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยใช้สัมประสิทธิ์ ดัชนีความสอดคล้องภายใน (IOC) พร้อมทั้งให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. นำแบบสำรวจ ไปแก้ไขให้เป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อติดต่อไปยัง สมาคมยิมนาสติกแห่งประเทศไทยเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. ขอหนังสือจากสมาคมยิมนาสติกแห่งประเทศไทยไปขอความร่วมมือจากผู้จัดการทีมหรือผู้ฝึกสอนแต่ละจังหวัดเพื่อเก็บข้อมูล

3. ผู้วิจัยนำแบบสำรวจไปเก็บกับนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ที่เข้าร่วมการแข่งกีฬาแห่งชาติครั้งที่ 39 ณ จังหวัดชลบุรี ด้วยตนเอง ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 6-11 ธันวาคม พ.ศ. 2553

4. ตรวจสอบความถูกต้องและและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจัดกระทำ และวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอค่าความถี่และค่าร้อยละในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ

2. ข้อมูลการบาดเจ็บของการเล่นกีฬายิมนาสติกศิลป์ จำแนกดังนี้

2.1 สาเหตุของการบาดเจ็บ
2.2 ตำแหน่งของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บ
2.3 ลักษณะของการบาดเจ็บ

2.4 อุปกรณ์ที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ

2.5 ระดับของการบาดเจ็บ

2.6 การปฐมพยาบาลและการรักษาฟื้นฟู

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เป็นนักกีฬาหญิง ร้อยละ 69.77 รองลงมาเป็นนักกีฬาชายร้อยละ 30.23

2. การบาดเจ็บจากการฝึกซ้อมกีฬายิมนาสติกศิลป์ สรุปตามประเด็นสำคัญ ดังนี้

2.1 สาเหตุของการบาดเจ็บจากสิ่งแวดล้อมภายนอก นักกีฬาทั้งชายและหญิง และในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่ เกิดจากการปะทะกับสิ่งกีดขวางและผู้ฝึกซ้อมด้วยกัน ร้อยละ 53.84, 56.67 และ 55.81 ตามลำดับ ส่วนสาเหตุของการบาดเจ็บที่เกิดจากนักกีฬายิมนาสติกเอง ด้านร่างกาย นักกีฬาชาย ส่วนใหญ่เกิดจากการอบอุ่นร่างกายไม่เพียงพอและขาดเทคนิคในการฝึกท่า ร้อยละ 53.84 ทางด้านจิตใจส่วนใหญ่เกิดจากความวิตกกังวล ร้อยละ 69.23 ส่วนนักกีฬาหญิง พบว่าส่วนใหญ่เกิดจากความเมื่อยล้า เหนื่อย ร้อยละ 66.67 ทางด้านจิตใจส่วนใหญ่เกิดจากความวิตกกังวล ร้อยละ 46.67 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า การบาดเจ็บที่เกิดจากนักกีฬายิมนาสติกเอง ด้านร่างกาย ส่วนใหญ่ เกิดจากความเมื่อยล้า เหนื่อย ร้อยละ 58.13 ทางด้านจิตใจส่วนใหญ่เกิดจากความวิตกกังวล ร้อยละ 53.84

2.2 ตำแหน่งของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บของอวัยวะภายนอก ส่วนบน ของนักกีฬาชายส่วนใหญ่ คือบริเวณช่วงไหล่ และ บริเวณข้อมือ ร้อยละ 61.53 ในขณะที่นักกีฬาหญิง พบว่าส่วนใหญ่บริเวณนิ้วมือ ร้อยละ 20.00 ส่วนตำแหน่งของร่างกายที่ได้รับการบาดเจ็บบริเวณอวัยวะส่วนล่างของนักกีฬาชาย พบว่าส่วนใหญ่บาดเจ็บบริเวณหัวเข่า ร้อยละ 69.23 ในขณะที่เพศหญิง พบว่าส่วนใหญ่ บาดเจ็บบริเวณข้อเท้า ร้อยละ 63.33 เมื่อพิจารณาในภาพรวม ตำแหน่งของร่างกายส่วนบน ที่ได้รับบาดเจ็บ ส่วนใหญ่คือ บริเวณข้อมือ ร้อยละ 27.90 และตำแหน่งของร่างกายส่วนล่างที่ได้รับบาดเจ็บ ส่วนใหญ่คือ บริเวณข้อเท้า ร้อยละ 60.46

2.3 ลักษณะของการบาดเจ็บผิวหนังนักกีฬาทั้งชายและหญิง ส่วนใหญ่คือ ฝ่ามือฉีกขาดเป็นร้อยละ 76.92 และ 66.67 ลักษณะการบาดเจ็บกล้ามเนื้อ นักกีฬาทั้งชายและหญิง ส่วนใหญ่คือ ปวดกล้ามเนื้อ ร้อยละ 92.30 และ 70.00 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ลักษณะของการบาดเจ็บนักกีฬาทั้งชายและหญิง ส่วนใหญ่คือฝ่ามือฉีกและปวดกล้ามเนื้อ ร้อยละ 69.70 และ 76.74

2.4 อุปกรณ์ที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บนักกีฬาชาย พบว่า ส่วนใหญ่คือ ราวเดี่ยว ร้อยละ 85.10 ส่วนนักกีฬาหญิง พบว่า ส่วนใหญ่ คือ ราวต่างระดับ ร้อยละ 75.65

2.5 ระดับความรุนแรงของการบาดเจ็บของนักกีฬาทั้งชาย และหญิง และในภาพรวม พบว่าส่วนใหญ่อาการไม่รุนแรงสามารถฝึกซ้อมต่อไปได้ ร้อยละ 61.53, 70.00 และ 67.44 ตามลำดับ

2.6 การปฐมพยาบาลและการฟื้นฟู การปฐมพยาบาลหลังได้รับการบาดเจ็บ ในช่วง 24 ชั่วโมง พบว่า ส่วนใหญ่ใช้น้ำแข็งประคบ เหมือนกันนักกีฬาทั้งชายและหญิง และในภาพรวม ร้อยละ 100,90.00 และ 93.02 ตามลำดับ ผู้ให้การรักษา

ฟื้นฟู พบว่านักกีฬาชาย ส่วนใหญ่คือนักกายภาพบำบัด ร้อยละ 61.54 นักกีฬาหญิง ส่วนใหญ่คือผู้ฝึกสอนเอง ร้อยละ 61.54 ระยะเวลาในการรักษาฟื้นฟู พบว่า เหมือนกัน ทั้งนักกีฬาชายและหญิง และในภาพรวม คือน้อยกว่า 1 สัปดาห์ ร้อยละ 53.84, 56.67 และ 55.81 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการวิจัยการบาดเจ็บจากการฝึกซ้อมของนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 39 จังหวัดชลบุรี ระหว่างวันที่ 9-19 ธันวาคม พ.ศ. 2553 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ พบว่านักกีฬาที่ได้รับการบาดเจ็บส่วนใหญ่เป็นนักกีฬาหญิง ร้อยละ 69.77 รองลงมาเป็นนักกีฬาชายร้อยละ 30.23 ทั้งนี้เพราะนักกีฬาหญิงความไม่พร้อมทางด้านร่างกายจิตใจ สมรรถภาพทางกายและกล้ามเนื้อไม่แข็งแรงพอ ประกอบกับอุปกรณ์ยิมนาสติกศิลป์หญิงมีความเสี่ยงต่ออันตรายมากกว่าอุปกรณ์ยิมนาสติกศิลป์ชาย ตรงกับงานวิจัยในต่างประเทศ ที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องเรื่องนี้ที่มีทำการเปรียบเทียบ ถึงการบาดเจ็บระหว่างเพศชายและเพศหญิงเป็นงานวิจัยของ โคปแลน และคณะ (Koplan et al., 1982) ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่วิ่งออกกำลังกาย พบว่าเพศหญิงมีโอกาสเกิดการบาดเจ็บมากกว่าเพศชาย

2. สาเหตุของการบาดเจ็บจากสิ่งแวดล้อมภายนอก นักกีฬาทั้งชายและหญิงในภาพรวมส่วนใหญ่ เกิดจากการปะทะกับสิ่งกีดขวางและผู้ฝึกซ้อมด้วยกัน ร้อยละ 55.81 สาเหตุอาจจะเนื่องมาจากสถานที่ฝึกซ้อมคับแคบ จำนวนนักกีฬามากเกินไป ผู้ฝึกสอนมีไม่เพียงพอ หรือการฝึกซ้อมที่ขาดระเบียบวินัยในภาพรวม พบว่า การบาดเจ็บที่เกิดจากนักกีฬายิมนาสติกเอง ด้านร่างกายส่วนใหญ่เกิดจากความเมื่อยล้า เหนื่อย ร้อยละ 58.13 ทางด้านจิตใจส่วนใหญ่เกิดจากความวิตกกังวล ร้อยละ 53.84 ซึ่งตรงกับชัชชัย โกมารทัต (2525 : 4) ลักษณะหรือพฤติกรรมของบุคคลที่ร่างกายหรือจิตใจได้รับความทรมาน ความบาดเจ็บ ความทุกข์ ความเสียหาย หรือความสูญเสียองค์ประกอบของร่างกายไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิลคลิส และคณะ (Gilchirst et al., 2000) รายงานว่าการออกกำลังกาย เพิ่มมากขึ้นจนเกินไปไม่ได้ส่งผลดีต่อสมรรถภาพ แต่กลับอาจก่อให้เกิดการบาดเจ็บมากยิ่งขึ้น และการศึกษาของ โปลอดและคณะ (Pollock et al., 1977) เรื่องการบาดเจ็บจากการออกกำลังกายของ ชาวอเมริกันพบว่า การออกกำลังกายที่เพิ่มขึ้นสามารถส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บที่เพิ่มขึ้น ความเสี่ยงที่จะเกิดการบาดเจ็บก็เพิ่มขึ้น

3. ตำแหน่งของร่างกายส่วนบนที่ได้รับบาดเจ็บของนักกีฬาชาย ส่วนใหญ่ คือคือบริเวณช่วงไหล่ และข้อมือ ร้อยละ 61.53 ในขณะที่นักกีฬาหญิง พบว่าส่วนใหญ่ บริเวณนิ้วมือ ร้อยละ 20.00 สาเหตุมาจากสภาพความเป็นจริงนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ชายอุปกรณ์ในการฝึกซ้อมส่วนใหญ่ใช้อวัยวะส่วนบนคือแขนและหัวไหล่มาก ส่วนนักกีฬาหญิงอุปกรณ์ที่ยากที่สุด คือราวต่างระดับจึงเป็นผลทำให้เกิดการบาดเจ็บกับอวัยวะดังกล่าว ส่วนตำแหน่งของร่างกายส่วนล่างที่ได้รับบาดเจ็บของนักกีฬาชาย ส่วนใหญ่คือบริเวณหัวเข่า ร้อยละ 69.23 และนักกีฬาหญิงส่วนใหญ่ บาดเจ็บบริเวณข้อเท้า ร้อยละ 63.33 สาเหตุมาจากในการฝึก

ทุกอุปกรณ์ จะต้องมีท่าจบซึ่งมีความสูงจึงต้องเกิดการกระแทกเมื่อลงสู่พื้น โดยเฉพาะอุปกรณ์ราวเดี่ยว ราวต่างระดับ และโต๊ะกระโดด อีกทั้งหากสภาพร่างกายและจิตใจไม่พร้อมและทักษะที่ยากก็ยิ่งเสี่ยงต่อการบาดเจ็บมากยิ่งขึ้น ตรงกับงานวิจัยของ ฮูทแมน และคณะ (Hootman et al., 2003) ที่รายงานถึงการบาดเจ็บต่อโครงสร้างของร่างกายในสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นส่วนล่างของร่างกาย ตำแหน่งของการบาดเจ็บที่พบมาก คือ เข่า หลัง และเท้า ฉะนั้นการป้องกันการฝึกซ้อมที่ดีที่สุด และป้องกันการบาดเจ็บได้มากที่สุด คือการฝึกซ้อมที่มีบ่อฟองน้ำรองรับ จนเกิดความชำนาญก่อนฝึกซ้อมกับอุปกรณ์บนพื้นจริง

4. ลักษณะการบาดเจ็บที่ผิวหนัง นักกีฬาทั้งชายและหญิง ส่วนใหญ่คือ ฝ่ามือฉีก คิดเป็นร้อยละ 76.92 และ 66.67 ส่วนการบาดเจ็บกล้ามเนื้อ นักกีฬาทั้งชายและหญิง ส่วนใหญ่คือ ปวดกล้ามเนื้อ ร้อยละ 92.30 และ 70.00 จากสภาพความเป็นจริงในการฝึกซ้อมกีฬายิมนาสติกศิลป์ การใช้ฝ่ามือในการเกาะ จับในการไกวตัวห้อยโหนเพื่อประกอบกิจกรรมเกือบทุกอุปกรณ์และใช้เวลานาน ฝ่ามือฉีกจึงเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่ง วิธีแก้ปัญหาคือการใช้หนังรองมือ (Hand Grip) แต่นักกีฬาบางคนไม่ถนัด

5. อุปกรณ์ที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ นักกีฬาชาย พบว่า ส่วนใหญ่คือ ราวเดี่ยว ร้อยละ 85.10 ส่วนนักกีฬาหญิง พบว่า ส่วนใหญ่ คือ ราวต่างระดับ ร้อยละ 75.65 สาเหตุเนื่องมาจากอุปกรณ์ดังกล่าว มีความเหมือนคือ ความสูงของราว และทักษะการฝึกต้องหมุนรอบแกนราว ทุกท่าที่ปฏิบัติจึงมีความเสี่ยงต่อการผิดพลาดและทำให้เกิดการบาดเจ็บได้ง่าย ซึ่งตรงกับแนวคิดของแฮนริช ซึ่งได้ทำการ ศึกษาวิจัยและสรุปสาเหตุสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุ ไว้โดยทฤษฎีโดมิโน กล่าวว่า การบาดเจ็บและความเสียหายต่างๆ เป็นผลสืบเนื่องโดยตรงมาจากอุบัติเหตุ และอุบัติเหตุเป็นผลมาจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยหรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัยและตรงกับความบกพร่องของบุคคล (Defects of Person) เป็นความบกพร่องทั้งทางร่างกาย หรือจิตใจก็ได้ เช่น อ่อนเพลีย ง่วงนอน ตาบอดสี สายตาสั้น พิการ ชอบเสี่ยง มีทัศนคติที่ไม่ดี

6. ระดับความรุนแรงของการบาดเจ็บของนักกีฬายิมนาสติกศิลป์ทั้งชายและหญิง ส่วนใหญ่มีอาการไม่รุนแรงสามารถฝึกซ้อมยิมนาสติกต่อไปได้ ร้อยละ 61.53 และร้อยละ 70.00 ชาญชัย โพธิ์คลัง (2533 : 10) อุบัติเหตุใดๆ ก็ตามที่มีผลเนื่องมาจากการเล่นกีฬา หรือเข้าร่วมกิจกรรมทางพลศึกษาและทำให้เกิดการบาดเจ็บขึ้นไม่ว่าผลนั้นจะมากหรือน้อยก็ตาม และธาวุฒิ ปลื้มสำราญ (2544 : 7) การบาดเจ็บหรืออุบัติภัยต่างๆ ที่ได้รับจากการเล่นกีฬาไม่ว่าในขณะเล่นหรือหลังจากการเล่นแล้วก็ตาม เช่น กล้ามเนื้อฉีก กระดูกหักข้อเคลื่อน เป็นต้น

7. การปฐมพยาบาลหลังได้รับการบาดเจ็บในช่วง 24 ชั่วโมง พบว่า ส่วนใหญ่ใช้น้ำแข็งประคบเหมือนกัน นักกีฬาทั้งชายและหญิง และในภาพรวม ร้อยละ 100, 90.00 และ 93.02 ตามลำดับ ซึ่งตรงกับ ธีรวัฒน์ กุลทนันทน์ กล่าวว่าการใช้ความเย็นประคบบริเวณที่ฟกช้ำ ประมาณ 5-10 นาที สลับกันไปเรื่อยๆ จนกระทั่งเลือดหยุดหรืออาการบวมไม่เพิ่มขึ้น ความเย็นจะช่วยให้หลอดเลือดหดตัว สามารถบรรเทาอาการ ด้านผู้ให้การรักษาฟื้นฟู

พบว่านักกีฬาชาย ส่วนใหญ่คือนักกายภาพ นักกีฬาหญิง ส่วนใหญ่คือ ผู้ฝึกสอนเอง ร้อยละ 61.54 และระยะเวลาในการรักษาฟื้นฟู พบว่า เหมือนกันทั้งนักกีฬาชายและหญิง และในภาพรวม คือ น้อยกว่า 1 สัปดาห์ ร้อยละ 53.84, 56.67 และ 55.81 ตามลำดับ ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ สุกัญญา พานิชเจริญนาม. 2545 : 43 ว่าการกลับเข้าร่วมกิจกรรมได้นั้นควรรอจนอาการเจ็บนั้นหายไปหรือได้รับการรับรองจากแพทย์

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อนักกีฬา เพื่อป้องกันการบาดเจ็บ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่านักกีฬายิมนาสติกส่วนใหญ่หลังจากได้รับการบาดเจ็บแล้วมักจะไม่รับการรักษาจากแพทย์มักจะให้ผู้ฝึกสอนเองหรือทำการรักษาเอง ดังนั้นนักกีฬายิมนาสติกศิลป์และผู้ฝึกสอนควรจะได้รับคำแนะนำจากแพทย์ หรือนักกายภาพบำบัด เพื่อป้องกันการเกิดการบาดเจ็บและเมื่อมีอาการบาดเจ็บควรทำการรักษาเพื่อไม่ให้เกิดการบาดเจ็บเรื้อรัง และกลับสู่การฝึกซ้อมและแข่งขันได้เร็วขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการบาดเจ็บจากการฝึกซ้อมของนักกีฬาประเภทอื่นๆ คือ ประเภทเดี่ยว ประเภททีมและนักกีฬาประเภทปะทะและไม่ปะทะ

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบาดเจ็บจากการฝึกซ้อมของนักกีฬาประเภทอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่น ยิมนาสติกลีลา ยิมนาสติกแอโรบิก กีฬาวูซู เป็นต้น

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อยด้วยความกรุณา จากอาจารย์ ดร.สาธิน ประจันบาน ประธานกรรมควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.พิมพา ม่วงศิริธรรม ซึ่งท่านได้ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมทั้งให้กำลังใจเป็นอย่างดีตลอดมาจนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ในโอกาสนี้ขอขอบพระคุณ ว่าที่ร้อยตรีอานนท์ สำรวจการณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี

ขอขอบคุณ นาวาตรีศรายุทธ พัฒนศักดิ์ เลขาธิการสมาคมยิมนาสติกแห่งประเทศไทย ผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอนและนักกีฬายิมนาสติกทุกภาค ทุกจังหวัด ที่อนุญาตและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง ในการเก็บข้อมูลจากนักกีฬายิมนาสติกที่เข้าร่วมแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 39 จังหวัดชลบุรี

ประโยชน์ คุณค่าและความดีอันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบอุทิศเป็นกตัญญูตาบูชาแด่บิดา มารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

เอกสารอ้างอิง

กรุณา เณรพงษ์. (2543). **การบาดเจ็บในนักกีฬาเซปัคตะกร้อทีมชาติไทย.** วิทยานิพนธ์ วทม. (กายวิภาคศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

การกีฬาแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป). **การปฐมพยาบาลและการบาดเจ็บทางกีฬา.** กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิทยาศาสตร์การกีฬา กระทรวงฯ.

_____. (2553). **ประวัติกีฬาแห่งชาติ.** สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2553 จาก http://learners.in.th/blog/geela2008/193325

_____. (2553). **ประวัติกีฬายิมนาสติก.** สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2553 จาก http://www.tlcthai.com/

ขวัญชัย เชาว์สุโข. (2520). **คู่มือยิมนาสติกชาย.** ชลบุรี: กมลศิลป์การพิมพ์

จรรยา ใจคำ. (2552). **การสำรวจการบาดเจ็บของนักกีฬายกน้ำหนักเยาวชนในช่วงระยะการแข่งขัน.** ปริญญานิพนธ์ วท.ม (วิทยาศาสตร์การกีฬา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชัยวัฒน์ เหล่าสืบสกุลไทย. (2535). **การบาดเจ็บทางการกีฬา.** ลำปาง: ศูนย์พลศึกษาและกีฬาจังหวัดลำปาง. อัดสำเนา

ชาญกิจ คำพวง. (2549). **การบาดเจ็บของผู้นำเต้นแอโรบิคในกรุงเทพมหานคร.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชาญชัย โพธิ์คลัง. (2535). **สวัสดิภาพในการเล่นกีฬา.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ชาญชัย เรืองขจร. (2536 : 42). **พฤติกรรมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา.** สงขลา: โปรแกรมวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

ชาญณรง สุหงษา. (2538). **การศึกษาการบาดเจ็บของนักกีฬาฟุตบอลนักเรียนอายุไม่เกิน 14 ปี ของกรมพลศึกษา 2536.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ดารณี ลิขิตวรศักดิ์. (2542). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการกีฬาของโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธงชัย เจริญทรัพย์มณี. (2547 : 136). **เอกสารคำสอนวิชา พล 412 หลักวิทยาศาสตร์ในการฝึกกีฬา.** กรุงเทพฯ: ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธนวัตน์ สุวรรณ์ภูมิ. (2547). **การศึกษาการบาดเจ็บของนักกีฬาเทควันโด ในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 31.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธีรวัฒน์ กุลทนันน์. (2535). **บาดเจ็บจากกีฬายิมนาสติก.** กรุงเทพฯ: สมาคมกีฬาเวชศาสตร์แห่งประเทศไทย

_____. (2536). **บาดเจ็บจากกีฬาว่ายน้ำ.** กรุงเทพฯ: สมาคมกีฬาเวชศาสตร์แห่งประเทศไทย

_____. (2536). **บาดเจ็บที่เข่าจากการเล่นกีฬา.** กรุงเทพฯ: สมาคมกีฬาเวชศาสตร์แห่งประเทศไทย.

_____. (2543). **การปฐมพยาบาลเนื่องจากการบาดเจ็บจากการกีฬา.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด;

_____. (2543). **การปฐมพยาบาลเนื่องจากการบาดเจ็บทางกีฬา (พิมพ์ครั้งที่ 4).** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ธาวุฒิ ปลื้มสำราญ. (2544 : 7) **เวชศาสตร์การกีฬา.** กรุงเทพฯ: ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรจง มไหสวริยะ. (2537). **การบาดเจ็บจากกีฬาปะทะ.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล, คณะแพทย์ศาสตร์, ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิคส์, หน่วยกีฬาเวชศาสตร์.

มานิตย์ หยูมาก. (2544). **เอกสารประกอบการสอน วิชายิมนาสติก 1.** ชลบุรี: วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชลบุรี

มุยณา ช่างภิญโญ. (2534). **ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บทางกีฬา.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

รังสินี วรรณถิหงส์. (2549). **ผลการออกกำลังกายในน้ำที่มีต่อการเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้าของนักกีฬาที่ได้รับการบาดเจ็บที่เอ็นไข้วหน้าของข้อเข่า.** ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์การกีฬา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รัตนา เฮงสวัสดิ์. (2546). **การป้องกันอันตรายจากกีฬา.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รำแพน พรเทพเกษมสันต์. (2546). **การปฐมพยาบาล (First aids).** กรุงเทพมหานคร: ศิลปะบรรณาคาร

วิรัตน์ ศรีนพคุณ และศรี ศรีนพคุณ (2541). **การปฐมพยาบาล.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วีระชัย โควสุวรรณ. (2537). **การป้องกันการบาดเจ็บทางกีฬา.** ขอนแก่น: ภาควิชาออร์โธปิดิกส์ คณะแพทย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ไวพจน์ จันทร์เสม. (2537). **การศึกษาลักษณะและสาเหตุของการบาดเจ็บจากกีฬาในการแข่งขันกีฬาวิทยาลัยพลศึกษาแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 20 ปี พ.ศ. 2537.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ศุภฤกษ์ มั่นใจตน.(2543). **ยืดหยุ่นและยิมนาสติก.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมชาย รัตนทองคำ (2537). **การป้องกันการบาดเจ็บทางกีฬา.** กีฬาเวชศาสตร์.ก รุงเทพฯ: พีบีฟอเรนบุคส์เซนเตอร์: 358-67.

สุนทรา กล้าณรงค์. (2540 : 7). **เวชศาสตร์การกีฬา. สงขลา: ภาควิชาพลศึกษาและสุขศึกษา.** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อชิระ หิรัญตระกูล และคณะ (2554). **สภาพการบาดเจ็บของนักกีฬามหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัย.** ครั้งที่ 39 ประจำปีการศึกษา 2554. สำนักงานการกีฬา.

อภิชัย คงเสรีพงษ์. (2537). **การบาดเจ็บทางกีฬา.** กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อุมาภรณ์ คงอุไร. (2543). **การบาดเจ็บทางกีฬา.** กรุงเทพฯ: ดวงกมล.

Arnason A, Sigurdsson SB, Gudmundsson A, Holme I, Engebretsen L, Bahr R. Risk Factors for Injuries in Football. Am J Sports Med 2004; 32(Supp 1): 5s-16s.

Amako M, Oda T, Masuoka K, Yokoi H, Campisi P. Effect of Static Stretching on Prevention of Injuries for Military Recruits. Mil Med 2003; 168: 442-6.

Garrick JG, Gillien DM and Whiteside P. (1986, January-February). The Epidemiology of Aerobic Dance Injuries, The American Journal of Sports Medicine. 14(1) : 67-72.

Gilchrist J, Jones BH, Sleet DA, Kimsey CD. (2000, March). Exercise-Related Injuries among Women: Strategies for Prevention from Civilian and Military Studies. MMWR. Recommendations and Reports: Morbidityweekly Rreport.Recommendations. and Mortality and reports /Centers for Disease Control 31; 49(RR-2) : 15-33.

Gosheger G, Liem D, Ludwig K, Greshake O, Winkelmann W. Injuries and Overuse Syndromesin Golf. Am J Sports Med 2003; 3:438-43.

Hardy Fink. (2000 : 2). International Gymnastics Federation. 2001. Gode Of Points. Canada.

Jonhagen S, Nemeth G, Eriksson E. Hamstring Injuries in Sprinters. Am J Sports Med 1994; 22: 262-6.

Kreckel V, Eysel P, Konig DP. (2004, September). Injuries and Muscle Tightness in Soccer,The American Journal of Sports Medicine. 18(3) : 142-7.

Lehman GJ. Resistance Training for Performance and Injury Prevention in Golf. J Can Chiropr Assoc 2006; 1:27-42.

McCarroll JR, Rettig AC, Shelbourne KD. Injuries in the Amateur Golfer. The Physician and Sportsmedicine 1990; 3:122.

McHardy A, Pollard H, Luo K. One-year Follow-up Study on Golf Injuries in Australian Amateur Golfers. Am J Sports Med 2007; 8:1354-60.

Paluska SA. (2005, May). An Overview of Hip Injuries in Running. Sports Medicine. 35(11) : 991-1014.

Rothenberger LA, Chang JI and Cable TA. (1988, July-August). Prevalence and Types of Injuries in Aerobic Dance, The American Journal of Sports Medicine. 16(4): 403-7

Safran Marc R. Anthony, V. Seader and William E. Garrett, Jr. (1989, October). Warm-Up and Musculer Injury Prevention : An Update, Sports Medicine. 8(4) : 239-249.

Witvrouw E, Danneels L, Asselman P, D'Have T, Cambler D. Muscle Flexibility as a Risk Factor for Developing Muscle Injuries in Male Professional Soccer Players. Am Orthop Sports Med 2003; 31: 41-6.

Academic Journal Institute of Physical Education

ความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย

Satisfaction of the Members in Using the Indoor Sports Gymnasium of Sport Authority of Thailand

ภาวดี บุญธรรม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย และด้านบริหารจัดการและดำเนินการ กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย จำนวน 400 คน เป็นชาย 190 คน และหญิง 210 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

ความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทยที่มีต่อการให้บริการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 43.03 รองลงมาคือ ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทยที่มีต่อการให้บริการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย และด้านบริหารจัดการและดำเนินการ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41.87, 44.11, และ 43.20 ตามลำดับ

Abstract

The purpose of this research was to study the satisfaction of the members in using the Indoor Sports Gymnasium of Sport Authority of Thailand, in three aspects, which were the services of the personnel, equipment for exercise, and management. The sample consisted of 400 members (190 males and 210 females) of the Indoor Sports Gymnasium of Sport Authority of Thailand. The sample obtained by accidental sampling. The instrument used in this research was a self-created questionnaire with the reliability

of .96. The data were analyzed in terms of frequency and percentage.

The findings of the research were as follows.

The satisfaction of the members in using the Indoor Sports Gymnasium of Sport Authority of Thailand, in total was at the high level with the most percentage of 43.03 %. The second most percentage of satisfaction was at the highest level in total, with the percentage of 39.95 % When considering on individual aspects, found that The satisfaction of the members for the services of the Indoor Sports Gymnasium of Sport Authority of Thailand, in total, in all three aspects, the services of the personnel, equipment for exercise, and management, were at the high levels with the percentage of 41.80 %, 44.11 %, and 43.20 % respectively.

ภูมิหลัง

การออกกำลังกาย เป็นกิจกรรมชนิดหนึ่งที่สามารถสร้างความแข็งแรงให้กับอวัยวะและส่วนต่างๆ ของร่างกาย ทำให้ร่างกายมีการเคลื่อนไหวและสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ตามที่ตนเองต้องการได้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์ แบบแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2545-2549) กล่าวว่า การออกกำลังกายและการเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอ เป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถพัฒนาคนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยจะช่วยพัฒนาคนให้มีร่างกายแข็งแรงสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม เพิ่มพูนสติปัญญา พัฒนาคุณลักษณะประจำตัวที่ช่วยเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรมยิ่งขึ้น สามารถสร้างเสริมสิ่งที่ดีงามให้แก่ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (การกีฬาแห่งประทศไทย. 2538: 133) ปัจจุบันประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ๆ ที่มีประชาชนอยู่อย่างหนาแน่น มักจะมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องของสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เทคโนโลยี และการศึกษา ทำให้ประชาชนที่อยู่ในเมืองขนาดใหญ่ขาดสถานที่ออกกำลังกาย และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญของความเสื่อมโทรมทางสุขภาพทางกายและทางจิตใจของประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งมีผลสะท้อนไปถึงความเจริญ เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศชาติ เนื่องจากรัฐบาลต้องเสียค่าใช้จ่ายมากในเรื่องของสาธารณสุข เพราะประชาชนขาดการเอาใจใส่เกี่ยวกับสุขภาพร่างกายของตนเอง และขาดความเอาใจใส่เกี่ยวกับการออกกำลังกาย ส่งผลเสียให้ประชาชนมีร่างกายที่ไม่แข็งแรงและเกิดการเจ็บป่วยตามมา

ศูนย์ออกกำลังกายในร่มราชมังคลากีฬาสถาน การกีฬาแห่งประเทศไทย เป็นศูนย์รวมการออกกำลังกายอีกแห่งหนึ่ง ตั้งอยู่ในย่านชุมชนที่มีผู้คนจำนวนมาก รายล้อมด้วยมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC) และย่านการค้าพาณิชย์ ที่ทำงานต่างๆ ในบริเวณนี้จึงมีนักศึกษาและประชาชนจำนวนมากที่มาออกกำลังกายในพื้นที่ของการกีฬาแห่งประเทศไทย ซึ่งการกีฬาแห่งประเทศไทยเองใน

ฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมให้ประชาชนหันมาออกกำลังกายและเล่นกีฬา จึงจัดตั้งศูนย์ออกกำลังกายในร่มขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้มาออกกำลังกาย โดยมีการสมัครสมาชิกและต้องเสียค่าใช้จ่าย ซึ่งในศูนย์ออกกำลังกายได้รวมอุปกรณ์การออกกำลังกายไว้อย่างมากมายและรวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบถ้วนไว้ให้บริการกับประชาชนทั่วไปและสมาชิกของศูนย์ออกกำลังกายนี้ การกีฬาแห่งประเทศไทย ได้จัดตั้งศูนย์ฟิตเนส การกีฬาแห่งประเทศไทย ที่บริเวณชั้นล่าง ราชมังคลากีฬาสถาน (เยื้องสระว่ายน้ำ) สนามกีฬาหัวหมาก ในขนาดเนื้อที่ 1,300 ตารางเมตร แบ่งเป็นส่วนออกกำลังกาย 823 ตารางเมตร ซึ่งสามารถรองรับผู้ที่เข้ามาใช้บริการได้พร้อมๆ กันถึง 60-70 คน สำหรับการเปิด ศูนย์ฟิตเนส การกีฬาแห่งประเทศไทย มีพิธีเปิดขึ้นอย่างเป็นทางการ ในวันที่ 1 ก.ย. นี้ เวลา 11.00 น. และเปิดรับสมัครสมาชิก ได้ตั้งแต่วันที่ 29 ส.ค. 48 เป็นต้นไป โดยผู้ใช้บริการสามารถรับชมรายการต่างๆ รวมถึงโปรแกรมการออกกำลังกายที่ครูฝึกแนะนำและความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การกีฬา จากจอซีดีพลาสม่าไปพร้อมๆ กันได้ โดยผู้เข้ามาใช้บริการต้องสมัครเป็นสมาชิก สำหรับเยาวชน-ประชาชน นักกีฬา และบุคลากรกีฬาที่จะเข้ามาใช้บริการในศูนย์ฟิตเนส การกีฬาแห่งประเทศไทย สามารถเข้าใช้บริการได้ในรูปแบบสมาชิกต่างๆ ดังนี้

- สมาชิกรายเดือน (30 วัน) 1,000 บาท
- สมาชิกรายเดือน 3 เดือน 2,800 บาท
- สมาชิกราย 6 เดือน 5,500 บาท
- สมาชิกรายปี 10,000 บาท
- ค่าทำบัตรสมาชิก 50 บาท

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นเครื่องชี้วัดและสะท้อนให้ทราบถึงความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย เพื่อนำข้อมูลนี้มาเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ปัญหาต่างๆ ตลอดจนการพัฒนาในด้านอื่นๆ ของศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย ให้สอดคล้องกับความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการอย่างแท้จริง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางการวางแผนในการช่วยสนับสนุนส่งเสริม พัฒนา ปรับปรุง นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย การจากศึกษาพบว่ามีผู้มาใช้บริการตั้งแต่เดือนมกราคม-พฤศจิกายน เป็นจำนวน 1,200 คน (ข้อมูลจากสถิติการเข้าใช้บริการโดยเฉลี่ยต่อวันของศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2553)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเปรียบเทียบจำนวนประชากรเพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) จากประชากร 1,200 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 320 คน แต่ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน แบ่งเป็นเพศชาย 200 คน เพศหญิง 200 คน โดยดำเนินการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ผู้วิจัยได้ออกไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองได้กลุ่มตัวอย่างเพศชาย 190 คน เพศหญิง 210 คน รวม 400 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย ด้านต่างจำนวน 3 ด้าน คือ

- ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ
- ด้านอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย
- ด้านบริหารจัดการและดำเนินการ

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaires)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โครงสร้างและองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

2. ศึกษาค้นคว้าวิจัย ปริญญานิพนธ์ เอกสาร บทความและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับความพึงพอใจเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย

4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข และตรวจซ้ำ

5. นำเสนอแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง

6. นำแบบสอบถามไปใช้กับประชากรไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้ง 3 ฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพของแบบสอบถามแล้วไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบ

สอบถามดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบแบบสอบถาม

2. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้ว่าการการกีฬาแห่งประเทศไทย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

4. เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว มาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ มาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง และตอนที่ 3.แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ มาวิเคราะห์สรุปแล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.50 มีอายุ 31ปีขึ้นไป ร้อยละ 58.25

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่มของการกีฬาแห่งประเทศไทย

พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน มีส่วนใหญ่มีความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

ด้านบุคลากร

ความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย ด้านบุคลากรผู้ให้บริการโดยรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41.87

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจมาก ยกเว้น ข้อ 1. เจ้าหน้าที่มีความสุภาพอ่อนโยนในการต้อนรับและการบริการ และข้อ 5. การแต่งกายของเจ้าหน้าที่มีความเหมาะสม ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.75 และ 36.75 ตามลำดับ

ด้านอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย

ความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย ด้านอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย โดยรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.11

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจมาก ยกเว้น ข้อ 5. การจัดวางอุปกรณ์ได้เหมาะสม ข้อ 7. การจัดหาอุปกรณ์ใหม่เพื่อทดแทนอุปกรณ์ที่ชำรุดอยู่สม่ำเสมอ และข้อ 8. ความสะดวกในการเดินทางมาศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.75 44.75 และ 39.50 ตามลำดับ

ด้านบริหารจัดการและดำเนินการ

ความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย ด้านบริหารจัดการโดยรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 43.20

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจมาก ยกเว้น ข้อ 6. แสงสว่างภายในศูนย์ออกกำลังกาย ข้อ 8. ความชัดเจนของป้ายที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการออกกำลังกายข้อ 9. ความชัดเจนของป้ายที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับจุดบริการต่างๆ ข้อ 10. มีมาตรการในการรักษาความปลอดภัย และข้อ 11. ความพอใจในกฎระเบียบของศูนย์ออกกำลังกาย ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.75, 44.75, 49.00, 44.75และ 40.75 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย

- กลุ่มตัวอย่างไม่แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย ข้างต้น ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายผล ข้างต้น ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย ด้านบุคลากรผู้ให้บริการโดยรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41.87 ส่วนใหญ่พึงพอใจในประเด็นการดูแลความปลอดภัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอุปกรณ์การออกกำลังกายต้องมีเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลความปลอดภัย เพราะเนื่องจากอุปกรณ์พวกนี้ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ถ้าหากใช้ไม่เป็นอาจจะเกิดอันตรายได้ ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการบริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ซึ่งการที่ผู้ใช้บริการของศูนย์ออกกำลังกายในร่มของการกีฬาแห่งประเทศไทยมีความพึงพอใจในการดูแลความปลอดภัย ย่อมแสดงให้เห็นว่าทางศูนย์ออกกำลังกายในร่มของการกีฬาแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญกับเรื่องเหล่านี้มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภัทร น้อยศิริ (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาความพึงพอใจในการบริการกิจกรรมนันทนาการของสมาชิกศูนย์ฝึกกีฬาเฉลิมพระเกียรติ พบว่าความพึงพอใจด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.43 พบว่าส่วนใหญ่พึงพอใจในประเด็นการแต่งกายของเจ้าหน้าที่มีความเหมาะสม เจ้าหน้าที่มีความสุภาพอ่อนโยนในการต้อนรับและการบริการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาดูแล มีการแต่งกายสุภาพ และให้บริการอ่อนโยนในการต้อนรับ ซึ่งผู้ใช้บริการให้ความสำคัญค่อนข้างมาก

2. จากผลวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่มของการกีฬาแห่งประเทศไทย ด้านอุปกรณ์ในการออกกำลังกายโดยรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.11 ส่วนใหญ่พึงพอใจในประเด็นเรื่อง ความสะอาด ความปลอดภัย และความหลากหลายของอุปกรณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันศูนย์ออกกำลังกายในร่มของเอกชน มีจุดขายในเรื่องของความสะอาด ความปลอดภัย และความหลากหลายของอุปกรณ์ ซึ่งลูกค้าให้

ความสำคัญอย่างมาก ซึ่งการที่ผู้ใช้บริการของศูนย์ออกกำลังกายในร่มของการกีฬาแห่งประเทศไทยมีความพึงพอใจในความสะอาด ความปลอดภัยและความหลากหลายของอุปกรณ์ ย่อมแสดงให้เห็นว่าทางศูนย์ออกกำลังกายในร่มของการกีฬาแห่งประเทศไทย ให้ความสำคัญกับเรื่องเหล่านี้มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลวัฒน์ พูลศรี (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการการออกกำลังกายภายในสวนน้ำและสวนสุขภาพเฉลิมพระเกียรติเทศบาลเมืองอ่างทอง พ.ศ. 2550 พบว่า ความพึงพอใจด้านอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย อยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจในระดับความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.42 พบว่าส่วนใหญ่พึงพอใจในประเด็นการจัดวางอุปกรณ์และการจัดหาอุปกรณ์ใหม่เพื่อทดแทนอุปกรณ์ที่ชำรุดอยู่สม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดวางตำแหน่งของอุปกรณ์และการจัดหาอุปกรณ์ใหม่เพื่อทดแทนอุปกรณ์ที่ชำรุดอยู่สม่ำเสมอ ก็เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งผู้ใช้บริการให้ความสำคัญอย่างมาก การที่ผู้ใช้บริการของศูนย์ออกกำลังกายในร่มของ การกีฬาแห่งประเทศไทยมีความพึงพอใจใน เรื่องการจัดวางอุปกรณ์ได้เหมาะสมและการจัดหาอุปกรณ์ใหม่เพื่อทดแทนอุปกรณ์ที่ชำรุดอยู่สม่ำเสมอ ก็ย่อมแสดงให้เห็นว่าทางศูนย์ออกกำลังกายได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการจัดวางอุปกรณ์และการจัดหาอุปกรณ์ใหม่เพื่อทดแทนอุปกรณ์ที่ชำรุดอยู่สม่ำเสมอ

3. จากผลวิจัยที่พบว่าผลการศึกษาที่สรุปว่าความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่มของการกีฬาแห่งประเทศไทยด้านบริหารจัดการและดำเนินการโดยรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 46.00 ส่วนใหญ่พึงพอใจในประเด็นค่าธรรมเนียมการใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายและความสะดวกสบายในการใช้ห้องน้ำ-ห้องอาบน้ำของศูนย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์ออกกำลังกายในร่มของเอกชนคิดค่าบริการการใช้บริการห้องออกกำลังกายค่อนข้างสูง อาจเป็นเพราะค่าใช้จ่ายของค่าอุปกรณ์ รวมไปถึงค่าเช่าสถานที่ ดังนั้นเมื่อศูนย์ออกกำลังกายในร่มของการกีฬาแห่งประเทศไทยคิดค่าธรรมเนียมการใช้บริการห้องออกกำลังกายถูกกว่าที่อื่น จึงทำให้ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจมาก ส่วนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.00 พบว่าส่วนใหญ่พึงพอใจในประเด็นความชัดเจนของป้ายที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับจุดบริการและความชัดเจนของป้ายที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการออกกำลังกายต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยมองว่าป้ายที่แนะนำการบริการลูกค้าควรมีความชัดเจน ซึ่งมีความสำคัญมาในการที่ลูกค้าเข้ามาใช้บริการ

จากภาพรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากทั้ง 3 ด้าน อาจสรุปได้ว่าเป็นเพราะ

1. ศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องของการออกกำลังกายโดยตรงจึงต้องคัดเลือกบุคลากรหรือมีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องของการออกกำลังกายเป็นอย่างดี

2. ศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย มีภาพลักษณ์ขององค์กรที่มีความน่าเชื่อถือ

3. ศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย มีงบประมาณที่จะมาสนับสนุนในด้านบุคลากร สถานที่ เครื่องมือและอุปกรณ์พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก

4. ศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬา

แห่งประเทศไทย มีความเป็นมืออาชีพในด้านการบริการ/จัดการในด้านที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่ม ของการกีฬาแห่งประเทศไทย มีความพึงพอใจในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบว่ามีความพึงพอใจมากที่สุด แสดงว่าโดยส่วนใหญ่สมาชิกพึงพอใจที่ได้มาใช้บริการของศูนย์ อย่างไรก็ตามยังมีบางประเด็นที่สมาชิก ค่อนข้างมาก มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เช่น ข้อ 1. เจ้าหน้าที่มีความสุภาพอ่อนโยนในการต้อนรับและการบริการ ข้อ 2. การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การออกกำลังกาย ด้านบุคลากร และข้อ 9. ความปลอดภัยของสถานที่จัดกิจกรรม ด้านอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย

ดังนั้นบุคลากรของศูนย์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการของศูนย์ออกกำลังกายในร่ม เพื่อให้สมาชิกผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการศูนย์ออกกำลังกายในร่มของการกีฬาแห่งประเทศไทย กับศูนย์ออกกำลังกายที่เป็นของเอกชน

ประกาศคุณูปการ

การทำปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยรับความกรุณาจากคณาจารย์หลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ธงชัย เจริญทรัพย์มณี และรองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพฤนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ซึ่งช่วยให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็นตลอดจนเสียสละเวลาอันมีค่าแนะนำในการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้ทุกขั้นตอน ทั้งตรวจทาน และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อ ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างราบรื่น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วยรองศาสตราจารย์สุนทร แม้นสงวน รองศาสตราจารย์ไพบูลย์ ศรีชัยสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์วัฒนา สิทธิพันธุ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นำชัย เลวัลย์ และนางสมศรี ลีลวณิช ที่ให้ความกรุณาดูแลแก้ไขเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจนเสร็จสมบูรณ์และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สาธิน ประจันบาน และรองศาสตราจารย์สุนทร แม้นสงวน กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเสริมเติมเต็ม จนทำให้ปริญญานิพนธ์นี้แล้วเสร็จสมบูรณ์ อีกทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัย และรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างมีคุณค่ามากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กมลวัฒน์ พูลศรี. (2552). **ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการการออกกำลังกายภายในสวนน้ำและสวนสุขภาพเฉลิมพระเกียรติเทศบาลเมืองอ่างทอง พ.ศ.2550.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

กรมพลศึกษา. (2534). **แนวทางการพัฒนาวิทยาศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

การกีฬาแห่งประเทศไทย. (2537). **คู่มือการสร้างสุขภาพข้าราชการพลเรือน.** กรุงเทพฯ: ไทยมิตรการพิมพ์.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2540, มกราคม-ธันวาคม). **การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ.** วารสารชมรมศิษย์เก่าพลศึกษา สุขศึกษา และนันทนาการ. 2: 31-32.

จรวยพร ธรณินทร์. (2530). **การออกกำลังกายและกีฬาเพื่อสุขภาพ.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2539). **จิตวิทยาการบริการ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2543). **จิตวิทยาการบริหารอุตสาหกรรมท่องเที่ยว.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จินดา บุญช่วยเกื้อกูล. (2541). **การดูแลรักษาและส่งเสริมสุขภาพ: สุขภาพเพื่อชีวิต.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เจษฎา เจียระนัย และบันเทิง เกิดปรางค์. (2546). **พลศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ.** กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

จรรยาลักษณ์ สุขแจ่ม. (2541). **การสร้างแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายในพยาบาลโรงพยาบาลวชิรพยาบาล กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

จักรี เสริมทรัพย์. (2541). **ความต้องการการออกกำลังกายของอาจารย์และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

เจริญ กระบวนรัตน์ และคนอื่นๆ. (2525). **ความต้องการรับบริการทางด้านการออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมสุขภาพของข้าราชการและนิสิตในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เฉก ธนะสิริ. (2534). **การเพิ่มประสิทธิภาพของชีวิต.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: แปลนพับลิชชิ่ง.

Academic Journal Institute Of Physical Education

ผลการใช้ EC-CAR Model ในการอบรมปฏิบัติการการจัดทำงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตามวงจร P-A-O-R ของครูโรงเรียนกีฬา สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ดิเรก สุขสุนัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้ EC-CAR ในการอบรมปฏิบัติการจัดทำงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตามวงจร P-A-O-R ของครูโรงเรียนกีฬาสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ดังนี้ 1) ศึกษาปัญหาของนักเรียนและแนวทางการแก้ปัญหาที่ครูนำมาจัดทำในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 2) ศึกษา ความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพงานในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามขั้นตอน P-A-O-R และเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการตาม EC-CAR Model 3) เปรียบเทียบ ความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพ ในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนกีฬาตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 4) ศึกษาอิทธิพลภายใน EC-CAR Model ระหว่างกิจกรรมการอธิบายงาน (E1) การศึกษางาน (E2) การวิจารณ์งาน (C1) และ การสอนงาน (C2) ที่มีต่อความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนกีฬา ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนกีฬา สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่เข้าอบรมปฏิบัติการ ระหว่างวันที่ 7-9 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 ณ โรงแรมวาสิษฐี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 119 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม คู่มือลงรหัส และแบบบันทึกผลการวิเคราะห์เพื่อการสังเคราะห์งานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินคุณภาพในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาของนักเรียนที่ครูนำมาทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนส่วนใหญ่เป็นปัญหาในด้านทักษะและความสามารถ วิธีการส่วนมากที่ครูใช้เพื่อแก้ปัญหา คือการฝึกฝนเพิ่มเติม และครูส่วนมากแก้ปัญหานักเรียนได้บรรลุเป้าหมาย 2) ระดับความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพ ในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยความรู้ความเข้าใจหลังการอบรมปฏิบัติการสูงกว่าก่อนการประชุม 3) ครูที่มีอายุ 31-40 ปี ครูที่สอนระดับชั้นเรียนเดียว สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษา ครูชำนาญการและครูชำนาญการพิเศษ และครูในภาคใต้และภาคเหนือ มี

ความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสูงกว่าครูกลุ่มอื่นๆ และ 4) กิจกรรมขั้นตอนการสอนงาน (C2) มีอิทธิพลต่อทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
คำสำคัญ: EC-CAR Model วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน, P-A-O-R

Abstract

The purposes of this research were to study the results of EC-CAR Model in workshop for performing classroom action research (CAR) as the followings: 1) problems and method for solving students' problems using in classroom action research (CAR) of sport school teachers, 2) study teachers' knowledge and quality in CAR according to P-A-O-R cycle, and compare teachers' CAR knowledge before and after participated the workshop, 3) compare teachers' knowledge and quality in CAR across personal factors, and 4) indicate influences in EC-CAR model of 4 activities on CAR knowledge and CAR quality. Populations were 119 teachers of sport schools under Physical Education Institute, Ministry of Tourism and Sport who participated workshop between May 7-9, 2011 at Wasitti Hotel, Suphanburi. Research instruments were coding manual and coding form for CAR synthesis, test of CAR knowledge, questionnaires, and CAR evaluation form. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, one way ANOVA, and content analysis.

The results showed that: 1) most problems found in CAR were skills and abilities, methods most used for solving problems were extra practicing, and most of teachers succeeded in solving students' problems, 2) teachers' level of CAR knowledge and CAR quality were moderate, and teachers' CAR knowledge higher than before workshop, 3) CAR knowledge and quality were different across age, number of teaching class, educational level, position, teachers' learning area, geological region, and 4) activities in EC-CAR model which influenced on CAR knowledge and CAR quality was coaching activities.
Keyword: EC-CAR Model, Classroom Action Research, P-A-O-R

บทนำ

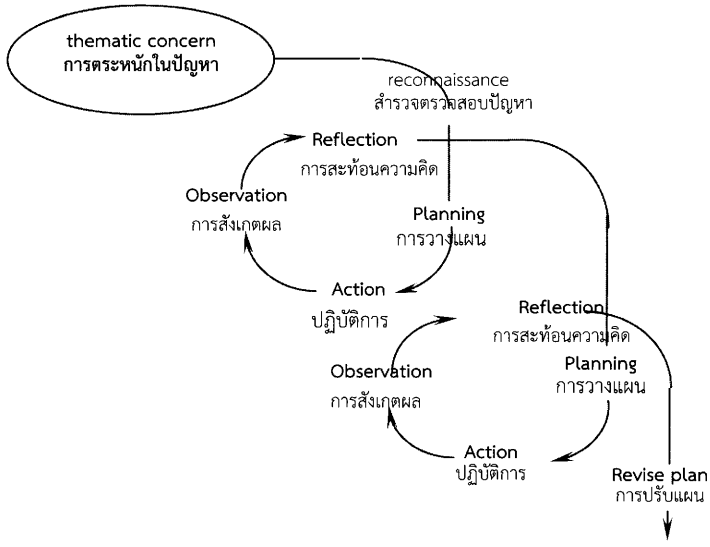
ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้นั้น (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, 2545) แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ ในบทบาทของการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน

มีคุณภาพเหมาะสม สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ประเภทของงานวิจัยเหมาะสมที่สุดเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียน คือ งานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพราะเป็นงานวิจัยที่มีกิจกรรมหลักที่สำคัญและแตกต่างจากงานวิจัยประเภทอื่นๆ คือ การลงมือปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนอย่างเร่งด่วน ในระยะเวลาสั้นๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ บรรลุผลตามที่บทเรียน และมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด ทำให้ผู้เรียนพัฒนาได้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลอย่างเต็มตามศักยภาพ นอกจากนั้นงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนยังก่อประโยชน์อย่างมากมายต่อครูผู้สอน องค์กร และวงการวิชาชีพ กล่าวคือ ทำให้ครูเกิดองค์ความรู้เพื่อการแก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียน มีพัฒนาการในการจัดการเรียนการสอนสู่ความเป็นครูมืออาชีพ รู้จักการวางแผนในการจัดการเรียนการสอนทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถควบคุม กำกับ และพัฒนาการปฏิบัติงานของตน มีความรู้และทักษะในการทำวิจัย ตัดสินใจอย่างมีคุณภาพ มีผลงานที่เป็นรูปธรรมของผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน ข้อค้นพบ วิธีการ นวัตกรรมที่ครูคิดค้นหรือนำมาใช้แล้วประสบผลสำเร็จจะกลายเป็นองค์ความรู้ที่สร้างสรรค์ความก้าวหน้าในวิชาชีพ (Madison Metro-politan School District, 2001; Ithaca city school district, 2003; Mettetal, 2004; สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม, 2540; ประภัสสร วงษ์ดี, 2540; สุวิมล ว่องวาณิช, 2546; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2546)

ด้วยคุณประโยชน์ของงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนดังกล่าวนี้เอง สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กลุ่มหลักสูตรและพัฒนาการเรียนการสอนโรงเรียนกีฬา กองส่งเสริมวิชาการ สถาบันการพลศึกษา, 2554) จึงได้ดำเนินการโครงการอบรมปฏิบัติการเพื่อจัดทำงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นระยะเวลา 3 วัน ณ โรงแรมวาสิษฐี อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ให้ครูโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และให้สามารถจัดทำงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีคุณภาพ

ในการดำเนินการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนนั้น มีนักวิชาเสนอแนะจำนวนขั้นตอนไว้แตกต่างกัน สำหรับการอบรมปฏิบัติการครั้งนี้ ผู้เขียนซึ่งได้รับเกียรติให้เป็นวิทยากรในอบรม (สถาบันการพลศึกษา, 27 เมษายน 2554) ได้เลือกให้ผู้รับการอบรมเรียนรู้และจัดทำงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตามขั้นตอนของ Kemmis & McTaggert (1988) ซึ่งมี 4 ขั้นตอน เรียกชื่อว่า วงจรการวิจัยแบบขดลวด (action research spiral) หรือวงจร P-A-O-R (ภาพที่ 1) เนื่องจากมีจำนวนขั้นตอนน้อย เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่ไม่ซับซ้อน ทำความเข้าใจในแต่ละขั้นตอนได้ง่าย แต่ละขั้นตอนมีภาระงานที่ต้องดำเนินการความโดดเด่น ชัดเจนเฉพาะขั้นตอน ไม่ซ้ำซ้อนกัน เหมาะสมกับระยะเวลาของการประชุมปฏิบัติการในการประชุมปฏิบัติการครั้งนี้ วงจรวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีลักษณะเป็นเกลียว นั้นมีความหมายว่า กระบวนการแก้ปัญหานั้นอาจมีได้หลายครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากการแก้ปัญหาในครั้งแรก หรือวงจรแรกนั้นอาจแก้ปัญหาได้ไม่หมด อาจมีปัญหาที่ยังค้างอยู่ ซึ่งต้องดำเนินการแก้ไขให้หมดไปในวงจรการแก้ปัญหาที่สอง หรือสาม หรือต่อๆ ไปจนกว่าปัญหาจะถูกแก้หมด

ภาพที่ 1 วงจรวิจัยปฏิบัติการ (the action research spiral)

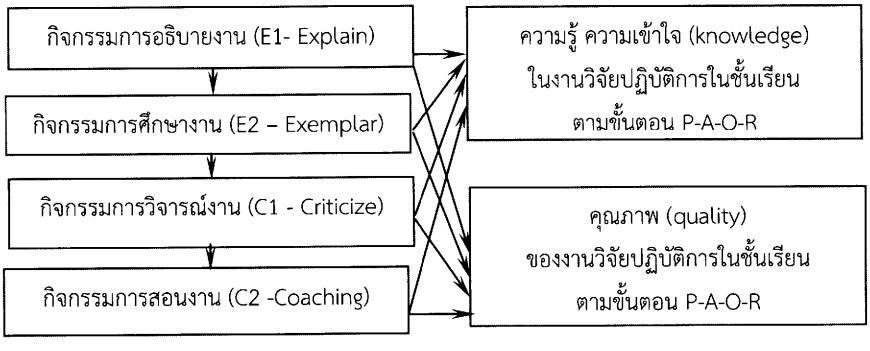
โดยวงจร P-A-O-R แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้ (1) **P: planning** หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดปัญหาสาเหตุของปัญหา แนวทางแก้ปัญหา นักเรียนที่มีปัญหา ผู้ที่จะดำเนินการแก้ปัญหา วัน เวลา สถานที่ สำหรับการแก้ปัญหา (2) **A: action** หมายถึง การปฏิบัติการแก้ปัญหาเป็นการนำแผนการแก้ปัญหาที่กำหนดไว้มาดำเนินการเพื่อแก้ปัญหา (3) **O: observation** หมายถึง การสังเกตผล เป็นการพิจารณาผลที่เกิดจากการแก้ปัญหา ซึ่งในงานวิจัยปฏิบัติในชั้นเรียนคือการเปลี่ยนแปลงคุณภาพนักเรียนก่อนและหลังการแก้ปัญหา เพื่อสรุปผลงานวิจัยถึงประสิทธิภาพของวิธีการแก้ปัญหา การอภิปรายผล และเพื่อกำหนดปัญหาสำหรับการวางแผนแก้ปัญหาในวงจรต่อไป (4) **R: reflection** หมายถึง การสะท้อนความคิด เป็นการแสดงความคิดเห็นทั้งข้อดี และข้อด้อย เกี่ยวกับวิธีการ กระบวนการ เครื่องมือวิจัย ซึ่งอาจเป็นการสะท้อนความคิดของครูผู้จัดทำงานวิจัยเอง เพื่อนร่วมงาน เช่น ครู ผู้บังคับบัญชา บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาของนักเรียนทุกฝ่าย หรือนักวิชาการ

ในการอบรมครั้งดังกล่าว ผู้เขียนได้กำหนดขั้นการอบรมปฏิบัติการไว้ 4 ขั้นตอน หรือ 4 กิจกรรมหลัก เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตามวงจร P-A-O-R ใช้ชื่อว่า EC-CAR Model ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนเชิงสาเหตุ (causal model) (ทิศนา แขมมณี, 2548) โดย EC-CAR Model นี้ พัฒนาตามแนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์ (concept attainment model) ของ Joyce and Weil (1996) ที่มีกิจกรรมหลักที่สำคัญคือ การนำเสนอตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการสอน และไม่ต้องการสอนเพื่อเกิดการวิเคราะห์เปรียบเทียบกันจนเกิดมโนทัศน์ที่ถูกต้อง

กิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม ใน EC-CAR Model ประกอบด้วย **กิจกรรมที่ 1 การอธิบายงาน (Explain-E1)** ของวิทยากรหลัก เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจ และลักษณะของ

งานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีคุณภาพ โดยการบรรยาย อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ วิธีการของงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน **กิจกรรมที่ 2 การศึกษางาน (Exemplar-E2)** เป็นขั้นตอนการนำเสนอตัวอย่างรายงานวิจัยปฏิบัติการที่ถูกต้องตามขั้นตอน P-A-O-R ทีละขั้นตอน เพื่อให้เชื่อมโยงองค์ความรู้ ทฤษฎีจากขั้นตอนที่ 1 **กิจกรรมที่ 3 การวิจารณ์งาน (Criticize-C1)** เป็นขั้นตอนการให้ตัวอย่างที่ไม่ต้องการสอน ให้ผู้เข้าประชุมศึกษาวิเคราะห์ วิจารณ์ข้อผิดพลาดที่อยู่ในแต่ละขั้นตอนของ P-A-O-R โดยใช้ความรู้ด้านทฤษฎี หลักการที่ได้รับจากกิจกรรมที่ 1 เปรียบเทียบกับรายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ถูกต้องในกิจกรรมที่ 2 แล้วให้ผู้เข้ารับการประชุมลงมือเขียนงานวิจัยของตนเอง **กิจกรรมที่ 4 การสอนงาน (Coaching-C2)** โดยวิทยากรพี่เลี้ยงประจำกลุ่ม ตรวจ ให้ข้อเสนอแนะและผู้เข้าร่วมประชุมแก้ไขงาน ซึ่ง EC-CAR Model นำเสนอไว้ดังภาพที่ 2

สำหรับด้านความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามขั้นตอน P-A-O-R นั้น เมื่อสังเคราะห์ความคิดเห็นของนักวิชาการท่านต่างๆ กล่าวถึงความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สรุปได้ 8 ด้านคือ 1) ด้านความรู้ความสามารถในระเบียบวิธีวิจัย 2) ด้านแนวคิด 3) ด้านนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 4) ด้านการเลือกและพัฒนาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล 5) ด้านการดำเนินการวิจัย 6) ด้านการเลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล 7) ด้านการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผล และ 8) ด้านการสะท้อนความคิดจากการดำเนินการวิจัย (จารึก อาจวารินทร์, 2528; สุวัฒนา สุภาลักษณ์, 2538; ประภารัตน์ มีเหลือ, 2540; นวรัตน์ พูนใย, 2545; ดิเรก สุขสุนัย, 2548)

ภาพที่ 2 EC-CAR Model

ส่วนด้านคุณภาพของงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สามารถสรุปได้ 13 ประเด็นคือ กล่าวไว้รวมสรุปประเด็นสำคัญได้ 12 ด้านคือ 1) ชื่อเรื่องมีความชัดเจน ครอบคลุมปัญหาวิจัย 2) ภูมิหลังความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาชัดเจน 3) คำถามวิจัย/สมมุติฐาน มีความชัดเจน เหมาะสม 4) วัตถุประสงค์ในการวิจัยสอดคล้องกับปัญหาวิจัย 5) วิธีดำเนินการวิจัยเหมาะสมกับปัญหาวิจัย 6) เครื่องมือสำหรับแก้ปัญหา และเครื่องมือสำหรับตรวจวัดคุณภาพผู้เรียนเหมาะสม 7) วิธีการ

เก็บรวบรวมข้อมูลมีความเหมาะสม เชื่อถือได้ 8) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องชัดเจนแปรความหมายถูกต้อง 9) ผลสรุป/ผลที่ได้จากการวิจัยมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์/ปัญหาวิจัย 10) มีการสะท้อนผลหลากหลายถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง พัฒนาการจัดทำงานวิจัยปฏิบัติในชั้นเรียนในโอกาสต่อไป 11) การนำเสนอรายงานวิจัยมีความชัดเจน และ 12) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับเหมาะสม Miller, 2001; Mettetal, 2001; ปราณี นุ่นน้อย, 2540; นวรัตน์ พูนใย, 2545; สุนา ณ สุโหลง, 2545; สุวิมล ว่องวาณิช, 2545; ดิเรก สุขสุนัย, 2548)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาปัญหาของนักเรียนและแนวทางการแก้ปัญหาที่ครูนำมาจัดทำในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

2. ศึกษาความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพงาน ในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามขั้นตอน P-A-O-R และเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนก่อนและหลังการอบรมปฏิบัติการตาม EC-CAR Model

3. เปรียบเทียบ ความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพ ในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนปัจจัยส่วนบุคคลด้าน ช่วงอายุ จำนวนชั้นเรียนที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน ตำแหน่ง ภาคภูมิศาสตร์

4. ศึกษาอิทธิพลของกิจกรรม การอธิบายงาน (E1) การศึกษางาน (E2) การวิจารณ์งาน (C1) และการสอนงาน (C2) ที่มีต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนกีฬา

สมมติฐาน

1. ความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนกีฬาหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม

2. ครูโรงเรียนกีฬาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันในด้านประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน และภาคภูมิศาสตร์ มีความรู้ความเข้าใจ และมีคุณภาพงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนแตกต่างกัน

3. กิจกรรมการอธิบายงาน (E1) การศึกษางาน (E2) การวิจารณ์งาน (C1) และการสอนงาน (C2) ส่งผลต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนกีฬา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลสำหรับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนกีฬาทั่วประเทศ

2. ได้ข้อมูลที่สำคัญสำหรับการพัฒนาความรู้ในเรื่องวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

3. ได้แนวทางเพื่อการยกระดับความรู้ความสามารถในการจัดทำรายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

4. ได้เทคนิค วิธีการสำหรับสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

5. ได้ข้อมูลสำหรับการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนกีฬา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนกีฬา สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่เข้ารับการอบรม ระหว่างวันที่ 7-9 พฤษภาคม

พ.ศ. 2554 ณ โรงแรมวาสิษฐี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 119 คน

2. เครื่องมือในการวิจัยมี 4 ชุด ชุดที่ 1 เครื่องมือสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัย ได้แก่ คู่มือการลงรหัสจากการอ่านวิเคราะห์งานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีค่า Inter-rater correlation เท่ากับ 0.82 และแบบบันทึกผลการวิเคราะห์งานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ชุดที่ 2 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ทุกข้อมีค่า IOC = 1.0 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.73 ค่าความยากง่าย 0.34-0.62 และค่าอำนาจจำแนก 0.32-0.58 ชุดที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อ 4 กิจกรรม ใน EC-CAR Model ที่มีต่อความรู้ความเข้าใจ และเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ทุกข้อมีค่า 1.00 มีค่าความเชื่อมั่น 0.87 และ ชุดที่ 4 แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีค่า IOC = 1.00 ทุกข้อ และมีค่า Inter-rater correlation เท่ากับ .75

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือชุดที่ 1 และ 2 เก็บระหว่างการอบรมปฏิบัติการ ส่วนชุดที่ 3 และ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำเอกสารรายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมาอ่านทีละโครงการ แล้ววิเคราะห์ ประเมินคุณภาพภายหลังการอบรม

4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลจากการประชุมปฏิบัติการจัดทำงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ด้วย EC-CAR Model สรุปผลได้ดังนี้ (ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนเรื่อง/ร้อยละ)

1. ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จำนวน 86 เรื่อง (ไม่สามารถรวบรวมงานเอกสารงานวิจัยจากผู้เข้าประชุมส่วนหนึ่งได้) ปรากฏผล คือ

1.1 งานวิจัยในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีจำนวนมากที่สุด (15/17.44) รองลงมา คือ คณิตศาสตร์ (13/15.12) โดยงานวิจัยในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีจำนวนน้อยที่สุด (กลุ่มสาระฯ ละ 7/8.14)

1.2 ปัญหาของนักเรียนที่ครูนำมาทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสังเคราะห์จัดกลุ่มได้ 4 ด้าน เรียงจากมากไปน้อยได้ คือ 1) ปัญหาการขาดทักษะความสามารถ (49/56.98) เช่น ขาดทักษะการอ่าน ทักษะการคิดคำนวณและการแก้โจทย์ปัญหา ขาดทักษะการคำนวณโจทย์ฟิสิกส์ นักเรียนมีข้อบกพร่องในการกราบไหว้ ขาดทักษะการผสมสี ขาดทักษะแกะสลัก การเขียนสะกดคำศัพท์ การเล่นลูกข้างเท้าด้านใน เป็นต้น 2) ปัญหาผลการเรียนรู้ (12/13.95) เช่น ผลการเรียนเรื่องวรรณคดีต่ำ ผลสัมฤทธิ์เลขยกกำลัง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการทำงานของคอมพิวเตอร์ พัฒนาการเรียนรู้เรื่อง present simple tense เป็นต้น 3) ปัญหาพฤติกรรม (13/15.12) ได้แก่การขาดความสนใจเรียน ขาดความตั้งใจเรียน ขาดวินัย เช่น พฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนไม่ตรงต่อเวลา เล่นเกมในห้องเรียน หลับในห้องเรียน ความรับผิดชอบในการทำงาน ทิ้งขยะในชั้นเรียน เป็นต้น และ 4) ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะและอารมณ์ (12/13.95) เช่น คุณธรรมในการเรียน

คอมพิวเตอร์ เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ จิตสาธารณะ การควบคุมอารมณ์โกรธ เป็นต้น

1.3 วิธีการที่ครูใช้แก้ปัญหา จากมากไปน้อย คือ 1) การให้นักเรียนฝึกฝนเพิ่มเติม (48/55.81) เช่น อ่านเรื่องจากแบบฝึก การฝึกคำนวณ โดยใช้กฎมือซ้าย การฝึกทักษะการพิมพ์ภาพ การฝึกจดจำคำศัพท์ การเหยียดยืดแบบฤษีดัดตน เป็นต้น 2) การให้เรียนรู้เพิ่มเติม (21/24.42) เช่น เรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดการเรียนเสริมโจทย์ทักษะ วีดีโอช่วยสอน การเรียนรู้จาก E-Book เป็นต้น 3) การใช้เทคนิคในการปฏิบัติหรือฝึกฝนทักษะ (12/13.95) เช่น การเสริมแรงบวก การแนะนำ การคาดโทษ เป็นต้น และ 4) การจัดกิจกรรมเฉพาะ (5/5.81) เช่น กระบวนการกลุ่ม การฟังนิทานคุณธรรม กายบริหาร เพื่อนช่วยเพื่อน เป็นต้น

1.4 เครื่องมือที่ครูใช้ในการแก้ปัญหามากที่สุดคือ แบบฝึกหรือชุดฝึก (ร้อยละ 52.33) รองลงมาคือ เทคนิค วิธีการ (14/16.28) ชุดการเรียน/บทเรียนสำเร็จรูป (11/12.79) กิจกรรมต่างๆ (8/9.30) CAI/e-book (4/4.65) วีดีทัศน์ และแผนจัดการเรียนรู้ (อย่างละ 2/2.33)

1.5 ผู้ดำเนินการแก้ปัญหา คือ ครูให้นักเรียนฝึกฝนด้วยตนเองมากที่สุด (64/74.42) รองลงมา คือ ครูเป็นผู้ดำเนินการเอง (19/22.09) โดยให้เพื่อนช่วยดูแลน้อยที่สุด (3/3.49)

1.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ก่อนการแก้ปัญหา ครูเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาจากการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนมากที่สุด (35/40.70) รองลงมา คือการทดสอบหรือการวัดผลการเรียนรู้เท่ากับ และการทำแบบฝึก (อย่างละ 17/19.77%) การทำแบบฝึกหัด (11/13.95) การสำรวจหรือสอบถาม (3/3.49) และตรวจผลงาน (2/2.33) โดยลำดับ 2) หลังการแก้ปัญหา ครูใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการทดสอบหรือการวัดผลการเรียนรู้มากที่สุด (29/ 33.72) รองลงมา คือ การประเมินจากพฤติกรรม (22/25.58) จากการทำแบบฝึก (19/ 22.09) การทำแบบฝึกหัด (14/16.28) โดยใช้การตรวจผลงาน และสำรวจ สอบถาม เท่าๆ (อย่างละ 1/1.16) โดยลำดับ

1.7 ช่วงเวลาที่ครูใช้แก้ปัญหานักเรียนเรียงจากมากไปน้อยคือ ใช้ในช่วงจัดการเรียนการสอน (16/18.60) ช่วงพักกลางวัน (14/16.28) ช่วงเย็นหลังเลิกเรียน (8/9.30) และช่วงบ่าย (3/3.49) โดยใช้จำนวนวันแก้ปัญหา 1-3 วัน มากที่สุด (80/93.02) รองลงมาคือ มากว่า 10 วัน (3/3.49) 4-5 วัน (2/2.33) และ 6-10 วัน (1/1.16%)

1.8 สถานที่ที่ครูใช้สำหรับการแก้ปัญหานักเรียน มากที่สุดคือ ห้องเรียน (19/22.09) รองลงมาคือ ห้องพักครู (10/11.63) นอกจากนั้นได้แก่ สนามกีฬา (6/6.98) ห้องสมุด (1/1.16) ห้องแนะแนว (1/1.16)

1.9 ผลการแก้ปัญหานักเรียน พบว่างานวิจัยที่สามารถแก้ปัญหานักเรียนได้ร้อยละ 100.00 (แก้ปัญหาได้ทุกคน) มากที่สุด (74/86.05) รองลงมา คือ แก้ปัญหานักเรียนได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90.00 และร้อยละ 70.00 (อย่างละ 5/5.81) และแก้ปัญหาได้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 (2/2.33) โดยวิธีการที่แก้ปัญหานักเรียนได้ทุกคน (ร้อยละ 100) ที่ครูใช้มากที่สุด คือ การฝึกฝนเพิ่มเติม

1.10 จำนวนประเด็นการสะท้อนความคิด พบว่า ครูส่วนมาก สะท้อนความคิดจำนวน 1

ประเด็น (39/ 57.35) รองลงมาคือ 2 ประเด็น (14/20.59) 3 ประเด็น (4/5.88) 4 ประเด็น (2/2.94) 7 และ 8 ประเด็น เท่าๆ กัน (อย่างละ 1/1.47) โดยมีรายงานการวิจัยที่พบว่ามีการสะท้อนความคิด จำนวน 7 เรื่อง ร้อยละ 10.29 สาระการสะท้อนความคิด สังเคราะห์ได้ 6 ประเด็น คือ 1) ช่วงเวลาที่ควรแก้ปัญหานักเรียน เช่น ควรใช้นอกเวลาเรียน ควรฝึกช่วงกลางวันเพราะช่วงเลิกเรียนเด็กบางคนติดภาระซ้อมกีฬา 2) ระยะเวลาในการแก้ปัญหา เช่น ควรใช้เวลาฝึกไม่เกิน 60 นาที ไม่ควรฝึกนาน 3) เทคนิควิธีการดูแลนักเรียน เช่น ควรให้นักเรียนฝึกด้วยตนเอง การลงมือปฏิบัติด้วยตัวเองทำให้เข้าใจมากขึ้น จดจำได้แม่นยำ 4) การปรับปรุง พัฒนาเครื่องมือ นวัตกรรมสำหรับการแก้ปัญหานักเรียน เช่น แบบฝึกการสะกดคำศัพท์ควรฝึกจากง่ายไปยาก แบบฝึกควรมีความหลากหลายจะได้ไม่น่าเบื่อ ควรมีภาพประกอบเพื่อเพิ่มความน่าสนใจและการจดจำ ควรใช้ CAI 5) แนวทางจัดกิจกรรมเพิ่มเติม เช่น ควรปลูกฝังเด็กให้มีจิตสาธารณะ ควรประกวดเขียนสะกดคำ ควรใช้เป็นการเล่นเกมมากกว่าเพราะเนื้อหามากเกินไป 6) แนวทางการกำหนดปัญหา เช่น ควรมีเกณฑ์กำหนดนักเรียนที่มีปัญหาอย่างชัดเจน ควรตั้งเกณฑ์ว่าถ้าต่ำกว่ากี่คะแนนถึงต้องทำแบบฝึกทักษะนี้ 7) แนวทางการสังเกตผล เช่น การมีเครื่องมือวัดจะทำให้ได้ข้อมูลปัญหาที่ชัดเจน ควรเก็บคะแนนเป็นระยะ

2. ความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยปฏิบัติในชั้นเรียน ก่อนการอบรมและหลังการอบรมอยู่ในระดับปานกลางทั้งในภาพรวมและรายขั้นตอน แต่หลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมเล็กน้อย ในด้านคุณภาพงานวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติการ การสะท้อนความคิด อยู่ในระดับดี ยกเว้น ขั้นการสะท้อนความคิด อยู่ในระดับปานกลาง (ดูตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ความรู้ความเข้าใจ และ คุณภาพ ในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนกีฬา

ที่	ขั้นตอน	ความรู้ ความเข้าใจ (N = 119)							คุณภาพ (N = 86)	
		ก่อน		หลัง		t-test				
		M	S.D.	M	S.D.	M.D.	t	sig.	Mean	S.D.
1	วางแผน (P)	2.98*	0.47	3.33*	0.40	-0.35	-4.80	0.00*	4.03**	0.98
2	ปฏิบัติการ (A)	3.43*	0.63	3.72**	0.67	-0.29	-2.84	0.01*	4.28**	1.15
3	สังเกตผล (O)	3.63**	0.59	3.96**	0.90	-0.33	-2.62	0.01*	4.06**	1.31
4	สะท้อนความคิด (R)	2.74*	0.69	2.92*	0.60	-0.18	-1.78	0.08	3.14*	1.63
	ภาพรวม	2.80*	0.39	3.18	0.36	-0.38	-5.72	0.00*	3.86**	1.15

หมายเหตุ *P< .05; M = ค่าเฉลี่ย (*ระดับปานกลาง; **ระดับดี); S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน; M.D. = ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย; t = ค่าสถิติ ที; sig. = ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ

3. ความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลด้าน ช่วงอายุ จำนวนชั้นเรียนที่สอน ระดับการศึกษาของครู ตำแหน่ง กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน และภาคภูมิศาสตร์ที่ตั้งโรงเรียน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความแตกต่างระหว่าง ความรู้ ความเข้าใจ และคุณภาพในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตามปัจจัยส่วนบุคคล (เลขในวงเล็บคือค่าเฉลี่ย/* มีนัยสำคัญในการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญ .05)

ที่		ความรู้ ความเข้าใจ (N = 119)	F	Sig	คุณภาพ (N = 86)	F	Sig.
1	ช่วงอายุ	31-40 ปี (2.35) > 26-30 ปี (2.49) และ 31-40 ปี (2.65)	3.49	0.02*			
2	จำนวนชั้นเรียนที่สอน	สอนชั้นเรียนเดียว (2.77) > ม.1-3, ม. 4-6 และ ม. 1-6 (2.44, 2.48, 2.52)	4.05	0.01*			
3	กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน	ภาษาไทย (2.60) วิทยาศาสตร์ (2.60) สังคมฯ (2.68) สุขศึกษา (2.64) ศิลปะ (2.80) กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ (2.58) > คณิตศาสตร์ (2.24); ศิลปะ (2.80) > การงานอาชีพฯ (2.39) และภาษาต่างประเทศ (2.40)	2.54	0.01*	ภาษาไทย (4.43) วิทยาศาสตร์ (4.30) > สุขศึกษาฯ (2.17) ภาษาต่างประเทศ (3.62) และกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ (1.34); คณิตศาสตร์ (4.07) สังคมศึกษา (3.87) > สุขศึกษาฯ (2.17) และ กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ (1.34); ศิลปะ (4.57) การงานอาชีพฯ (4.55) ภาษาต่างประเทศ (3.62) และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (3.95) > สุขศึกษาฯ (2.17); การงานอาชีพฯ (4.55) > ภาษาต่างประเทศ (3.62) และกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ (1.34); ภาษาต่างประเทศ (1.34) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (3.95) > กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ (1.34)	14.34	0.00*
4	ตำแหน่ง				ครูผู้ช่วย ครู คศ. 1-3 (3.82) ครูชำนาญการ และชำนาญการพิเศษ (4.41) > ครูสอนกีฬาและกรีฑา (1.80)	6.08	0.00*
5	ภาคภูมิศาสตร์				ใต้ (4.43) > ตะวันออกเฉียงเหนือ (3.55) กลาง (4.00) > ภาคตะวันออก (3.13)	3.09	0.02*

4. กิจกรรมที่มีอิทธิพลส่งผลต่อด้านความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ได้แก่ กิจกรรมการได้รับการสอนงานจากวิทยากลุ่ม (C2) ส่วนกิจกรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ได้แก่ กิจกรรมการศึกษางานที่ศึกษาจากตัวอย่างงานวิจัยปฏิบัติการที่ดี (E2) และขั้นตอนการสอนงานจากวิทยากรกลุ่ม (C2) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 อิทธิพลของกิจกรรม E1 E2 C1 C2 ที่มีต่อความรู้ความเข้าใจ (knowledge) และคุณภาพงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (quality)

ตัวแปรต้น	ความรู้ความเข้าใจ (N=119)			คุณภาพ (N=86)		
	B	t	Sig.	B	t	Sig.
ค่าคงที่	1.37	3.91	.00*	.58	4.71	.00*
กิจกรรมการอธิบายงาน (E1)	.36	1.31	.14	.08	.81	.42
กิจกรรมการศึกษางาน (E2)	.01	.03	.98	.19	2.49	.01*
กิจกรรมการวิเคราะห์งาน (C1)	.08	.26	.80	.14	2.37	.32
กิจกรรมการสอนงาน (C2)	.84	.01	.00*	.07	.81	.02*

Knowledge: F = 66.718; sig = .000** Quality: F = 61.170; sig. = .000**

จากผลการวิจัยที่นำเสนอมาข้างต้น กล่าวสรุปได้ว่า

1. ปัญหาของนักเรียนที่ครูนำมาทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ส่วนใหญ่เป็นปัญหาในด้านทักษะและความสามารถ ครูส่วนมากปัญหาโดยให้นักเรียนฝึกฝนเพิ่มเติมด้วยตนเอง โดยการใช้แบบฝึกหรือชุดฝึก วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหา ครูส่วนใหญ่ใช้การการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน ส่วนหลังการแก้ปัญหา ครูใช้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการทดสอบหรือการวัดผล ครูส่วนมากใช้ช่วงเวลาการจัดการเรียนการสอนแก้ปัญหาให้นักเรียนในห้องเรียน และครูส่วนมากแก้ปัญหานักเรียนได้ทุกคน โดยครูส่วนมากสะท้อนความคิด 1 ประเด็น สาระประเด็นของการสะท้อนความคิดเกี่ยวกับช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับแก้ปัญหานักเรียน ระยะเวลาในการแก้ปัญหา เทคนิค วิธีการดูแลนักเรียนในการแก้ปัญหา การปรับปรุง พัฒนาเครื่องมือ นวัตกรรมสำหรับการแก้ปัญหา เนื้อหาคุณลักษณะต่างๆ ที่ควรฝึกเพิ่มเติมให้แก่นักเรียน แนวทางการกำหนดปัญหา แนวทางการวัดผล

2. หลังการอบรมครูมีความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยปฏิบัติในชั้นเรียนสูงขึ้น คุณภาพของงานวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับดีทุกด้านยกเว้นด้านสะท้อนความคิดอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพ ในงานวิจัยปฏิบัติมีความแตกต่างกันตามช่วงอายุจำนวนขั้นเรียนที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตำแหน่งทางการสอน ภาคภูมิศาสตร์ที่ตั้งโรงเรียน

4. กิจกรรมการศึกษางาน (E2) ส่งผลต่อคุณภาพของงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ส่วนกิจกรรมการสอนงาน (C2) ส่งผลต่อทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ส่วนกิจกรรมอื่นๆ ส่งผลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. ปัญหาของนักเรียนที่ครูนำมาทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนส่วนใหญ่ เป็นปัญหาในด้าน

ทักษะ และความสามารถ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน เน้นการให้ผู้เรียนมีความสามารถตามตัวชี้วัด และมาตรฐานของแต่กลุ่มสาระการเรียนรู้ เน้นการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง ให้มีทักษะความสามารถ วิธีการที่ครูใช้แก้ปัญหาที่นำมาใช้จึงเป็นการฝึกฝนเพิ่มเติมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับประเภทปัญหาของผู้เรียน ส่วนผู้ที่ดำเนินการเป็นนักเรียนส่วนใหญ่นั้น เนื่องจากแบบฝึกหรือชุดฝึก นั้นนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพียงครูเป็นผู้แนะนำวิธีการกับทั้งภาระงานของครูมากอาจมีเวลาจำกัดสำหรับการดูแลฝึกฝนนักเรียนด้วยตนเอง ส่วนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนการแก้ปัญหา และหลังการแก้ปัญหานั้นน่าจะเหมาะสม เพราะการได้มาซึ่งปัญหานักเรียนนั้นได้มาจากหลายแหล่งและหลายวิธีการ การใช้การทดสอบ การวัดผล จะทำครูเห็นผลการแก้ปัญหาได้รวดเร็ว ทันทีที่กระบวนการแก้ปัญหาเสร็จสิ้น การใช้ช่วงจัดการเรียนการสอนในการแก้ปัญหานั้น ต้องระวังไม่ให้กระทบต่อการจัดการเรียนรู้กับเด็กกลุ่มอื่น ในห้องเรียน ส่วนสถานที่ใช้สำหรับการแก้ปัญหานักเรียนห้องเรียนนั้นสอดคล้องกับช่วงเวลาที่ใช้ในการแก้ปัญหา การที่ครูส่วนมากแก้ปัญหาทุกคนได้ประสบผลสำเร็จ แสดงว่าครูใช้วิธีการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหาของผู้เรียน การสะท้อนความคิดที่พบว่าครูส่วนใหญ่สะท้อนแค่เพียง 1 ประเด็น นั้นแสดงว่าครูยังไม่คุ้นเคยกับวิธีวิทยาการของงานวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งจำนวนประเด็นการสะท้อนความคิดนั้นเป็นตัวบ่งบอก การเรียนรู้จากการปฏิบัติการแก้ปัญหาในครั้งนั้นจากครู

2. ความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยปฏิบัติในชั้นเรียน ก่อนการอบรม และหลังการอบรมอยู่ในระดับปานกลาง โดยหลังอบรมปฏิบัติการด้วย EC-CAR Model สูงกว่าก่อนอบรม เพียงเล็กน้อย คุณภาพของงานวิจัยอยู่ในระดับดีโดยคุณภาพทุกด้านอยู่ในระดับดี ด้านสะท้อนความคิดอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า EC-CAR Model สามารถสร้างการเรียนรู้ ให้แก่ครูได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งต้องมีการพัฒนาเทคนิค วิธีการของแต่ขั้นตอนใน model ให้สามารถสร้างการเรียนรู้ได้สูงขึ้น รวมทั้งให้สามารถสร้างผลงานวิจัยปฏิบัติการในด้านคุณภาพให้เพิ่มขึ้นจากเดิม โดยเฉพาะในขั้นตอนการสะท้อนความคิด เพราะเป็นขั้นตอนที่บ่งบอกถึงสิ่งที่ครูได้เรียนรู้จากการทำวิจัย และสามารถนำไปพัฒนางานในอาชีพครูได้ นอกเหนือจากผลการเรียนรู้ระหว่างการผลการแก้ปัญหากับปัญหาของผู้เรียนอันเป็นตามวัตถุประสงค์วิจัย

3. ความรู้ ความเข้าใจในงานวิจัยปฏิบัติการมีความแตกต่างกัน ตามช่วงอายุ จำนวนชั้นเรียนที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตำแหน่งทางการสอน ภาคภูมิศาสตร์นั้น ในบทความนี้จะไม่อภิปรายเชิงเหตุและผล เพราะเพียงต้องการจัดกลุ่มเพื่อชี้ให้เห็นระดับความรู้ ความเข้าใจ และคุณภาพของงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของกลุ่มนั้น เพื่อประโยชน์ต่อการกำหนดกลุ่มเป้าหมายสำหรับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและคุณภาพในงานวิจัยให้ถูกต้อง เหมาะสมกับกลุ่มครูเท่านั้น

4. กิจกรรมใน EC-CAR Model ที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไม่ทุกกิจกรรม ถึงแม้ว่ากิจกรรมนั้นเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นกิจกรรมที่ใช้สร้างการเรียนรู้ได้ เช่น กิจกรรมการอธิบายงาน กิจกรรมวิจารณ์งาน กิจกรรมการดูงานที่เป็นตัวอย่างที่ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สาระที่ต้องเร่งพัฒนาสร้างความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพงานวิจัย ควรพัฒนาในทุกขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติในชั้นเรียน เพราะอยู่ในระดับปานกลางทุกขั้นตอน โดยด้านการสะท้อนความคิดของงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ควรมากว่ากว่าทุกขั้นตอน เพราะมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2 การดูแลพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้แก่ครูโรงเรียนกีฬา หากต้องจัดลำดับการพัฒนาบุคลากรควรเน้นกลุ่มครูที่มีช่วงอายุ 25 ปีลงมา ครูที่สอนหลายระดับชั้นเรียน เช่น สอนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มัธยมศึกษา ปีที่ 4-6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ครูที่สอนในกลุ่มสาระเรียนรู้คณิตศาสตร์ การงานอาชีพฯ และกลุ่มภาษาต่างประเทศ

1.3 การดูแลด้านคุณภาพงานวิจัยเพื่อให้งานงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ของครูโรงเรียนกีฬา ควรดูแลกับกลุ่มครูที่มีอายุน้อย (ช่วงอายุ 26 -30 ปี) ครูที่สอนกีฬาและกรีฑา ครูที่สอนหลายระดับชั้นเรียน ครูที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออก

1.4 การอบรมปฏิบัติเพื่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จึงควรเน้นการมีเอกสารตัวอย่างถูกต้อง ชัดเจน เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ศึกษาและใช้เป็นตัวอย่างในการเขียนรายงานการวิจัย นอกจากนั้นแล้วควรได้จัดให้มีผู้ที่ทำหน้าที่พี่เลี้ยงงานวิจัย ให้คำแนะ ตรวจสอบ ในการจัดทำรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพราะสองกิจกรรมนี้มีอิทธิพล หรือ สามารถช่วยเหลือครูได้เป็นรายบุคคล

1.5 การนำเสนอตัวอย่างงานวิจัยนั้นอาจใช้เทคนิคการนำเสนอแบบอื่นๆ ได้อีกตามที่ Joyce and Weil, (1996) นำเสนอไว้ ได้แก่ (1) นำเสนอข้อมูลที่ใช่และไม่ใช่ตัวอย่างของสิ่งที่ต้องการสอนสลับกันไปจนครบ (2) นำเสนอข้อมูลที่ใช่และไม่ใช่ตัวอย่างที่จะสอนทีละ 1 ข้อมูล และเสนอข้อมูลทีเหลือทั้งหมดให้ผู้เรียนตอบว่าเป็นมโนทัศน์ที่ต้องการสอนหรือไม่ต้องการสอน แล้วผู้สอนเฉลย และ (3) เสนอข้อมูลที่ใช่และไม่ใช่ตัวอย่างที่จะสอนอย่างละ1 ข้อมูลแล้วให้ผู้เรียนช่วยกันยกตัวอย่างข้อมูลที่คิดว่าใช่ตัวอย่างของสิ่งที่ต้องการสอน โดยผู้เรียนจะเป็นผู้ตอบว่าใช่หรือไม่ใช่

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 ควรมีการดำเนินการจัดอบรมวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ เป็นประจำ เพราะจะสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูให้เพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพราะการสร้างงานวิจัยต้องใช้ทักษะหลายประการที่เกิดจากการฝึกฝน ลงมือปฏิบัติงาน

2.2 สถานศึกษาควรมีการจัดพี่เลี้ยงทางวิชาการในการจัดทำงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้แก่ครู อาจเป็นครูในสถานศึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก

2.3 ควรใช้งานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งการเลื่อนระดับวิทยฐานะและเงินค่าตอบแทนให้กับครู เพราะจะสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัยเพิ่มขึ้นทั้งด้านปริมาณงานวิจัยและคุณภาพงานวิจัย ทั้งนี้เพราะงานวิจัยปฏิบัติการเป็นงานที่แก้ปัญหาและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามหลักสูตรกำหนด อย่างเป็นรูปธรรม

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับ

แรงจูงใจ ที่ทำให้ครูทำงานวิจัยเชิงปฏิบัติในชั้นเรียนให้เพิ่มมากขึ้นและมีคุณภาพงานวิจัยปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น

3.2 ควรศึกษาเชิงลึกถึงสาเหตุที่ทำให้ครูโรงเรียนกีฬาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลบางประการที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนแตกต่างกัน เพื่อพัฒนาครูแต่ละกลุ่มปัจจัยได้อย่างเหมาะสม

3.3 ควรพัฒนา EC-CAR Model โดยอาจเพิ่มเติมเทคนิค วิธีการ ให้แต่ละขั้นตอน หรือการเพิ่มขั้นตอนอื่นๆ เข้าไปใน model เพื่อให้สามารถสร้าง ความรู้ความเข้าใจ และส่งเสริมให้ครูคุณภาพของงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

3.4 ควรจัดทำงานวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อให้สร้างผลงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีครูเป็นผู้ทำวิจัย มีผู้เชี่ยวชาญในงานวิจัยให้คำปรึกษาแนะนำ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และนักเรียนร่วมกันแก้ปัญหาโดยโรงเรียนเป็นหน่วยการให้การประสานงานส่งเสริม สนับสนุน เน้นครูรายกลุ่มเป้าหมาย ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และคุณภาพในงานวิจัยต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ เป็นลำดับแรก

3.5 ทดลองใช้เทคนิคอื่นๆ เพื่อการนำเสนอมโนทัศน์ของตัวอย่างที่ต้องการสอน และไม่ต้องการสอน ตามที่ Joyce and Weil (1996) นำเสนอไว้ ได้แก่ (1) นำเสนอข้อมูลที่ใช่และไม่ใช่ตัวอย่างของสิ่งที่ต้องการสอนสลับกันไปจนครบ (2) นำเสนอข้อมูลที่ใช่และไม่ใช่ตัวอย่างที่จะสอนทีละ 1 ข้อมูล และเสนอข้อมูลที่เหลือทั้งหมดให้ผู้เรียนตอบว่าเป็นมโนทัศน์ที่ต้องการสอนหรือไม่ต้องการสอนแล้วผู้สอนเฉลย และ (3) เสนอข้อมูลที่ใช่และไม่ใช่ตัวอย่างที่จะสอนอย่างละ 1 ข้อมูล แล้วให้ผู้เรียนช่วยกันยกตัวอย่างข้อมูลที่คิดว่าใช่ตัวอย่างของสิ่งที่ต้องการสอน โดยผู้เรียนจะเป็นผู้ตอบว่าใช่หรือไม่ใช่

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มหลักสูตรและพัฒนาการเรียนการสอนโรงเรียนกีฬา กองส่งเสริมวิชาการ สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). **โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการกระบวนการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียน ของโรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษา.** (อัดสำเนา).

จารึก อาจวารินทร์. (2528). **การวิเคราะห์ตัวประกอบสมรรถภาพนักวิจัยทางการศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดิเรก สุขสุนัย. (2547). **อิทธิพลขององค์ประกอบในโมเดลเคนที่มีต่อผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูในโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิศนา แขมมณี. (2548). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2546). **หลักคิดพื้นฐานในการวิจัยและการสังเคราะห์งานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน.** ใน ทิศนา แขมมณี และ นงลักษณ์ วิรัชชัย (บรรณาธิการ), เก้าก้าวสู่ความสำเร็จในการวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียนและการสังเคราะห์งานวิจัย, หน้า 7-53. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

นวรัตน์ พูนใย. (2545). **รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณภาพงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู ประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภัสสร วงษ์ดี. (2540). **กระบวนการและการใช้ผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูนักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภารัตน์ มีเหลือ. (2540). **การศึกษาสมรรถภาพของครูนักวิจัย.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปราณี นุ่นน้อย. (2540). **การพัฒนาองค์ประกอบการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (27 เมษายน 2554). **ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดไปเป็นวิทยากร.** (หนังสือราชการ อัดสำเนา).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.** กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

สุนา ณ สุโหลง. (2545). **การสังเคราะห์งานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวัฒนา สุภาลักษณ์. (2538). **การพัฒนาแบบสอบความสามารถด้านวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. (2540). แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ใน ทิศนา แขมมณี และสร้อยสน สกลรักษ์ (บรรณาธิการ) **แบบแผนและเครื่องมือวิจัยทางการศึกษา,** หน้า 27-36. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2546). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Ithaca city school district. (2003). Classroom action research. Retrieved March 30, 2004, available from: http://www.mylearningplan.com

Joyce, B. and Weil, M. (1996). **Models of Teaching.** 4th ed. Needham Hights: Massachusetts: Allyn and Bacon.

Kemmis, S. & McTaggert, R. (1988). **The action research planner.** 3rd ed. Victoria, Australia: Deakin University Press. Retrieved March 30, 2004, available from: http:// www.stanns.org/RT/Action%20Research%20Spiral.pdf

Madison Metropolitant School District. (2001). Classroom action research. Retrieved March 30, 2004 available from: http://www.madison.K12.wi.us/sod/car/ carhomepage.html

Mettetal, G. (2001). The What, why and how of classroom action research. **The journal of Scholarship of Teaching and Learning (JoSoTL).** 2 (1): 6-13. Retrieved May 10, 2004 available from: http://titans.iusb.edu/josotl/Vol2No1/mettetal_v2_n1.pdf

Mettetal, G. (2004). Classroom action research overview. The journal of Scholarship of **Teaching and Learning (JoSoTL).** 2 (1): 6-13. Retrieved May 10, 2004 available from: http://titans.iusb.edu/osotl/Vol2No1/mettetal_v2_n1.pdf.

Miller, A.C. (2001). Action Research: Making Sense of Data. Retrieved March 31, 2004, available from: http://www.fau.edu/coe/sfcel/sensdata.htm

การเสนอรูปแบบเพื่อการพัฒนาธุรกิจบริการทางการกีฬาในเมืองโฮจิมิน
Proposed Model for Developing Sports Service Business in Ho Chi Minh City

เล ธิ กิม เงิน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิลมณี ศรีบุญ
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรูปแบบสำหรับการพัฒนาธุรกิจบริการทางการกีฬาในเมืองโฮจิมิน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการในผู้จัดการและเจ้าของกิจการสโมสรฟิตเนสของเอกชนในเมืองโฮจิมิน จำนวน 23 คน เพื่อค้นหาการดำเนินธุรกิจของสโมสรฟิตเนส และทำการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน เพื่อหาความถูกต้องของรูปแบบสำหรับการพัฒนาธุรกิจบริการทางการกีฬา รวมทั้งหาความเที่ยงตรงของรูปแบบ (Index of item objective congruence, IOC) และจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 คน เพื่อตรวจสอบรูปแบบสำหรับการพัฒนาธุรกิจบริการทางการกีฬา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบสำหรับการพัฒนาธุรกิจการให้บริการด้านกีฬาในเมืองโฮจิมินประกอบด้วย (1) วิสัยทัศน์ธุรกิจและการแนะนำจุดประสงค์ (2) โครงสร้างองค์กร (3) กลยุทธ์ดึงดูดทางการตลาด (4) ตารางความถี่สำหรับการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและการบำรุงรักษา (5) การพัฒนาแหล่งทรัพยากรบุคคล (6) การจัดการความปลอดภัย/ความเสี่ยงสำหรับสมาชิก และ (7) ความพึงพอใจ โดยรูปแบบนั้นมีความเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญเป็นอย่างดี

คำสำคัญ: การนำเสนอรูปแบบ/ธุรกิจให้บริการกีฬา/เมืองโฮจิมิน

Abstract

The purpose of this research was to propose a model for developing sports service business in HCMC. Informal interview was applied for data collection from the owner/ manager of 23 private fitness clubs for finding out the business operation. In addition, an in-depth interview of 10 experts was carried out for validating the proposed model, then IOC and focus group of 11 experts was executed for testing the proposed model.

The results found that the proposed model for developing sports service business in HCMC is composed of (1) business visions and objective orientation, (2) organization structure, (3) attractive marketing strategies, (4) frequently schedule of facility management and maintenance, (5) human resource improvement, (6) safety/risk management for members, and (7) satisfy. The model was fit and well accepted from the experts.

KEYWORDS: PROPOSED MODEL/SPORTS SERVICE BUSINESS / HO CHI MINH CITY

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการใช้ชีวิตในสังคมสมัยใหม่ที่ชั่วโมงการทำงานเหลือน้อยลงและเวลาว่างมีมากขึ้น ส่งผลให้ผู้คนมีโอกาสที่จะใช้ชีวิตเพื่อกิจกรรมความบันเทิงหลายรูปแบบ สถานการณ์นี้เอื้ออำนวยให้ผู้คนเหล่านั้นมีความสุขด้วยการบริการกีฬาที่หลากหลายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สร้างความพึงพอใจ ความมีสุขภาพดี และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มากขึ้น ฉะนั้น ความสำคัญของกีฬาจึงได้รับการรับรู้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องว่าเป็นกุญแจที่จะสร้างสังคมสุขภาพในยุคมิลนิเนียม

ปัจจุบัน ธุรกิจกีฬากำลังเป็นที่นิยมอย่างมาก ธุรกิจกีฬาทั่วโลกมีมูลค่าเกินกว่า 500 ล้านล้านเหรียญสหรัฐอเมริกาในยุคมิลนิเนียม (Street and Smith's Sports Business Journal, 1999) ตั้งแต่การเริ่มต้นของศตวรรษที่ 20 หลายประเทศนำกีฬามาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคมด้วยการสร้างความหลากหลายให้กับกีฬาซึ่งสัมพันธ์กับองค์กรและการบริการ กีฬาไม่ใช่เพียงความสนุกและออกกำลังกายอีกต่อไป กีฬาสามารถนำมาซึ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอันมหาศาลเพื่อการพัฒนาประเทศ

คำศัพท์ที่ถูกใช้บ่อยมากในชีวิตยุคมิลลิเนียม คือ Globalization ซึ่งกีฬาเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งท่ามกลางอุตสาหกรรมที่หลากหลายใน Globalization (Hyung, H.K., 2007) กีฬากลายเป็นการติดต่อค้าขายซึ่งไม่ใช่แค่เพียงกีฬา แต่กีฬาถูกพิจารณาให้เป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมทั่วโลกและมีมูลค่าทางอุตสาหกรรมหลายร้อยล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา

เช่นเดียวกับประเทศอื่น เวียตนามก็เป็นประเทศที่คล้อยตามแนวทางสังคมสมัยใหม่ นายกรัฐมนตรี Nguyen, T.D กล่าวว่า "Globalization เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมาก วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีถูกพัฒนาอย่างรวดเร็ว อุตสาหกรรมยุคใหม่และการผสานกันระหว่างนานาประเทศได้เปลี่ยนแปลงประเทศในทุกวันที่ผ่านพ้นไป" ภายในโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ กีฬาในเวียตนามยังคงเป็นสิ่งสำคัญในวาระประชุมการพัฒนาเมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2545 นโยบายสุขภาพถูกประกาศให้มีผลบังคับใช้โดยกระทรวงสาธารณสุขเวียตนาม โดยเนื้อหาสำคัญของนโยบาย ได้แก่ การสนับสนุนการออกกำลังกาย สมรรถภาพทางกาย และการเคลื่อนไหวสำหรับสุขภาพโดยรวม (Health Policy 2000-2010) รัฐบาลเวียตนามมีความสนใจอย่างมากในระดับกิจกรรมของประชาชนในประเทศ สำหรับสังคมที่เท่าเทียม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บกพร่องทางกาย กีฬาจะมีอุปสรรคสำหรับพวกเขาที่จะ

ให้การดูแลอย่างดีที่สุด ในทางตรงกันข้าม สมาคมกีฬาคนพิการถูกก่อตั้งขึ้นและมีการผลักดันให้มีการพัฒนาใน 40 จังหวัดและเมือง ประชาชนเวียตนามผู้มีความบกพร่องทางกายจึงสามารถมีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬานานาชาติและระดับภูมิภาค เป้าหมายของกีฬาเพื่อทุกคนในเวียตนาม คือ 29% ของประชาชนทั้งหมดมีส่วนร่วมในกีฬาพื้นฐานในปี พ.ศ. 2558 และเพิ่มเป็น 33% ในปี พ.ศ. 2563 และทุกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษามีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬาอย่างเพียงพอในปี พ.ศ. 2558

เมืองโฮจิมินเป็นเมืองเศรษฐกิจ ศูนย์กลางการซื้อขาย และเมืองหลวงที่ใหญ่ที่สุดของประเทศเวียตนาม ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ ซึ่งมีประชากรมากกว่า 9 ล้านคน และได้รับการขนานนามว่าเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของเวียตนาม ด้วยอุตสาหกรรมมากกว่า 300,000 ธุรกิจ เช่น เทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์ การบริการ และการก่อสร้าง ด้วยเหตุนี้เมืองโฮจิมินจึงเป็นเมืองที่เจริญอย่างรวดเร็วทั้งในเชิงอุตสาหกรรมและจำนวนประชากร พฤติกรรมการออกกำลังกายของประชาชนชาวเวียตนามมักออกกำลังกายเป็นกลุ่มอย่างสนุกสนานซึ่งให้ประโยชน์ส่วนบุคคลในเชิงองค์รวม กิจกรรมการออกกำลังกายทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม กระตุ้นทางจิตใจ และสร้างความพึงพอใจ ในขณะที่การออกกำลังกายก็พัฒนาสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของผู้เข้าร่วม ชนิดการออกกำลังกายนี้ถูกส่งเสริมและสนับสนุนโดยรัฐบาลเวียตนามด้วยการสร้างสนามกีฬาอย่างจำนวนมากสำหรับการประกอบกิจกรรมทางกาย โดยสิ่งสำคัญของกีฬาและความต้องการทุนสำหรับกีฬาได้รับการตระหนักรู้โดยรัฐบาลเมืองโฮจิมิน ดังนั้น เมืองโฮจิมินถือเป็นเมืองที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาและมีความได้เปรียบทางการตลาดมากกว่าทุกเมืองในประเทศเวียตนาม ท่ามกลางธุรกิจหลายประเภทในเมืองโฮจิมินนั้น มีการขนานนามว่าธุรกิจบริการทางกีฬากำลังได้รับความนิยมและกำลังมีความสำคัญเพิ่มขึ้นในเมืองนี้ อุตสาหกรรมทุกภาคส่วนมีความเฉพาะเจาะจงทางโครงสร้างหรือรูปแบบตามการดำเนินการของแต่ละองค์กร กีฬาไม่มีความแตกต่าง นักทฤษฎีหลายท่านให้นิยามว่าเป็นรูปร่างหรือลักษณะดังรูปแบบ ดังนั้นสำหรับการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพธุรกิจบริการทางกีฬาในเมืองโฮจิมินมีความต้องการรูปแบบที่ดีอย่างยิ่งยวดเพื่อที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

นำเสนอรูปแบบสำหรับการพัฒนาธุรกิจบริการทางการกีฬาในเมืองโฮจิมิน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้จัดการ เจ้าของกิจการ และนักลงทุนของสโมสรฟิตเนสที่ทำการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนี้ สามารถให้ข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยเพื่อทำการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการโดยคัดเลือกจากประชากร

ซึ่งประชากรได้แก่ สโมสรฟิตเนสเอกชนทั้งสิ้น 265 แห่ง โดยข้อมูลของแผนกกีฬาเมืองโฮจิมิน พ.ศ. 2555 จากนั้นแบ่งตามขนาดของสโมสรฟิตเนสและค่าสมัครสมาชิกเป็นกลุ่มรายได้สูง 10 แห่ง รายได้ปานกลาง 10 แห่ง และกลุ่มรายได้ทั่วไป 225 แห่ง โดยผู้วิจัยทำการคำนวณ

จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละสโมสรฟิตเนสตามสูตรการหากลุ่มตัวอย่าง (Sedlack, R. Guy and Stanley, J. 1992: 24) ดังนี้

$$n = \frac{N(CV)^2Z^2}{(CV)^2Z^2 + (N-1)\,e^2}$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
N = จำนวนประชากร คือ สโมสรฟิตเนส 265 แห่ง
CV = สัมประสิทธิ์ความแปรปรวน (coefficient of variation) เท่ากับ 50%
Z = คะแนนมาตรฐานที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งเท่ากับ 1.96
e = ความคาดเคลื่อน เท่ากับ 20%

แทนค่า

$$n = \frac{N(CV)^2Z^2}{(CV)^2Z^2 + (N-1)\,e^2}$$

$$= \frac{265\,(0.5)^2(1.96)^2}{(0.5)^2(1.96)^2 + (265-1)\,(0.2)^2}$$

$$= 22.09$$

จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวพบว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุดที่ยอมรับได้คือ 22.09 แห่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ สโมสรฟิตเนส เท่ากับ 30 แห่ง และทำการคัดเลือกอย่างเป็นสัดส่วนตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของสโมสรฟิตเนสในเมืองโฮจิมิน

ประเภท	จำนวนประชากร	สัดส่วน	จำนวนตัวอย่าง
High - class	10	0.04	1
Middle -class	30	0.11	3
Common - class	225	0.85	19
รวม	265	1.00	23

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากได้จำนวนสโมสรฟิตเนสตัวอย่างจำนวน 23 แห่งแล้ว ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้จัดการ เจ้าของกิจการ และนักลงทุนที่เป็นตัวแทนของสโมสรฟิตเนสนั้น อย่างไม่เป็นทางการเพื่อค้นหาการดำเนินธุรกิจของสโมสรฟิตเนส

จากนั้นสัมภาษณ์เจาะลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน เพื่อหาความถูกต้องของรูปแบบสำหรับการพัฒนาธุรกิจบริการทางการกีฬา รวมทั้งหาความเที่ยงตรงของรูปแบบ (Index of item objective congruence, IOC) และจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 คน เพื่อตรวจสอบรูปแบบสำหรับการพัฒนาธุรกิจบริการทางการกีฬา

การวิเคราะห์ข้อมูล

คำตอบสำหรับรูปแบบการพัฒนาธุรกิจบริการทางการกีฬาในเมืองโฮจิมินจากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการถูกวิเคราะห์รายข้อด้วยค่า Item Hambleton's Index of Objective Congruence (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 10 ท่าน โดยมีค่า IOC

เท่ากับ 0.97 สำหรับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและผลการสนทนากลุ่มถูกวิเคราะห์ด้วยวิธีแบบสามเส้า (Data Triangulation)

ผลการวิจัย

รูปแบบสำหรับการพัฒนาธุรกิจบริการทางการกีฬาในเมืองโฮจิมินประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ด้าน ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ธุรกิจและการแนะนำจุดประสงค์ 2) โครงสร้างองค์กร 3) กลยุทธ์ดึงดูดทางการตลาด 4) ตารางความถี่สำหรับการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและการบำรุงรักษา 5) การพัฒนาแหล่งทรัพยากรบุคคล 6) การจัดการความปลอดภัย/ความเสี่ยงสำหรับสมาชิก และ 7) ความพึงพอใจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิสัยทัศน์ธุรกิจและการแนะนำจุดประสงค์ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1.1 วิสัยธุรกิจเพื่อปรับมุมมองให้เกิดความแตกต่างจากคู่แข่งขันในตลาดสโมสรฟิตเนสในเมืองโฮจิมิน ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) จุดหมาย แบ่งเป็นจุดหมายเชิงธุรกิจ จุดหมายเชิงเทคนิค และจุดหมายเชิงกลยุทธ์ โดยจุดหมายเชิงธุรกิจ คือสร้างรายได้รวมมากกว่า 5 ล้านล้านเวียตนามดง หรือ 250,000 เหรียญสหรัฐ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้จัดการ เจ้าของกิจการ และนักลงทุน 23 คน จากสโมสรฟิตเนสเอกชน พบว่า 30.4% ของสโมสรฟิตเนสเหล่านั้นมีรายได้ประจำปีระหว่าง 3-5 ล้านล้านเวียตนามดง หรือ 150,000-250,000 เหรียญสหรัฐ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งจุดหมายเชิงธุรกิจให้มีความท้าทายและเป็นไปได้เพื่อดึงดูดสมาชิกให้มากขึ้น ส่วนจุดหมายเชิงเทคนิคนั้น คือลดการสูญเสียสมาชิกที่ 5% รวมทั้งเพิ่มจำนวนสมาชิกผู้เข้าร่วมของครอบครัวและสถาบันการศึกษา นอกจากนี้ จุดหมายเชิงกลยุทธ์ คือ ได้ส่วนแบ่งทางการตลาด 30% ของอุตสาหกรรมสุขภาพในเมืองโฮจิมิน เพื่อจะเป็นสโมสรฟิตเนสคุณภาพสูง และสร้างความพึงพอใจมากขึ้นให้กับสมาชิก 2) เป้าประสงค์ เพื่อให้สมาชิกมีความสนุกสนานจากการออกกำลังกายตามความต้องการ บรรลุวัตถุประสงค์ส่วนบุคคลโดยที่ไม่เสียเวลา และเพิ่มโอกาสสำหรับสมาชิกครอบครัวและสถาบันการศึกษา และ 3) ภาพลักษณ์ เพื่อได้รับการจดจำว่าเป็นสโมสรฟิตเนสระดับต้น 5 ลำดับแรกในเมืองโฮจิมิน

1.2 การจัดการระยะยาว จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการ เจ้าของกิจการ และนักลงทุน 23 คน จากสโมสรฟิตเนสเอกชน พบว่า ส่วนใหญ่ (47.8%) ยังคงมีแผนการจัดการระยะสั้นสำหรับสโมสรฟิตเนสของพวกเขา แต่สำหรับธุรกิจให้บริการทางการกีฬาแล้ว การมีแผนจัดการระยะสั้นไม่เหมาะสม เนื่องจากสโมสรฟิตเนส โดยเฉพาะฟิตเนสเซ็นเตอร์เป็นธุรกิจต้านทาน (Resistant Business) ที่มีความมั่นคงและได้รับผลการลงทุนกลับคืนช้า จึงมีความจำเป็นต้องการระยะเวลา 2-3 ปี สำหรับได้รับจุดคุ้มทุน (Break-even Point) ดังนั้น เจ้าของหรือผู้จัดการควรเปลี่ยนแผนการจัดการจากระยะสั้นเป็นระยะยาวเพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลของการลงทุนเชิงธุรกิจ

1.3 ความมั่นคงกับกลยุทธ์ทางการตลาด ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ตลาดใหม่ ผลการสัมภาษณ์ผู้จัดการ เจ้าของกิจการ และนักลงทุน 23 คน จากสโมสรฟิตเนสเอกชนบ่งชี้ว่าสมาชิกส่วนใหญ่ (60.9%) เป็นประเภทส่วนบุคคล มีเพียง 26.1% เป็นสมาชิกประเภทครอบครัว และ

13% เป็นสมาชิกประเภทสถาบันการศึกษา ซึ่งเจ้าของหรือผู้จัดการควรจะลองเน้นการขายอย่างน้อย 20% ไปยังสมาชิกประเภทครอบครัวสถาบันการศึกษา 2) ส่วนผสมทางการตลาด โดยจากการวิเคราะห์ส่วนผสมทางการตลาด ผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่าเจ้าของหรือผู้จัดการสโมสรฟิตเนสเอกชนในเมืองโฮจิมินควรทดสอบนำเสนอการบริการใหม่อย่างน้อย 20% 3) ทรัพยากรบุคคล ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่แนะนำว่าเจ้าของหรือผู้จัดการควรทำความเข้าใจในความสำคัญของแผนการจัดการทรัพยากรบุคคล โดยควรมีกระบวนการบูรณาการวางแผนที่รวมถึงลูกจ้างทุกคน 4) ประสิทธิภาพสโมสร ฟิตเนสเอกชนควรทดลองดำเนินการเพื่อให้ได้รายได้สูงสุดจากการลงทุนที่น้อยที่สุด

1.4 การรวบรวมการพัฒนาอย่างเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบดังนี้ 1) ตำแหน่งการตลาดเชิงแข่งขัน จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการสโมสรฟิตเนสเอกชนในเมืองโฮจิมิน พบว่ามีสมาชิกทั้งสิ้น 450 คน และส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงอายุระหว่าง 18-25 ปี ดังนั้น สโมสรฟิตเนสเอกชนควรออกแบบตำแหน่งการตลาดเชิงแข่งขันเพื่อให้เป็นผู้ให้การตอบสนองของการบริการด้านสโมสรฟิตเนสสำหรับส่วนแบ่งตลาดของผู้หญิงอายุ 18-25 ปี 2) รายได้สโมสรฟิตเนสเอกชนควรทดลองให้มีแนวทางการให้บริการอย่างสมบูรณ์ที่อย่างน้อยมีรายได้ 30% 3) การคืนทุน (Return on Investment: ROI) สโมสรฟิตเนสควรได้คืนทุนหลังการดำเนินงาน 3-5 ปี 4) ผู้นำด้านเทคโนโลยี เพื่อให้ได้นวัตกรรมสู่การประยุกต์เทคโนโลยีใหม่ สร้างสรรค์ในโปรแกรมออกแบบเพื่อที่จะดึงดูดลูกค้าใหม่และรักษาลูกค้าที่มีความจงรักภักดี 5) ความสัมพันธ์กับลูกจ้าง โดยเจ้าของหรือผู้จัดการควรมุ่งเน้นสู่การพัฒนาความสัมพันธ์กับลูกจ้างของพวกเขา สร้างความอบอุ่น ความสัมพันธ์แบบสนับสนุนจะเป็นหนทางที่ดีในการรักษาลูกจ้างให้ทำงานได้นานขึ้นรวมทั้งลูกจ้างจะนำความสามารถสูงสุดของพวกเขามาใช้ในการทำงาน 6) ความก้าวหน้าหรือการเปลี่ยนแปลงผลจากการวิเคราะห์อุตสาหกรรมการให้บริการทางการกีฬาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้อยู่รอดในการตลาดเชิงแข่งขัน โดยสโมสรฟิตเนสเอกชนควรสร้างรายได้อย่างต่อเนื่องทุกปี 20-30% 7) ความรับผิดชอบต่อสาธารณะและสังคม โดยสโมสรฟิตเนสเอกชนควรมีกิจกรรมจิตอาสาเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้สังคม

2. โครงสร้างองค์กร

โครงสร้างองค์กรของสโมสรฟิตเนส เอกชนในเมืองโฮจิมินควรมีลักษณะเป็นแบบระนาบเดียวกัน (Flat Structure) และเน้นให้เป็นระดับการบริการอย่างมืออาชีพที่มีครูฝึก ผู้ให้คำปรึกษาการออกกำลังกาย และนักออกแบบโปรแกรมการฝึก

3. กลยุทธ์ดึงดูดทางการตลาด ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้านดังนี้

3.1 ผู้บริโภคในอุดมคติ ควรมีลักษณะดังนี้ เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 18-25 ปี มีรายได้ต่อปีระหว่าง 10 ล้านเวียตนามดง หรือ 500 เหรียญสหรัฐ เป็นลูกจ้างในบริษัทเอกชน และมีที่อยู่อาศัยหรือที่ทำงานในรัศมี 10 กิโลเมตร จากสโมสรฟิตเนส

3.2 ความแตกต่างอย่างชัดเจน สโมสรฟิตเนสควรสร้างความแตกต่างอย่างชัดเจนจากสโมสรฟิตเนสอื่นและมีแบบฝึกที่เป็นเอกลักษณ์ รวมทั้งอุทิศกิจกรรมการออกกำลังกายของสโมสรให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางสังคมและสร้าง

ความเชื่อว่าบุคคลชื่นชอบที่จะมีกิจกรรมเป็นหมู่คณะอย่างต่อเนื่องกับเพื่อนฝูงหรือครอบครัว

3.3 กลยุทธ์หลัก คือ Get in Shape Together หมายความว่า สร้างรูปร่างของสมาชิกให้มีความเหมาะสม โดยเน้นการตั้งเป้าหมายด้านสมรรถภาพผ่านทางสังคม และทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและสร้างความพึงพอใจให้กับตรงกับความต้องการของสมาชิกทุกคน รวมถึงการจัดการแบรนด์หลัก ได้แก่ ชื่อ คำเฉพาะ สัญลักษณ์ โลโก้ แนวคิด การออกแบบ เป็นต้น

3.4 7P's ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) สถานที่ (Place) การส่งเสริมการขาย (Promotion) คน (People) กระบวนการ (Process) และสิ่งที่ปรากฏทางกายภาพ (Physical Evidence) โดยมีรายละเอียดดังนี้ ผลิตภัณฑ์ (Product) มุ่งเน้นที่การบริการได้แก่ การเต้นแอโรบิค การฝึกสมรรถภาพกล้ามเนื้อ การฝึกโยคะแบบกลุ่ม โดยผู้จัดการสโมสรควรออกแบบการฝึกให้มีความน่าสนใจและมีความเฉพาะเจาะจงของการออกกำลังกาย เช่น การฝึกโยคะในน้ำ โยคะสำหรับผู้ตั้งครรภ์ โยคะสำหรับเด็ก การเต้นเบรค (Break-dance) หรือการเต้นบีบอย (B-boying) เป็นต้น รวมทั้งควรมีการปรับปรุงรูปแบบการออกกำลังกายให้มีความเป็นสากลอยู่เสมอโดยการรวบรวมข้อมูลจากนานาประเทศ และควรเลือกใช้อุปกรณ์การฝึกด้วยน้ำหนักที่มีลักษณะเอนกประสงค์ (Multi-purpose Machine) ลู่วิ่งไฟฟ้า จักรยานปั่นอยู่กับที่ ในส่วนของราคา (Price) ควรมีการกำหนดให้เหมาะสมกับรายได้ของสมาชิกซึ่งส่วนใหญ่สมาชิกมีรายได้ต่อปีระหว่าง 6-10 ล้านเวียตนามดง หรือ 300-500 เหรียญสหรัฐ จึงควรกำหนดราคาค่าสมัครสมาชิกให้อยู่ที่ 10% ของรายได้ต่อปีของสมาชิก นอกจากนี้ เจ้าของหรือผู้จัดการสโมสรฟิตเนสควรให้ข้อเสนอค่าสมัครสมาชิกพิเศษสำหรับนักเรียนนักศึกษาและสมาชิกบริษัทแบบกลุ่ม อีกทั้งควรสร้างแรงจูงใจให้ผู้สูงอายุมาออกกำลังกายในเวลาที่มีผู้มาใช้บริการไม่มาก ในส่วนของสถานที่ (Place) นั้น สโมสรควรตั้งอยู่ในรัศมี 6 กิโลเมตรจากที่พักอาศัยหรือที่ทำงานของสมาชิก และหลีกเลี่ยงที่ตั้งบนถนนหลักเพื่อป้องกันปัญหาการจราจร ที่จอดรถไม่เพียงพอ และมลพิษทางเสียง นอกจากนี้ การส่งเสริมการขาย (Promotion) เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกที่มีกำลังจ่ายควรมีการให้ทดลองใช้ฟรี และเพื่อให้ได้สมาชิกจริงควรมีแพ็คเกจลดราคาสำหรับสมาชิกทั้งรายปีหรือรายสี่เดือน เป็นต้น กลยุทธ์สำหรับคน (People) นั้น ควรจัดหาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ของพนักงานและทักษะอาชีพ รวมทั้งให้สวัสดิการที่ดีเพื่อดึงดูดและรักษาพนักงานที่ได้รับการฝึกอย่างดีไว้ และสโมสรฟิตเนสควรมีคู่มือทรัพยากรบุคคลสำหรับสรุปโครงสร้างการบริหารขององค์กร ทั้งนี้ ด้านกระบวนการ (Process) ควรมีการออกแบบกระบวนการขายที่ดีเพื่อให้สามารถปิดการขายได้มากขึ้น และออกแบบกระบวนการตอบสนองการขายอย่างรวดเร็วที่มีประสิทธิผล โดยอนุญาตให้มีการผ่อนชำระค่าสมาชิก หรือกระบวนการจ่ายผ่านบัตรเครดิต เป็นต้น เพื่อหลีกเลี่ยงประสบการณ์ด้านลบของสมาชิกที่จะเกิดขึ้นต่อสโมสรฟิตเนส และสุดท้ายสิ่งที่ปรากฏทางกายภาพ (Physical Evidence) นั้น สโมสรฟิตเนสควรออกแบบอาคารสถานที่ให้มีความดึงดูดและสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงการออกแบบสิ่งปลูกสร้างให้มีความทันสมัยตามการออกแบบของศูนย์ออกกำลังกายเพื่อการกีฬาและสุขภาพ

โดยควรมีหน้าต่างหลายบานเพื่อให้มีแสงธรรมชาติอย่างเพียงพอสำหรับการออกกำลังกาย มีพื้นที่อย่างกว้างขวางสำหรับอุปกรณ์การฝึกระบบหายใจและไหลเวียนโลหิตและการฝึกด้วยน้ำหนักรวมทั้งพื้นที่เฉพาะสำหรับการออกกำลังกายที่เป็นที่นิยมและห้องออกกำลังกายแบบกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกสามารถเปลี่ยนการออกกำลังกายประจำและดึงดูดให้เกิดความต้องการในการออกกำลังกาย อุปกรณ์ออกกำลังกายก็ควรมีป้ายบอกวิธีใช้ ควรรักษาความสะอาดของห้องออกกำลังกายแบบกลุ่มและห้องน้ำ รวมทั้งเครื่องแบบของพนักงานด้วย

3.5 อุปกรณ์การสื่อสารทางการตลาด สโมสรฟิตเนสควรมีเว็ปไซต์ของตนเอง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และมีการบอกต่อปากต่อปาก (Word of Mouth)

4) ตารางความถี่สำหรับการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและการบำรุงรักษา เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่สโมสรฟิตเนสทุกแห่งควรให้ความสำคัญเพื่อที่จะรักษาสมาชิกไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจกรรมการฝึกสมรรถภาพทางกายจะมีความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บสูง หากอุปกรณ์ออกกำลังกายถูกใช้ไม่เหมาะสม ฉะนั้นสโมสรฟิตเนสเอกชนเมืองโฮจิมินควรมีตารางการบำรุงรักษาอย่างน้อยสองครั้งต่อสัปดาห์

5. การพัฒนาแหล่งทรัพยากรบุคคล ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้านดังนี้

5.1 ควรดึงดูดผู้ฝึกสอนส่วนบุคคลระดับสูง รวมทั้งผู้ให้คำปรึกษา พนักงานรับโทรศัพท์ ผู้จัดการ เป็นต้น อีกทั้งควรเพิ่มจำนวนของพนักงานประจำ และให้สวัสดิการที่ดึงดูดใจพนักงาน

5.2 พัฒนากลยุทธ์ประสิทธิผลทรัพยากรบุคคลผ่านการวิเคราะห์คน วัฒนธรรม องค์กร และแหล่งทรัพยากรบุคคล

5.3 จัดทำระบบฝึกอบรมพนักงานภายใน

5.4 ประเมินสมรรถนะการทำงานอย่างมีประสิทธิผลและกลไกการให้สิ่งตอบแทน

5.5 สร้างแนวคิดองค์กรที่ดี

6. การจัดการความปลอดภัย/ความเสี่ยงสำหรับสมาชิก ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้านดังนี้

6.1 บำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกหรืออุปกรณ์สำหรับพื้นที่ออกกำลังกายและการฝึกด้วยน้ำหนัก พื้นที่ออกกำลังกายแบบกลุ่ม และพื้นที่ห้องเก็บของและเปลี่ยนเสื้อผ้า

6.2 กระบวนการช่วยเหลือทางการแพทย์ฉุกเฉิน รวมถึงการปฐมพยาบาล และการช่วยเหลือชีวิตขั้นพื้นฐาน (Cardio Pulmonary Resuscitation: CRP)

6.3 โปรแกรมการฝึกรายสองสัปดาห์รายเดือนสำหรับแผนปฏิบัติการฉุกเฉิน ทักษะการฝึกเทคนิค และการสร้างความสัมพันธ์กับสมาชิก

6.4 วางกฎระเบียบการปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด

7. ความพึงพอใจ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้านดังนี้

7.1 สิ่งที่จับต้องได้ ได้แก่ การออกแบบสโมสร อุปกรณ์ฟิตเนส ห้องออกกำลังกายแบบกลุ่ม ความสะอาด ห้องน้ำและสุขา ตารางการออกกำลังกายแบบกลุ่ม การบริการพิเศษ และพนักงาน โดยมีรายละเอียดคือ การออกแบบสโมสรควรมีมิติของพื้นที่ใช้สอยอย่างถูกต้องและสร้างความสะดวกสบายในการใช้งานภายใน การออกแบบภายในและสีควรเลือกสีให้น่าดึงดูดและให้ความ

รู้สึกของการออกกำลังกายแต่ไม่ฉูดฉาดเกินไป สร้างประโยชน์ในการใช้งานให้เกิดพื้นที่ใช้สอย สำหรับทุกกิจกรรมการออกกำลังกาย และภายในสโมสรควรมีพื้นที่สำหรับพักผ่อนหรือผ่อนคลาย สำหรับอุปกรณ์ฟิตเนส สโมสรควรจัดหาอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและทันสมัย ทำการตกแต่งอย่างสมบูรณ์แบบด้วยอุปกรณ์เหล่านั้น มีจำนวนอุปกรณ์เพียงพอกับจำนวนสมาชิกและมีป้ายแนะนำการใช้งาน สำหรับห้องออกกำลังกายแบบกลุ่มควรมีจำนวนห้องที่เพียงพอสำหรับการออกกำลังกายแบบกลุ่ม เช่น ยิม โยคะ เต้นแอโรบิค กีฬาเต้น ไทชิ ศิลปะการต่อสู้ ศิลปะการป้องกันตัว การเต้นประกอบขั้นบันได เป็นต้น และควรรักษาความสะอาดของห้องเหล่านั้นอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ควรรักษาความสะอาดของสโมสรซึ่งรวมถึงคุณภาพที่ดีของผ้าเช็ดตัว ครีมอาบน้ำ แชมพู กระดาษชำระ สำลี แคะหูด้วย สำหรับห้องน้ำและสุขาก็ควรมีความสะอาดและจำนวนที่เพียงพอสำหรับสมาชิก ในส่วนของตารางการออกกำลังกายแบบกลุ่มก็ควรมีความหลากหลายของการออกกำลังกาย เช่น โยคะ การเต้นแอโรบิค การรักษาสมดุลร่างกาย (Body Balance) การต่อสู้ (Body Combat) ไทชิ ศิลปะการต่อสู้ เป็นต้น สำหรับการบริการพิเศษ สโมสรฟิตเนสควรจัดหาการบริการพิเศษ เช่น สปาและเซาว์น่า การลดสัดส่วน (Slimming) การกระชับสัดส่วน (Firming) การแนะนำการออกกำลังกาย การแนะนำการทางโภชนาการ การฝึกสอนส่วนบุคคล การนวดรักษา เป็นต้น และสุดท้ายพนักงานควรมีความเรียบร้อยและแสดงออกอย่างมืออาชีพ เช่น ชุดเครื่องแบบ และโกนหนวดเครา อีกทั้งพนักงานควรเป็นมิตรและพร้อมที่จะเข้าหาสมาชิก เช่น ยิ้มแย้มแจ่มใสขณะให้บริการ

7.2 ความไว้ใจได้ สโมสรควรมีความไว้ใจได้ในการให้บริการแก่สมาชิก รักษาคำมั่นสัญญา พนักงานและผู้ให้คำปรึกษาด้านการออกกำลังกายควรปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดและสามารถให้บริการสมาชิกตามความต้องการได้ตรงตามวันเวลา อีกทั้งควรมีความสามารถในการให้บริการที่มีคุณภาพ พนักงานควรปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง รับผิดชอบปัญหาที่เกิดขึ้นของสมาชิก และได้รับการฝึกฝนและอบรมความรู้เป็นอย่างดี

7.3 ความรับผิดชอบ พนักงานควรตอบสนองต่อการร้องทุกข์ของสมาชิกเกี่ยวกับการบริการอย่างทันทีทันใด ซึ่งควรมีพนักงานอย่างเพียงพอและมีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา พนักงานควรมีความสามารถและกระตือรือร้นที่จะรับฟังและแก้ไขปัญหาของสมาชิก พนักงานความให้ความสนใจกับความสนใจของสมาชิกและเข้าใจปัญหาของสมาชิก และพนักงานควรเตรียมทางแก้ไขปัญหาของสมาชิกให้ตรงกับความต้องการของสมาชิกและช่วยเหลือสมาชิกด้วยความเต็มใจ

7.4 การประกัน พนักงานควรมีความรู้ความสามารถและทักษะในความรับผิดชอบของเขา พนักงานควรมีความสุภาพ อ้อนน้อม และเชื่อถือได้ รวมทั้งควรมีความอบอุ่นและเป็นมิตร และใช้เวลาเพื่อศึกษาความเป็นตัวตนของสมาชิก และที่สำคัญพนักงานควรตระหนักถึงความปลอดภัยของสมาชิกขณะที่การออกกำลังกายกำลังดำเนินอยู่

7.5 ความเห็นอกเห็นใจ พนักงานควรให้ความสนใจเป็นการส่วนบุคคลกับสมาชิกระหว่างที่ให้บริการ มีความเข้าใจความต้องการของสมาชิกและสามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิผลกับสมาชิก สโมสรฟิตเนสควรสามารถติดต่อได้โดยง่ายจากโทรศัพท์

และข้อมูลทั้งหมดของสโมสรฟิตเนสควรสืบค้นและเข้าถึงได้โดยง่าย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาสโมสรฟิตเนสเอกชนในเมืองโฮจิมิน ได้แก่ สโมสรฟิตเนสควรมีคู่มือแหล่งทรัพยากรบุคคลเพื่อสรุปโครงสร้างขององค์กร ออกแบบแผนที่มีประสิทธิผล ซึ่งรวมถึงการจัดการพื้นที่ การซื้ออุปกรณ์ กระบวนการบำรุงรักษาสำหรับความปลอดภัยหรือการจัดการความเสี่ยงและการรักษาไว้ซึ่งสมาชิก ขยายเป้าหมายการตลาดที่รวมถึงสมาชิกแบบครอบครัวและแบบสถาบันการศึกษา ปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมงานนานาชาติเพื่อสร้างประสบการณ์และรูปแบบธุรกิจนำแผนระยะยาวไปใช้ และเปลี่ยนผลิตภัณฑ์โดยอยู่บนแนวคิดการตลาดและมุ่งเน้นตามความต้องการของสมาชิก

ประเด็นที่ 2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป ได้แก่ ควรมีการประเมินคุณภาพการให้บริการ สำรวจทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อคุณภาพการให้บริการในธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง และขยายขอบเขตการวิจัยไปยังการบริการของผู้ชมและผู้สนับสนุนซึ่งแบ่งตามประเภทของธุรกิจบริการทางการกีฬา

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยของแสดงความซาบซึ้งจากส่วนลึกของความรู้สึกแก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิลมณี ศรีบุญ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญแข ศิริวรรณ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม สำหรับการแนะนำอย่างเป็นมิตร การสนับสนุนอย่างดี การช่วยเหลือ และการเสียสละเวลาอย่างยาวนานที่ทั้งสองท่านมีให้ขณะเป็นที่ปรึกษาด้วยการทุ่มเทในการถ่ายทอดความรู้อย่างเต็มที่

ผู้วิจัยขอใช้โอกาสนี้แสดงความขอบคุณอย่างพิเศษแก่ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ผู้จัดการ เจ้าของ และกลุ่มตัวอย่างของสโมสรฟิตเนสในเมืองโฮจิมิน ผู้ที่ให้ความร่วมมืออย่างวิเศษสุดในการตอบสนองต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยของแสดงความเคารพอย่างนอบน้อมต่อครูอาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการกีฬา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เพื่อน และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือโดยเฉพาะผู้ที่เป็นกำลังใจอันส่งผลให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

Chelladurai, P. and Chang, K. (2000). Targets and Standards of Quality in Sport Services. **Journal of Sport Management Review**, 3(1): 1 - 22.

Choi, J.P. and Cho, Y.C. (2001). The Best Service Model through the Influence of Service Quality on Customer Satisfaction and Repurchase Intentions at Public Culture and Sport Center. **Proceeding of 2001 Seoul International Sport Science Congress, August, Korea**, 23-25.

David, C.W. (1998). **Sport Management and Administration**. London: E & FN Spon.

Hoecke, J.V. and Knop, P.D. (2004). Quality Management in Sport Clubs. **Sport Management Review**, 1: 57-77.

Hyung, H.K. (2007). Globalness or Barclays Premier League: Moderation, Effects of Ethnocentrism. **Journal of 2009 Asian Association for Sport Management Conference**, Taipei, 11-12.

Mullin, B., Hardy, S. and Sutton, W. (2007). **Sport Marketing.** (3rd ed). United States of America: Human Kinetic.

Murray, D. and Howat, G. (2002). The Relationships among Service Quality, Value, Satisfaction, and Future Intentions of Customers at an Australian Sport and Leisure Center. **Journal of Sport Management Review**, 5: 25 - 43.

Papadimitriou, D. and Karteliotis, K. (2000). The Service Quality Expectations in Private Sport and Fitness Centers: A Re-Examination of the Factor Structure. **Sport Marketing Quarterly**, 9(3): 157-164.

Parks, J. B. and Zanger, B.R.K. (1990). **Sport and Fitness Management. Career Strategies and Professional Content.** United States of America: Human Kinetics.

Shank, M.D. (2009). **Sport Marketing-A Strategic Perspec.** (4th ed). United States of America: Pearson Education International.

Shilburry, D., Websterbeek. H. et.al. (2009). **Strategic Sport Marketing.** (3rd ed). Australia: Allen & Unwin.

Academic Journal Institute of Physical Education

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างประเทศต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

The Opinions of Foreign Tourist Towards Development for Bangkok to be the Tourism Center of Greater Mekong Sub-Region Railways

คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา* และ Prof. Dr.Pu Yongjian**
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยฉงชิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างประเทศต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า

นักท่องเที่ยวต่างประเทศมีความคิดเห็นต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.730) เมื่อพิจารณาในรายด้านต่างๆ แล้วพบว่า ด้านการส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 3.791) รองลงมาคือ องค์ประกอบทรัพยากรท่องเที่ยว ($\overline{X}$ = 3.785) ธุรกิจท่องเที่ยว ($\overline{X}$ = 3.716) บริหารจัดการภาคเอกชน ($\overline{X}$ = 3.704) และการบริหารจัดการภาครัฐ ($\overline{X}$ = 3.656)

คำสำคัญ: นักท่องเที่ยวต่างประเทศ, ศูนย์กลางการท่องเที่ยว, อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

Abstract

The purpose of this study was to study the opinions of foreign tourist towards development for Bangkok to be the tourism center of Greater Mekong Sub-region railways. The questionnaires were administered as a survey tool and the data were analyzed statistically using means, and standard deviation. The following results were:

* นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาบริหารการท่องเที่ยว คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฉงชิ่ง
** ศาสตราจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฉงชิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

The overall opinions of foreign tourist towards Bangkok development for to be the tourism center of Greater Mekong Sub-region Railways were at high level ($\overline{X}$ = 3.730). The most significant issue was Tourism Marketing Mix ($\overline{X}$ = 3.791) followed by Components of Tourism Resources ($\overline{X}$ = 3.785), Tourism Business ($\overline{X}$ = 3.716), Private Management ($\overline{X}$ = 3.704), and Public Administration ($\overline{X}$ = 3.656) respectively.

Keywords: FOREIGN TOURIST, TOURISM CENTER, GREATER MEKONG SUB-REGION RAILWAYS

บทนำ

โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง Greater Mekong Sub-region (GMS) เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศ คือ ราชอาณาจักรไทย, สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์, ราชอาณาจักรกัมพูชา, สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม, สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 โดยมีธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB: Asian Development Bank) เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลัก กลุ่มประเทศ GMS มีพื้นที่รวมกันประมาณ 2 ล้าน 3 แสน ตารางกิโลเมตร มีประชากรรวมกันประมาณ 300 ล้านคน และอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งยังเป็นจุดศูนย์กลางในการเชื่อมโยงติดต่อระหว่างภูมิภาคเอเชียใต้ เอเชียตะวันออก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Ransley, Cornford, and Rosien, 2008)

จากผลจากการประชุมรัฐมนตรีลุ่มแม่น้ำโขงครั้งที่ 16 ที่ฮานอย ประเทศเวียดนาม (Akom, ออนไลน์) ได้มีการลงนามในแถลงการณ์ร่วมมือทั้ง 6 ประเทศ ใน 6 ฉบับด้วยกัน ประเด็นหลัก 1 ใน 6 ฉบับ คือตัวกรอบยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นทางรถไฟในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งประเทศไทยจะร่วมกันผลักดันให้มีการเชื่อมโยงโครงข่ายรถไฟใน GMS ภายใน 10 ปีระหว่างปี 2555-2565 และเพิ่มประสิทธิภาพในด้านอื่นๆ ของการพัฒนารถไฟของประเทศ รวมถึงการประเมินปริมาณการขนส่ง ต้นทุนค่าก่อสร้างและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

กรุงเทพมหานครในฐานะศูนย์กลางการท่องเที่ยวของประเทศ เป็นประตูเปิดรับนักท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศไทย และยังเป็นเมืองที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงถึง 4.27 แสนล้านบาทในปี พ.ศ. 2553 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ออนไลน์) อีกทั้งจากการจัดอันดับเมืองที่น่าเที่ยวที่สุดในโลก กรุงเทพมหานครได้รับรางวัล World's Best Award ประจำปี 2011 (Travel & Leisure, ออนไลน์) ทั้งนี้สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผลกรุงเทพมหานคร (2552) ได้วางกรอบการพัฒนากรุงเทพมหานครระดับภาคมหานครระยะ 5 ปี ไว้ดังนี้ "กรุงเทพฯ จะเป็นมหานครที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และโบราณสถานที่ได้รับการบูรณะฟื้นฟู เป็นมหานครสีเขียวที่ปลอดภัยจากน้ำท่วม พร้อมทั้งมีระบบคมนาคมขนส่งที่สะดวกและเชื่อมโยงในระดับภูมิภาคเพื่อรองรับการที่ประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวและการบริการที่เชื่อมโยงกันในกลุ่มอาเซียน โดยมีบทบาทให้เป็นมหานคร

ชั้นนำระดับโลกด้านการท่องเที่ยวและเป็นมหานครชั้นนำด้านการคมนาคมขนส่งทางอากาศ การค้าและบริการการสาธารณสุขและการแพทย์ในระดับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้"

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างประเทศต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างประเทศต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการภาคเอกชน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร และเป็นการเพิ่มขีดความสามารถการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครต่อไป

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวต่างประเทศในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างนั้นผู้วิจัยใช้สูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane, 1973) ในการคำนวณ โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นไว้ที่ 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% การเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างคือ 400 คน โดยทำการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) บริเวณ 10 สถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม, พระบรมมหาราชวัง, วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราช วัดอรุณราชวราราม วรมหาวิหาร, พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร, วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามราชวรวิหาร, พระที่นั่งวิมานเมฆ, ตลาดนัดสวนจตุจักร, พิพิธภัณฑ์บ้านไทย จิม ทอมป์สัน และห้างสรรพสินค้ามาบุญครอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วยลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด และปลายปิด (Open and Close-ended) แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม, พฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครและอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง, ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครเพื่อการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการเป็นเจ้าบ้านที่ดีเพื่อพัฒนากรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาร้อยละ (Percentage)

2. ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วสรุปความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำเฉพาะคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามีความสำคัญของยุทธศาสตร์

ในระดับมากถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย (Mean) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ไม่เกิน 1.00) จึงนำมาใช้กำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนากรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงของประชาชนวัยทำงานในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

3. ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครเพื่อการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open end) ใช้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อความที่ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนอธิบายมา แล้วจับประเด็นและนำประเด็นที่คล้ายคลึงกันมาจัดเป็นกลุ่มเดียวกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นค่าความถี่ (Frequency) ให้กับข้อความหรือรายการนั้น แล้วสรุปมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุ 30-39 ปี มีสถานภาพแต่งงานแล้ว เดินทางมาจากทวีปเอเชีย วุฒิการศึกษาที่สำเร็จสูงสุด คือ ปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานหน่วยงานเอกชน มีรายได้เฉลี่ย US$ 2,001-US$ 3,000 ต่อเดือน

2. พฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครและอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวต่างประเทศส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครเป็นครั้งที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 46.500, เหตุผลหลักในการมาท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร คือ มาเยี่ยมเพื่อนหรือญาติ คิดเป็นร้อยละ 56.250, เดินทางท่องเที่ยวกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 51.000 ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร 3-4 วัน คิดเป็นร้อยละ 42.250 ตนเองและเพื่อนเป็นผู้ตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ 63.500 จัดการการจองผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวด้วยตนเองผ่านอินเตอร์เนต คิดเป็นร้อยละ 43.75 ได้รับข่าวสารการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครผ่านทางอินเตอร์เนต คิดเป็นร้อยละ 43.750 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวครั้งนี้ (ไม่รวมค่าโดยสารทางอากาศ) USD 1,001-USD 1,500 คิดเป็นร้อยละ 47.500, ค่าใช้จ่ายหลักคือ ค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 35.750, มีความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์เชิงบวกของกรุงเทพมหานครคือ อาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 37.500, มีความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์เชิงลบของกรุงเทพมหานครคือ การท่องเที่ยวทางเพศ คิดเป็นร้อยละ 37.250, ไม่แน่ใจว่าภายในระยะเวลา 5 ปี จะเดินทางกลับมากรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 80.000, เคยเดินทางไปประเทศอื่นๆ ในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง คิดเป็นร้อยละ 71.500, มีความสนใจที่จะเดินทางไปยังประเทศอื่นๆ ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง คิดเป็นร้อยละ 100.000, และมีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงแล้วแต่ยังต้องการข้อมูลเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 52.250

3. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.730) เมื่อพิจารณาในรายด้านต่างๆแล้วพบว่า ทุกด้านมีความสำคัญระดับมาก โดยด้านส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 3.791)

รองลงมา คือ องค์ประกอบทรัพยากรท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 3.785) และผลการวิจัยรายการย่อยในแต่ละด้าน เป็นดังนี้

ด้านการบริหารจัดการภาครัฐ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเรื่องความสำคัญของยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการภาครัฐ ในรายการย่อย รัฐบาลควรมุ่งเน้นในเรื่องการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวกรุงเทพฯอย่างเหมาะสม ($\bar{X}$ = 3.738) รองลงมาคือ รัฐบาลควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกรุงเทพฯเพื่อส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ($\bar{X}$ = 3.690) และรัฐบาลควรจัดให้มีการควบคุมมาตรฐานการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ($\bar{X}$ = 3.685) ตามลำดับ

ด้านการบริหารจัดการภาคเอกชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเรื่องความสำคัญของยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการภาคเอกชน ในรายการย่อย ภาคเอกชนควรมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ทรัพยากรการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ และภาคเอกชนควรมีส่วนช่วยดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวมากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.753) รองลงมาคือ ภาคเอกชนควรมีส่วนช่วยดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 3.720)

ด้านองค์ประกอบทรัพยากรท่องเที่ยว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเรื่องความสำคัญของยุทธศาสตร์ด้านองค์ประกอบทรัพยากรท่องเที่ยวในรายการย่อย กรุงเทพฯ มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวประเภทความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวพอเพียงและเหมาะสม ($\bar{X}$ = 3.913) รองลงมาคือ กรุงเทพฯ มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวประเภทโครงสร้างพื้นฐานพอเพียงและเหมาะสม ($\bar{X}$ = 3.823) และกรุงเทพฯ มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวประเภทเข้า-ออกเมืองพอเพียงและเหมาะสม ($\bar{X}$ = 3.810) ตามลำดับ

ด้านธุรกิจท่องเที่ยว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเรื่องความสำคัญของยุทธศาสตร์ด้านธุรกิจท่องเที่ยวในรายการย่อย กรุงเทพฯ ควรมีการพัฒนาธุรกิจจัดการประชุมสัมมนาเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ($\bar{X}$ = 3.823) รองลงมาคือ กรุงเทพฯ ควรมีการพัฒนาธุรกิจการจัดแสดงนิทรรศการและสินค้าเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ($\bar{X}$ = 3.740) และกรุงเทพฯ ควรมีการพัฒนาธุรกิจการบันเทิงและนันทนาการเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ($\bar{X}$ = 3.732) ตามลำดับ

ด้านส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเรื่องความสำคัญของยุทธศาสตร์ด้านส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวในรายการย่อย สภาพแวดล้อมเมืองของกรุงเทพฯควรดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 4.023) รองลงมาคือ สถาปัตยกรรมแหล่งท่องเที่ยวกรุงเทพฯ มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 3.845) และจำนวนบุคลากรทางการท่องเที่ยวมีเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 3.838) ตามลำดับ

4. ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนากรุงเทพ-มหานครเพื่อการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59.0000 และเมื่อ

พิจารณารายประเด็น พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครเพื่อการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงในประเด็น ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว จำนวน 43 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 18.220 รองลงมาคือการพัฒนาการขนส่งภายในกรุงเทพมหานครอย่างครบวงจร จำนวน 37 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 15.678 และปรับปรุงภาพลักษณ์เชิงลบของกรุงเทพฯ จำนวน 29 ประเด็น คิดเป็นร้อยละ 12.289

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างประเทศต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายไว้ดังนี้

นักท่องเที่ยวต่างประเทศมีความคิดเห็นเรื่องความสำคัญของยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการภาครัฐ ในรายการย่อย รัฐบาลควรมุ่งเน้นในเรื่องการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ อย่างเหมาะสมมากที่สุด ผู้วิจัยมีความเห็นว่า รัฐบาลพึงมีจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวของกรุงเทพฯ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจและสังคม ควบคู่ไปกับการรักษาสุนทรียภาพ เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และระบบนิเวศวิทยา โดยตระหนักถึงคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีอยู่ กล่าวคือ รัฐพึงมีการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเน้นการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างพอดีเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ในระยะเวลายาวนาน และมีการกระจายผลประโยชน์ให้แก่ประโยชน์ส่วนใหญ่ สอดคล้องกับ สมบัติ กาญจนกิจ (2544) ที่ได้แสดงแนวคิดว่า นโยบายการท่องเที่ยวโดยส่วนรวมเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นประการหนึ่งที่จะช่วยให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่อยู่อย่างเหมาะสม (Optimum Utilization of Resource) โดยเฉพาะการลงทุนในกิจกรรมแขนงต่างๆ ทางการท่องเที่ยว อีกประการหนึ่งนโยบายการท่องเที่ยวของประเทศจะต้องไม่ให้ความสำคัญหรือจำกัดเฉพาะในเรื่องของผลประโยชน์ทางการคลังและเศรษฐกิจเท่านั้น แต่จะต้องพิจารณาให้ความสำคัญกับการพัฒนาในสาขาต่างๆ ด้วย

นักท่องเที่ยวต่างประเทศมีความคิดเห็นเรื่องความสำคัญของยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการภาคเอกชนใน 2 รายการย่อยมากที่สุดคือ

ก. รายการย่อยภาคเอกชนควรมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ทรัพยากรการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในปัจจุบันภาคเอกชนทางการท่องเที่ยวเป็นกลไกที่มีความเข้มแข็งที่ผลักดันการท่องเที่ยวไทย การสร้างสรรค์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของภาครัฐไม่อาจสำเร็จลุล่วงไปได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน จึงกล่าวได้ว่าภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสรรค์ทรัพยากรท่องเที่ยวของกรุงเทพฯ ทั้งนี้ทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นทรัพยากรของชาติที่มีคุณค่า ภาคเอกชนควรมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อก่อให้เดินผลตอบแทนทางเศรษฐกิจอย่างสูงสุด นอกจากนี้ควรร่วมมือกับภาครัฐวางแนวทางการพัฒนาปรับปรุง และอนุรักษ์ทรัพยากรควบคู่ไปด้วยเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน สอดคล้องกับบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ที่ให้แนวคิดว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าสำคัญยิ่งที่จะดึงดูด หรือจูงใจ

นักท่องเที่ยวที่มาเยือน จึงต้องร่วมมือกันทั้งรัฐบาลและเอกชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีอยู่ให้คงไว้ และสร้างสรรค์ทรัพยากรท่องเที่ยวใหม่ๆ เกิดขึ้นด้วย

ข. รายการย่อยภาคเอกชนควรมีส่วนช่วยดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ภาคเอกชนควรประสานงานกับภาครัฐในด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวเพื่อให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองน่าเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดระบบเตือนภัยในแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีร่วมเสนอแนะแผนรองรับในการป้องกัน ช่วยเหลือฟื้นฟูและบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติต่างๆ ให้สามารถสร้างความมั่นใจในด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบโดยตรงต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพราะความต้องการด้านความปลอดภัยนั้นเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ สอดคล้องกับมาสโลว์ (Maslow, 1970) กล่าวถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ไว้ว่า ความต้องการความปลอดภัย (The Safety Needs) เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการทางร่างกายแล้ว ความต้องการความปลอดภัยก็จะเข้ามาแทนที่ มนุษย์มีความต้องการที่จะได้รับการตอบสนองในด้านความปลอดภัยปราศจากภัยอันตรายต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับชีวิต ซึ่งถือว่าเป็นธรรมชาติโดยทั่วไปของมนุษย์

นักท่องเที่ยวต่างประเทศมีความคิดเห็นเรื่องความสำคัญของยุทธศาสตร์ด้านองค์ประกอบทรัพยากรท่องเที่ยวในรายการย่อย กรุงเทพฯ มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวประเภทความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวพอเพียงและเหมาะสมมากที่สุด ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นเหตุปัจจัยหลักในการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยว ดังนั้นกรุงเทพฯ ควรสร้างความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยวในเรื่องความปลอดภัยทั้งร่างกาย ทรัพย์สิน และการเดินทางแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวด้วยการป้องกันเหตุที่สามารถก่อให้เกิดอันตรายและความเดือดร้อนต่างๆ กับนักท่องเที่ยว เช่น โจรกรรม อาชกรรม และความปลอดภัยจากบริการการท่องเที่ยว เป็นต้น สอดคล้องกับ สุวรรณชัย ฤทธิรักษ์ และมานิตย์ ศุทธสกุล (2544) ที่กล่าวถึงกล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจต่อการเดินทางท่องเที่ยวไว้ว่า ความปลอดภัยในร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สินในสังคมในประเทศหรือภูมิภาคที่มีความสงบ เรียบร้อย คนในสังคมมีความมั่นคงและปลอดภัยในร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน ไม่มีปัญหาทางสังคม หรือมีปัญหาบ้างเพียงเล็กน้อยตามปกติธรรมดา นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศมีความมั่นใจที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวในพื้นที่ ประเทศหรือภูมิภาคนั้นด้วยความปลอดภัย ไม่ต้องกังวลกับปัญหาเกี่ยวกับร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน ในระหว่างที่เดินทางไปเยี่ยมเยือนหรือพักอาศัยอยู่ในพื้นที่หรือประเทศนั้นๆ ได้แก่ ความปลอดภัยในการใช้บริการคมนาคมขนส่ง ความปลอดภัยในการใช้บริการนำเที่ยว ความปลอดภัยจากการใช้บริการมัคคุเทศก์ ความปลอดภัยในการใช้บริการพักแรม ความปลอดภัยจากการบริโภคอาหาร ความปลอดภัยจากการใช้บริการด้านบันเทิง และความปลอดภัยในการซื้อสินค้าและของที่ระลึกของนักท่องเที่ยว สภาพการณ์หรือชื่อเสียงดังกล่าวย่อมเป็นปัจจัยที่ดึงดูดหรือเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศให้ความสนใจและตัดสินใจเดินทางไปพักผ่อนหรือท่องเที่ยว มากกว่าประเทศหรือภูมิภาคที่มีปัญหาหรือมักเกิดปัญหาทางสังคม เกิด

ความขัดแย้ง ความไม่สงบเรียบร้อย โดยเฉพาะความไม่ปลอดภัยในร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สินของคนในสังคมและของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ

นักท่องเที่ยวต่างประเทศมีความคิดเห็นเรื่องความสำคัญของยุทธศาสตร์ด้านธุรกิจท่องเที่ยวในรายการย่อย กรุงเทพฯ ควรมีการพัฒนาธุรกิจจัดการประชุมสัมมนาเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงมากที่สุด ผู้วิจัยมีความเห็นว่า กรุงเทพมหานครมีความพร้อมในทุกๆ ด้านของธุรกิจนิทรรศการและการประชุม (MICE) อีกทั้งกรุงเทพฯ มีจุดเด่นทางด้านสภาพภูมิศาสตร์และสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมตลอดทั้งปี สอดคล้องกับปิลันธนา ชมพูพันธ์ (2551) ที่กล่าวว่า จากสภาพภูมิภาคอากาศของประเทศไทยที่เอื้ออำนวยให้สามารถจัดงานการประชุมได้ตลอดทั้งปี ซึ่งต่างจากประเทศที่มีอากาศหนาวจัดในฤดูหนาวที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดประชุม ดังนั้นหากธุรกิจการจัดประชุมได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเต็มที่ ก็จะนำไปสู่การสร้างอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่ถาวร (Permanent job) ไม่เป็นเพียงแต่การจ้างงานตามฤดูกาล (Temporary job) ดังเช่นการท่องเที่ยวทั่วไป (Leisure Tourism) ซึ่งขึ้นอยู่กับฤดูกาล

นักท่องเที่ยวต่างประเทศมีความคิดเห็นเรื่องความสำคัญของยุทธศาสตร์ด้านส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวในรายการย่อย สภาพแวดล้อมเมืองของกรุงเทพฯควรดึงดูดใจนักท่องเที่ยวมากที่สุด ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เมืองแห่งการท่องเที่ยวย่อมต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการให้บริการทางการท่องเที่ยว เช่น สถาปัตยกรรม ทัศนียภาพสวยงาม ความสะอาดของเมือง เพื่อก่อให้เกิดแรงจูงใจทางการท่องเที่ยวและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ บิตเนอร์และบูมส์ (Bitner, J. and Booms, B., 1981) ที่ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical evidence and presentation) หมายถึง ความสามารถและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพซึ่งได้ถูกนำเสนอในรูปแบบของการบริการอันส่งผลให้เกิดศักยภาพด้านความพึงพอใจแก่ลูกค้า

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ภาครัฐควรเน้นการให้ความรู้ที่ทันสมัยและถูกต้องเกี่ยวการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงแก่ ภาคเอกชน ภาคประชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยสูงสุด

2. ภาครัฐควรพิจารณาการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง โดยมุ่งเน้นความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

3. ภาครัฐควรร่วมมือกับภาคเอกชน สถาบันการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อวางแผน ศึกษาวิจัยและผลักดันให้การดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงให้บรรลุวัตถุประสงค์และประสบผลสำเร็จตามขั้นตอนหรือนโยบายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลควรมีนโยบายที่ชัดเจนหรือกำหนดเป็นวาระแห่งชาติในการส่งเสริมและพัฒนาการ

ท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ครอบคลุมทุกด้านโดยปราศจากการทุจริตคอรัปชั่น

2. รัฐบาลต้องประสานความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ของรัฐที่มีส่วนรับผิดชอบหลักและภาคเอกชน โดยการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือทางวิชาการและนักวิชาการจากต่างประเทศเพื่อศึกษาวิจัยพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการท่องเที่ยวด้วยรถไฟไทยให้มีความเหมาะสม ทันสมัยน่าสนใจและปลอดภัย

3. การวางนโยบายต่างประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนากรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวตามเส้นทางรถไฟอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ทั้งนี้รัฐบาลควรตระหนักถึงความแตกต่างของนโยบายต่างประเทศของแต่ละประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง โดยมุ่งเน้นความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้า ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในอนุภูมิภาคอย่างยั่งยืน

คำขอบคุณ

การศึกษาวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาช่วยเหลือและให้คำปรึกษาตลอดจนให้ข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์จากผู้มีพระคุณหลายท่าน โดยเฉพาะ Prof. Dr. Pu Yongjian อาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สุคนธทรัพย์ รองศาสตราจารย์ เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล Dr. Robert Bruce Snader และ Dr. Andrew W. Beckwith ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัยที่ได้เสียสละกรุณาให้คำแนะนำ ตรวจทานการศึกษาวิจัย ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงสำนวนภาษาในการเขียนเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยว, กรม. (2554). **สรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยว ปี 2548-2553.** กรุงเทพมหานคร: กรมการท่องเที่ยว.

การท่องเที่ยว, กรม. (2554) Internal tourism in Bangkok <http://www.tourism.go.th> (9 ธันวาคม)

กุลวรา สุวรรณพิมล. (2552) **หลักการมัคคุเทศก์.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงดาว.

กรุงเทพมหานคร, สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล. (2552). **แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 12 ปี (พ.ศ. 2552-2563) กรุงเทพฯ มหานครแห่งความน่าอยู่อย่างยั่งยืน.** กรุงเทพมหานคร: สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548) **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวธุรกิจที่ไม่มีวันตายของประเทศไทย.** กรุงเทพมหานคร: ซี.พี.บุ๊ค สแตนดาร์ด.

ปิลันธนา ชมพูพันธ์. (2551). **การศึกษาศักยภาพการจัดการประชุมและนิทรรศการของจังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมบัติ กาญจนกิจ. (2544) **นันทนาการและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว.** กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวรรณชัย ฤทธิรักษ์ และมานิตย์ ศุทธสกุล. (2544). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว.** ในเอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (หน่วยที่ 6). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อรทัย วานิชดี. (2545). **ธุรกิจทั่วไป.** กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.

Akom. (2554). **ยุทธศาสตร์รถไฟลุ่มน้ำโขง ใต้เงื้อมมือจีน-ญี่ปุ่น.** <http://www.vmekongmedia.com> (8 ธันวาคม)

Bitner, J. and Booms, B. (1981). **Marketing strategies and organizational structures for service firms.** Chicago: American Marketing Association.

Carol, R., Jonathan, C., and Jessica, R. (2008). **A Citizen's Guide to the Greater Mekong Subregion.** Melbourne: Oxfam Australia November.

Maslow, A.H. **Motivation and Personality.** New York: Harper and Row, 1970.

Travel& Leisure. (2011). **TOP 10 CITIES.** <http://www.travelandleisure.com/worldsbest/2011/cities> (11 ธันวาคม)

Yamane, T. (1973). **An Introductory analysis.** Tokyo: Harper International Edition.

การพัฒนาตัวแบบกิจกรรมกีฬาและนันทนาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Sports and Recreation Activities Development Model For Enhancing Participation of Students At Prince of Songkla University Pattani Campus

นัทธี บุญจันทร์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ ศึกษากิจกรรมกีฬาและกิจกรรมนันทนาการที่พึงประสงค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และพัฒนาตัวแบบกิจกรรมกีฬาและกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เพื่อการวิจัยเชิงปริมาณเป็นนักศึกษา จำนวน 400 คน และใช้การเลือกแบบเจาะจงเพื่อการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน นักวิชาการอุดมศึกษาจำนวน 5 คน และประธานชมรมและกรรมการชมรมกีฬาและนันทนาการ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการโดยนักศึกษาพบปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาที่มุ่งเน้นเพื่อความสนุกสนาน การจัดกิจกรรมกีฬาที่มุ่งเน้นเพื่อสุขภาพ การมีส่วนร่วมจัดตั้งชมรมกีฬาและนันทนาการ

2. กิจกรรมกีฬาที่นักศึกษาพึงประสงค์ คือ แบดมินตัน วอลเลย์บอล เปตอง บาสเกตบอล ว่ายน้ำ และกิจกรรมนันทนาการที่นักศึกษาพึงประสงค์คือกิจกรรมนันทนาการงานอดิเรก กิจกรรมนันทนาการนอกเมืองและกลางแจ้ง กิจกรรมนันทนาการทางสังคม กิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวทัศนศึกษา กิจกรรมนันทนาการดนตรีและร้องเพลง

3. ตัวแบบกิจกรรมกีฬาจากผลการวิจัยประกอบด้วย กิจกรรมกีฬาสากลที่นักศึกษามีความต้องการ คือ ฟุตบอล วอลเลย์บอล ตะกร้อ ว่ายน้ำ ฟุตซอล บาสเกตบอล และกิจกรรมกีฬาพื้นบ้าน เช่น ปันจักสีลัต แข่งเรือกอและ แข่งขันนกเขาชวาเสียง และตัวแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักศึกษามีความต้องการ คือ

กิจกรรมนันทนาการดนตรีและร้องเพลง กิจกรรมนอกเมืองและกลางแจ้ง กิจกรรมนันทนาการทางสังคม กิจกรรมการพัฒนาสุขภาพและกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมงานอดิเรกการใช้เวลาว่าง กิจกรรมท่องเที่ยวทัศนศึกษา และกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน เช่น ดิเกฮูลู รำตาลีกีปัต ร้องอนาซีส รอเง็ง งานเมาลิด กวนอาชูรอ โดยนักศึกษามีความต้องการการมีส่วนร่วมในการประเมินการจัดกิจกรรมและการปฏิบัติในฐานะผู้ชม สำหรับช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมควรจัดในช่วงวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 16.00-18.00 น. ซึ่งจะต้องเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักปฏิบัติทางศาสนาและวัฒนธรรมของนักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลามที่มีจำนวน 80 เปอร์เซ็นต์ ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทั้งนี้มหาวิทยาลัยจะต้องเป็นผู้ให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ และสถานที่

คำสำคัญ: การพัฒนา/การมีส่วนร่วม

Abstract

This research was conducted to examine problems and needs of sports and recreations participation and preferable sports and recreations of students at Prince of Songkla University, Pattani campus and to develop sports and recreations model in order to enhance the students'participation. The samples for quantitative study were 400 students drawn by stratified random sampling, while administrators, 5 academicians and 15 Sports and Recreations Club leaders and committee members were drawn by purposive sampling for qualitative study. The research instruments included questionnaires and interview forms. Percentage, frequency, mean, standard deviation and data analysis were used in analyzing data.The findings were as follows.

1) Two problems in attending the sports and recreation activity in both competitive sport activities for pleasure and sport activities for good health and fitness which the university students. and the problem in founding the sports clubs.

2) The sports activities which the university students desired are badminton, volleyball, petanque, basketball, swimming. and the recreations activities which the university students desired are were hobby, off-campus/outdoor activities, social recreations, field trips or study tours, music and singing.

3) Regarding to the sports models, students' preferred able international sports were football, volleyball, takraw, swimming, futsal and basketball while their preferred local sports included such sports as Pencak Silat, Kolae boat race and dove singing contests. As for recreation models, students' preferable activities were music and singing,

outdoor and off-campus activities, social recreation, health enhancement and dynamics group, leisure time activities, field trips , study tours, as well as folk performances like 'likay hulu', 'rabum talikipas' or fan dance, 'nasheed'singing, 'rong-ngeng' dance, Maulid festival, and 'asura' making. Besides being spectators, they wanted to participate in evaluating the activity organization. The appropriate time for the activities should be on weekdays at 4-6 pm. and must also be in accordance with their religious practices and the culture of those students who are Muslim, which is the majority group (80 percent) in Prince of Songkla University, Pattani Campus, Moreover, the personal staff, the budget and venues must be supported by the University.

Keywords: DEVELOPMENT/PARTICIPATION

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศนั้นมีบทบาทหน้าที่และเป้าหมายเดียวกัน แต่มีแนวทางในการดำเนินงานที่แตกต่างกันในบางบริบท ตามปัจจัยแวดล้อมของแต่ละสถาบันเพื่อให้สภานิสิต-นักศึกษาได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันเป็นการแลกเปลี่ยนมุมมองและประสบการณ์ในการทำงาน รวมทั้งเป็นการรวมพลังอย่างสร้างสรรค์ของนิสิต-นักศึกษาในฐานะเยาวชนผู้จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ จะได้มีโอกาสสร้างความร่วมมือระหว่างกันและเป็นการพัฒนาศักยภาพของนิสิตนักศึกษารวมทั้งองค์กรสภานักศึกษาด้วย อันจะเป็นการฝึกฝนและเติมเต็มความเป็นบัณฑิตที่มีจิตสำนึกเพื่อสังคมในการออกไปพัฒนาสังคมและประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550)

กิจกรรมกีฬาและนันทนาการเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนานิสิต-นักศึกษาในสถาบันการศึกษา ซึ่งมีนิสิต-นักศึกษาจำนวนมากที่ไม่ได้ให้ความสำคัญในกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ และหากกิจกรรมกีฬาและนันทนาการไม่เป็นไปตามความต้องการหรือไม่น่าสนใจโอกาสที่นิสิต-นักศึกษาจะเข้าร่วมจึงมีความเป็นไปได้น้อยมาก ในปัจจุบันจำนวนนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา จนขณะนี้นักศึกษามีจำนวนมากถึง 8,000 กว่าคน และนักศึกษาส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม 80 เปอร์เซ็นต์ (รายงานประจำปีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2553) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่พหุวัฒนธรรมมีความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรมและวิถีการดำรงชีวิต ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมต่างๆ ของกองกิจการนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ไม่ได้รับความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมจากนักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม เช่น กิจกรรมการไหว้ครูของมหาวิทยาลัย การแข่งขันกีฬาและประกวดเชียร์ของนักศึกษา กิจกรรมการแสดงตามเทศกาลต่างๆ ซึ่งจากการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ที่ผ่านมาไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และจากงานวิจัยของยุทธพงศ์ ยุคุณธร, 2543 และสุทธิวรรณ กิตินิรันดร์กูล, 2545 พบว่าสาเหตุที่ไม่ได้รับความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษากิจกรรมกีฬาและนันทนาการมีข้อจำกัดทางศาสนาส่งผลให้นักศึกษาเข้าร่วมน้อยมากและนักศึกษาไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาและนันทนาการระหว่างอยู่ในมหาวิทยาลัย และจากสาเหตุที่นักศึกษาต้องเรียนในช่วงตอนเย็น ซึ่งนักศึกษาที่เรียนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ต้องใช้เวลาในการเรียนมากกว่าปกติจึงไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ (นิฟาริด ระเด่นอาหมัด, 2554)

จากสาเหตุและความสำคัญดังกล่าวเพื่อให้การดำเนินงานด้านกิจกรรมกีฬาและนันทนาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสภาพของวัฒนธรรมท้องถิ่น ชุมชนที่เหมาะสมในบริบทของพื้นที่พหุวัฒนธรรม และเพื่อเป็นการพัฒนากิจกรรมกีฬาและนันทนาการของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งกระบวนการในการให้ได้มาซึ่งข้อมูลนั้นถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ผู้สอนและเป็นที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการของนักศึกษา จึงเห็นความสำคัญที่จะศึกษาต้นแบบกิจกรรมกีฬาและนันทนาการเพื่อการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

2. เพื่อศึกษากิจกรรมกีฬาและกิจกรรมนันทนาการที่พึงประสงค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3. เพื่อพัฒนาตัวแบบกิจกรรมกีฬาและกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

นิยามศัพท์

ตัวแบบ หมายถึง การดำเนินงานกิจกรรมกีฬาและนันทนาการที่เป็นต้นแบบของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีเพื่อช่วยให้นักศึกษาไทยพุธและไทยมุสลิม มีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาและนันทนาการมากขึ้น

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงผสมผสาน คือ การดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกำหนดประชากร ดังนี้

1.1.1 ผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ประชากรได้จากวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชากรทั้งหมดที่เป็นผู้บริหาร ประกอบด้วย รองอธิการบดีวิทยาเขตปัตตานี รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและวัฒนธรรม ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและวัฒนธรรม ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร และผู้อำนวยการศูนย์กีฬา จำนวน 5 คน

1.1.2 นักวิชาการอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จากประชากรที่ทำหน้าที่ด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้ จำนวน 5 คน

1.1.3 ประธานชมรมและกรรมการชมรมกีฬาและนันทนาการ ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยประชากรได้จากวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้จำนวน 15 คน

1.1.4 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาการกีฬาและนันทนาการ จำนวน 5 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสอบถาม

นักศึกษากลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากรทั้งหมดของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวนทั้งสิ้น 8,000 คน โดยอาศัยเกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามคณะโดยแบ่งเป็นชั้นปีที่ 2 ถึง ปีที่ 4 และชั้นปีอื่นๆ ที่มีรหัสนักศึกษา 54 ลงมา โดยกำหนดสัดส่วนและวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Ramdom Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

- แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมกีฬาและนันทนาการได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92
- แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบมีโครงสร้าง
- การสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิโดยนำข้อมูลจากเชิงปริมาณและข้อมูลจากเชิงคุณภาพเพื่อสรุปประเด็นในการพัฒนาตัวแบบกิจกรรมกีฬาและนันทนาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การสร้างข้อสรุปเนื้อหา (Data Analytic)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัญหาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาของนักศึกษา ซึ่งนักศึกษาพบกับปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาอยู่ในระดับปานกลาง เช่น นักศึกษาพบปัญหาการเข้าร่วมการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาที่มุ่งเน้นเพื่อสุขภาพอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 ปัญหาการเข้าร่วมการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาที่มุ่งเน้นเพื่อความสนุกสนานหรือพักผ่อนอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 ปัญหาในการมีส่วนร่วมการจัดตั้งชมรมกีฬาในมหาวิทยาลัย ($\overline{X}$=2.92) ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาในฐานะนักกีฬา

($\overline{X}$ =2.80) และปัญหาการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมกีฬาของมหาวิทยาลัย ($\overline{X}$= 2.86) และนักศึกษาพบปัญหาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการในมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับปานกลาง เช่น ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการในการมีส่วนร่วมจัดตั้งชมรมกิจกรรมนันทนาการในมหาวิทยาลัย ($\overline{X}$= 2.92) ปัญหาการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมนันทนาการของมหาวิทยาลัย($\overline{X}$ = 2.90) ปัญหาที่ไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการให้สอดคล้องกับปฏิทินการศึกษาของมหาวิทยาลัย ($\overline{X}$ = 2.99)

ความต้องการการมีส่วนร่วมพบว่านักศึกษามีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาอยู่ในระดับมาก เช่น ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมการจัดตั้งชมรมกีฬาในมหาวิทยาลัย($\overline{X}$ = 3.69) ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาในฐานะนักกีฬา ($\overline{X}$ = 3.62) ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาในฐานะผู้ตัดสินกีฬา ($\overline{X}$= 3.43) และความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมกีฬาของมหาวิทยาลัย ($\overline{X}$ =3.6[2]) และความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการในมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก เช่น ความต้องการมีส่วนร่วมจัดตั้งชมรมนันทนาการในมหาวิทยาลัย ($\overline{X}$= 3.62) ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมนันทนาการของมหาวิทยาลัย ($\overline{X}$=3.53) ความต้องการมีส่วนร่วมการประเมินผลการจัดกิจกรรมนันทนาการ ($\overline{X}$ = 3.65)

2. กิจกรรมกีฬาที่นักศึกษาพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก 5 อันดับแรก มีดังนี้ แบดมินตัน ($\overline{X}$ = 4) วอลเลย์บอล ($\overline{X}$ = 3.81) เปตอง ($\overline{X}$ =3.70) บาสเกตบอล ($\overline{X}$ = 3.59) ว่ายน้ำ ($\overline{X}$ = 3.58) และกิจกรรมนันทนาการที่นักศึกษาพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก 5 อันดับแรกคือ กิจกรรมนันทนาการงานอดิเรก ($\overline{X}$ = 3.63) นันทนาการนอกเมือง/กลางแจ้ง ($\overline{X}$=3.63) นันทนาการทางสังคม ($\overline{X}$= 3.60) กิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวทัศนศึกษา ($\overline{X}$ = 3.49) กิจกรรมนันทนาการการดนตรีและร้องเพลง ($\overline{X}$ = *3.48*)

3. ตัวแบบกิจกรรมกีฬาและนันทนาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผู้วิจัยดำเนินการสรุปข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและการสรุปข้อมูลจากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกีฬาและนันทนาการ เพื่อกำหนดตัวแบบกิจกรรมกีฬาและนันทนาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และสามารถนำไปปฏิบัติได้ตามบริบทของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งตัวแบบกิจกรรมกีฬาและนันทนาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 ตัวแบบกิจกรรมกีฬาและนันทนาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษา

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

นักศึกษาพบกับปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ จากปัญหาการเข้าร่วมการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาที่มุ่งเน้นเพื่อสุขภาพ ปัญหาในการมีส่วนร่วมการจัดตั้งชมรมกีฬาและนันทนาการในมหาวิทยาลัย ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาในฐานะนักกีฬา และปัญหาการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการของมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้เนื่องมาจากในการเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการมีนักศึกษาเพียงกลุ่มหนึ่งที่เป็นตัวแทนนักศึกษาที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ จึงพบกับปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาอยู่ในระดับปานกลาง

ความต้องการการมีส่วนร่วมพบว่านักศึกษามีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาและนันทนาการอยู่ในระดับมาก เช่น ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมการจัดตั้งชมรมกีฬาและนันทนาการในมหาวิทยาลัย ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาในฐานะนักกีฬา ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาในฐานะผู้ตัดสินกีฬา และความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการของมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับกรกช อัตตวิริยะนุภาพ (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษากับการพัฒนาตนเองของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) นิสิตนักศึกษาใช้เวลาในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยเฉลี่ย 13.09 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมีคะแนนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษาอยู่ในระดับมีส่วนร่วมปานกลาง 2) นิสิตนักศึกษามีคะแนนในการพัฒนาตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมีการพัฒนามาก โดยนิสิตนักศึกษามีคะแนนการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมีการพัฒนามาก

ทั้งนี้เนื่องมาจากนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ เพราะนักศึกษาเห็นความสำคัญของกิจกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา และเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมแล้วมีความสนุกสนานเพลิดเพลินและมีประโยชน์ต่อสุขภาพ

2. ศึกษากิจกรรมกีฬาและนันทนาการที่พึงประสงค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

กิจกรรมกีฬาและนันทนาการที่นักศึกษาพึงประสงค์ ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมกีฬาและนันทนาการที่นักศึกษาพึ่งประสงค์เป็นกิจกรรมที่นักศึกษามีความสนใจและให้ความนิยมในกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีมีสถานที่และอุปกรณ์มีความพร้อมสำหรับให้บริการนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ โดยกีฬาชนิดดังกล่าวเป็นกีฬาที่มีกำหนดในบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเฉลิมสัตยเสวนา (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการกิจกรรมการกีฬาของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาพบว่านักศึกษาส่วนมากมีความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีสนามกีฬาต่างๆ อยู่สภาพที่พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

อุปกรณ์กีฬาต่างๆ มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน อุปกรณ์กีฬาต่างๆ ที่ได้มาเพื่อบริการมีความเพียงพอและอยู่ในสภาพที่สามารถนำไปใช้การได้เลย และมีความต้องการให้มีบุคลากรที่ให้คำแนะนำในการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายเป็นผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านมากที่สุดและมีความต้องการด้านงบประมาณสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ต่างๆ อย่างทั่วถึงมากที่สุด

3. พัฒนาตัวแบบกิจกรรมกีฬาและนันทนาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ตัวแบบกิจกรรมกีฬาและนันทนาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในภาพประกอบที่ 1 อธิบายได้ดังนี้

3.1 กิจกรรมกีฬาที่นักศึกษาต้องการเข้าร่วม ในส่วนของกิจกรรมกีฬา มีดังนี้ ฟุตบอล, ฟุตซอล, ตะกร้อ, บาสเกตบอล, วอลเลย์บอล ว่ายน้ำ และกีฬาพื้นบ้าน เช่น ปันจักสีลัต แข่งเรือกอและ แข่งขันนกเขาชวาเสียง และกิจกรรมนันทนาการที่นักศึกษาต้องการเข้าร่วม มีดังนี้ ดนตรีและร้องเพลง กิจกรรมนอกเมืองและกลางแจ้ง, ท่องเที่ยวทัศนศึกษา, นันทนาการทางสังคม, การพัฒนาสุขภาพ และกลุ่มสัมพันธ์ และกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเช่น ดิเกฮูลู รำตาลีกีปัต ร้องอนาซีสรอเง็ง

ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีมีความนิยมในกิจกรรมกีฬาที่มีการแข่งขันในระดับสากลและกิจกรรมกีฬาพื้นบ้าน ซึ่งกิจกรรมกีฬาบางประเภทเป็นกิจกรรมกีฬาที่มีการจัดในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีอยู่บ่อยๆ และรูปแบบการจัดมีความน่าสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม เช่น ฟุตซอลสมานฉันท์ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีได้จัดการแข่งขันเป็นประจำทุกปี ในการจัดการแข่งขันกีฬาสากลในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้ใช้ภาษามลายูในการนับคะแนนในการแข่งขันเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการต้อนรับสู่อาเซี่ยนซึ่งเป็นภาษาที่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีใช้เป็นภาษาที่ 1 ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันและมีหลายประเทศในอาเซี่ยนที่ใช้ภาษามลายูหรือภาษาอาหรับในการสื่อสาร สำหรับกิจกรรมกีฬาพื้นบ้านเช่น การแข่งขันเรือกอและการแข่งขันนกเขาชวาเสียง และปันจักสีลัต เป็นกีฬาที่คนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้รับวัฒนธรรมมาจากมลายู จึงทำให้เป็นที่นิยมและปันจักสีลัตเป็นกีฬาที่มีการเริ่มต้นจัดตั้งเป็นสมาคมกีฬาปันจักสีลัตแห่งประเทศไทยที่มหาวิทยาสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีในปัจจุบันกีฬาปันจักสีลัตได้รับการบรรจุในการแข่งขันในระดับสากล ดังนั้นมหาวิทยาสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีควรส่งเสริมให้เป็นศูนย์กีฬาไทยมุสลิมเพื่อเป็นเครือข่ายศูนย์กีฬาตัวอย่างในการมีส่วนร่วมของชุมชนและนักศึกษาทุกศาสนาในมหาวิทยาสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3.2 หลักปฏิบัติของศาสนาและวัฒนธรรม

ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีที่นับถือศาสนาอิสลามจะปฏิบัติตามคำสอนอย่างเคร่งครัด ดังนั้นในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาจะต้อง

หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่เข้าข่ายการพนันและเดิมพัน และไม่เชียร์หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่ต้องห้ามในศาสนาอิสลาม สำหรับการแต่งกายของนักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลามผู้หญิงจะต้องใส่ชุดที่ปกปิดร่างกายทุกส่วน สำหรับการแต่งกายนักศึกษาผู้ชายมุสลิมจะต้องใส่กางเกงที่ปิดถึงข้อเข่า และพึงหลีกเลี่ยงการเล่นกีฬาที่มีประวัติเกี่ยวกับความเชื่อหรือพิธีกรรมของศาสนาอื่น

3.3 วิธีการจัดกิจกรรมไม่ขัดกับหลักปฏิบัติของศาสนา

ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีมีนักศึกษาจำนวน 8,000 คน และเป็นนักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม 80% ที่มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในสังคมที่แตกต่างจากที่อื่นๆ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมกีฬาจะต้องไม่ตรงกับเวลาที่นักศึกษาปฏิบัติศาสนกิจ การจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการไม่ควรจัดในวันศุกร์ ช่วงการถือศีลอด และช่วงอารีรายอ ซึ่งเป็นช่วงที่นักศึกษาส่วนใหญ่ที่นับถือศาสนาอิสลามจะต้องปฏิบัติตนตามประเพณีปฏิบัติ และวัฒนธรรมของคนไทยมุสลิมอย่างเคร่งครัด

3.4 การให้ข้อมูลข่าวสารสำหรับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ทั้งนี้เนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาได้รับรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของการจัดกิจกรรมและประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมและควรปรึกษาหรือความรู้ในวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องในการเข้าร่วมกิจกรรมและอาจจะให้ผู้นำศาสนาเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักศึกษาที่จะเข้าร่วมกิจกรรม และจัดทำข้อมูลวิธีการเล่นกีฬาหรือหลักในการปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาหรือวิธีการเล่นที่ถูกต้อง

3.5 การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีในส่วนของบุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ สถานที่ และการประชาสัมพันธ์

ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีพบกับสภาพของปัญหาในการจัดกิจกรรมกีฬาเนื่องจากขาดบุคลากร ขาดงบประมาณ อุปกรณ์ และสถานที่ในการจัดกิจกรรมกีฬาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีมีข้อจำกัดเนื่องจากมีโรงยิมที่รองรับนักศึกษาจำนวน 2,000 คน ปัจจุบันมีนักศึกษาจำนวน 8,000 คน ทำให้สถานที่ในการจัดกิจกรรมกีฬามีไม่เพียงพอ ดังนั้นมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีจะต้องพัฒนาสถานที่ อุปกรณ์ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ให้มีสภาพสมบูรณ์ และมีปริมาณเพียงพอ สามารถรองรับการให้บริการได้หลากหลายชนิดในการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาองค์กร

สรุปตัวแบบกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ

ตัวแบบกิจกรรมกีฬาและนันทนาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้มีการจัดแบบทั่วไปและผสมผสานเชิงวัฒนธรรมกับกิจกรรมกีฬาและนันทนาการพื้นบ้าน อนาคตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีน่าจะเป็นสถาบันทางวิชาการควบคู่กับศูนย์การเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมและศูนย์ฝึกต้นแบบของชุมชนที่ส่งเสริมและศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมกีฬาและนันทนาการพื้นบ้านที่คนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นิยมเล่น คือ ปันจักสีลัต

การแข่งขันเรือกอและ การแข่งขันนกเขาชวาเสียง การละเล่นพื้นบ้าน เช่น ลิเกฮูลู รำตาลีกีปัต ร้องอนาซีส รอเง็ง กวนอาซูรอ

ในการประกวดลิเกฮูลู อ่านคัมภีร์อัลกุรอ่าน ร้องอนาซีส ในอนาคตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีจะเป็นศูนย์รวมองค์ความรู้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ตามหลักสากลและพื้นบ้านให้สอดคล้องกับการเข้าสู่อาเซี่ยนที่มีประชากร 30-40 เปอร์เซ็นต์ ที่นับถือศาสนาอิสลามเช่นประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไน และบางส่วนของประเทศไทยซึ่งจะเป็นการเรียนรู้กิจกรรมกีฬาเชิงวัฒนธรรมและกิจกรรมนันทนาการเชิงวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการวางแผนการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีดังนี้

1. มหาวิทยาลัยควรเร่งพัฒนาสถานที่ให้พร้อมสำหรับการจัดกิจกรรมของนักศึกษาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการมีส่วนร่วมของนักศึกษาและควรปรับวิธีการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการตามหลักปฏิบัติของศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อให้การส่งเสริมกิจกรรมกีฬาละนันทนาการในเชิงรุกอันเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาในมหาวิทยาลัย

2. อุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ คือการขาดบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะทางการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ ประกอบกับความสำคัญของการสร้างเสริมความยั่งยืนของการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการของนักศึกษา ดังนั้นผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ควรเพิ่มศักยภาพหรือสร้างขีดความสามารถให้บุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการอย่างต่อเนื่องด้วยกระบวนการจัดการความรู้ เพื่อให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีทักษะพื้นฐานในการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาตลอดจนต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมไป เผยแพร่ แลกเปลี่ยนกับองค์กรอื่นๆ อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมกับองค์กรอื่นๆ ในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวแบบกิจกรรมกีฬาและนันทนาการสำหรับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ควรมีการนำข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ไปขยายผลด้วยการวิจัยแบบเจาะลึกเพื่อพัฒนาตัวชี้วัด (Indicator) ระดับความสำเร็จของการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ แต่ละประเภท ด้วยกระบวนการต่างๆ เช่น การศึกษารายกรณี (Case Study) กรณีศึกษาที่ดีที่สุด (Best Practice) หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR) ตลอดจนนำรูปแบบที่ได้จากการวิจัยไปทดลองใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรกช อัตตวิริยะนุภาพ. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษากับการพัฒนาตนเองของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. (2551). รายงานการประเมินตนเองประจำปีการศึกษา 2551.

นิฟาริด ระเด่นอาหมัด. (2554). บทสัมภาษณ์.มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2545). เกณฑ์มาตรฐานกิจการนักศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ที.พี.พริ้นท์.

ประคอง กรรณสูต. (2538). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รายงานประจำปีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2553.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2, กรุงเทพมหานคร.

สำเนาว์ ขจรศิลป์. (2538). มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2: การพัฒนานักศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยเส็ง

Astin, A.W. (1991). Four Critical Years: Effects of College on Belift, Attitude and Knowledge. San Francisco: Jossey-Bass.

Cohen, John M.; & Uphoff, Norman T. (1980). *Rural Development Participation.* Ithaca: Cornell University

Robbin, S.P. and Coulter, M. (2007). Management. New Jersey: McGraw-Hall.

Yamane, T. (1973). Statistics: An introductory analysis. Tokyo: Harper

ปั่นจักรยานลดมลพิษตามติดวัฒนธรรมไทลื้อสองฝั่งโขง
Cycling Reduces Pollution and Tracing Tai Lue Culture on Both Sides of Mekong River

ปนัดดา จีนประชา และ รศ.ดร อนาโตล โรเจอร์ เปลติเยร์
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บทคัดย่อ

แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยคือ "การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ เพื่อเพิ่มการจ้างงาน และกระจายรายได้สู่ชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และพัฒนาธุรกิจบริการที่มีศักยภาพใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ วิถีชีวิตสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีพื้นบ้าน เช่น ไทลื้อ ไทใหญ่ และอีกหลายกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประวัติความเป็นมาที่น่าศึกษาอีกทั้งยังช่วยสะท้อนรากเหง้าตัวตนของคนไทยในท้องถิ่นต่างๆ เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศ และการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเช่นประเทศในกลุ่มอนุภาคลุ่มน้ำโขง" พร้อมทั้งตั้งเป้าหมายที่จะทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย (Tourism Capital of Asia) ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ (Quality Tourism Destination) ดังนั้นการใช้จักรยานในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เขากับกระแสความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในยุคปัจจุบันที่ต้องมีการอนุรักษ์พลังงานควบคู่ไปกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น มนัส สุวรรณ (2556) กล่าวว่าโดยปกติมีเส้นทางถนนเชื่อมโยงเมืองสำคัญต่างๆ ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศสมาชิก GMS (Greater Mekong Sub-region) อยู่แล้วเพียงแต่บางช่วงของถนนอาจไม่ได้คุณภาพตามหลักสากลแต่ประเด็นนี้ไม่น่าเป็นห่วงเพราะปัจจุบันได้ปรับปรุงพัฒนาระบบการคมนาคม-ขนส่งทางถนนตามข้อตกลงความร่วมมือของ GMS และการสนับสนุนช่วยเหลือจากธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (Asia Development Bank : ADB) หากเดินทางท่องเที่ยวโดยจักรยานจึงไม่น่าจะมีอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

คำสำคัญ: ปั่นจักรยาน/มลพิษ/ไทลื้อ/สองฝั่งโขง

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง "การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทลื้อสองฝั่งโขงโดยเส้นทางจักรยาน" ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและสาละวินศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Abstract

The guideline to develop tourism for enhancing Thai Tourism competition is that the development of Thai Tourism quality to increase the employment and income providing to communities. Mentioned on community participation and develop new service sections to get along with local potentiality such as ways of life, natural environment, art and culture and local traditions. In addition, Thai Industry tourism should promote domestic tourism and cooperate with neighborhood countries like GMS countries (Greater Mekong Sub-region) and aim to be the Tourism Capital of Asia and Quality Tourism Destination. For instance, cycling can access to tourist attractions is one of tourism model to get along well with the environment changes that are saving energy and to be synchronized with the conservation of local culture and local tradition such as Tai Lue, Shan and many ethnic groups who have outstanding history and reflected Thai origins as well.

Keywords: Cycling/Pollution/Tai Lue/Both sides of Mekong

บทนำ

เชียงรายแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีประวัติศาสตร์อารยธรรมโบราณนับพันปีที่ทรงคุณค่า รวมทั้งวัฒนธรรมพื้นบ้าน วิถีชีวิตที่เรียบง่าย ความมีน้ำใจของผู้คนในท้องถิ่นเป็นเสน่ห์ที่มัดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีกลุ่มไทลื้อใช้ภาษาพูดในตระกูลไทซึ่งมีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ในเขตสิบสองปันนา และบริเวณใกล้เคียง มีความสัมพันธ์กับล้านนา ล้านช้าง และรัฐฉาน จากการสังเคราะห์แนวโน้มและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในปัจจุบันของเทิดชาย ช่วยบำรุง (2551) ที่กล่าวถึงการท่องเที่ยวในรูปของความสนใจเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) เป็นการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กหรือกลุ่มพิเศษต้องการกิจกรรมการท่องเที่ยวเฉพาะของกลุ่มตน เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้น

กลุ่มชาติพันธุ์ไทที่มีลักษณะโดดเด่นในล้านนาคือชาวไทลื้อ ได้พยายามแสวงหาทางเลือกในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมด้วยการรวมกลุ่มกันและฟื้นฟูภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยผลิตงานหัตถกรรมออกจำหน่ายโดยเฉพาะงานทอผ้าที่ตกทอดมาหลายสมัย และบอกความเป็นอยู่ของผู้คนในอดีตได้เป็นอย่างดี อีกทั้งผู้คนในพื้นที่เองยังต้องการเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวโดยนำทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่นั้นมาส่งเสริมให้เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งวิสัยทัศน์ในการพัฒนาทางกายภาพเพื่อการท่องเที่ยวมักจะมุ่งเน้นการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวมากกว่าจะคำนึงถึงผลกระทบกับผู้คนในพื้นที่เช่นการพัฒนาเส้นทางถนนเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย การใช้รถยนต์และจักรยานยนต์เข้ามาแทนจักรยาน

เพราะรวดเร็วกว่ามาก แต่ขณะเดียวกันก็สิ้นเปลืองพลังงานและเชื้อเพลิง ดังนั้นการใช้จักรยานจึงกลับมามีบทบาทสำคัญในสมัยนี้ ดังเช่นในอดีตช่วงระยะเวลาประมาณ 40-50 ปีที่ผ่านมา ผู้คนใช้จักรยานติดต่อกันในการเดินทางทั้งในเขตชุมชนเมืองและชนบท ภายหลังความเจริญในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้นกลับกลายเป็นการสร้างค่านิยมให้ผู้คนในท้องถิ่นเกิดความต้องการรถยนต์ รถจักรยานยนต์โดยไม่จำเป็น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต เกิดภาวะหนี้สิน สร้างปัญหาสังคมติดตามกันมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน (นิคม บุญญานุสิทธ์ และคณะ, 2550) ดังนั้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยเน้นการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงด้วยเส้นทางจักรยานจึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อลดมลพิษ ลดปัญหาการใช้พลังงาน และลดความเป็นนักบริโภคนิยม

อดีตผู้คนนิยมใช้จักรยานกันมากในหมู่คนฐานะดีและคนทั่วไปในชีวิตประจำวันแม้ว่าระยะทางกว่า 10 กิโลเมตร ก็ยังใช้จักรยานไปทำงานและไปเรียนกันอย่างแพร่หลาย ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2507 เช่น ในเมืองเชียงใหม่การปั่นจักรยานเข้าเมืองบนถนนสายต่างๆ เป็นที่นิยม แต่ในขณะเดียวกันผู้คนเริ่มเห็นจักรยานยนต์ญี่ปุ่นเข้ามาแพร่หลายจนเกิดเป็นปรากฏการณ์ “สาวมอเตอร์ไซด์” ที่ถูกเล่าย้อนหลังด้วยบทเพลงของ “จรัล มโนเพ็ชร” และเกิดปรากฏการณ์คล้ายๆ กัน ในที่อื่นๆ ดังสะท้อนผ่านบทเพลงที่เรียกว่า “จักรยานคนจน” คนใช้จักรยานเริ่มหายไป กระแสรณรงค์ให้กลับมาใช้จักรยานเริ่มเป็นรูปเป็นร่างเมื่อไม่นานมานี้ กลุ่มผลักดันที่สำคัญคือกลุ่มชมรมจักรยานเพื่อสุขภาพ ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เป็นคนชั้นกลางประสานเข้ากับบทบาทของตำรวจจราจรที่มีความคิดก้าวหน้า กิจกรรมสำคัญคือ การขี่จักรยานรอบคูเมืองในวันอาทิตย์และขยายผลในลักษณะการท่องเที่ยวด้วยจักรยาน (นิรันดร โพธิกานนท์, 2539 ระบบออนไลน์ www.cmcycling.com)

ตามที่หนังสือ Bicycle Vehicle for a Small Planet ของ Marcia D. Lowe นักวิจัยด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสมและการจัดการพลังงานเพื่อการพัฒนาแห่ง World Watch Institute ได้นิยามจักรยานว่าเป็นพาหนะไร้เครื่องยนต์ เขาได้วิพากษ์วิจารณ์นโยบายคมนาคมขนส่งของรัฐที่เน้นสร้างถนนระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ราคาแพงและสิ้นเปลืองซึ่งเอื้อประโยชน์ให้กับคนบางกลุ่มในขณะที่คนอีกกลุ่มหนึ่งถูกทิ้งให้เดินและไม่สะดวกในการไปทำงานและใช้บริการต่างๆ เป็นที่รู้กันดีว่าการส่งเสริมสนับสนุนให้คนใช้จักรยานกันมากเป็นเรื่องที่ดีเพราะการใช้จักรยานในเมืองระยะ 5-10 กิโลเมตร นั้นสะดวกคนสามารถเดินทางจากบ้านถึงที่หมายในชีวิตประจำวันทันเวลา เหมือนการขับขี่จักรยานยนต์และรถยนต์ส่วนตัว อีกทั้งการขับขี่จักรยานมีอุบัติเหตุน้อยกว่ามากเพราะความเร็วต่ำ หรือถ้าเกิดอุบัติเหตุจากการล้มด้วยตัวเองก็บาดเจ็บเพียงเล็กน้อย จักรยานใช้พื้นที่ถนนน้อยและพื้นที่จอดน้อย ถ้าใช้ในชีวิตประจำวันก็จะมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง แม้ไม่มีเวลาไปออกกำลังกาย อีกทั้งการใช้จักรยานเดินทางในชีวิตประจำวันนั้นสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชอีกด้วย

อนึ่งเส้นทางจักรยานในพื้นที่ชนบทยังไม่มีการกำหนดให้ชัดเจนเนื่องจากยังขาดการให้ความสำคัญ เส้นทางที่มีอยู่ส่วนใหญ่จะเป็นเส้นทางเดินหรือถนนในพื้นที่การใช้จักรยานในท้องถิ่นเป็นไป

ในลักษณะการใช้งานในชีวิตประจำวันยังไม่มีการส่งเสริมให้มีเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวด้วยตามหลักการออกแบบภูมิทัศน์ ที่จะทำให้เกิดความสะดวกและปลอดภัยสำหรับผู้ใช้จักรยาน ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมด้านงบประมาณเพื่อนำมาพัฒนาสร้างเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยคำนึงถึงสภาพที่มีคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวนั้นด้วย

การปั่นจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อชื่นชมวัฒนธรรมของชาวไทลื้อสองฝั่งโขงจึงนับว่าเป็นทรัพยากรสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งเรียนรู้ใหม่ด้านศิลปะ สถาปัตยกรรมและเปี่ยมด้วยเรื่องราวทางประวัติศาสตร์อันทรงคุณค่าซึ่งเส้นทางจักรยานดังกล่าวมีวัฒนธรรมที่สวยงาม ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้คู่กับการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงเพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอาเซียน ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง GMS (Greater Mekong Sub-region) ทำให้เส้นทางท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายมีความสำคัญสามารถรองรับการเปิดการท่องเที่ยวอาเซียนมากยิ่งขึ้นและตามนโยบายการท่องเที่ยวของอาเซียน (ASEAN Tourism Agreement) ที่ส่งเสริมให้อาเซียนเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวแห่งเดียว (ASEAN as a Single Destination) (กรมอาเซียน, 2548 ระบบออนไลน์ www.thaingo.org) การเจรจากันในเรื่องของกฎระเบียบด้านการค้าและการผ่านแดนเข้า-ออกให้มีความสะดวก (Easy Come/Easy Go) โดยเฉพาะการใช้หนังสือผ่านแดน (Border Pass) สำหรับประเทศที่มีพื้นที่ติดกันและจะใช้หนังสืออนุญาตเข้า-ออกเมือง (Entry-Exit Permit) ส่วนประเทศที่ไม่มีพื้นที่ติดต่อกัน เช่น ไทย-จีน ทำให้เป็นเขตปลอดวีซ่า (Visa Free Zone) อัตราค่าบริการในการผ่านทางหรืออัตราการจัดเก็บภาษีสินค้าจะต้องเป็นอัตราที่ได้มาตรฐานสากล เพิ่มมาตรการกฎระเบียบด้านความมั่นคง ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยมีการเจรจาระหว่างประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนเพื่อกำหนดมาตรการและกฎระเบียบต่างๆ ที่ให้ความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกภูมิภาค รวมทั้งสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการขยายฐานการลงทุนธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไปยังประเทศเพื่อนบ้านด้วย

เมื่อลองกลับมาทบทวนถึงคุณค่าของจักรยานที่สามารถใช้เป็นพาหนะส่วนบุคคลที่ใช้การได้ดีที่สุดในชีวิตประจำวันหรือแม้แต่เรื่องของการท่องเที่ยว โดยนำมาเปรียบเทียบกับรถยนต์ซึ่งเป็นยานพาหนะส่วนบุคคลเช่นกัน จักรยานมีข้อได้เปรียบและมีคุณประโยชน์มากกว่า ดังนี้

1. จักรยานมีความปลอดภัยมากกว่า ทั้งต่อตัวผู้ขับขี่และบุคคลข้างเคียงแต่ละปีรถยนต์ทั่วโลกทำให้เกิดอุบัติเหตุมีคนเสียชีวิต 250,000 คน และบาดเจ็บเกิน 10 ล้านคน

2. จักรยานเป็นเทคโนโลยีที่สะอาด ไม่สร้างมลพิษเหมือนรถยนต์ ไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม

3. จักรยานใช้พื้นที่น้อยกว่า รถยนต์ 1 คัน โดยเฉลี่ยครองพื้นที่บนถนนที่รถจักรยานสามารถจอดได้ถึง 8 คัน

4. จักรยานช่วยรถติดน้อยลง ซึ่งรถติดมีหลายสาเหตุแต่ที่สำคัญที่สุด คือ มีรถยนต์มากเกินไป ขาดระบบขนส่งที่ดี

5. จักรยานช่วยให้ผู้ขับขี่ได้ออกกำลังกาย

ส่งผลดีต่อสุขภาพของผู้ใช้รถจักรยานและยังใช้รถจักรยานและยังทำให้ผู้ขับขี่รถจักยานได้สัมผัสใกล้ชิดธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นผลดีต่อร่างกายและจิตใจ

6. จักรยานทำให้ สังคมเห็นคุณค่าของชุมชน สถาปัตยกรรมของชุมชน ได้เห็นปัญหาต่างๆ ของชุมชนอย่างใกล้ชิด เสริมสร้างคุณธรรมในการไม่สร้างความเสียหายให้แก่สิ่งแวดล้อม และ กฤษฎา บานชื่น (2544) ยังได้กล่าวถึง ประโยชน์ของกีฬาจักรยานทางด้านจิตใจและอารมณ์ไว้ดังนี้

1. ช่วยทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง
2. ช่วยให้เป็นคนที่มีบุคลิกภาพและมีจิตใจที่หนักแน่น
3. ช่วยให้เกิดการตัดสินใจที่ฉับพลัน มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
4. ช่วยให้เป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย
5. ช่วยสร้างนิสัยให้เกิดความยอมรับในตัวผู้อื่นและสังคม
6. ช่วยให้เป็นผู้เสียสละเพื่อส่วนร่วม
7. ช่วยให้มีความอดทน อดกลั้น
8. ช่วยให้มีสมาธิดี
9. ช่วยให้มีความพยายามและมุ่งเน้น
10. ช่วยให้กล้าเผชิญปัญหา และการตัดสินใจ
11. เป็นการออกกำลังกายเพื่อการพักผ่อนและระบายความเครียดต่างๆ ได้ดี
12. สนุกสนานเพลิดเพลินกับการท่องเที่ยว

ประโยชน์ของกีฬาจักรยานทางด้านสังคม

1. ทำให้เป็นผู้มีระเบียบและวินัย เคารพกติกา
2. ทำให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
3. ทำให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
4. เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ห่างไกลการมั่วสุมสิ่งที่ไม่ดี
5. การขี่จักรยานเป็นทีมช่วยทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ
6. ช่วยให้รู้จักคบเพื่อน และเข้าสังคมได้เป็นอย่างดี
7. ทำให้เกิดความสมัครสมานรักใคร่และมิตรภาพที่ดีระหว่างผู้ขับขี่จักรยานด้วยกัน
8. กีฬาจักรยานเป็นสื่อกลางในการสร้างมิตรสัมพันธ์ตลอดจนการเมืองระหว่างประเทศ

ดังนั้นการปั่นจักรยานจึงมีประโยชน์มาก หากนำไปใช้ไปเครื่องมือในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมของชาวไทลื้อ ไม่ว่าด้านวิถีชีวิตและ

ความเป็นอยู่ บ้านชาวไทลื้อ ซึ่งจะมีอัตลักษณ์โดดเด่นเป็นของตนเอง โดยทั่วไปจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กนั้น ขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกในบ้าน ส่วนวัสดุที่ใช้ก็แล้วแต่ฐานะของครอบครัว และสภาพทางภูมิประเทศ ลักษณะบ้านเรือนส่วนใหญ่ยกใต้ถุนสูง หลังคาทรงสูง เพื่ออากาศถ่ายเทได้สะดวก มุงหลังคาด้วยแป้นเกล็ด หรือดินขอ ส่วนใต้ถุนใช้สำหรับประกอบกิจกรรมต่างๆ ในครัวเรือน เช่น เป็นที่ตั้งกี่ สำหรับทอผ้า แขวนเปลเด็ก ปั่นฝ้าย จักสาน เอาไว้เก็บฟืนและเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นต้น รอบๆ บริเวณบ้าน นิยมปลูกไม้ดอกไม้ประดับ พืชสมุนไพรและพืชผักสวนครัว หรือเป็นคอกสัตว์ เล้าไก่

ส่วนข้างบนบ้านแต่เดิมภายในบ้านจะปล่อยโล่ง ไม่มีการกั้นห้องนอน และคนไทลื้อมักนิยมใช้มุ้งสีดำกางเวลานอน เรียกว่า “สุด” ผู้เฒ่าผู้แก่ให้ความหมายของคำว่าสุดว่าการที่เราทำมุ้งสีดำมากางทำให้ยุงไม่สามารถเข้าไปข้างในได้ ทำให้ยุงสุดปัญญาหรือหมดปัญญานั่นเอง สุดทำมาจากผ้าพื้นเมืองที่ทอกันเอง เนื้อผ้าค่อนข้างหนา ถ้าบ้านไหนลูกสาวแต่งงานก็จะทำผ้าม่านกั้นไว้ เรียกว่า “ผ้ากั้ง” ใช้กั้นพื้นที่ให้เป็นสัดส่วน

ความเชื่อเกี่ยวกับการสร้างบ้านของชาวไทลื้อนั้น ก่อนจะสร้างบ้านจะให้ผู้เฒ่าผู้แก่ ที่มีความรู้ทางด้านโหราศาสตร์มาดูว่า สถานที่ที่จะสร้างบ้านนั้น มีความเหมาะสมหรือถูกโฉลก ไม่เป็นที่อัปมงคล หรือเรียกว่า “ขืด” เช่น เป็นบ่อน้ำเก่า หนองน้ำ ลำเหมือง หลุมฝังศพ หรืออยู่ตรงปากซอย เป็นต้น หากจะทำการสร้างบ้านในที่บริเวณนั้นนั้น จะต้องทำการแก้ขืดเสียก่อน โดยหมอผีหรืออาจารย์จะเป็นผู้ประกอบพิธีส่งขืดให้ หลังจากได้ที่ดินสำหรับสร้างบ้านแล้ว อาจารย์ก็ดูว่าสร้างบ้านเดือนใดจะเป็นสิริมงคล และเดือนใดไม่เหมาะสม เช่น ปลูกบ้านเดือน 5 (มีนาคม) ไม่ดี จะทำให้เจ้าของมีแต่ความทุกข์โศก สร้างบ้านเดือน 6 (เมษายน) จะทำให้เจ้าของบ้านมีข้าวของ เงินทอง หรือปลูกบ้านเดือนเกี๋ยง (พฤศจิกายน) เจ้าของบ้านคิดสิ่งใดสมใจปรารถนา เมื่อได้วันดีแล้วเจ้าของบ้านก็จะเริ่มสร้างบ้าน ก่อนขุดหลุมอาจารย์ผู้ประกอบพิธีจะขึ้นท้าวทั้งสี่เพื่อบอกเจ้าที่และธรณีก่อน เมื่อเสร็จแล้วจึงจะเริ่มทำการขุดหลุมเสา ในขั้นตอนการขุดหลุมเสานั้น การนำมูลดินที่ได้จากการขุดหลุมเสาออกไปวางไว้จะต้องมีการพิจารณาให้ถูกหลักโหราศาสตร์ เช่น เดือน 4 เอาปลายเสาไปทางทิศใต้ เอามูลดินไว้ทางทิศตะวันออก เดือน 6 และเดือน 8 ให้เอาปลายเสาวางไปทางทิศทางเหนือ เอามูลดินไว้ทางทิศใต้ เป็นต้น เมื่อขุดหลุมเสาเสร็จก็จะเป็นการทำพิธียกเสาขวัญหรือเสาเอก ซึ่งเป็นเสาหลักของบ้าน สิ่งของที่ใช้ในพิธีมีกล้วย 1 เครือ มะพร้าว 1 ทะลาย ต้นกุ๊ก หน่อกล้วย หน่ออ้อย หมาก พลู บุหรี่ ด้าย ซึ่งทำด้วยฝ้ายดิบ จำนวน 108 เส้น ผูกติดไว้กับเสาขวัญ การปลูกบ้านของชาวไทลื้อ เสาขวัญจะต้องอยู่ทางทิศตะวันออกเสมอ ส่วนเสานางจะอยู่ทางทิศตะวันตก เพื่อให้คู่กับ

เสาขวัญ เสร็จจากพิธียกเสาขวัญแล้วจึงจะสามารถสร้างบ้านได้ เมื่อการสร้างบ้านเสร็จเรียบร้อยแล้ว ส่วนการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทลื้อ ยังมีความเชื่อและถือเคล็ดบางประการ เช่น ขึ้นบ้านใหม่วันอาทิตย์ ให้ทำหาบใส่ของแล้วหาบขึ้นก่อน 5 หาบ ขึ้นบ้านใหม่ในวันพฤหัสบดี ให้ทำหาบของแล้วหาบขึ้นก่อน 3 หาบ ขึ้นบ้านใหม่ในวันเสาร์ ให้ทำหาบใส่ของแล้วหาบขึ้นก่อน 8 หาบ เป็นต้น เมื่อจัดทำหาบใส่ข้าวของครบตามจำนวนแล้ว จะมีการจัดหาคนหาบของขึ้นบ้าน โดยมีความเชื่อว่าต้องเอาคนที่ชื่อ แก้ว คำ หรือทอง เป็นผู้หาบ เพราะจะช่วยให้มีแก้ว แหวน เงิน คำ ไหลมาเทมาและเป็นสิริมงคลต่อเจ้าของบ้าน

วัฒนธรรมประเพณี การละเล่นและการแสดง ได้แก่ การบวชลูกแก้ว ตานธรรม ตานก๋วยสลาก ตานเข้าพรรษา ออกพรรษา ฮ้องขวัญควาย แฮกนา เลี้ยงผีเมือง เตวดาเฮือน (เทวดาเรือน) ผีหม้อนึ่ง เตาไฟ ผิดผีสาว สืบชาตาหลวง กินแขก ประเพณีสงกรานต์ สูมาดำหัวผู้เฒ่าผู้แก่

เทศกาลแต่ละเดือน 12 เดือน มีกิจกรรมดังนี้

เดือนเจี๋ยง (เดือนอ้าย) ปอยขึ้นพระธาตุ ขึ้นเรือนใหม่ กินแขก (แต่งงาน) เดือนกรรมเข้ากรรม (อยู่ปริวาสกรรม) ตานข้าวใหม่

เดือนสามเลี้ยงผีเมือง ปี๋ใหม่ไตลื้อ

เดือนสี่ สืบชาตาหลวง บวชพระ กินแขก ขึ้นเฮือนใหม่

เดือนห้าตานหมู่ข้าวน้อยตานกองทรายพันกอง

เดือนหกปอยสงกรานต์ปีใหม่เดือนหก ปอยบอกไฟสิรวด (ขอฝนพระยาแถน) กินแขก ขึ้นเฮือนใหม่

เดือนเจ็ดปอยแรกนา (ปักเสาแรกนาในนา บูชาขวัญข้าว)

เดือนแปดปอยพระบาท (บูชาซักผ้ารอยพระพุทธบาท)

เดือนเก้าตานเข้าพรรษา ตานข้าวหยาดน้ำ ตานธรรม อุทิศส่วนกุศลไปหาญาติพี่น้องผู้มีพระคุณที่ล่วงลับไปแล้ว

เดือนสิบตานหมู่ข้าวผู้เฒ่าผู้แก่

เดือนสิบเอ็ดปอยตานธรรมมหาปาง

เดือนสิบสอง ปอยออกพรรษา ตานต้นแปก (ต้นเกี๊ยะ) จิกองโหล บอกไฟดอก

ศิลปะการแสดงของไทลื้อ ได้แก่ ฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง ตบมะพาบ การฟ้อนรำนกยูง ฟ้อนปอยบั้งไฟ ขับเป่าปี่ ขับป่าหาโหล (เข้าป่าหาฟืน) ขับโลงน้ำ โลงหนอง (ลงน้ำ ขับเกี้ยวบ่าว-สาว)

การละเล่นและการแสดง ได้แก่ วรรณกรรมมุขปาฐะบอกเล่าต่อๆ กันมาปากต่อปาก แต่ไม่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แบ่งได้ดังนี้ นิทานพื้นบ้าน คล้ายนิทานชาดก มีแทรกบทสั่งสอนและปริศนาธรรม มุ่งให้ความเพลิดเพลิน และแทรกข้อคิดในการดำรงชีวิตแก่ผู้ฟังปริศนาคำทายมีเกมเล่นทาย คล้ายกับการเล่นปริศนาคำทายของชาวไทยภาคกลาง จะเล่นกี่คนก็ได้ แบ่งเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งทายก่อน อีกฝ่ายเฉลยคำตอบ

บทล้อเล่นของเด็กมีไม่มาก เช่นเวลาเล่นกันหากขัดใจกันขึ้นมา จะด่าโดยเรียกชื่อ พ่อแม่ แล้วโกรธเคืองกันเลิกเล่นกันในวันนั้น วันต่อมาก็หายโกรธกันมาเล่นกันใหม่คำหยอกสาว หรือคำอู้สาวมีไว้สำหรับหนุ่มสาวพูดโต้ตอบ เกี้ยวพาราสีกันคำอวยพร: มีประเพณีอาบน้ำดำหัวผู้สูงอายุในเทศกาลสงกรานต์เช่นเดียวกับชาวล้านนาทั่วไป ผู้เฒ่าผู้แก่มีหน้าที่ต้องปั้นปอน หรืออวยพรให้ลูกหลาน เมื่อ

อายุมากขึ้นผู้เฒ่าผู้แก่ชาวไทลื้อจึงจดจำคำอวยพรกันใช้ประโยคยาวๆเกือบทุกคน ภาษาไทลื้อถูกบันทึกไว้บนสมุดข่อยโบราณ

วัฒนธรรมการแต่งกาย ชาวไทลื้อมีเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ของตนคือ การแต่งกาย ผู้ชายไทลื้อ จะสวมผ้าพื้นเมืองที่ตัดเย็บด้วยมือ กางเกงขาก๊วย แต่เป้าลึกกว่ามาก มี 3 ตะเข็บ และไม่นิยมใส่เสื้อ จะพบเห็นรอยสักตามร่างกายทั่วไป ตามหน้าอก กลางหลัง ข้อมือ แขนและขา เพื่อแสดงถึงความกล้าหาญและมีคาถาอาคม ต่อมามีการสวมเสื้อหม้อห้อมแขนยาวถึงข้อมือ มีขอบรอบคอคล้ายเสื้อคอตั้ง และใช้เชือกผูกหรือกระดุมเชือก นิยมย้อมด้วยห้อม (สีคราม) ทั้งเสื้อและกางเกง เมื่อไปวัดจะพาดผ้าเช็ดไว้ที่บ่าด้วย จะใช้ผ้าโพกบนศีรษะขณะออกนอกบ้าน และถือย่ามสีแดง

การแต่งกายของหญิงไทลื้อ จะสวมใส่เสื้อปั๊ดรัดรูปผ่าอก มีฉาบหน้าเฉียงมาผูกติดกับด้าย หรือใช้กระดุมเม็ดขนาดใหญ่ผูกติดไว้ ตัวเสื้อจะสั้นและมีแขนยาวทรงกระบอก เสื้อปั๊ดนิยมใช้สีดำหรือสีคราม ตรงขลิบเสื้อจะใช้ขลิบด้วยลวดลายต่างๆ และนุ่งผ้าซิ่นลายขวางทำด้วยฝ้าย แต่เดิมหญิงชาวไทลื้อนิยมทอผ้าซิ่นปล้อง หรือซิ่นม่านใส่กันมาก ถ้าในหมู่สูงวัยจะใช้สีดำเป็นพื้น ส่วนในคนรุ่นสาวจะใช้สีสดตัดกันและมีลวดลายแบบต่างๆ โพกหัวด้วยผ้าสีชมพู สีขาว เข็มขัดทำด้วยเงิน รวมทั้งกำไล และปิ่นปักผม ในปัจจุบัน การแต่งกายของหญิงชาวไทลื้อยังคงใส่เสื้อปั๊ด ซิ่นลื้ออยู่เฉพาะหญิงสูงวัย ทั้งขณะอยู่บ้านและไปงานพิธีต่างๆ หญิงวัยกลางคนจะมีซิ่นลื้ออยู่ด้วย แต่อาจจะใส่เฉพาะซิ่นเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นกลุ่มสตรีสูงอายุที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์การแต่งกายไว้ได้มากที่สุด

ที่มา : สุริยา วงศ์ไชย ร้าน ลื้อลายคำ เชียงของ

การทอผ้าลายไทลื้อ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาวไทลื้อ และเป็นแหล่งรายได้ ส่วนใหญ่ของชาวไทลื้อ โดยผู้หญิงไทลื้อส่วนใหญ่จะทอผ้าใช้เองแล้วยังทำเป็นอาชีพเสริม หรือบางรายยึดถืออาชีพเป็นหลัก โดยมีลวดลายอันเป็นเอกลักษณ์ที่สวยงามขึ้นชื่อของชาวไทลื้อ ผ้าที่มีชื่อเสียงคือผ้าซิ่นลายลื้อหรือลายน้ำไหล แต่ผ้าซิ่นที่ชอบทอใส่กันมาแต่เดิมคือซิ่นปล้อง และซิ่นม่านที่มีลายเป็นรูปลายขวาง แต่จะต่างกันตรงที่ซิ่นลายลื้อลวดลายจะสลับกันระหว่าง ลายมุก ซึ่งทอด้วยการเก็บลาย และลายก่านหรือลายมัดหมี่ สำหรับซิ่นม่านนั้น จะใช้พื้นสีม่วงหรือสีเขียว ซึ่งไม่มีลวดลาย หรือที่เรียกว่า แอว หรือ เอว สลับระหว่างลายมุก กับลายก่าน การทอผ้าเพื่อให้สวยงามขึ้นจะต้องต่อเชิงด้วยตีนจก ซึ่งนิยมจกกันด้วย ดิ้นเงินสลับกับดิ้นทอง อันเป็นเอกลักษณ์ของผ้าซิ่นตีนจก แต่อดีตกาล สมัยที่ยังไม่มีสีสันด้ายสำเร็จรูป และใยสังเคราะห์ขาย ชาวไทลื้อจะปลูกฝ้ายน้อย (ฝ้ายพื้นบ้าน) และนำมาปั่นเป็นด้ายไว้สำหรับการทอผ้า ผู้หญิงไทลื้อสมัยก่อนทุกๆ คนจะต้องทอผ้าเป็น ก่อนจะแต่งงานจะต้องทอผ้าเพื่อทำเป็นที่นอน หมอน ปลอกหมอน มุ้ง ผ้าห่ม และผ้าปูที่นอนไว้ครบครัน นอกจากนั้น ยังมีการทอตุง

(ธง) ถวายเป็นพุทธบูชา หรือทอผ้าหลบ (ผ้าปูที่นอนขนาดเล็ก) นิยมที่จะสอดใส่ลวดลาย โดยการเก็บมุกด้วยลวดลายต่างๆ สีที่ใช้การย้อมด้าย ได้แก่ สีดำ สีแดงและสีขาว ปัจจุบันการทอผ้ายังคงเป็นที่นิยมของสตรีชาวไทลื้อ

อาหารชาวไทลื้อ มีการกินอยู่ง่ายๆ ไม่พิถีพิถัน หาได้จากธรรมชาติตามฤดูกาล เช่น หน่อไม้และผักต่างๆ กินข้าวเหนียวเป็นหลัก ผู้หญิงจะมีหน้าที่ทำครัวอาหารที่นิยมทาน มีแกงผักต่างๆ เช่น ผักเสี้ยว ผักชะอม ผักหวาน ผักตำลึง ผักกาด เป็นต้น นอกจากแกงมีส้า เช่น ส้ามะเขือ ส้าผักกาด ฯลฯ อาหารประเภทยำ เช่น ยำหน่อไม้ ยำผักเฮือด ฯลฯ อาหารประเภทตำ เช่น ตำถั่วฝักยาว ตำมะเขือ อาหารประเภทส้าและยำ นิยมใส่งาดำลงไปด้วย และมีอาหารง่ายๆ ทานแก้ขัด เมื่อไม่มีอาหารอื่น คือ การนำงาดำมาคั่วให้หอม ป่นละเอียด คลุกกับข้าวเหนียวดำเข้าด้วยกัน เรียกว่า “ข้าวหนุกงา” หรือ “ข้าวหนึกงา” อาหารที่ขึ้นชื่อของชาวไทลื้อ คือ ลาบกับแกงอ่อม จะพบอาหารเหล่านี้ในงานพิธีต่างๆ ของชุมชน สำหรับอาหารของคนชรา พบว่าผู้เฒ่าผู้แก่นิยมกินข้าวกับผลไม้สุก เช่น กล้วยสุก มะม่วงสุก บางครั้งก็กินกับน้ำอ้อย หลังจากทำอาหารเสร็จแล้ว จะตักใส่ถ้วยวางลงบนขันโตกที่นำด้วยไม้ ไม้ไผ่หรือหวาย สูงจากพื้นประมาณ 1 ศอก นั่งล้อมวงกันรอบขันโตก ผู้หญิงมักจะนั่งพับเพียบ ใช้มือปั้นข้าวเหนียวเป็นก้อนจิ้มกับอาหาร สำหรับอาหารที่เหลือ จะนำไปทำการถนอมอาหาร เช่น การนำไปย่างให้แห้ง การทำแหนม และการหมักดอง เช่น หน่อไม้ดอง ผักกาดดอง เป็นต้น

แผนที่แสดงที่ตั้งทางวัฒนธรรมไทลื้อโดยรวมของ อ.เชียงแสน อ.เชียงของ และ อ.เวียงแก่น จ.เชียงราย และแขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว

ที่มา: www.chiangraifocus.com

จากการที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทลื้อสองฝั่งโขงโดยเส้นทางจักรยานพบว่า แหล่งท่องเที่ยวฝั่งไทย ได้แก่ อำเภอเชียงของ อำเภอเชียงแสน อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย และฝั่ง สปป.ลาว เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว ที่นักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ วัดศาสนสถาน เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ตลาด และมาเที่ยวชมอุทยานแห่งชาติ และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาพื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยวให้มีเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อการพัฒนาพื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยวให้มีเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 14 คน เห็นด้วย จำนวน 82 คน และไม่เห็นด้วย จำนวน 4 คน เห็นด้วย เนื่องจากทำให้สุขภาพแข็งแรงและไม่มีผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม ปราศจากมลพิษ ลดมลพิษ และรถติด เหมาะแก่การถ่ายรูปในจุดต่างๆ สามารถลดอุบัติเหตุ และสามารถเดินทางไปถึงประเทศ จีนหรือเวียดนามด้วยการปั่นจักรยาน เหมาะกับการใช้จักรยานถ้าเดินทางไปเป็นกลุ่ม จอดง่าย และสามารถเดินทางไปยังจุดหมายได้ทุกแห่ง

นอกจากนั้นแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะไปใช้บริการเส้นทางจักรยานหลังจากได้มีการพัฒนาเส้นทางแล้วสาเหตุที่จะไปใช้บริการเส้นทางท่องเที่ยวโดยจักรยานเนื่องจากชอบปั่นรถจักรยานและทำให้มีสุขภาพที่แข็งแรง สามารถที่จะเดินทางไปได้ทั่วทุกหนทุกแห่ง และยังสามารถข้าไปยังประเทศลาวได้ง่ายจราจรไม่ติดขัด สามารถเดินทางได้ทั่วเมือง ช่วยลดมลพิษ ในทางกลับกันผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปั่นรถจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ ปริมาณรถยนต์บนถนน เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ความเร็วของยานพาหนะบนถนน และสภาพผิวเส้นทางจักรยาน ดังนั้นปัจจัยที่ควรคำนึงถึงในการดำเนินการออกแบบเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวควรมีป้ายเตือน ป้ายบอกทาง ป้ายประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมตลอดเส้นทาง เป็นอันดับแรก รองลงมาคือภูมิทัศน์สองข้างทางที่สวยงามน่าสนใจ และมีระบบจราจรที่ช่วยให้ผู้ใช้รถประเภทอื่นดูแลผู้ใช้จักรยาน และในการจัดทำเส้นทางจักรยานควรมีการรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ตามเส้นทางการท่องเที่ยว รองลงมาคือ ป้ายบอกที่หมายและระยะทาง และป้ายเตือนผู้ใช้ยานพาหนะอื่นบริเวณทางเลี้ยว ทางแยกว่ามีจักรยานวิ่งร่วม วิ่งตัด

อย่างไรก็ตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อความเป็นไปได้ของการใช้เส้นทางจักรยานเป็นตัวเชื่อมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ อำเภอเชียงของและบ้านห้วยทรายแขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้มากที่จะใช้เส้นการจักรยานเป็นตัวเชื่อมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเชียงของและบ้านห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว รองลงมาคือ คิดว่าน่าจะเป็นไปได้ โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่คิดว่าเป็นไปได้มากเนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้ดังนี้

1. ในอนาคตจะมีสะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังหลายประเทศ

2. เห็นด้วยเช่นในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ผู้คนสามารถเดินทางโดยรถจักรยาน โดยใช้เส้นทาง VELO ROUTE (เส้นทางจักรยาน) สะดวก

3. เส้นทางเชื่อมโยงจักรยานจากเชียงของเชียงรายไปยังแขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว สามารถลดโลกร้อนและยังไม่ใช้น้ำมัน ทำให้สิ่งแวดล้อมน่าอยู่

4. ปี 2015 จะไม่มีเส้นทางแบ่งพรมแดนแล้ว เพราะจะมีการรวมกลุ่มของประเทศกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียน

5. ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว การค้าขาย และปราศจากพรมแดนมากั้นอีกต่อไป ส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมระหว่างประเทศไทยและลาว

6. มีสะพานมิตรภาพเปิดใหม่ทำให้เชื่อมโยงได้ง่าย น่าเที่ยว ประหยัดค่าใช้จ่าย

7. จักรยานเดินทางไปได้ทุกที่ง่ายต่อการจอด และกะทัดรัด เป็นพาหนะที่มาท่องเที่ยวได้ดีกว่าพาหนะอย่างอื่น สามารถเข้าถึงทุกแหล่งท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

กฤษฎา บานชื่น. 2544. **คู่มือจักรยานเพื่อสุขภาพ.** กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน.

เทิดชาย ช่วยบำรุง. 2551. **เชียงรายรำลึก: ฐานรากสู่อนาคตการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน.** กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

นิคม บุญญานุสิทธ์ และคณะ. 2550. **การศึกษาแนวทางการกำหนดรูปแบบเส้นทางจักรยานเพื่อการสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่อีสานใต้.** กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

มนัส สุวรรณ. 2556. **คู่มือด้านท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง.** เชียงใหม่: สำนักงานจังหวัดเชียงราย.

Marcia D. Lowe. (1989). **The Bicycle: Vehicle for a small Planet World watch Paper 90.** World watch Institute. Washington, D.C. U.S.A.

ระบบออนไลน์

www.cmcycling.org

www.chiangraifocus.com

www.thaingo.org

สัมภาษณ์บุคคล

สุริยา วงศ์ไชย ร้าน ลื้อลายคำ เชียงของ

Academic Journal Institute of Physical Education

ผู้บริหารกับการจัดการความรู้
Administrators and Knowledge Management

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี
มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจุบันเป็นยุคสังคมแห่งการเรียนรู้และยุคแห่งการไร้พรมแดน การบริหารจัดการจึงมีความจำเป็นที่ผู้นำจะต้องมีการจัดการความรู้ของคนในองค์การเพื่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานของคนให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยการจัดการความรู้ดูเหมือนเป็นเรื่องง่ายๆ แต่องค์การจำนวนมากที่ผู้บริหารไม่สามารถบริหารและจัดการความรู้ให้องค์การบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และและศิลป์ให้คนในองค์การสามารถใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่นำไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยมีการคิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา คิดพัฒนา คิดค้นประดิษฐ์ คิดหาวิธีการปฏิบัติงานใหม่ๆ ให้ประสบความสำเร็จ (Success) ตามวิสัยทัศน์ (Vision) หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในการบริหารของผู้บริหารคงจะต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยมีพฤติกรรม 4 ประการ (Bass and Avolio, 1990) คือ 1) ความเสน่หา (Charismatic) ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมของผู้นำและสามารถทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกสนับสนุน รักใคร่ เลื่อมใส ไว้ใจในความสามารถของผู้นำในการโน้มน้าวใจ ชักจูงให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ 2) การดลใจ (Inspiration) เป็นวิธีการที่ผู้นำจุดประกายความคิดที่ทำให้ผู้ตามคิดที่จะช่วยทำงานให้สำเร็จโดยใช้ความพยายามเพิ่มขึ้น ทำให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม 3) การมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล (Individualized) เป็นการที่ผู้นำสนใจในผู้ร่วมงานแต่ละคนอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมและพัฒนาความเป็นผู้นำตนเองของผู้ร่วมงาน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และ 4) การกระตุ้นการใช้ปัญญา (Intellectual Stimulation) เป็นวิธีการที่ผู้บริหารเสนอแนวทางให้ผู้ร่วมงานแก้ปัญหาได้ ริเริ่มสร้างสรรค์พัฒนางานได้ตามเป้าหมายพฤติกรรมผู้นำทั้ง 4 ประการนี้จะทำให้คนในองค์การสามารถบริหารจัดการองค์ความรู้ที่อยู่ในตัวตนเองและภายนอกตนเองให้ตนเองและองค์การประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของการบริหาร ความรู้ และการจัดการความรู้

การบริหาร (Administration) หมายถึง การที่บุคคลร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการนำทรัพยากรในการบริหารมาใช้ประกอบการดำเนินงานตามระบบการบริหารให้บรรลุ

วัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน เช่น Hersey, Blanchard & Johnson (2001) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลและกลุ่มบุคคลซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ เครื่องมือต่างๆ งบประมาณ และเทคโนโลยี เพื่อที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ภารดี อนันต์นาวี (2555) กล่าวว่า การบริหารเป็นกิจกรรมของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สารสนเทศที่ได้มีการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ เปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับสิ่งต่างๆ ที่ได้รู้มาจนเกิดความเข้าใจ ความรู้ใหม่ๆ สรุปแล้วนำไปสู่การตัดสินใจและนำไปใช้ประโยชน์ในสภาพการณ์ต่างๆ ซึ่งอาจเป็นความรู้ที่อยู่ในตัวแต่ละคน คือ “ความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge)” และความรู้ที่รวบรวมและถ่ายทอดได้อย่างเป็นรูปธรรม คือ “ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge)” ดังเช่น วิจารณ์ พานิช (2548, หน้า 3) กล่าวว่า ความรู้หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุและปรากฏการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่ายๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ชนวัฒน์ โกญจนาวรรณ (2550, หน้า 169) กล่าวว่า ความรู้หมายถึง ความสามารถที่นำไปสู่การกระทำที่มีประสิทธิภาพ และความรู้เป็นการใช้สารสนเทศเพื่อประโยชน์ด้านใดด้านหนึ่งเพื่อทำให้เกิดความเฉลียวฉลาด (Wisdom) โดยสารสนเทศนั้นได้ผ่านการประมวลผลแล้ว เพื่อใช้ในการตัดสินใจดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542, หน้า 232) นิยามไว้ว่าความรู้หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยินได้ฟัง การคิดหรือการปฏิบัติเป็นความรู้ในแต่ละสาขา

การจัดการความรู้ (Knowledge Management) หมายถึง กระบวนการหรือกลยุทธ์ของการที่ทำให้คนได้รับความรู้ในเวลาที่เหมาะสมทั้งจากการคิดสังเคราะห์ วิเคราะห์ ทำความเข้าใจ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติ ยกระดับโดยมีการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานขององค์การได้อย่างมีระบบ เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังเช่น วิจารณ์ พานิช (2548, หน้า 3-4) ให้ความหมายว่า การจัดการความรู้ เป็นเครื่องมือบรรลุเป้าหมายอย่างน้อย 4 ประการไปพร้อมๆ กัน ได้แก่ บรรลุเป้าหมายของงาน บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์การไปเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และบรรลุความเป็นชุมชนเป็นหมู่คณะ ความเอื้ออาทรระหว่างกันในที่ทำงาน ประเวศ วะสี (2548, หน้า 31-32) ให้ความหมายว่า การจัดการความรู้ หมายถึง การจัดการให้มีการค้นพบความรู้ความชำนาญ ที่แฝงเร้นในตัวตน หาทางนำออกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตกแต่งให้ง่ายต่อการใช้สอยและมีประโยชน์เพิ่มขึ้น มีการต่อยอดให้งดงาม และใช้ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงและกาลเทศะ มีความรู้ใหม่หรือนวัตกรรมเกิดขึ้นจากการเอาความรู้ที่ไม่เหมือนกันมาเจอกัน Sallis and Jones (2002) กล่าวว่า ความรู้เป็นทรัพย์สินที่มีค่าและมี

ความสำคัญอย่างยิ่งขององค์การในการสร้างสรรค์และเพิ่มคุณค่าให้แก่ผลผลิต และการบริการ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข้าราชการ (ก.พ.ร.) และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548, หน้า 4) กำหนดว่า การจัดการความรู้ในองค์การ หมายถึง การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์การ ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคล หรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์การสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์การมีความสามารถในการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้

สรุปได้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการการนำความรู้ที่มีอยู่ในแต่ละบุคคลแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคล กลุ่มบุคคล โดยผ่านเครื่องมือหรือช่องทางเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาการประพฤติ การปฏิบัติของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือการพัฒนาองค์การให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถร่วมมือกันในระดับนานาชาติได้ จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารองค์การสามารถนำการจัดการความรู้มาใช้ในองค์การเพื่อพัฒนาองค์การโดยมีวิสัยทัศน์ขององค์การและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการความรู้เป็นสิ่งขับเคลื่อนหลักที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ผู้นำจะต้องให้ความสำคัญ เห็นคุณค่าของการจัดการความรู้ มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการจัดการความรู้

วัตถุประสงค์ของการจัดการความรู้ (Objectives of Knowledge Management)

การจัดการความรู้มีวัตถุประสงค์ที่นักวิชาการเห็นสอดคล้องกันดังนี้

1. เพื่อการนำองค์ความรู้ในการพัฒนาองค์การ
2. เพื่อปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อพัฒนาผลงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
4. เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงานและการบริการ
5. เพื่อพัฒนาบุคลากรให้เกิดการเรียนรู้และสร้างสรรค์งานใหม่ๆ
6. เพื่อการจัดการความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลและองค์การ

ประโยชน์ของการจัดการความรู้ (Utilization of Knowledge Management)

การจัดการความรู้ช่วยพัฒนาองค์การให้ดีขึ้น เพิ่มประโยชน์ให้กับบุคคลในทางความคิด นวัตกรรม การเรียนรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานทำให้องค์การเพิ่มผลผลิต ประโยชน์โดยทั่วไปมีดังนี้ 1) เพิ่มศักยภาพขององค์การ ช่วยในการจัดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งองค์การจำเป็นต้องรักษาตำแหน่งของการเป็นผู้นำในยุคใหม่ 2) ปรับปรุงความรับผิดชอบและการลดต้นทุน 3) เพิ่มการเรียนรู้และนวัตกรรมผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้และมีการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง 4) การเรียนรู้ที่มีความสะดวกจะเป็นการสร้างให้เกิดความสามารถในการแข่งขัน 5) ช่วยให้การจัดความรู้ที่เป็นพื้นฐานขององค์การโดยการสร้างระบบติดต่อสื่อสารที่จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็ว 6) การลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต โดยการจัดการกับการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ที่มีประสิทธิภาพ 7) ปรับปรุงความสามารถในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพทำให้องค์การ

มีความคล่องตัว 8) จัดการกับภาพลักษณ์และสถานการณ์ขององค์การในให้อยู่ในแนวหน้า 9) ช่วยในการคัดกรองความรู้และประหยัดต้นทุน (ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ, 2548, หน้า 66-88)

รูปแบบการจัดการความรู้ (Knowledge Management model)

การจัดการความรู้ของผู้บริหารในองค์การนับเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหากบุคคลในองค์การไม่มีการจัดการความรู้ก็เป็นความสูญเปล่าต่อการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงาน ผู้บริหารในฐานะผู้นำจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการการจัดการความรู้ระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่มบุคคล เพื่อให้องค์การเกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการจัดการความรู้มีหลายรูปแบบ สามารถนำไปใช้ได้ดังนี้

1. การจัดการความรู้เชิงองค์ประกอบ (Knowledge Management Factors) เป็นการจัดการความรู้ระดับองค์การที่ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญ ที่จะก่อให้เกิดการจัดการความรู้และผลต่อการจัดการความรู้ในองค์การ ซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดการจัดการความรู้ ประกอบด้วย

1.1 ภาวะผู้นำ (Leadership) การปฏิบัติงานหรือการบริการต้องมีภาวะผู้นำในการสร้าง ความเข้าใจ ความตระหนัก กลยุทธ์ในการสร้างความสำเร็จให้องค์การเกิดประสิทธิผล

1.2 วัฒนธรรม (Culture) เป็นการสร้างความเชื่อ ค่านิยม บรรยากาศที่ดีที่ให้องค์การมีบรรยากาศแบบเปิด ทุกคนในองค์การกล้าแสดงบทบาททั้งการปฏิบัติงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การคิดสิ่งใหม่ๆ การทำงานเป็นทีม การแสดงผลงานเชิงประจักษ์

1.3 เทคโนโลยี (Technology) ปัจจุบันโลกอยู่ในยุคโลกาภิวัฒน์ เทคโนโลยีมีบทบาทในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทุกคนสามารถจัดการความรู้ได้อย่างรวดเร็วและทันต่อความต้องการ องค์การทุกแห่งจะต้องอาศัยเทคโนโลยีในการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า และความสามารถในการแข่งขันซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการใช้อินเทอร์เน็ต อีเมล์ เป็นต้น

1.4 การวัดผลและประเมินผล (Measurement and Evaluation) ทุกองค์การจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวัดผลและประเมินผลเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา และสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้าในการประกันคุณภาพขององค์การ

สำหรับปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลต่อการจัดการความรู้ขององค์การ ประกอบด้วย

1.5 ทิศทางขององค์การ (Vision) ผู้บริหารจะต้องกำหนดทิศทางขององค์การให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติทราบเป้าหมายขององค์การว่าต้องการจัดการความเพื่ออะไร มีเป้าหมายอย่างไร

1.6 กลยุทธ์การจัดการความรู้ (Strategies) ผู้บริหารจะต้องมีจัดทำแผน (Plan) แผนงาน (Program) และกิจกรรม (Activities) ในการจัดการความรู้ให้สอดคล้องกับทิศทาง (Vision) ขององค์การ โดยเฉพาะกลยุทธ์จะต้องให้ทุกคนในองค์การมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ (Share Visions) เพื่อให้การจัดการความรู้ประผลสำเร็จ บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์การ

2. การจัดการความรู้เชิงระบบ (System of Knowledge Management) เป็นการ

จัดการความรู้ที่จะต้องอาศัยกระบวนการเพื่อให้ความรู้เป็นประโยชน์ต่อบุคคล กลุ่มบุคคล เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพบุคคลและพัฒนาความเจริญก้าวหน้าองค์การ การจัดการความรู้มีกระบวนการดังนี้

2.1 การระบุความรู้ (Identify) เป็นการระบุความรู้ที่ต้องการในการพัฒนาศักยภาพบุคคล กลุ่มบุคคล หรือเพื่อการพัฒนาองค์การอย่างเป็นระบบ

2.2 การรวบรวมความรู้ (Collect) เป็นการรวบรวมความรู้ที่มีอยู่ในแต่ละบุคคล กลุ่มบุคคล หรือแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถพัฒนาบุคคล กลุ่มบุคคล หรือ พัฒนาองค์การสู่เป้าหมายที่ต้องการ

2.3 การปรับเปลี่ยน (Adapt) เป็นการระบุสิ่งที่จะปรับเปลี่ยน หรือปรับเปลี่ยนความรู้จากแหล่งต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์การ

2.4 การจัดระบบ (Organize) เป็นการจัดระบบความรู้ ให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้

2.5 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Apply) เป็นการนำความรู้ไปใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาต่อบุคคล กลุ่มบุคคล หรือบริบท ปัญหาขององค์การแต่ละองค์การที่จะพัฒนา

2.6 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share Visions) เป็นการนำความรู้ที่แต่ละบุคคล กลุ่มบุคคล ในองค์การ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การมีอยู่ และเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันจะโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง หรือหลายๆ วิธีการ เพื่อการพัฒนาบุคคล กลุ่มบุคคล หรือการพัฒนาองค์การ

2.7 การสร้างความรู้ (Create) เป็นการเชิญผู้ที่มีความรู้มาให้ความรู้แก่บุคคล กลุ่มบุคคลในองค์การเพื่อการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์การนั่นเอง

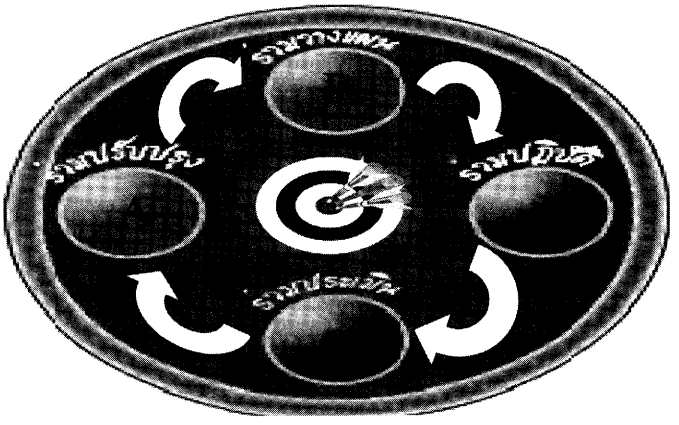
การจัดการความรู้เชิงระบบ ผู้บริหารองค์การจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการคุณภาพดำเนินการเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย คือ กระบวนการบริหารเชิงคุณภาพตาม “วงจรเดมมิ่ง” (Deming Cycle) ไว้ 4 ประการดังนี้

1. Plan ร่วมวางแผนบริหารจัดการความรู้ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความรู้คนในองค์การ เพื่อระบุความรู้ การรวบรวมความรู้ การปรับเปลี่ยนและการจัดการความรู้ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2. Do ร่วมปฏิบัติการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

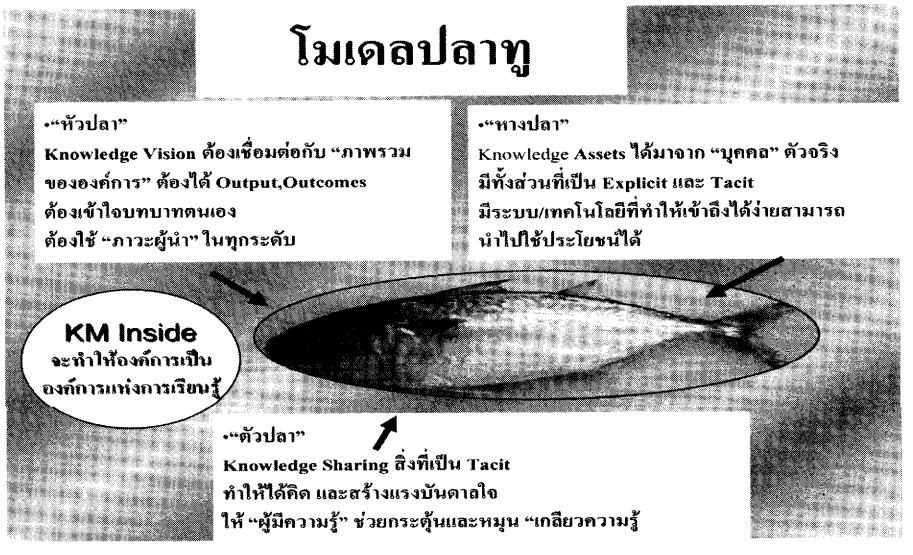
3. Check ร่วมประเมินการตรวจสอบการจัดการความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามแผนการบริหารจัดการความรู้ที่ได้ดำเนินและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

4. Action การดำเนินการพัฒนาปรับปรุงการสร้างความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาองค์การให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ สามารถเขียนภาพแสดงกระบวนการบริหารความรู้เชิงระบบ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 1 กระบวนการบริหารเชิงระบบตามวงจร DEMING

3. รูปแบบโมเดลปลาทู เป็นรูปแบบที่องค์การต้องมีความตระหนักและกำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ขององค์การว่า ความรู้เป็นสิ่งขับเคลื่อนหลักที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จ โดยได้ผลผลิตผลลัพธ์ ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำและให้ความสำคัญ เห็นคุณค่าของการจัดการความรู้ เปรียบได้กับ "หัวปลา" มีการแลกเปลี่ยนความรู้จากประสบการณ์หรือความรู้ภายในแต่ละบุคคล และความรู้ชัดแจ้งที่ได้มาจากภายนอกที่เก็บไว้เปรียบได้กับ "หางปลา" องค์การจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการสร้างสรรค์ความรู้ เป็นความรู้ที่ได้รับมาจากแต่ละบุคคล ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 2 โมเดลปลาทูแสดงการจัดการความรู้ 3 ส่วน
ความเข้าใจบทบาท การเข้าถึงความรู้ การกระตุ้นคิด (วิจารณ์ พานิช, 2552)

4. รูปแบบการจัดการความรู้ของ Nonaka เป็นตัวแทนการจัดการความรู้จากประเทศญี่ปุ่น โดยแยกความแตกต่างระหว่างความรู้ฝังลึกและความรู้ชัดแจ้ง นำมาเป็นพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการจัดการความรู้ ประกอบด้วยการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Socialization) ที่ทำให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ฝังลึกจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง การทำให้ความรู้ฝังลึกเปลี่ยนเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Externalization) การนำความรู้ชัดแจ้งที่มีอยู่มาผสมผสานเข้าด้วยกันให้เกิดขยายขอบข่ายความรู้ในหลักการ (Combination) และการนำความรู้ชัดแจ้งมาใช้งานและทำให้กลายเป็นความรู้ฝังลึก (Internalization) รูปแบบนี้มีลักษณะการเกิดหมุนเวียนเป็นเกลียว และการเกิดของความรู้จะมาจากการปฏิสัมพันธ์ของบุคคล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) โนนากะ (Nonaka, 1994) เห็นว่ากระบวนการจัดการความรู้มี 3 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การสร้างความรู้ (Knowledge Generation) เป็นกิจกรรมการสร้างเนื้อหาใหม่ หรือการทดแทนเนื้อหาความรู้ที่มีอยู่เดิมขององค์การ เน้นความสำคัญของกระบวนการในระดับบุคคลและกลุ่มในการสร้างความรู้ โดย Nonaka ได้เสนอทฤษฎีการสร้างความรู้ขององค์การที่มีจุดเริ่มต้นมาจากการเรียนรู้ระดับบุคคล และแพร่ขยายไปทั่วองค์การโดยการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ และให้ความสำคัญของการแยกประเภทความรู้ เป็นความรู้ฝังลึกและความรู้ชัดแจ้งและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทั้งสองประเภท 2) การจัดเก็บความรู้ ประกอบด้วยกิจกรรมหลายประการ ได้แก่ การค้าความรู้ การนำมาจัดระบบรวมถึงการแพร่ขยายความรู้และการจัดเก็บความรู้ ทั้งนี้องค์การจะต้องเปลี่ยนความรู้ฝังลึกให้เป็นความรู้ชัดแจ้งและการจัดเก็บจะต้องมีการวางระบบที่ดี 3) การถ่ายโอนความรู้เป็นขั้นตอนที่บุคคล กลุ่ม ฝ่าย แผนก ได้รับความรู้จากประสบการณ์ของอีกฝ่ายหนึ่ง ช่องทางของการถ่ายโอนความรู้อาจจะทำได้ในลักษณะของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคคล และจากระดับอื่นๆ (กลุ่ม ทีม องค์การ) และวิธีการถ่ายโอนความรู้อาจจะทำได้โดยการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย

บทบาทของผู้บริหารในการจัดการความรู้ (Administrators' Role of Knowledge Management)

ผู้บริหารเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งที่จะเป็นผู้ขับเคลื่อนในการบริหารจัดการให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของหน่วยงาน โดยผู้บริหารที่มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดการความรู้ จะต้องตระหนักว่า การจัดการความรู้เป็นสิ่งที่ช่วยให้กระบวนการปรับปรุงหรือปฏิรูปการศึกษาได้ผลอย่างแท้จริง เพราะการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้สามารถระบุทุนด้านความรู้และกระตุ้นความคิดใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น ผู้บริหารจึงมีหน้าที่เป็นผู้จัดการความรู้ (Knowledge Manager) ที่รับผิดชอบในด้านการระบุและทำแผนที่ทุนทางปัญญา สร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับหน่วยงานหรือสถานศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ซึ่งทำให้บุคลากรสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันได้

บทบาทของผู้บริหารในการใช้ภาวะผู้นำในการจัดการความรู้

การจัดการความรู้จะสำเร็จได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องมีความจริงใจจริงจังต่อการดำเนินการบริหารจัดการเพื่อให้ประสบความสำเร็จ โดย

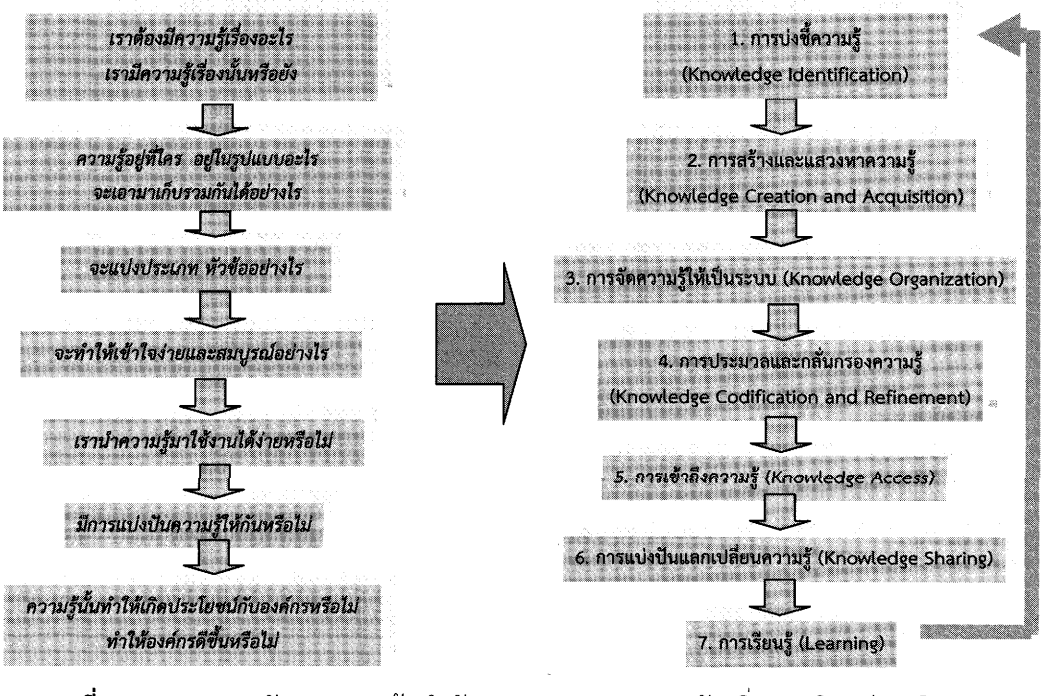
การใช้ภาวะผู้นำ (Leadership) ประกอบกับทฤษฎีทางการบริหารการศึกษาเพื่อการชักจูงโน้มน้าวบุคลากรในหน่วยงานให้เกิดร่วมมือร่วมใจกันในการจะพัฒนางานให้สำเร็จตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของหน่วยงาน โดยผู้บริหารสามารถใช้ภาวะผู้นำในการจัดการความรู้ได้ดังนี้ (Bass, 1990, อ้างถึงใน สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2545, หน้า 4-6) 1) ภาวะผู้นำในฐานะที่เน้นกระบวนการของกลุ่ม ผู้บริหารเป็นผู้นำแกนกลางในการกระทำกิจกรรมต่างๆ ดังนั้นทุกคนในกลุ่มต่างมุ่งหวังพึ่งผู้นำในการกระทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้กิจกรรมประสบความสำเร็จ 2) ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นบุคลิกภาพและผลของบุคลิกภาพ ผู้บริหารเป็นผู้นำที่มีบุคลิกภาพที่แสดงออกและผลของการแสดงบุคลิกภาพว่าการกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด และทำให้เกิดการยอมรับจากผลของการแสดงประสบผลสำเร็จ จะทำให้บุคคลอื่นการกระทำตามที่มอบหมายให้ดำเนินงาน 3) ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นการกระทำหรือพฤติกรรม ผู้บริหารเน้นพฤติกรรมของผู้นำและผู้ตามที่กระทำขึ้นในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ โดยการดำเนินการเป็นไปในแนวเดียวกัน 4) ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารเป็นผู้นำที่นำผู้อื่นในการจูงใจขับเคลื่อนให้งานสำเร็จตามเป้าหมายของหน่วยงานที่ตั้งไว้ 5) ภาวะผู้นำในฐานะเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ ผู้บริหารแสดงภาวะผู้นำที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่ม 6) ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นความแตกต่างของบทบาท ผู้บริหารแสดงภาวะผู้นำเกิดจากระบบสังคมที่บุคคลมีบทบาทแตกต่างกัน จะทำให้ระบบสังคมเจริญก้าวหน้า 7) ภาวะผู้นำในฐานะที่มุ่งเน้นด้านโครงสร้าง ผู้บริหารเป็นผู้นำที่เป็นกระบวนการในการริเริ่มและดำรงรักษาโครงสร้างของบทบาทและรูปแบบความสัมพันธ์ของบทบาทต่างๆ มีการระบุหน้าที่ของภาวะผู้นำในการทำให้ระบบการตัดสินใจต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิผลตามโครงสร้างการบริหารจัดการขององค์การ 8) ภาวะผู้นำในฐานะเป็นศิลปะที่ก่อให้เกิดการยินยอมตาม ผู้บริหารเป็นผู้นำที่ก่อให้เกิดการยินยอมหรือการใช้อิทธิพลเพื่อการปฏิบัติหรือกระทำเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยการใช้ศิลปะเพื่อให้ได้ตามที่ผู้นำต้องการ 9) ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นการใช้อิทธิพล ผู้บริหารเป็นผู้นำที่มีกระบวนการสื่อสารหรือมีกิจกรรมด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อก่อให้เกิดการปฏิบัติตามที่ต้องการ 10) ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นรูปแบบของการจูงใจ ผู้บริหารเป็นผู้นำที่ใช้แรงจูงใจเพื่อชักจูงโน้มน้าวให้บุคคลเกิดการกระทำตามสิ่งที่ต้องการ 11) ภาวะผู้นำในฐานะความสัมพันธ์ของอำนาจ เป็นผู้นำที่มีวิธีการดำเนินการตามบทบาทการดำเนินการจัดการความรู้ ดังนี้

รอบที่หนึ่งของการจัดการความรู้ ผู้บริหารสามารถดำเนินการดังนี้ 1) การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำงานร่วมกันในการทบทวน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ขององค์การในประเด็นที่เป็นนโยบายเร่งด่วนและจุดเน้นต้องเร่งพัฒนาอย่างรีบด่วน แล้วนำมาเป็นประเด็นการจัดการความรู้ 2) จัดประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหาร รองผู้บริหาร คณะครู ผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholders) ได้แก่ ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา คือ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์การชุมชน ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา

ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อแลกเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการหน่วยงานให้ประสบความสำเร็จ (Best Practices) 3) สรุปผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สู่การปฏิบัติ โดยการมอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินงานในแต่ละประเด็นที่ต้องพัฒนาในหน่วยงาน 4) ทุกคนนำความรู้วิธีการดำเนินงานต่างๆ ไปปฏิบัติจริงในการปฏิบัติงาน 5) แล้วนำแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของทุกคน เพื่อประเมินผลการนำความรู้ไปใช้ 6) ภายหลังจากการประเมิน คณะทำงานต้องดำเนินการทบทวนหลังการปฏิบัติงานโดยการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย แล้วนำไปพัฒนากระบวนการดำเนินการบริหาร และการเข้าสู่รอบที่สองของการจัดการความรู้ 7) คณะทำงานร่วมกันสังเคราะห์ปรับปรุงการปฏิบัติงาน รายงานผลการปฏิบัติงานและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดการจัดทำแผนการจัดการความรู้

การจัดทำแผนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Action Plan) ได้นำแนวคิดเรื่องกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) และกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (Change Management Process) มาประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548) ได้กำหนด กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) ไว้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กระบวนการจัดการความรู้ (สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548)

1. กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) เป็นกระบวนการแบบหนึ่งที่จะช่วยให้องค์การเข้าใจถึงขั้นตอนที่ทำให้เกิดกระบวนการจัดการความรู้ หรือพัฒนาการของความรู้ที่จะเกิดขึ้นภายในองค์การ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ (สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548)

1. การบ่งชี้ความรู้ – เช่น พิจารณาว่าวิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าหมาย คืออะไร และเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เราจำเป็นต้องรู้อะไร, ขณะนี้เรามีความรู้อะไรบ้าง, อยู่ในรูปแบบใด, อยู่ที่ใคร

2. การสร้างและแสวงหาความรู้ – เช่น การสร้างความรู้ใหม่, แสวงหาความรู้จากภายนอก, รักษาความรู้เก่า, กำจัดความรู้ที่ใช้ไม่ได้แล้ว

3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ – เป็นการวางโครงสร้างความรู้ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บความรู้ อย่างเป็นระบบในอนาคต

4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ – เช่น ปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐาน, ใช้ภาษาเดียวกัน, ปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์

5. การเข้าถึงความรู้ – เป็นการทำให้ผู้ใช้ความรู้นั้นเข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT), Web Board, บอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ – ทำได้หลายวิธีการ โดยกรณีเป็น Explicit Knowledge อาจจัดทำเป็นเอกสาร, ฐานความรู้, เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือกรณีเป็น Tacit Knowledge อาจจัดทำเป็นระบบ ทีมข้ามสายงาน, กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม, ชุมชนแห่งการเรียนรู้, ระบบพี่เลี้ยง, การสับเปลี่ยนงาน, การยืมตัว, เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น

7. การเรียนรู้ – ควรทำให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของงาน เช่น เกิดระบบการเรียนรู้จากสร้างองค์ความรู้ > นำความรู้ไปใช้ > เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ และหมุนเวียนต่อไปอย่างต่อเนื่อง

2. กระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (Change Management Process) เป็นกรอบความคิดแบบหนึ่งเพื่อให้องค์การที่ต้องการจัดการความรู้ภายในองค์กร ได้มุ่งเน้นถึงปัจจัยแวดล้อมภายในองค์การ ที่จะมีผลกระทบต่อการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 การเตรียมการและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม – เช่น กิจกรรมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้บริหาร (ที่ทุกคนมองเห็น), โครงสร้างพื้นฐานขององค์การ, ทีม/หน่วยงานที่รับผิดชอบ, มีระบบการติดตามและประเมินผล, กำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จชัดเจน

2.2 การสื่อสาร – เช่น กิจกรรมที่ทำให้ทุกคนเข้าใจถึงสิ่งที่องค์การจะทำ, ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับทุกคน, แต่ละคนจะมีส่วนร่วมได้อย่างไร

2.3 กระบวนการและเครื่องมือ – ช่วยให้การค้นหา เข้าถึง ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนความรู้สะดวกรวดเร็วขึ้น โดยการเลือกใช้กระบวนการและเครื่องมือ ขึ้นกับชนิดของความรู้, ลักษณะขององค์การ (ขนาด, สถานที่ตั้ง ฯลฯ), ลักษณะการทำงาน, วัฒนธรรมองค์การ, ทรัพยากร

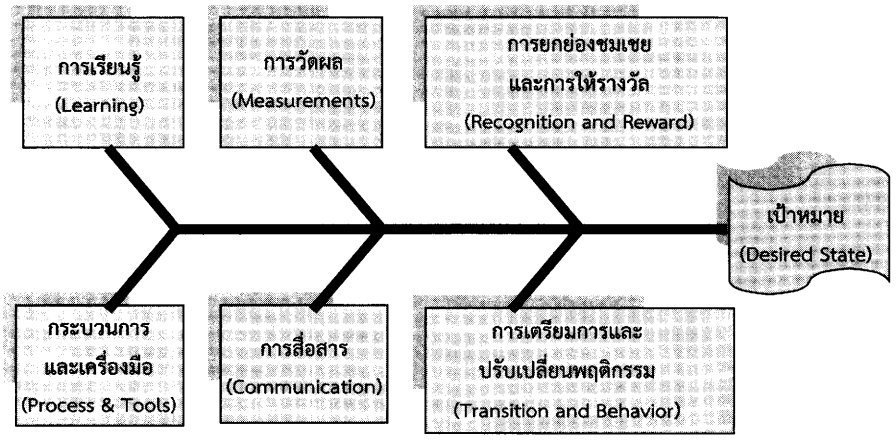
2.4 การเรียนรู้ – เพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญและหลักการของการจัดการความรู้ โดยการเรียนรู้ต้องพิจารณาถึงเนื้อหา, กลุ่มเป้าหมาย, วิธีการ, การประเมินผลและปรับปรุง

2.5 การวัดผล – เพื่อให้ทราบว่าการ

ดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่, มีการนำผลของการวัดมาใช้ในการปรับปรุงแผนและการดำเนินการให้ดีขึ้น, มีการนำผลการวัดมาใช้ในการสื่อสารกับบุคลากรในทุกระดับให้เห็นประโยชน์ของการจัดการความรู้ และการวัดผลต้องพิจารณาด้วยว่าจะวัดผลที่ขั้นตอนไหน ได้แก่ วัดระบบ (System), วัดที่ผลลัพธ์ (Output) หรือวัดที่ประโยชน์ที่จะได้รับ (Outcome)

2.6 การยกย่องชมเชยและให้รางวัล – เป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในทุกระดับ โดยข้อควรพิจารณา ได้แก่ ค้นหาความต้องการของบุคลากร, แรงจูงใจระยะสั้นและระยะยาว, บูรณาการกับระบบที่มีอยู่, ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับกิจกรรมที่ทำในแต่ละช่วงเวลา

กระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (Change Management Process) สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 กระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (Osterhoff, 2004)

ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการความรู้

1. องค์การจะต้องมองภาพรวมของปัจจัยแวดล้อมภายในองค์การ ที่จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดการความรู้ (KM Process) ขององค์การโดยการนำกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงมาเชื่อมโยง เพื่อจะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเสริมสร้างสภาพแวดล้อม ที่จะทำให้กระบวนการจัดการความรู้มีชีวิตหมุนต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง และทำให้การจัดการความรู้ขององค์การมีประสิทธิผลโดยจัดทำเป็นแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) และนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริงๆ

2. ตามแนวคิดนี้ องค์การต้องมีการกำหนดขอบเขต KM (KM Focus Area) และเป้าหมาย KM (Desired State) ที่องค์การต้องการเลือกทำเพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน

3. การกำหนดขอบเขต KM และเป้าหมาย KM เพื่อต้องการจัดการUความรู้ที่จำเป็นต้องมีในกระบวนงาน (Work Process)

4. องค์การต้องมีการประเมินองค์การตนเองเรื่องการจัดการความรู้ (KM Assessment Tool: KMAT) หรือวิธีการประเมินองค์การตนเองแบบใดก็ได้ที่นอกเหนือจาก KMAT เพื่อทราบถึงจุดอ่อน-จุดแข็ง/โอกาส-อุปสรรค ที่จะเป็นปัจจัยสำคัญต้องปรับปรุง-รักษาไว้ /พัฒนาให้การจัดการความรู้บรรลุผลตามเป้าหมาย KM

5. องค์การต้องนำผลลัพธ์ของการประเมินตนเอง จากข้อ 4 เพื่อจะนำมากำหนดหาวิธีการสู่ความสำเร็จ ไว้ในแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) โดยอาจจะเป็นแผนการจัดการความรู้ระยะสั้น หรือเป็นแผนระยะยาว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเป้าหมาย KM ที่องค์การเลือกทำ รวมถึงความพร้อมจากผลการประเมินตนเองจากข้อ 4

6. องค์การต้องมีการกำหนดโครงสร้างทีมงาน KM เพื่อมาดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้ ให้การจัดการความรู้บรรลุผลตามเป้าหมาย KM

7. เมื่อองค์การได้ดำเนินงานตามแผนการจัดการความรู้ เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ ผู้บริหารทุกระดับจะต้องร่วมผลักดันให้เกิดการบูรณาการ กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process) ให้ยึดถือปฏิบัติอยู่ในกระบวนงาน (Work Process) ของข้าราชการ รวมถึงบูรณาการกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (Change Management Process) ให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติราชการขององค์กรในขอบเขต KM และเป้าหมาย KM ในเรื่องอื่นๆ ต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้ส่วนราชการและจังหวัดมีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

8. แนวทางการตัดสินใจเลือกขอบเขต KM - ให้องค์การพิจารณาเกณฑ์การคัดเลือกขอบเขต KM ตามที่ให้ไว้เป็นแนวทางที่องค์การต้องการ คือ

8.1 สอดคล้องกับทิศทางและประเด็นยุทธศาสตร์ในระดับของหน่วยงานตนเอง

8.2 ทำให้เกิดการปรับปรุงที่เห็นได้ชัดเจน (เป็นรูปธรรม)

8.3 มีโอกาสทำได้สำเร็จสูง (โดยพิจารณาจากความพร้อมด้านคน งบประมาณ เทคโนโลยี วัฒนธรรมองค์การ ระยะเวลาดำเนินงาน ฯลฯ)

8.4 เป็นเรื่องที่ต้องทำ คนส่วนใหญ่ในองค์การต้องการ

8.5 ผู้บริหารให้การสนับสนุน

8.6 เป็นความรู้ที่ต้องจัดการอย่างเร่งด่วน

8.7 อื่นๆ สามารถเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสมขององค์การ

9. ผู้บริหารระดับสูงสุดขององค์การ จะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนด ขอบเขต KM (KM Focus Area) และเป้าหมาย KM (Desired State) เพื่อมั่นใจว่าสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ขององค์การอย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงความมุ่งมั่นที่จะบูรณาการการจัดการความรู้ให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติราชการขององค์การ ด้วยการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในทุกด้าน

10. ให้กำหนดรายชื่อผู้มีส่วนร่วมกับผู้บริหารระดับสูงในการตัดสินใจเลือกขอบเขต KM (KM Focus Area) และเป้าหมาย KM (Desired State) โดยให้ระบุถึงชื่อ-นามสกุล, ตำแหน่งงาน และหน่วยงานที่สังกัดอยู่ตามผังองค์การปัจจุบัน ของผู้มีส่วนร่วมทุกท่าน

การจัดทำแผนการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติ (KM Action Plan)

การปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มีแนวทางดังนี้

1. แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) เป็นแผนงานที่แสดงถึงรายละเอียดการดำเนินงานของกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้องค์การบรรลุผลตามเป้าหมาย KM (Desired State) ที่กำหนด

2. จากการทวนสอบความถูกต้องและเหมาะสมของขอบเขต KM (KM Focus Area) และเป้าหมาย KM (Desired State) ให้องค์การนำหัวข้อเป้าหมาย KM ที่องค์การต้องการทำคือ เป้าหมาย KM เป้าหมาย KM (Desired State) มาจัดทำแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) ประจำปีงบประมาณ โดยการจัดทำแผนจะขึ้นอยู่กับความพร้อมขององค์การที่ทำให้เป้าหมาย KM บรรลุผลสำเร็จ

3. การเริ่มต้นจัดทำแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) องค์การควรจัดทำการประเมินองค์การตนเองเรื่องการจัดการความรู้ เพื่อให้ทราบถึงความพร้อม (จุดอ่อน-จุดแข็ง/โอกาส-อุปสรรค) ในเรื่องการจัดการความรู้ และนำผลของการประเมินนี้ ใช้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการจัดทำแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) ให้สอดรับกับเป้าหมาย KM (Desired State) ที่เลือกไว้ โดยองค์การสามารถเลือกวิธีการประเมินองค์การตนเองเรื่องการจัดการความรู้ที่เหมาะสมกับองค์การได้ดังนี้

3.1 ใช้วิธีการประเมินองค์การตนเองเรื่องการจัดการความรู้ด้วย KMAT (The Knowledge Management Assessment Tool: KMAT)

3.2 ใช้วิธีอื่นๆ ในการประเมินองค์การตนเองเรื่องการจัดการความรู้ เช่น แบบสอบถาม, รายงานการวิเคราะห์องค์การ เป็นต้น

สำหรับบางองค์การที่อาจมีการประเมินองค์การตนเองเรื่องการจัดการความรู้มาแล้ว หรือมีวิธีการประเมินองค์การตนเองเรื่องการจัดการความรู้เป็นแบบอื่นๆ

KMAT (The Knowledge Management Assessment Tool: KMAT) เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้ในการประเมินองค์การตนเองในเรื่องการจัดการความรู้ และให้ข้อมูลกับองค์การว่ามีจุดอ่อน-จุดแข็ง/โอกาส-อุปสรรค ในการจัดการความรู้เรื่องใดบ้าง โดยเครื่องมือนี้แบ่งเป็น 5 หมวด ได้แก่

หมวด 1 กระบวนการจัดการความรู้ หมวด 2 ภาวะผู้นำ หมวด 3 วัฒนธรรมในเรื่องการจัดการความรู้หมวด 4 เทคโนโลยีการจัดการความรู้ หมวด 5 การวัดผลการจัดการความรู้

3.3 การประเมินองค์การตนเองเรื่องการจัดการความรู้โดยวิธีอื่นๆ เช่น แบบสอบถาม, รายงานการวิเคราะห์องค์การ หรืออื่นๆ ตามความเหมาะสม การประเมินองค์การตนเองเรื่องการจัดการความรู้นั้น องค์การสามารถเลือกวิธีใดๆ ก็ได้ที่องค์การมีความเข้าใจ หรือถ้าองค์การได้มีการประเมินองค์การตนเองเรื่องการจัดการความรู้มาบ้างแล้วก็สามารถใช้วิธีนั้นๆ ได้ และเมื่อประเมินแล้วให้นำผลสรุปที่ได้บันทึก การประเมินองค์การตนเองดังกล่าว ให้เป็นการระดมสมองกันภายในองค์การตนเอง โดยอย่างน้อยจะต้องเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับขอบเขต KM และเป้าหมาย KM (KM Focus Area และ Desired State) ที่เลือกไว้

3.4 ผลลัพธ์ ที่ได้จากการประเมินองค์การตนเองเรื่องการจัดการความรู้ จะต้องเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนกับขอบเขตและเป้าหมาย KM ที่เลือกขึ้นมาจัดทำ เพื่อที่จะสามารถจัดทำแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) มาสอดรับกับผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมิน

และส่งผลให้เป้าหมาย KM บรรลุผลสำเร็จได้ตามแผน

3.5 ผู้รับผิดชอบในการประเมินองค์การตนเองเรื่องการจัดการความรู้ อย่างน้อยจะต้องเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับขอบเขตและเป้าหมาย KM (KM Focus Area และ Desired State) ที่เลือกขึ้นมาจัดทำ

3.6 ผู้บริหารระดับสูงสุดขององค์การจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมินองค์การตนเองเรื่องการจัดการความรู้ เพื่อให้มั่นใจว่าสอดคล้องอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับขอบเขตและเป้าหมาย KM ที่เลือกขึ้นมาจัดทำ

3.7 ให้กำหนดรายชื่อผู้มีส่วนร่วมกับผู้บริหารระดับสูง ที่ร่วมในการประเมินองค์การตนเองเรื่องการจัดการความรู้ โดยให้ระบุถึง ชื่อ-นามสกุล, ตำแหน่งงาน และหน่วยงานที่สังกัดอยู่ตามผังองค์การปัจจุบัน ของผู้มีส่วนร่วมทุกท่าน

สรุป

การจัดการความรู้เป็นเรื่องที่ผู้บริหารทุกระดับจะต้องให้ความสำคัญ มีความจริงใจในการดำเนินการ ต้องใช้ทั้งภาวะผู้นำ กลยุทธ์เป็นกลไกดำเนินการที่มีกระบวนการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ (System) โดยมีแผนจัดการความรู้ (KM Action Plan) และกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (Change Management Process) ขับเคลื่อนให้ทุกคนในองค์การดำเนินงานต่างๆ ที่มีการปฏิสัมพันธ์กัน ร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ สังเคราะห์ร่วมกันทำเป็นทีมจะทำให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ที่ฝังลึกจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งทำให้ความรู้ที่ฝังลึก (Tacit Knowledge) จากบุคคลเปลี่ยนเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Externalization) เพื่อเกิดนำความรู้ชัดแจ้งมาผสมผสานเข้าด้วยกันเกิดการขยายความรู้และถ่ายทอดความรู้ชัดแจ้งมาใช้ในการปฏิบัติงาน พัฒนาจนกลายเป็นความรู้ฝังลึกและจะมีการปรับเพิ่มไปเรื่อยๆ ทำให้งานที่ปฏิบัติมีการเพิ่มผลผลิตขึ้นเรื่อยๆ จนเกิดคุณภาพ (Quality) และได้มาตรฐาน (Standard) การปฏิบัติงานทำให้องค์การเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เจริญก้าวหน้าสามารถแข่งขันในยุคโลกาภิวัฒน์สู่อาเซียนและสู่สากลได้อย่างยั่งยืน แต่ทั้งนี้การที่จะให้ได้ผลตามทิศทางและเป้าหมายขององค์การ ผู้ที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการจัดการความรู้ก็คือท่านผู้บริหารนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ. (2548). *การจัดการความรู้ในองค์กรธุรกิจ.* กรุงเทพฯ: เอ็กสปอร์.

ชนวัฒน์ โกญจนาวรรณ. (2550). *การจัดการสารสนเทศสำหรับผู้นำองค์กรและผู้บริหาร.* กรุงเทพฯ: เอ็กซเปอร์เน็ท.

ประเวศ วะสี. (2548). *การจัดการความรู้ : กระบวนการปลดปล่อยมนุษย์สู่ศักยภาพ เสรีภาพ และความสุข.* กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคศ.).

ภารดี อนันต์นาวี. (2555). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ทางการบริหารการศึกษา.* ชลบุรี: มนตรีการพิมพ์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน.* กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

วิจารณ์ พานิช. (2548). *การจัดการความรู้ฉบับนักปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ: ตถาตาพลับลิเคชั่น.

_____. (2552). *การจัดการความรู้คืออะไร.* วันที่ค้นข้อมูล 12 พฤษภาคม 2551, เข้าถึงได้จาก http://kmi.or.th/kmi-articles/prof-vicharn-panich/28-0001-intro-to-km.html

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2545). *ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและปฏิบัติ Leadership: Theory and Practice.* กรุงเทพฯ: บริษัท บุ๊คลิ้งค์ จำกัด.

สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). *การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559): ฉบับสรุป.* กรงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. (2548). *การจัดการความรู้ในสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.

Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1990). *Transformational leadership development: Manual for the multifactor leadership questionnaire.* Palo Alto, California: Consulting Psychologists Press.

Hersey, P., Blanchard, K.H., & Johnson, D.E. (2001). *Management of Organizational Behavior.* New Delhi. Prentice Hall of India.

Lillrank, P., Kano, N. (1989). *Continuous Improvement: Quality Control Circles in Japanese Industry.* Center for Japanese Studies, University of Michigan, Ann Arbor, MI., 23-25.

Nonaka, I (1994), A Dynamic Theory of Organizational Knowledge Creation, in Organizations Science, *5(1), 14-37.*

Osterhoff, R.J. (2004). *Knowledge management: Evolution from theory to practice.* Retrieved November 22, 2010, from http://www.apo-tokyo.org/productivity/116_prod.htm

Sallis, E., & Jones, G. (2002). *Knowledge Management in Education.* London: Kogan page.

Academic Journal Institute of Physical Education

การค้นหาและการคัดเลือกนักกีฬาที่มีความสามารถพิเศษสู่การพัฒนากีฬาชาติ

The Searching and Selection of Athletes with Speacial Sport Ability for The Developing of National Sport

ดร.ธานินทร์ บุญญาลงกรณ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

จากสภาพการณ์ในปัจจุบันหลายๆ ประเทศได้เริ่มมีการให้ความสนใจกับบุคคลผู้ที่มีความสามารถพิเศษหรือมีพรสวรรค์ในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้นอย่างมากมายในหลายๆ ด้านตามความรู้ความสามารถของประชากรในประเทศนั้นๆ โดยที่การค้นหาและการระบุความสามารถพิเศษทางการกีฬานั้นเริ่มเข้ามามีบทบาทและเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการพัฒนาโปรแกรมในหลายชนิดกีฬาด้วยเช่นกัน อันส่งผลให้หลายๆ ประเทศได้ให้ความสนใจและให้ความสำคัญของการพัฒนาตัวบ่งชี้ผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางการกีฬา ที่เป็นส่วนสำคัญของชัยชนะในการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ สำหรับประเทศที่มีประชากรน้อยกว่าเมื่อเทียบกับประเทศมหาอำนาจ ซึ่งเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรและความสำเร็จของผลงานในการแข่งขันระดับนานาชาติแล้ว ในประเทศที่มีการคัดเลือกและสรรหาผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางกีฬา ถึงแม้ว่าจะมีประชากรที่น้อยกว่า แต่ถ้ามีระบบการคัดเลือกและสรรหาที่ดีมีประสิทธิภาพมากกว่า ก็สามารถที่จะมีโอกาสประสบความสำเร็จได้มากกว่าและสำหรับประเทศไทยนั้นถ้าได้มีการดำเนินการอย่างถูกต้องและเป็นระบบที่ชัดเจนรวมทั้งได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและเอกชนก็จะส่งผลให้การกีฬาของประเทศไทยมีความชัดเจนและมีความก้าวหน้าไปในทิศทางเดียวกันกับประเทศอื่นๆ ที่ได้รับการยอมรับในความสามารถและผลการแข่งขันของนักกีฬาในระดับโลกได้เช่นเดียวกัน

คำสำคัญ: ความสามารถพิเศษ/กีฬา/ประเทศไทย

Abstract

From present situation, many countries begin to pay attention to the searching and developing of athletes with special sport ability or talent in many aspects. The searching and identifying people who have special sport ability or talented in sport has become an important role in the developing of various programs in many kinds of sports, consequently, many countries turn to pay attention to develop the criteria or indicators

for selecting people with special sport ability which will be an important factor for the victory of their countries in the international sport competitions. As for the small countries with fewer population than powerful countries like the USA, Russia or Germany, they seem to have less opportunity in finding athletes with special sport ability, in fact they can be more successful if they have more effective and better system in selecting and identifying the athletes who have special sport ability. This article aims to present the process of searching and identifying athletes with special sport ability in Thailand. If we have effective system and co-operation between the government and private organizations, we can be accepted and successful like other countries which has reputation in world class sport competitions in the near future.

Keywords: TALENTED/SPORT/THAILAND

บทนำ

ในยุคปัจจุบันนี้เป็นช่วงเวลาแห่งความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งด้านการศึกษาที่ซึ่งทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่า ทรัพยากรที่สำคัญและมีค่ามากที่สุดนั่นก็คือ ทรัพยากรมนุษย์ หากจะเปรียบเทียบว่าประเทศใดที่มีจำนวนอัตราประชากรที่มีความรู้ความสามารถ อาจเป็นดัชนีชี้วัดอย่างหนึ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการประสบความสำเร็จในการจัดการเกี่ยวกับระบบของการศึกษา คุณภาพของการจัดการศึกษาพิเศษก็ถือว่าเป็นดัชนีชี้วัดความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษาและเทคโนโลยี ในขณะที่การศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษก็เป็นดัชนีบ่งชี้แนวโน้มความเจริญก้าวหน้าหรือสมรรถนะของประเทศนั้นในอนาคต และทั้งนี้ในปัจจุบันเริ่มมีการให้ความสนใจกับบุคคลผู้ที่มีความสามารถพิเศษหรือมีพรสวรรค์ในด้านต่างๆ ตามที่ Howard Gardner (1983) ได้ค้นพบขึ้นมาที่เรียกว่า ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences) ที่ได้รับการยอมรับอย่างมากในปัจจุบัน ซึ่งความสามารถด้านต่างๆ จะมีอยู่ด้วยกันทั้งหมดแปดด้าน ซึ่งการระบุความสามารถพิเศษทางการกีฬานั้นเริ่มเข้ามามีบทบาทและเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการพัฒนาโปรแกรมในหลายชนิดกีฬา (Falk, 2004) และเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วในประเทศออสเตรเลีย โดยที่เป็นที่มาสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ โดยได้จัดให้มีโครงการ Talent Search (โครงการแสวงหาผู้ที่มีความสามารถพิเศษหรือมีพรสวรรค์) ซึ่งโครงการนี้อยู่ภายใต้การดูแลของสถาบันการกีฬาแห่งประเทศออสเตรเลีย (AIS) และความสำคัญของการพัฒนาตัวบ่งชี้ผู้ที่มีความสามารถพิเศษ อาจจะเป็นส่วนสำคัญของชัยชนะที่ยิ่งใหญ่ในการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ (Hoar and Warr, 2000) สำหรับประเทศที่มีประชากรน้อยกว่าเมื่อเทียบกับประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกา รัสเซีย เยอรมัน และจีน ซึ่งเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรและความสำเร็จของผลงานในการแข่งขันระดับนานาชาติแล้ว ในเฉพาะประเทศที่มีการคัดเลือกสรรหาผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางกีฬา จะแสดง

ให้เห็นว่าประเทศที่มีประชากรที่น้อยกว่า แต่ถ้ามีระบบการคัดเลือกหรือสรรหาที่ดีและมีประสิทธิภาพมากกว่า ก็สามารถที่จะมีโอกาสประสบความสำเร็จได้มากกว่า (Rütten & Ziemainz, 2004) อย่างไรก็ตามในการศึกษาเรื่องการระบุถึงความสามารถพิเศษนี้การระบุถึงค่าของตัวบ่งชี้ความสามารถพิเศษมีความแตกต่างกันในแต่ละชนิดกีฬา ทั้งนี้กีฬาในปัจจุบันนี้มีมากมายหลายประเภท ทั้งที่มีมาแต่อดีตหรือแม้กระทั่งกีฬาที่เพิ่งจะมีการคิดค้นพบขึ้นมาใหม่ จึงทำให้มีผู้สนใจเข้าร่วมในกีฬาแต่ละประเภทมีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ตามกระแสความนิยมของสังคมหรือความนิยมในช่วงระยะเวลานั้นๆ จนทำให้เกิดการแข่งขันตามขึ้นมาในแต่ละประเภทกีฬา เพื่อต้องการความเป็นเลิศ เพื่อชัยชนะ เพื่อพบปะสังสรรค์หรือเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล องค์กร หรือ ประเทศ เป็นต้น ดังนั้นสิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญที่จำเป็นในการแข่งขันกีฬา ก็คือการคัดเลือกผู้เล่นที่จะเป็นตัวแทนให้แก่สังกัด หน่วยงาน องค์กร หรือประเทศเพื่อทำหน้าที่ลงทำการแข่งขันในกีฬาต่างๆ การคัดเลือกผู้เล่นเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการแข่งขันกีฬาในแต่ละประเภทนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการหานักกีฬาที่มีคุณสมบัติ ไม่ว่าจะเป็นในด้านทางกายหรือจิตใจ ที่พร้อมหรือที่สมบูรณ์ที่สุด ณ เวลานั้นๆ ลงทำการแข่งขัน การทดสอบทักษะกีฬาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลความสามารถทางด้านกีฬาของนักกีฬาในแต่ละประเภทด้วย

การตรวจสอบวุฒิความสามารถหรือพรสวรรค์ (Talent Identification)

การตรวจสอบวุฒิความสามารถหรือพรสวรรค์จะนำไปสู่การจัดโปรแกรมการฝึกซ้อมและนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งในการเข้าร่วมทางการกีฬา คนทุกๆ คนสามารถที่จะเรียนรู้การร้องเพลง การเต้นรำ หรือการวาดภาพ แต่จะมีเพียงไม่กี่คนเท่านั้นที่จะก้าวขึ้นไปสู่การเป็นผู้ที่มีชื่อเสียง ในทางการกีฬาก็เช่นเดียวกันสิ่งที่มีความสำคัญจะต้องค้นหาวุฒิความสามารถหรือพรสวรรค์ของแต่ละคนให้พบและคัดเลือกเสียตั้งแต่วัยเยาว์ก่อนที่จะนำพาพวกเขาเข้าสู่การกีฬาและช่วยให้พวกเขาก้าวขึ้นไปสู่ผู้ที่มีชื่อเสียงสูงสุด ในอดีตที่ผ่านมาหรือแม้กระทั่งในปัจจุบันโดยส่วนมากการเลือกเข้าสู่การกีฬาของเด็กส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานอยู่บนประเพณี อุดมคติ ความต้องการในการเข้าร่วมทางการกีฬาเพราะความนิยมในกีฬาชนิดนั้นๆ พ่อแม่ปลูกฝัง ครูแนะนำ มีที่พักอยู่ใกล้สนามและอื่นๆ จึงทำให้นักกีฬามีการพัฒนาบนพื้นฐานของการฝึกซ้อมหรือชนิดกีฬาที่ไม่ได้เหมาะสมกับวุฒิความสามารถหรือพรสวรรค์ของตนเองที่มีอยู่ และส่งผลให้นักกีฬาไม่สามารถก้าวขึ้นไปสู่ความสำเร็จที่สูงสุดได้อย่างที่ตั้งใจ ผู้ฝึกสอนควรทำงานและให้เวลากับบุคลที่มีความสามารถสูงตามธรรมชาติ (Natural Abilities) มาตั้งแต่กำเนิด ไม่เช่นนั้นผู้ฝึกสอนจะสูญเสียวุฒิความสามารถหรือพรสวรรค์ที่นักกีฬามีอยู่ รวมทั้งเสียเวลาและพลังงานไปอย่างไร้ประโยชน์หรือไม่ก็ไม่ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ เพราะถึงแม้การฝึกซ้อมจะสามารถเปลี่ยนแปลงความสามารถทางกายของบุคคลได้ แต่ท้ายที่สุดความสามารถทางพันธุกรรมที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดจะเป็นตัวกำหนดระดับความสามารถทางกายสูงสุดที่นักกีฬาจะได้รับ วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการตรวจสอบวุฒิความสามารถหรือพรสวรรค์จึงเป็นการค้นหาและคัดเลือกนักกีฬาที่มีความสามารถสูงสุดสำหรับการกีฬาอย่างแท้จริง

หลักการคัดเลือกและเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษ (Identification Process)

โดยทั่วไปเด็กแต่ละคนมีทั้งจุดดีและจุดเด่นอยู่ในตัว ซึ่งอาจแตกต่างมากบ้างน้อยบ้างแล้วแต่ศักยภาพพื้นฐานและการบ่มเพาะภายหลัง อย่างไรก็ตาม พบว่าความสามารถพิเศษที่แฝงอยู่ในตัวเด็กอาจไม่แสดงออกอย่างชัดเจนอย่างเช่นคนทั่วไปคาดคิด เด็กที่มีศักยภาพโดดเด่นพอที่จะเป็นอัจฉริยะบุคคลในอนาคตได้ อาจไม่แสดงความสามารถใดๆ ให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ในสถานการณ์ทั่วๆ ไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการศึกษาที่ปิดกั้นความสามารถ ดังนั้นในกระบวนการสำรวจหรือเสาะหาเด็กกลุ่มนี้จึงต้องมีการศึกษาและทำความเข้าใจกับธรรมชาติอันหลากหลายตลอดจนปัจจัยที่อาจปิดกั้นความสามารถอันแท้จริงของเด็กได้ อาทิเช่น การเลี้ยงดู ระบบการศึกษา ประสบการณ์ชีวิต ปัญหาทางครอบครัว ฯลฯ

ในอดีตที่ผ่านมานั้นการสำรวจและการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษยึดอยู่กับการสอบแข่งขัน การใช้ข้อสอบคัดเลือก การใช้ผลจากคะแนนที่ได้มาจากแบบทดสอบทางสติปัญญา หลังจากที่มีการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้มานับสิบปี มาจากสาเหตุหลายประการ อาทิความไม่กระจ่างชัดในเรื่องคุณลักษณะของเด็กแต่ละประเภท ความเข้าใจผิดพลาดในเรื่องความสามารถทางสติปัญญา การยึดถือแบบทดสอบข้อเขียนอย่างเอาจริงเอาจังโดยไม่ใช้เกณฑ์อื่นเข้ามาร่วมตัดสินความไม่รอบคอบระหว่างการดำเนินการคัดเลือก รวมถึงการคัดเลือกไม่ตรงกับเป้าประสงค์ที่ต้องการ นอกจากนี้ยังมีเด็กหลายประเภทที่ต้องใช้วิธีหรือเครื่องมือพิเศษในการสำรวจ เช่น เด็กที่มีความสามารถต่ำกว่าความเป็นจริง หรือเด็กที่มีความบกพร่องด้านต่างๆ

แนวทางในการเสาะหาอัจฉริยภาพของเด็กๆ ที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติในปัจจุบัน ได้แก่

1. การใช้กระบวนการตรวจสอบที่เป็นขั้นตอน
2. การใช้กระบวนการตรวจสอบที่ใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมกับแววของเด็ก
3. การใช้กระบวนการตรวจสอบที่ไม่ลำเอียงกับเด็กกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นพิเศษ
4. การใช้กระบวนการตรวจสอบที่เป็นขั้นตอนที่มีข้อมูลหลายด้านประกอบกัน

แนวทางและกระบวนการจัดการเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษทางกีฬา

สำหรับหลักการค้นหาและการคัดเลือกนักกีฬา การกีฬาแห่งประเทศไทย โดยศูนย์แมวมองเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษทางกีฬา มีหลักการค้นหาและการคัดเลือกนักกีฬาโดยอาศัยหลักการด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา เริ่มตั้งแต่ต้นจนกระทั่งถึงระดับแชมป์ โดยมีการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์การกีฬาในแต่ละช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ช่วงการคัดเลือกนักกีฬา (Talent Selection) โดยคัดเลือกจากพันธุกรรม (Gene) ขนาดรูปร่าง และชนิดของเส้นใยกล้ามเนื้อ เป็นต้น โดยเน้นการคัดเลือกนักกีฬาที่จะเก่งในอนาคตและจะมีการคัดเลือกอายุที่เหมาะสมกับชนิดต่างๆ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ช่วงการคัดเลือกนักกีฬา

กีฬา	อายุที่เริ่มฝึก	อายุที่เริ่มฝึกพิเศษ	สมรรถนะสูงสุดเมื่อ
ยิงธนู	12-14	16-18	23-30
วิ่งระยะสั้น	10-12	14-16	22-26
วิ่งระยะกลาง	13-14	16-17	22-26
วิ่งระยะไกล	14-16	17-20	25-28
กระโดดไกล	12-14	17-19	23-26
ขว้างจักร	14-15	17-19	23-17
แบดมินตัน	10-12	14-16	20-25
ยิมนาสติกหญิง	6-8	9-10	14-18
ยิมนาสติกชาย	8-9	14-15	22-25
ยูโด	8-10	15-16	22-26
เรือพาย	11-14	16-18	22-25
รักบี้ฟุตบอล	13-14	16-17	22-26
ยกน้ำหนัก	14-15	17-18	23-27
เบสบอล	10-12	15-16	22-28
บาสเกตบอล	10-12	15-16	22-28
มวยสากล	13-15	16-17	22-26
หมากรุก	7-8	12-15	23-35
แฮนด์บอล	10-12	14-16	22-26
จักรยาน	12-15	16-18	22-28
โปโลน้ำ	10-12	16-17	23-26
ฟันดาบ	10-12	14-16	20-25
ฮอกกี้	11-13	14-16	20-25
ฟุตบอล	10-12	14-16	22-26
มวยปล้ำ	11-13	17-19	24-27
เรือใบ	10-12	14-16	22-30
ยิงปืน	12-15	17-18	24-30
ขี่ม้า	10-12	14-16	22-28
ว่ายน้ำหญิง	7-9	11-13	18-22
ว่ายน้ำชาย	7-8	12-14	22-27
ว่ายน้ำลีลา	6-8	12-14	10-23
เทเบิลเทนนิส	8-9	13-14	22-25
วอลเลย์บอล	10-12	15-16	22-26
เทนนิสหญิง	7-8	11-13	20-25
เทนนิสชาย	7-8	12-14	2-27
สคอว์ช	10-12	15-17	23-27

แหล่งที่มา : (สนธยา สีละมาด, 2547)

ช่วงที่ 2 ช่วงการฝึกซ้อม (Training) เน้นการพัฒนาสมรรถภาพร่างกาย จิตใจ และทักษะกีฬา โดยความรู้ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาจะเป็นตัวประเมินด้านสมรรถภาพและการบาดเจ็บ รวมทั้งการประเมินภาวะโภชนาการในนักกีฬารวมถึงการจัดรายการอาหารให้เหมาะสมกับปริมาณการฝึกซ้อมของนักกีฬา

ช่วงที่ 3 ช่วงการแข่งขัน (Competition) โดยการนำหลักการทางจิตวิทยาการกีฬาเข้ามาช่วยรวมถึงการบันทึกภาพจากวีดีโอ แล้วนำมาวิเคราะห์เกมส์การแข่งขัน ด้านชีวกลศาสตร์ ซึ่งทำให้ได้เปรียบคู่แข่งขัน เน้นเรื่องการแข่งขันให้แสดงความสามารถสูงสุด

หลักในการค้นหาและการคัดเลือกนักกีฬาที่มีความสามารถพิเศษนั้น จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมตามวัยซึ่งในแต่ละชนิดกีฬานั้นมีความแตกต่างกัน โดยที่การค้นหาในช่วงของการคัดเลือกนักกีฬา (Talent Selection) นั้นพิจารณาคัดเลือกจากพันธุกรรม (Gene) ขนาดรูปร่าง และชนิดของเส้นใยกล้ามเนื้อ เป็นต้น ส่วนการเสาะหาผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านกีฬาควรมีวิธีการดังนี้ 1. การวัดแวว เป็นการวัดทักษะพื้นฐานการเคลื่อนไหวที่สำคัญสำหรับกีฬานั้นๆ ไม่ควรเป็นการวัดทักษะกีฬา 2. การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์การกีฬา ได้แก่ การวัดขนาดรูปร่างสรีรวิทยา กลไก การเคลื่อนไหว กล้ามเนื้อ ตลอดจนการทำงานของอวัยวะต่างๆ ที่เหมาะสมในแต่ละชนิดกีฬา 3. ผู้เชี่ยวชาญ เป็นการคัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญในแต่ละกีฬา ซึ่งถือว่าสำคัญมาก เพราะผู้เชี่ยวชาญจะเข้าใจและทราบคุณลักษณะธรรมชาติของผู้มีแววจะเป็นนักกีฬาที่ประสบความสำเร็จโดยใช้วิธีการประลองการแสดงความสามารถต่างๆ เป็นต้น

ปัจจุบันหลายๆ ประเทศได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนเด็กและเยาวชนในชาติของตนที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ โดยมีการกำหนดนโยบายหรือแนวปฏิบัติในระดับประเทศได้อย่างชัดเจน มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ รัฐจัดสรรงบประมาณให้และมีการจัดตั้งกองทุนสมทบจากแหล่งต่างๆ มีการเสาะหากลุ่มเด็กพิเศษเหล่านี้ ในโรงเรียนจะมีรูปแบบการเรียนการสอนและมีโปรแกรมพิเศษมากมายให้เด็กได้เลือกเรียนตามความเหมาะสมกับความสามารถพิเศษของเด็กแต่ละคน ครูผู้สอนจะได้รับการอบรมเป็นพิเศษ ทุกประเทศดำเนินการพัฒนาเด็กเหล่านี้โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียน นอกจากนั้นในระดับประเทศ และมลรัฐจะมีองค์กรที่ทำหน้าที่ประสานการดำเนินงานให้คำปรึกษาแนะนำ รวมถึงมีศูนย์หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่วิจัยและรวบรวมผลงานวิจัยเพื่อสะสมองค์ความรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาเป็นไปอย่างกว้างขวางต่อเนื่อง ในปัจจุบันมีองค์กรระดับโลกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ World Council for the Gifted and Talented เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นเพื่อให้การสนับสนุนหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มีความประสงค์จะพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งเน้นการดำเนินงานในรูปแบบการแลกเปลี่ยนและร่วมมือด้านวิชาการ โดยมีสมาชิกจากทั่วโลกประมาณร้อยกว่าประเทศ และมีองค์กรในระดับภูมิภาคคือ The Asia Pacific Federation for the Gifted and Talented (APFG) ดำเนินงานประสานงานกับหน่วยงานแรก สำหรับตัวอย่างของการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดการพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษในแต่ละประเทศมีดังนี้

ประเทศสหรัฐอเมริกา

เป็นประเทศที่จุดชนวนความสนใจของโลกในเรื่องนี้ และเป็นประเทศแรกที่ใช้คำว่า Gift Education เป็นประเทศที่มีอิทธิพลทางความคิดและถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านนี้มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1957 รัฐบาลสหรัฐอเมริกาให้ความสนใจและให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง มีโครงสร้าง นโยบายและกฎหมายที่ชัดเจนมากที่สุด นับได้ว่าเป็นประเทศที่ครองความเป็นหนึ่งในเรื่องการศึกษาของเด็กกลุ่มนี้ นโยบายการจัดการศึกษากำหนดให้มีการสร้างมาตรฐานหลักสูตรทั้งด้านเนื้อหาและภาคปฏิบัติที่ท้าทายสร้างสรรค์โอกาสในการเรียนรู้ที่ท้าทายมากขึ้น ให้เต็มศักยภาพที่เด็กมีอยู่ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน ขยายโอกาสให้เด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้น พัฒนาครูให้มีความสามารถ พัฒนาหลักสูตรที่ซับซ้อนและทักทายเด็กให้เรียนรู้ได้ดี มีการช่วยเหลือและสนับสนุนงบประมาณให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษประเภทต่างๆ อย่างชัดเจน รัฐบาลกลางเป็นผู้กำหนดนโยบายและกฎหมาย เพื่อให้มลรัฐต่างๆ นำไปปฏิบัติ โดยมลรัฐจะเป็นผู้ระบุหรือกำหนดว่าเด็กมีความสามารถพิเศษในด้านใด เพื่อให้ได้รับสิทธิสนับสนุนด้านงบประมาณและกำหนดนโยบายการศึกษาของมลรัฐขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียนนำไปปฏิบัติ มีโปรแกรมการศึกษามากมาย รวมทั้งโปรแกรมในระดับชาติสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ที่แตกต่างจากโปรแกรมที่มีอยู่ในระบบการศึกษาปกติ โปรแกรมพิเศษเหล่านี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อและแนวทางดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน คือ เด็กที่มีความสามารถพิเศษมีอยู่ในทุกกลุ่มชนทุกระดับ ทุกสาขาวิชาชีพ ควรขยายการศึกษาที่มี

ประสิทธิภาพและให้การสนับสนุน สร้างโอกาสให้เด็กได้ตัดสินใจ วิเคราะห์สิ่งต่างๆ ทั้งสถานการณ์และกับชีวิตจริง ใช้แบบทดสอบกับเด็กเท่าที่จำเป็น สนับสนุนเด็กกลุ่มนี้ทั้งในรูปแบบชั้นเรียนปกติ ชั้นเรียนพิเศษ รวมถึงจัดให้โรงเรียนมีการสอนที่มีความยืดหยุ่นเพื่อให้เด็กได้เรียนอยู่ในกลุ่มที่มีความสนใจและความสามารถที่ใกล้เคียงกัน

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ในอดีตแม้ว่าสภาพทางเศรษฐกิจในภาพรวมของจีนจะต่ำกว่ามาตรฐานสากล แต่จีนก็ให้ความสำคัญกับคนที่มีความสามารถพิเศษอย่างเป็นระบบที่ชัดเจนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในยุคใหม่ของจีน เริ่มเมื่อปี ค.ศ. 1978 โดยการริเริ่มของ University of Science & Technology of China ดำเนินงานโดยจัดให้มีชั้นเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่อายุต่ำกว่า 15 ปี พร้อมกับทำวิจัยเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถเหนือปกติ โดยคณาจารย์จากสถาบันต่างๆ มากกว่า 30 องค์กร (Research Group of Supernormal Children) ปัจจุบันมีนักวิจัยที่ทำงานให้กับสถาบันนี้ในทุกมณฑลทั้งประเทศประมาณ 8,000-10,000 คน และมีการดำเนินงานที่แผ่ขยายไปทั่วประเทศ เพื่อสำรวจหาเด็กที่มีแววความสามารถพิเศษ แม้ว่านโยบายด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในปัจจุบันของจีนจะไม่ได้ระบุเรื่องนี้ไว้อย่างเปิดเผยชัดเจน แต่จีนก็มีการเน้นการคัดเลือกโดยการแข่งขันเพื่อค้นหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ นอกจากนี้จีนยังมีความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรมพิเศษหลังเลิกเรียน โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ และการสร้างพลังเยาวชนเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกซึ่งความสามารถพิเศษอย่างหลากหลายทุกด้าน ปัจจุบันสาธารณรัฐประชาชนจีนกำลังจะกลายเป็นประเทศที่มีศักยภาพสูงทางด้านเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและอื่นๆ ด้วยพลังของกลุ่มคนที่มีความสามารถพิเศษซึ่งได้เสาะหาและพัฒนามาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน

ในส่วนของประเทศไทยนั้น ปัจจุบันได้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ และส่งเสริมนักกีฬาที่มีความสามารถพิเศษไม่มากนัก โดยองค์กรหลักที่รับผิดชอบในส่วนของกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ได้แก่ การกีฬาแห่งประเทศไทย ซึ่งได้จัดตั้ง ศูนย์แมวมองเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษทางการกีฬา กกท. “SAT Sport Talent Identification Center: SAT STIC” โครงการพัฒนากีฬาจังหวัด “สปอร์ตฮีโร่ (Sports Hero)” เป็นต้น นอกจากนั้นทางรัฐบาลยังได้จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติขึ้น เป็นศูนย์กลางในการสนับสนุนและส่งเสริมและประชาชนที่เป็นผู้มีความสามารถสูงในด้านต่างๆ ทั้งด้านกีฬา ดนตรี ศิลปวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ ให้ได้เล่าเรียนใช้ประโยชน์ด้านความสามารถของตนเองเพื่อตัวเองและประเทศชาติ ซึ่งทั้ง 3 โครงการที่กล่าวมานี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานดังนี้

ศูนย์แมวมองเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษทางกีฬา กกท.

การกีฬาแห่งประเทศไทย โดยฝ่ายวิทยาศาสตร์การกีฬา ได้สนองตอบโครงการนี้โดยความร่วมมือกับสมาคมกีฬาจังหวัด ชมรม และสโมสรกีฬาในการจัดทำ “โครงการเสาะหาและคัดเลือกนักกีฬาดาวรุ่ง” หรือ “ศูนย์แมวมองเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษทางกีฬา กกท.” เพื่อพัฒนานักกีฬา

เยาวชนสู่ความเป็นเลิศ โดยการคัดเลือกเยาวชนผู้ที่มีความรู้ พรสวรรค์ ทักษะ และความสามารถพิเศษทางด้านกีฬา โดยอาศัยหลักการทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬามาประยุกต์ใช้ เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการคัดเลือกนักกีฬาจนถึงการพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศ (ชัยสิทธิ์และวรรณิกา, 2549: 9-10) โดยโครงการได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่กลางปี 2547 และได้รับความสนใจจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ฝึกสอนในการนำนักกีฬาในระดับเยาวชนมาเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก ซึ่งนักกีฬาในโครงการหลายคนที่มีพัฒนาการดีขึ้น และคาดว่านักกีฬาเหล่านี้จะได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนทีมชาติไทย และมีโอกาสพัฒนาความสามารถสู่ระดับอาชีพได้ในอนาคต ในด้านการคัดเลือกนักกีฬาที่มีทักษะ มีพรสวรรค์ และมีความสามารถพิเศษในระดับเยาวชนนั้น ทางฝ่ายวิทยาศาสตร์การกีฬาได้อาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์การกีฬาในสาขาต่างๆ มาประยุกต์ใช้โดยมีผู้เชี่ยวชาญดูแลรับผิดชอบเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการคัดเลือกนักกีฬาไปจนถึงการพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศ ประกอบไปด้วย

ด้านสรีรวิทยาการกีฬา ผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำว่า การที่นักกีฬาจะประสบความสำเร็จได้นั้น ควรที่จะมีการวางแผนการฝึกซ้อม โดยการใช้หลักการฝึกซ้อมแบบกำหนดช่วง (Periodization) ซึ่งจะทำให้ร่างกายและจิตใจของนักกีฬาสามารถปรับตัวและสามารถปรับสภาวะความหนักหน่วงในขณะแข่งขันได้ ซึ่งหลักการฝึกซ้อมแบบเก่าจะเป็นการเพิ่มปริมาณการฝึกซ้อมอย่างรวดเร็ว โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมของอายุนักกีฬา ทำให้ร่างกายไม่สามารถปรับสภาพให้ฟื้นตัวได้ จะส่งผลให้สมรรถภาพทางกายเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนถึงระดับหนึ่ง หลังจากนั้นจะคงที่ถึงแม้จะเพิ่มความหนักของปริมาณการฝึกซ้อมเพียงใดก็ตาม แต่การฝึกซ้อมแบบใหม่นั้นจะเป็นการจัดแบบเพิ่มปริมาณการฝึกซ้อมให้อย่างเหมาะสมกับอายุของนักกีฬา และมีระยะพักฟื้นให้ร่างกายปรับสภาพและฟื้นตัว สามารถรับปริมาณการฝึกซ้อมที่เพิ่มขึ้นได้ และนักกีฬาเองจะสามารถฝึกซ้อมได้โดยที่ไม่มีการบาดเจ็บและยังสามารถพัฒนาสมรรถภาพทางกายให้ดีขึ้นได้อีกด้วย

ด้านจิตวิทยาการกีฬา ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการกีฬาได้ให้ความเห็นว่า ในการที่เด็กจะเล่นกีฬาประเภทใดนั้นควรให้เด็กเป็นผู้เลือกเอง โดยการให้เด็กลองเล่นหลายๆ อย่าง เพื่อดูว่าเด็กชอบกีฬาชนิดใดมากเป็นพิเศษ แล้วจึงปลูกฝังอย่างจริงจัง ผู้ปกครองไม่ควรสร้างแรงกดดันในการเล่นกีฬากับเด็ก ซึ่งมีผู้ปกครองจำนวนไม่น้อยที่เมื่อเริ่มเห็นความสามารถในตัวลูกว่าน่าจะไปได้ไกลในกีฬาประเภทนั้นๆ กลับคาดหวังกับลูกมากว่าลูกจะต้องเป็นแชมป์ จึงเป็นการสร้างแรงกดดันในการเล่นกีฬาของเด็ก ทำให้เด็กหลายคนเบื่อกีฬาอาจถึงขั้นเลิกเล่นทั้งๆ ที่มีโอกาสที่ดีในอนาคตเพียงเพราะว่าผู้ปกครองสร้างแรงกดดันมากเกินไป และการฝึกที่ดีนั้นควรที่จะให้เด็กฝึกรวมกันเป็นหมู่คณะ ไม่ควรที่จะแยกเด็กออกมาฝึกคนเดียว เพราะนอกจากเด็กจะไม่สนุกแล้วอาจจะเบื่อที่จะเล่นกีฬาไปเลย

ดังนั้นจากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า **"ศูนย์แมวมองเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษทางกีฬา กกท."** นั้น มีวิธีการคัดเลือกหรือเสาะหานักกีฬาเยาวชนที่มีพรสวรรค์ หรือมีความสามารถสูงในแต่ละชนิดกีฬาโดยใช้หลักการทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬามาประยุกต์ใช้อย่างครบวงจร

โดยมีการวางแผนการเข้าร่วมการแข่งขันในทุกระดับ เพื่อให้นักกีฬาเยาวชนมีการพัฒนาด้านเทคนิคทักษะ ได้อย่างรวดเร็วเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ และจะไม่เกิดการบาดเจ็บเรื้อรังหรือร่างกายแคระแกรนจนไม่สามารถที่จะพัฒนาเป็นนักกีฬาที่เก่งในอนาคตได้

ศูนย์ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติ

ศูนย์แห่งนี้เริ่มต้นจากการที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีได้สั่งให้ทำการระดมผู้เชี่ยวชาญหลายสาขา ทั้งนักศึกษา นักจิตวิทยาเด็ก นักประสาทวิทยาที่เข้าใจกลไกการทำงานของสมองเข้ามาช่วยกันทำงานเขียนหลักสูตรการเรียนการสอนใหม่เพื่อแก้ปัญหา “ไอคิว” เด็กไทยที่ลดลงมาก ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการบริหารและพัฒนาองค์ความรู้เห็นชอบให้มี “องค์กรมหาชน” ขึ้นมาทำหน้าที่พัฒนาองค์ความรู้ของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กไทยให้มีความรู้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาสมอง

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการดำเนินการที่เกี่ยวกับการค้นหาและคัดเลือกรวมทั้งส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาตินั้นมีหน้าที่ในการแสวงหา สนับสนุนและส่งเสริมบุคคลผู้มีความสามารถพิเศษในทุกๆ ด้าน ทั้งในด้านกีฬา ดนตรี ศิลปวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ ให้ได้มีโอกาสในการได้รับสนับสนุน แต่รายละเอียดและวิธีดำเนินงานของศูนย์นั้นยังไม่มีข้อมูลแน่ชัด ซึ่งถ้าเรามีการดำเนินการอย่างถูกต้องและเป็นระบบที่มีความต่อเนื่อง ประเทศไทยของเราก็สามารถที่จะประสบความสำเร็จในการแข่งขันกีฬาในระดับนานาชาติเทียบเท่ากับประเทศมหาอำนาจทางการกีฬาได้เช่นกัน ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบจำนวนประชากรและความสำเร็จของผลงานในการแข่งขันระดับนานาชาติ

ประเทศ	จำนวนประชากรเมื่อเทียบกับระดับความสำเร็จ
จีน	50%
สหรัฐอเมริกา	72%
รัสเซีย	48%
เยอรมันนี	18%
ออสเตรเลีย	65.8%

แหล่งที่มา: (Rütten & Ziemainz, 2004)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรและความสำเร็จของผลงานในการแข่งขันระดับนานาชาติแล้ว ในประเทศที่มีระบบการคัดเลือกสรรหาผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางกีฬาที่ดี จะแสดงให้เห็นว่าประเทศที่มีประชากรที่น้อยกว่ายกตัวอย่างเช่น ประเทศออสเตรเลีย แต่ถ้ามีระบบการคัดเลือกหรือสรรหาที่ดีและมีประสิทธิภาพมากกว่า ก็สามารถที่จะมีโอกาสประสบความสำเร็จได้มากกว่าด้วยเช่นกันและจากข้อมูลจำนวนของเยาวชนที่มีอยู่ในแต่ละประเทศจะแสดงให้เห็นถึงว่าประเทศออสเตรเลียนั้นมีจำนวนประชากรระดับเยาวชนที่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกันกับประเทศต่างๆ เหล่านี้ ดังข้อมูลตามตารางที่ 3 นี้

ตารางที่ 3 ข้อมูลแสดงจำนวนประชากรในระดับเยาวชน

ประเทศ (ล้านคน)	จำนวนเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (ล้านคน)	จำนวนเยาวชนทั้งประเทศ
จีน	219	21.9
สหรัฐอเมริกา	40	4
รัสเซีย	28	2.8
เยอรมันนี	9.2	0.92
ออสเตรเลีย	2.6	0.26

แหล่งที่มา: (Rütten & Ziemainz, 2004)

จากกระบวนการที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ถ้าได้มีการดำเนินการอย่างถูกต้องและเป็นระบบที่ชัดเจนรวมทั้งได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและเอกชนก็จะส่งผลให้การกีฬาของประเทศไทยมีความชัดเจนและมีความก้าวหน้าไปในทิศทางเดียวกันกับประเทศอื่นๆ ที่ได้รับการยอมรับในความสามารถและผลการแข่งขันของนักกีฬาในระดับโลก อันได้มาจากการค้นหาและส่งเสริมนักกีฬาที่มีความสามารถพิเศษโดยเริ่มจากกลุ่มประชากรที่เป็นเยาวชนที่อยู่ในระบบการศึกษาทุกภาคส่วนของประเทศ สถานศึกษารวมทั้งครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องตระหนักและเข้าใจในความสำคัญของกระบวนการแสวงหาและคัดเลือกรวมทั้งพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถทางการกีฬาเหล่านี้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเยาวชนทั้งหลายเหล่านี้ก็จะพัฒนาไปสู่ความเป็นนักกีฬาอาชีพที่สำคัญของประเทศไทยในการแข่งขันระดับนานาชาติและจากนี้ต่อไปก็จะไม่ใช่สิ่งที่ไกลเกินความเป็นจริงในการที่ประเทศไทยจะมีนักกีฬาที่มีชื่อเสียงและมีผลงานที่อยู่ในระดับโลก อันเป็นผลมาจากการค้นหา คัดเลือกและพัฒนานักกีฬาที่มาจากความรู้และความสามารถรวมทั้งการบริหารจัดการของคนไทยด้วยกันเอง

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ศมจรส มิ่งคำเลิศ และเทียนชัย ชาญณรงค์ศักดิ์. (2549). สปอร์ตฮีโร่ สู่กีฬาอาชีพ (Sport Hero). **สารวิทยาศาสตร์การกีฬา,** 11-12.

ศักดิ์ชาย พิทักษ์วงศ์. (2548). **รัฐตั้งหน่วยส่งเสริมเฟ้นผู้มีความสามารถพิเศษหนุนให้เป็นอาชีพเลี้ยงตัว.** สืบค้นวันที่ 13 ตุลาคม 2556, จาก http://www.mots.go.th/interestdetail.php

ศักดิ์ชาย พิทักษ์วงศ์. (2549). **ผู้จัดการเครือข่ายศูนย์ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ.** บทสัมภาษณ์.

ศักดิ์ชาย พิทักษ์วงศ์. (2550). การเสาะหาและพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษด้านกีฬา: Sport Gifted. **สารวิทยาศาสตร์การกีฬา.**

สนธยา สีละมาด. (2547). **หลักการฝึกกีฬาสำหรับผู้ฝึกสอนกีฬา.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2543). **การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์องค์การค้าของคุรุสภา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2544). **รายงานการวิจัย รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ บริษัท รัตนพรชัย จำกัด.

ภาษาอังกฤษ

Amusa, L.O., and Toliola, A.L. (2002). **Talent Identification and Development in South Africa: Suggestions for Developing Potential Athlete.**

Hoare, D.G., and Warr, (2000). C.R. Talent identification and women's soccer: An Australian experience. **Journal of Sports Sciences.** 18:751-758.

Hohmann, A. and Seidel, I. (2003). Scientific aspects of talent development. International **Journal of Physical Education,** 40(1):9-20.

Jonathan Plucker. (2001). **Intelligence Theory and Gifted Education.**

MacArthur, D.G. and North, K.N. (2005). Genes and human elite athletic performance. **Human Genetics,** 116:331-339.

R?ger, U., Rütten, A. & Ziemainz, H. (2004). Determinanten der Talententwicklung im internationalen Vergleich. **Sportwissenschaft** 36(1), 55-74.

Academic Journal Institute Of Physical Education